

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

**DEJAVNIKI SOCIALNE PRISILE IN
ALKOHOLIZEM PRI POSAMEZNIKU**

JOŽE OGRIS

LJUBLJANA 2008

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Jože Ogris

Naslov naloge: DEJAVNIKI SOCIALNE PRISILE IN ALKOHOLIZEM PRI POSAMEZNIKU

Kraj: Rogaška Slatina

Leto: 2008

Število strani: 239

Število tabel: 61

Mentor: Dr. Srečo Dragoš

Deskriptorji: Posameznik, vpliv dejavnikov socialne prisile, alkoholizem, zdravljenje, vzdrževanje abstinence in novo življenje

Povzetek:

Naloga predstavlja izsledke empiričnega gradiva, ki se nanaša na dejavnike socialne prisile, ki delujejo v življenju alkoholika. Temelj naloge je ugotoviti kateri dejavniki socialne prisile delujejo na posameznika, ter kako delujejo, da ta postane alkoholik in kasneje zdravljene alkoholik.

Title: SOCIAL CONSTRAINT FACTORS AND ALCOHOLISM AT INDIVIDUAL

Descriptors: individual, influence of social constraint factors, alcoholism, treatment, maintaining of abstinence and new life

Abstract:

The work represents results of empirical material about influence of social constraint factors on individual. Basic goal of work is to configure which social constraint factors and how they effect on individual to become a drunkard and later a treated drunkard.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

**DEJAVNIKI SOCIALNE PRISILE IN
ALKOHOLIZEM PRI POSAMEZNIKU**

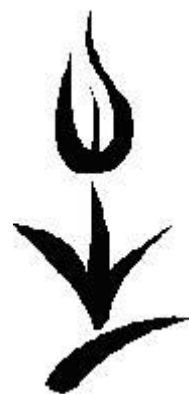
Študent: Jože Ogris
Mentor: Dr. Srečo Dragoš

LJUBLJANA 2008

POSVETILO

Mami

Živiš v mojem spominu.
Hvala ti.



PREDGOVOR

V času odločitve za temo diplomske naloge sem razmišljal, kaj bi me zanimalo, da bi diplomsko nalogo pisal z vnemo in radovednostjo. Že v začetku me je pritegnil nadzor in vplivanje med ljudmi. Skozi proces raziskovanja, katero področje bi bilo zame ustrezno in primerno, sem se odločil za raziskovanje dejavnikov socialne prisile v življenju alkoholika. Odločitev za to je bila smiselna, saj sem kot praktikant opravljal obvezno prakso v KZA in tako sem ljudi v tej skupini že poznal ter lažje prišel do dragocenih podatkov, ki sem jih dobil v intervjujih s člani KZA. Po drugi strani pa me to področje, kot bodočega socialnega delavca, tudi osebno zanima.

V teoretičnem delu se naloga ukvarja s teorijo iz področja zasvojenosti z alkoholom. Metodološki del naloge opredeljuje problem, ki se ukvarja s tem, kateri dejavniki socialne prisile delujejo in kako delujejo, da posameznik postane alkoholik in kasneje zdravljeni alkoholik ter dodaja definicije pojmov, na katerih temelji naloga. Rezultat raziskave je teoretični model, ki enostavno in nazorno pojasnjuje delovanje dejavnikov socialne prisile v življenju alkoholika.

Zahvala

Za sodelovanje v raziskavi se iskreno zahvaljujem članom skupine KZA v Šmarju pri Jelšah, ter socialni delavki Minki, ki mi je omogočila nemoteno opravljanje intervjujev.

Hvala tudi mentorju za pomoč in napotke pri izdelavi diplomske naloge.

Iskreno hvala Suzani.

KAZALO

1 TEORETIČNI UVOD	8
1.1 UVOD	8
1.2 ZGODOVINA PROTIALKOHOLNEGA IN OSTALEGA DELA NA PODROČJU PROBLEMATIKE ZASVOJENOSTI IN OMAM	8
1.3 ALKOHOLIZEM V SLOVENIJI DANES	10
1.4 CELOSTNO-HOLISTIČNO (SISTEMSKO) GLEDANJE NA ČLOVEKA	11
1.4.1 RAZSEŽNOSTI ČLOVEKA PO ANTROPOHIGIENSKEM MODELU	12
1.5 ALKOHOL	14
1.5.1 Presnova alkohola	14
1.5.2 Toleranca do alkohola	15
1.5.3 Opitost pri določeni koncentraciji alkohola v gramih na kilogram	16
1.6 RAZDELITEV PREBIVALSTVA GLEDE NA ODNOS DO ALKOHOLA	16
1.7 KDO JE ALKOHOLIK?	18
1.7.1 Osebnostne spremembe alkoholika	18
1.7.2 Obrambni mehanizmi	19
1.7.2.1 Motnje obrambnih mehanizmov pri zasvojenosti	19
1.8 ZASVOJENOST	21
1.8.1 Omama	21
1.8.2 Poškodbe razsežnosti človeka po antropohigienskem modelu pri razvoju zasvojenosti	22
1.8.3 Razvoj zasvojenosti pri človeku	25
1.8.4 Vrste zasvojenosti od alkohola	27
1.8.4.1 Psihološka zasvojenost	28
1.8.4.2 Telesna zasvojenost	28
1.8.5 Pojavne oblike zasvojenosti	28
1.9 DOŽIVLJAJSKE MOTNJE PRI ZASVOJENOSTI	30
1.10 VZROKI ZA OMAMO IN ZASVOJENOST	31
1.10.1 Alkohol, človek, okolje	31
1.10.2 Družina	31
1.10.3 Hipoteze in teorije o vzrokih alkoholizma	33
1.11 SOCIALNI NADZOR	36
1.12 SOCIALNO DELO NA PODROČJU ZASVOJENOSTI IN OMAM	38
1.12.1 Samopomoč in solidarnost	38
1.12.2 Motivacijska osnova za delo na področju sociale	39
1.12.3 Načini socialnega delovanja na področju zasvojenosti	39
1.12.4 Organizacijske oblike v sociali na področju zasvojenosti	40
1.12.5 Metode socialnega dela na področju zasvojenosti	41
1.12.6 Vloge pri spoprijemu z zasvojenostjo	42
1.12.7 Prva socialna pomoč pri zasvojenosti	43
1.12.8 Socialno delavski informativni in svetovalni pogovor na področju problematike zasvojenosti	44
1.12.9 Socialno urejanje zasvojenih in njihovega mikro okolja	45
1.12.10 Doživljajsko urejanje zasvojencev in njihovih svojcev	47
1.12.11 Programi za socialno urejanje alkoholikov in njihovih svojcev v Sloveniji	47
1.12.12 Nizkopražni programi socialne oskrbe	48
1.12.13 Socialna preventiva zasvojenosti in omam	49
1.12.14 Nekateri preventivni projekti, ki so potekali oziroma potekajo v Sloveniji	49

1.12.15	Razvijanje socialne stroke in socialno varstvenega sistema na področju zasvojenosti	50
1.12.16	Zaščita pred poklicno patologijo pri socialnem delu na področju zasvojenosti	51
1.12.17	Strokovno izrazje na področju zasvojenosti	52
2	METODOLOGIJA	53
2.1	PROBLEM NALOGE	53
2.2	METODA	54
2.3	MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV	54
2.4	POPULACIJA IN VZORČENJE	54
2.5	ZBIRANJE PODATKOV	54
2.6	OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	55
2.6.1	Definicija prisilnih dejavnikov	55
2.6.2	Opredelevanje prisilnih dejavnikov	55
3	REZULTATI	57
3.1	OPISNE DEFINICIJE PO OBDOBJIH V ŽIVLJENJU ZDRAVLJENEGA ALKOHOLIKA	57
3.2	RAZČLENITEV INTERVJUJEV PO OBDOBJIH	59
3.1.1	Intervju 1	59
3.1.2	Intervju 2	61
3.1.3	Intervju 3	64
3.1.4	Intervju 4	67
3.1.5	Intervju 5	69
3.1.6	Intervju 6	72
3.1.7	Intervju 7	74
3.1.8	Intervju 8	77
3.1.9	Intervju 9	80
3.3	POVZETEK VSEBINSKIH POJMOV VSEH INTERVJUJEV	82
3.4	SKLEPNA TABELA	85
4	REZULTATI IN RAZPRAVA	86
4.1	KULTURA PITJA V DRUŽINI IN OŽJEM SOCIALNEM OKOLJU POSAMEZNIKA IN NJEGOVE ZGODNJE IZKUŠNJE Z ALKOHOLNO PIJAČO	86
4.2	POJAV IN UTRJEVANJE IDENTITETE PIVCA ALKOHOLNIH PIJAČ PRI POSAMEZNIKU	87
4.3	POSAMEZNIK V FAZI ZASVOJENOSTI	89
4.4	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA POSAMEZNIKA, DA SPREJME ZAVESTNO ODLOČITEV ZA PRIČETEK ZDRAVLJENJA ZASVOJENOSTI	91
4.5	ZDRAVLJENJE	92
4.6	VZDRŽEVANJE ABSTINENCE IN NOVO ŽIVLJENJE	93
4.7	PREVERJANJE HIPOTEZ	95
5	SKLEPI	98
6	PREDLOGI	99
7	LITERATURA IN VIRI	100
7.1	LITERATURA	100
7.2	VIRI	101
7.3	INTERNETNI VIRI	101
8	POVZETEK	103
9	PRILOGE	104
9.1	INTERVJUJI	104

9.2	TABELE RELEVANTNIH DELOV BESEDILA IN VSEBINSKIH POJMOV INTERVJUJEV	172
9.3	SKLEPNA TABELA.....	227

SEZNAM TABEL

TABELA 4.7.1 Dejavniki socialne prisile.....	95
TABELA 3.2.1.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	172
TABELA 3.2.1.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku....	172
TABELA 3.2.1.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	173
TABELA 3.2.1.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	175
TABELA 3.2.1.5 Zdravljenje	176
TABELA 3.2.1.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	176
TABELA: 3.2.2.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	178
TABELA: 3.2.2.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	178
TABELA: 3.2.2.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	179
TABELA: 3.2.2.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	180
TABELA: 3.2.2.5 Zdravljenje	181
TABELA: 3.2.2.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	181
TABELA: 3.2.3.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	182
TABELA: 3.2.3.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	183
TABELA: 3.2.3.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	184
TABELA: 3.2.3.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	185
TABELA: 3.2.3.5 Zdravljenje	186
TABELA: 3.2.3.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	187
TABELA: 3.2.4.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	188
TABELA: 3.2.4.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	189
TABELA: 3.2.4.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	190
TABELA: 3.2.4.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	193
TABELA: 3.2.4.5 Zdravljenje	194
TABELA: 3.2.4.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	194
TABELA: 3.2.5.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	196
TABELA: 3.2.5.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	197
TABELA: 3.2.5.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	197
TABELA: 3.2.5.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	199
TABELA: 3.2.5.5 Zdravljenje	199
TABELA: 3.2.5.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	200
TABELA: 3.2.6.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	201
TABELA: 3.2.6.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	201
TABELA: 3.2.6.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	202
TABELA: 3.2.6.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	204

TABELA: 3.2.6.5 Zdravljenje	205
TABELA: 3.2.6.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	205
TABELA: 3.2.7.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	206
TABELA: 3.2.7.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	207
TABELA: 3.2.7.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	208
TABELA: 3.2.7.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	210
TABELA: 3.2.7.5 Zdravljenje	210
TABELA: 3.2.7.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	212
TABELA: 3.2.8.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	213
TABELA: 3.2.8.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	214
TABELA: 3.2.8.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	215
TABELA: 3.2.8.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	217
TABELA: 3.2.8.5 Zdravljenje	218
TABELA: 3.2.8.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	218
TABELA: 3.2.9.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	219
TABELA: 3.2.9.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	220
TABELA: 3.2.9.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom	222
TABELA: 3.2.9.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom.....	223
TABELA: 3.2.9.5 Zdravljenje	225
TABELA: 3.2.9.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	226
TABELA: 3.4.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.....	227
TABELA: 3.4.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku	228
TABELA: 3.4.3 Posameznik v fazi zasvojenosti	230
TABELA: 3.4.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti.....	233
TABELA: 3.4.5 Zdravljenje	234
TABELA: 3.4.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje	235

1 TEORETIČNI UVOD

1.1 UVOD

Alkoholno vprašanje - prevažno vprašanje! Posega v vse naše zasebno in javno življenje. Alkoholizem povzroča neizmerno nesreč. Zavaljo njega narodi hirajo, propadajo in izginevajo (Mrkun, 1927: 1).

Alkohol oziroma »al kohl« (plemenita snov), spremlja in spreminja človeški rod že nekaj tisočletij. Pitje alkoholnih pijač je človekova prastara navada. Že od prazgodovinskih časov so ljudje različnih kultur varili alkoholne pijače. Pri tem so uporabljali naravne procese vrenja, ki so jih verjetno odkrili slučajno. Najstarejši recept na svetu je recept za izdelavo piva. Uživanje alkohola je že od prastarih časov neločljivo povezano s človekom in njegovo usodo. Tisočletno "sožitje" človeka z alkoholom je tako zapustilo boleče sledove v življenjih mnogih ljudi. Izjema so predeli sveta, kjer ljudje zaradi verskih prepovedi ali predpisov, alkohola ne uživajo ali pa ga uživajo le obredno, v strogo določenih majhnih količinah.

Posledica "sožitja" človeka z alkoholom pa je pogosto zasvojenost, ki ima uničujoče posledice za človeka in njegovo življenje. V naši "mokri" kulturi je alkohol prisoten skoraj na vseh praznovanjih in družabnih dogodkih, kar pomeni, da imamo plodna tla za razvoj zasvojenosti z alkoholom in njegovih škodljivih posledic. To pomeni, da bo v prihodnosti potrebno ogromno strokovnega dela na tem področju (preventivno in kurativno), da bi se zmanjšali škodljivi vplivi in posledice zasvojenosti z alkoholom.

Zaradi izredne obsežnosti pojava alkoholizma v sodobni družbi se v svoji diplomski nalogi usmerjam v raziskavo socialnih dejavnikov prisile, ki posameznika pripeljejo v alkoholizem in kasneje do zdravljenja.

1.2 ZGODOVINA PROTIALKOHOLNEGA IN OSTALEGA DELA NA PODROČJU PROBLEMATIKE ZASVOJENOSTI IN OMAM

Nasprotovanje alkoholnemu omamljanju je značilno za večino verskih nauk. Začetniki in prenovitelji velikih svetovnih verstev ter temeljne knjige teh verstev so odločno proti

omamljanju z alkoholom ali celo popolnoma prepovedujejo njegovo uživanje (Ramovš, 2007: 79).

Na Kitajskem je znan Čujev edikt (800 pred n.št.), ki je prvi znani zakon o omejevanju porabe alkohola. Zagrožena je bila smrtna kazen. Kitajska je zahvaljujoč Čuju, Lao Tseju in Konfučiju uspela in omogočila nadaljnji razvoj kitajske kulture, ki goji pitje čaja in zmerno pitje alkoholnih pijač.

V Indiji je imel velik vpliv Buda (560 do 480 pred n. št.). Eno od njegovih načel pravi: ne pij nikakršnih alkoholnih pijač. V budizmu spada abstinenca k nujni askezi za podreditev telesa duhu. Skozi zgodovino je zelo pomembna Judovska kultura. V judovski kulturi poznamo obredno pitje vina, v strogo določeni zmerni količini. Prizadevanja po zmernem pitju so bila prisotna tudi pri Grkih in Rimljanih. V Grčiji je zakonodajalec Likurg izdal zakon, naj izrujejo vse špartanske vinograde, češ da je »pijan narod, narod sužnjev«. V Rimu je Kvintilijan za pijance prestopnike zahteval dvojno kazen.

Na žalost je tako v Grčiji, kot v Rimu prevladala norma pijančevanja, kot nekaj vrednega in potrebnega. Naša evropska kultura, ki je izšla iz Grško –Rimske kulture, je »mokra kultura« in je med vsemi na svetu najbolj zapita.

Z razvojem industrializacije se je alkoholizem čedalje bolj razširjal, predvsem med revnimi ljudmi. Tako so v 19. stoletju, pa do 2. svetovne vojne, v ZDA in Ameriki začela nastajati abstinentska in protialkoholna gibanja, ki še niso zmogla urejati in zdraviti, vendar pa so pripomogla k osveščanju družbe in preprečevanju pitja, zlasti med mladino. Prvo znano protialkoholno društvo so ustanovili leta 1808 v ZDA.

Protialkoholno delovanje v Sloveniji prvič omenja Valvazor, ko piše o Bratovščini sv. Krištofa, za omejevanje pijančevanja v 16. stoletju. Kasneje je na čezmerno pitje v naši deželi opominjal škof Slomšek, ki je prevedel knjigo »Čujte, čujte kaj žganje dela!«. Njegov namen je bil, da se tudi pri nas uvedejo društva treznosti.

Družbo treznosti za Ljubljansko škofijo je kasneje, leta 1877, ustanovil škof Missia, leta 1902 pa je bil v Ljubljani prvi protialkoholni shod. Protialkoholne članke sta objavljala takratna časopisa Novice in Danica, ter Mohorjeve knjige.

Leta 1905 je bilo ustanovljeno društvo Abstinents, z glasilom Piščalka za abstinentne, pivce in pijance. Društvo je vodil dr. Janez E. Krek

Protialkoholni boj so vodili duhovniki, ki so v tem času tudi sicer organizirali socialne dejavnosti med ljudstvom. Leta 1909 so se jim pridružili učitelji, s svojo protialkoholno zvezo, 1912 pa tudi zdravniki s Protialkoholnim odsekom društva zdravnikov na Kranjskem.

Protialkoholna združenja so uspešno delovala do druge svetovne vojne.

Alkohološke ugotovitve takratnega časa:

- brez abstinence za alkoholika ni rešitve; alkoholiki ne morejo prenehati s pitjem brez zdravljenja
- nujno je treba ljudi poučevati o alkoholizmu, zlasti mladino po šolah; cilj abstinentskega gibanja je bil prav z zgledom opozoriti na zlorabo alkohola in napačnost pitju naklonjenega mišljenja

Po vojni so v socialistični Jugoslaviji nastale ugodne razmere za uresničevanje teh spoznanj. Hkrati se je naglo razvijala alkoholologija. Protialkoholni boj so organizirali zlasti pri Rdečem Križu in Socialistični zvezi delovnega ljudstva. Konec 60-ih let je bila odprta prva specializirana bolnišnica za zdravljenje alkoholikov na Škofljici, ki je v 70-ih razmahnila sodobno obliko zdravljenja in ustanavljanja klubov zdravljenih alkoholikov.

V 80-ih se je zelo izpopolnil način družinskega zdravljenja alkoholikov ob delu, v ambulantnih terapevtskih skupinah. Dr. Janez Rugelj je, s svojimi sodelavci, na Škofljici pri Ljubljani, leta 1971 uvedel Hudolinov način socialno-psihiatričnega zdravljenja alkoholizma. Rugelj je kasneje prešel na ambulantno zdravljenje alkoholikov, ki ga je poimenoval socialno-andragoška metoda. Bolnišnično in ambulantno zdravljenje pa se nadaljuje v klubu zdravljenih alkoholikov. Prvo leto je bilo ustanovljeno nad sto klubov zdravljenih alkoholikov v Sloveniji, vendar so ti klubi, zaradi nesoglasja med nosilci zdravljenja, izgubili prvotni zamah in ugled. Anonimni alkoholiki so v Sloveniji začeli delovati leta 1989.

Danes alkoholike zdravijo v psihiatričnih oddelkih bolnišnic v Ljubljani, Vojniku, Mariboru, Ormožu, Idriji in Begunjah.

1.3 ALKOHOLIZEM V SLOVENIJI DANES

Slovenci so že od nekdaj preveč pili. V preteklosti je našo deželo zajelo več “valov alkoholizma” (Hudolin, J. Rugelj, 1973: 22).

Slovenija slovi v Evropi, kot dežela z največjo porabo čistega alkohola na prebivalca. Alkoholizem je pri nas zasvojenost na prvem mestu. Pitje alkoholnih pijač je del naše kulture, tako, da je težko določiti mero, kaj je zmerno in kaj je že čezmerno pitje alkoholnih pijač.

V Sloveniji je torej pitje alkoholnih pijač splošno razširjeno in je nekakšna nacionalna danost. Prav tako pa ob tem socialno ekonomska problematika in klima negotovosti povečujeta človekove stiske in težave, ki jih mnogi rešujejo tako, da začnejo posegati po alkoholnih pijačah. Ugodni pogoji za širjenje alkoholizma so podani ravno v času poglobljene ekonomske krize. V teh neugodnih gospodarskih razmerah rešuje družba mnogo pomembnih problemov, problematika alkoholizma in njegovih posledic pa v tem običajno nista zajeta oziroma se jima ne daje dovolj pozornosti. Lahko trdimo, da je družba do uživanja alkoholnih pijač tolerantna, do posledic alkoholizma pa kritična. Krivda za nastanek alkoholizma, z vsemi njegovimi posledicami, se običajno pripisuje posamezniku. Po drugi strani pa smo priča neomejeni proizvodnji in distribuciji alkoholnih pijač, ki je eden od pogojev za nastanek alkoholizma in širjenja njegovih posledic. Podatki kažejo, da je na svetu več kot 50 milijonov alkoholikov. Po predvidenem proračunu je v Sloveniji najmanj 80.000 alkoholikov (Hudolin, J Rugelj, 1973). Podatki kažejo, da je 15% odraslih moških zasvojenih z alkoholom, že naslednjih 15% pa so na poti v alkoholizem (Razboršek, Krištof, 1988: 5). V teh podatkih pa niso zajeti moški, ki so mlajši od 20 let. Podatki o številu alkoholikov tudi ne vključujejo žensk alkoholičark. Za Slovenijo velja približno razmerje med ženskami in moškimi, ki so se zdravili zaradi alkoholizma 1:4. V Sloveniji se popije približno 15 litrov čistega alkohola na prebivalca, kar spada v sam svetovni vrh. Od leta 2003 v Sloveniji velja Zakon o omejevanju porabe alkohola, ki določa ukrepe in načine omejevanja porabe alkohola, ter ukrepe za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola.

1.4 CELOSTNO-HOLISTIČNO (SYSTEMSKO) GLEDANJE NA ČLOVEKA

Po antropohigienskem modelu je človek nedeljiva celota, ki jo sestavlja šest razsežnosti. S šestdimenzionalno podobo človeka dobimo teoretično osnovo za razumevanje človeka in njegovih potreb (Ramovš, 2007: 32).

Človek je bitje, ki ima vpliv na to, kako se oblikuje, osebno razvija in v katero smer bo vodil svoje življenje, pa naj se tega zaveda ali ne. Kako človek dojema svet in sebe, kako spoznava in razume druge ljudi in situacije v katerih se nahaja, ima odločilen vpliv na to, kako se bo vedel, kako bo ravnal in se odločal. Pri človeku moramo razlikovati tri osnovne razsežnosti: biofizikalno ali telesno, psihično ali duševno in duhovno ali noogeno. To je tridimenzionalna podoba človeka, ki jo je utemeljil V.E. Frankel D. Te tri razsežnosti so

osnova celostne podobe človeka. Za socialo moramo posebej dodatno upoštevati še tri razsežnosti: medčloveško razsežnost, to je človekovo včlenjenost v socialno mrežo medčloveških odnosov, kulturno zgodovinsko razsežnost in človeško potrebo po utemeljevanju smisla svojega življenja.

1.4.1 RAZSEŽNOSTI ČLOVEKA PO ANTROPOHIGIENSKEM MODELU¹

Biofizikalna ali telesna razsežnost

Biofizikalna raven je temeljna raven, na kateri slonijo vse ostale razsežnosti človeka. V biofizikalno raven sodi fizično telo, z vsemi organi in organskimi sistemi ter biokemičnimi procesi, ki potekajo v telesu. Telo raste, se obnavlja, ima sposobnost razmnoževanja, sprejema in izmenjuje informacije z okoljem. Energetski potencial biofizikalne razsežnosti so vse organske potrebe in fizikalno-kemijski zakoni.

Psihična ali duševna razsežnost

Duševna razsežnost je komunikacijska izmenjava med podsistemi v samem človeku in okoljem, na osnovi razvitega živčnega sistema. Živčni sistem omogoča zaznavanje samega sebe in okolja, interpretacijo informacij, čustveno dogajanje, spomin, vedenje, na zavedni in nezavedni ravni. Energetski potencial duševne ravni so vse človekove duševne potrebe.

Noogena ali duhovna razsežnost

Duhovna razsežnost je samoprepoznavanje sebe v prostoru in času ter zavestna orientacija v življenju. Glavna lastnost duhovne razsežnosti je svoboda in odgovornost, svoboda izbiranja med različnimi možnostmi in odgovornostmi za svoje doživljanje in ravnanje. Človek je sposoben zaznavati, katere odločitve so manj in katere bolj smiselne. Ta zmožnost se imenuje vest. Če ni poškodovana, je to orientacijska smer. Merilo, po katerem vest presoja, so vrednote (ustvarjalnost, doživljanje, stališča). Ko človek zazna različne možnosti in jih s svojo vestjo dojame, se lahko odloči za karkoli. Kar pa pomeni, da do zadnjega diha ni usodno zapečaten. Energetski potencial duhovne razsežnosti je potreba po svobodi in odgovornosti.

¹ Povzeto po: Ramovš, 1990: 13-23

Duhovna zmožnost je od vseh človekovih zmožnosti najvišja in vse druge delujejo “pod njeno firmo”. Zato pri človeku skoraj ne moremo govoriti o čistem biofizikalnem ali psihičnem dogajanju (Ramovš, 1995: 42).

Medčloveško družbena razsežnost

Človek je odnosno bitje. V medčloveško razsežnost spadajo odnosi in razmerja med ljudmi v družini in drugih človeških skupinah, na formalni in neformalni ravni. Sem spadajo tudi razmerja v širši družbi. Energetski potencial medčloveške razsežnosti je potreba po socialnih odnosih/razmerjih z drugimi ljudmi z vso raznolikostjo, ki jo ti odnosi in/ali razmerja porajajo.

Zgodovinsko družbena razsežnost

Zgodovinsko družbena razsežnost vsebuje individualni razvoj posameznika, od rojstva do smrti in razvoj človeštva, od hominizacije do danes.

Človeška posebnost je torej, da vsak posameznik svojo osebno izkušnjo preda drugim – v skupni zgodovinsko kulturni zaklad – in da nihče ne začneja zgodovine od začetka, v kameni dobi, ampak da se naglo nauči vseh glavnih spoznanj in izkušenj vseh pokolenj prednikov. Človek je dobesečno zgodovinsko bitje (Ramovš, 1995 :46).

Energetski potencial zgodovinsko družbene razsežnosti je potreba po razvoju in napredku ter potreba po učenju in ustvarjalnosti.

Eksistencialna ali bivanjska razsežnost

Bivanjska razsežnost je spraševanje o smislu. Spraševanje o smislu določene situacije, dogodka ali življenja. Volja do smisla je človeška specifična potreba.

Energetski potencial bivanjske razsežnosti ja človekova volja do smisla. Če je človek frustriran v tej potrebi, doživlja bivanjsko praznoto, ki ohromi delovanje na nižjih razsežnostih. Svoj smisel v življenju iščemo ljudje različno. Odkriti ga mora vsak sam, s svojo vestjo in ob številnih informacijah, ki so mu na voljo v starosti. Smisel celote življenja, zgodovine in stvarnosti pa je za človekovo racionalno zavest neodtujljivo. Mnogi imajo to razsežnost konkretizirano v obliki verske pripadnosti.

Dinamični ali energetski potencial je osnova potreb, ki so značilno gibalo vsake razsežnosti.

V vseh šestih razsežnostih motivirajo potrebe človeka v iskanje možnosti za njihovo zadovoljitev. Zadovoljitev človeških potreb v vseh razsežnostih pa pomeni opravljanje

človeških življenskih nalog, polno človeško življenje ali natančneje povedano: kakovostno osebno človekovanje in občestvovanje z drugimi ljudmi (Ramovš, 2003: 67).

1.5 ALKOHOL

Kemično je alkohol etilni alkohol ali metanol C_2H_5OH . Je brezbarvna, lahko hlapljiva tekočina, je glavna sestavina alkoholnih pijač (Hudolin, J. Rugelj, 1973: 34). Nastaja z alkoholnim vrenjem glivic kvasovk (vino, pivo). Vrenje se samo zaustavi, ko pride do koncentracije 15% alkohola v vodni raztopini. Osnovna naravna sredstva za pridobivanje alkohola so sadeži, ki vsebujejo sladkor. Pridobiva pa se tudi iz škroba (žita, krompir) in celuloze, kajti te snovi se predhodno razgradijo v sladkor. Z destilacijo pridobivamo višje koncentracije alkohola, ker ima alkohol nižje vrelišče, voda prej izpareva. Svoj značilen okus ima vsaka žgana pijača po kaki rastlini ali umetnih dodatkih. Koncentriran se uporablja za topilo in razkužilo. Je eno najbolj razširjenih sredstev za omamljanje.

Koncentracija alkohola v različnih pijačah:

- pivo: običajno od 3-8%, močna piva tudi 15%
- vina: namizna imajo 8-14% alkohola, destilizirana pa okrog 20%
- žgane oz. destilizirane pijače – navadno imajo 20-50% alkohola, znane so tudi take s koncentracijo do 80% alkohola (arakak in nekatere vrste viskija)
- likerji 20-55%

1.5.1 Presnova alkohola

J. Rugelj opisuje potek presnove alkohola v telesu v svoji knjigi Alkoholizem in združeno delo (1981: 30). Ko človek zaužije alkoholno pijačo, telo začne s presnovo alkohola takoj. Najprej ga kri iz prebavnega traku vsrka vase: že ustna sluznica ga začne vpijati, okrog 20% sluznica v želodcu, preostalega pa v dvanajsterniku in črevesju. Ta proces traja dobro uro in potem ves alkohol kroži s krvjo po telesu. Iz telesa pa se alkohol izloča po dveh poteh:

- 10% alkohola se iz telesa izloči nespremenjeno z urinom, znojenjem in izdihavanjem

- Preostalih 90% alkohola pa se izloči iz telesa z izgorevanjem. Ko alkohol kroži po telesu, kroži skozi jetra – jetra predelajo vse snovi, ki pridejo v telo, v snovi, ki jih telo uporabi ali pa jih uničijo. Jetra alkohol sežigajo in raztapljajo tako, da ostane od alkohola ogljikov dioksid, ki ga izdihavamo, voda, ki jo izločamo in toplotna energija.

Treznjenje zahteva določen čas in ga ni mogoče pospešiti. Pri navadni pijanosti je potrebno za streznitev od šest do osem ur.

1.5.2 Toleranca do alkohola

Hudolin (1987: 157) v svojem slovarju odvisnosti toleranco do alkohola opredeljuje kot odpornost do določene količine alkohola. Toleranca do alkohola je individualno različna in je odvisna od različnih dejavnikov (telesna teža, prehranjenosti, stanja jeter itd.). V procesu razvoja alkoholizma se toleranca do alkohola spreminja: v začetku prihaja do povečanja tolerance, na koncu pa toleranca do alkohola pada.

Družbena poraba alkohola pri nas se začne že zelo zgodaj. Za začetno fazo je torej značilno navajanje na alkohol. Nekateri posamezniki prenesejo večje količine popite alkoholne pijače, medtem ko drugi manj, kar je odvisno od različnih dejavnikov. V fazi družabno sprejemljivega pitja se posameznik postopno privaja na alkohol in mu toleranca na alkoholne pijače postopoma raste. Bodoči alkoholiki prenesejo s časom večje količine alkoholnih pijač. Veliko ga “nesejo” samo tisti, ki so dolgo in vztrajno “trenirali”.

Za trenutek prehoda v alkoholizem je značilno, da v tem obdobju toleranca na alkohol preneha rasti, pojavijo pa se različni simptomi zdravstvenih in socialnih poškodb. Alkoholik izgublja nadzor nad popito količino alkoholnih pijač, pojavlja se mu nezmožnost abstinence, ob tem pa lahko ima večje število socialnih in zdravstvenih težav. Ta faza se konča s pojavom ireverzibilnih alkoholnih poškodb. V tej fazi se večina alkoholikov ne more več vrniti na svoje prvotno mesto v družbi. Pogosto ni več možno reševati družinskih problemov alkoholika. Toleranca alkoholika na alkohol se znižuje, opije se že z zelo majhnimi količinami popitega alkohola. Alkoholik v tej fazi pogosto obiskuje zdravnika in toži po velikem številu zdravstvenih težav in se na splošno slabo počuti. Posebno velja opozoriti tudi na prehitro staranje alkoholika, ki na prvi pogled deluje veliko starejši/a, kot je v resnici.

1.5.3 Opitost pri določeni koncentraciji alkohola v gramih na kilogram

0.5 g/kg – pri tej količini alkohola v krvi je sposobnost razmišljanja in presojanja motena.

V začetnem stanju opitosti postanejo nekateri ljudje bolj zgovorni, šaljivi, drugi se umaknejo in umolknejo, tretji postanejo razdražljivi in bojeviti.

1 g/kg – hoteni gibi postanejo grobi in nerodni, moteno je ravnotežje, govor se zatika, sposobnost spominjanja in presojanja upada.

2 g/kg – sposobnost hotenih gibov je močno omejena, hoja komaj možna, govor je moten, prihaja do motenj čustvovanja – slabo kontroliranega in pretiranega smeha in joka ali pa smeh in jok ob neustreznih priložnostih. Kažejo se prvi znaki zastrupitve.

3 g/kg – človek postane zmeden in lahko pade v globok spanec, iz katerega ga lahko zbudimo le z največjo težavo, pa še takrat največkrat le momlja v odgovor.

4-5 g/kg – človek je v komi. Pri še višjih koncentracijah alkohola v krvi odpove možganski center, ki uravnava dihanje in bitje srca, nastopi smrt. Ta lahko nastopi tudi zaradi zadušitve z izbljuvki, če človek bruha. Ljudje, ki so odvisni od alkohola, prenesejo višje koncentracije alkohola v krvi kot občasni in preudarni pivci, ker se pri njih razvije toleranca in ne dajejo vtisa tako globoke opitosti.

1.6 RAZDELITEV PREBIVALSTVA GLEDE NA ODNOS DO ALKOHOLA

Ljudje imajo različen odnos do pitja alkoholnih pijač. Razboršek in Krištof (1988: 6) razlikujeta pet skupin, glede na njihov odnos do pitja alkoholnih pijač:

- **abstinenti**
- **zmerni pivci**
- **alkoholiki**
- **neozdravljivi alkoholiki**
- **zdravljeni alkoholiki**

Abstinenti se popolnoma vzdržijo alkoholih pijač, zato jih alkohol ne ogroža. Pri nas jih je malo. Zanimivo je, da so dolgoletni abstinenti tudi nekateri ljudje, ki so nagnjeni k značajski iztirjenosti; zavedajo se, da se pri pitju ne bi mogli zadržati, v pijanem stanju pa bi

neobzdrano sprostili svoje značajske hibe, zato s težkimi napori volje abstinirajo. Posebna skupina abstinentov so tudi zdravljeni alkoholiki.

Naslednja skupina so **zmerni pivci**. Zmerni pivci alkoholne pijače pijejo, toda niso zasvojeni. V njih samih še ni bilo nikakršne potrebe po alkoholu. Samo od njihove svobodne volje je odvisno, če se bodo napili ali ne. Tudi, če se napijejo, to storijo bolj ali manj nehote. Krog zmernih pivcev je zelo razvejan – od takih, ki zelo redko kaj popijejo, do tistih, ki že prehajajo v krog alkoholizma. Okrog meje med zmernim pitjem in alkoholizmom je zelo težko razlikovati, ali je kdo še zmerni pivec ali je že alkoholik. Zmerno pitje je tisto pitje, ki je normalno, družbeno, kontrolirano pitje alkoholnih pijač in je sprejeto, kot nenevaren način družbenega vedenja (V. Hudolin, 199: 17).

V skupino **alkoholikov** štejemo vsakega posameznika, ki pije redno in čez mero ter postane odvisen od alkohola, pa zaradi tega trpijo njegovo zdravje, blaginja, njegov ugled in ugled njegove družine (J Rugelj, 1981: 19).

Neozdravljivi alkoholiki so vsi alkoholiki, ki jih na današnji stopnji ni več mogoče urediti in ozdraviti. Dolgotrajno pitje jih je preveč uničilo. Ti alkoholiki imajo običajno že zelo poškodovane organe in živčni sistem, prav tako je pri njih močno poškodovana duševnost. Njihov značaj je že tako zveržen, da so do temelja razbiti vsi njihovi odnosi z najbližjimi. V neozdravljivem alkoholiku torej ni več osnove in gradiva, da bi lahko obnovil stavbo visoke osebnostne rasti, v okolici pa ni svojca, ki bi se z njim hotel lotiti tega dela. Ireverzibilno stanje in smrt.

V posebna kategorija so **zdravljeni alkoholiki**. Ker je zasvojenost neozdravljiva, to pomeni, da alkoholiki niso ozdravljeni, temveč so zdravljeni. Značilno za njih je, da morajo biti **popolni abstinenti**, saj za njih ne obstaja možnost zmerne pitja. Že en kozarec z alkoholno pijačo pomeni za zdravljenega alkoholika recidiv in možnost za zdrs nazaj v zasvojenost.

1.7 KDO JE ALKOHOLIK?

Kako lahko opredelimo alkoholika? Ali je to človek, ki pije preveč? In koliko bi bilo ravno prav? Ali si alkoholik, če piješ vsak dan, vendar tako, da tega nihče ne opazi?

Hudolin (1987: 9) v slovarju odvisnosti alkoholika opredeljuje na kratko: alkoholik je oseba, ki ja bolna od alkoholizma. Da lahko razumemo, kdo je alkoholik, moramo vedeti, kaj pomeni pojem alkoholizem. V nadaljevanju Hudolin v slovarju odvisnosti (1987: 10) za alkoholizem piše: Alkoholizem je dolgotrajno, čezmerno pitje alkoholnih pijač, ki jih spremljajo klinični sindromi, ki so posledica čezmernega uživanja alkoholnih pijač. Nekateri avtorji trdijo, da mora obstajati tudi odvisnost (psihična in fizična), da lahko govorimo o alkoholizmu. Mnogi trdijo, da je dovolj, če se pojavijo ekonomski ali socialni problemi v zvezi s porabo alkoholnih pijač in že lahko govorimo o alkoholizmu, ne glede na to, če je prišlo do poškodb zdravja ali ne.

Alkoholik je torej oseba, ki je z dolgotrajnim, čezmernim uživanjem alkohola postal/a od njega psihično in fizično odvisen/a in so se zaradi tega pri njem ali njej razvile (duševne in telesne) okvare in družbene težave, ki jih je mogoče obravnavati s klasičnim medicinskim in socialnim diagnostičnim postopkom (Miličinski, 1975: 20).

1.7.1 Osebnostne spremembe alkoholika

Za alkoholika je značilno, da se s časom skozi alkoholne faze osebnostno spreminja. Vinjen človek dela več napak, kot bi jih sicer, v treznem stanju. Za očitke okolice ima vedno opravičila in izgovore, sčasoma izgubi stik z realnostjo. Na področju osebnostne rasti se napredovanje alkoholika ustavi in z napredkom alkoholizma prične regradirati. Zaradi očitkov vesti in okolice alkoholik postaja potrta, živčen in razdražljiv, ta občutja blaži s še večjimi količinami alkohola, ter tako tone v svet omame in zasvojenosti še bolj. Vinjen ponovno ponavlja napake, napake za katere se opravičuje in se brani z bolnimi obrambnimi mehanizmi (J. Rugelj, 1981: 19,20).

1.7.2 Obrambni mehanizmi

Za nenehno uravnovešanje pri zadovoljevanju potreb ima človek posebne sposobnosti, ki jih imenujemo obrambni ali imunski mehanizmi.

Ramovš pojasnjuje (2007: 47), da so obrambni mehanizmi človekove sposobnosti, ki so bistvene za preživetje človeka. Obrambni mehanizmi delujejo samodejno, to so pretežno nezavedni mehanizmi, ki služijo ohranjanju življenja na vseh šestih razsežnostih človeka. Obrambni mehanizmi skrbijo za ravnovesje v vsakdanji dinamiki zadovoljevanja potreb ter sprotno popravljanje okvar ali motenj. Primer delovanja obrambnih mehanizmov v telesni razsežnosti: če je mraz in nas zebe, se pričnemo tresti, ker telo na ta način želi ohraniti toploto. Če nas napadejo virusi, se nam poviša telesna temperatura, ker se ja aktiviral telesni imunski sistem. Če smo nenadoma izpostavljeni veliki vročini, se refleksno hitro umaknemo. Vse te reakcije nas varujejo pred škodljivimi vplivi, ki nas bi lahko sicer uničili ali poškodovali. Pri zasvojenosti z alkoholom obrambni mehanizmi človeka odpovedo, oziroma obolijo. Takrat govorimo o motnjah obrambnih mehanizmov.

1.7.2.1 Motnje obrambnih mehanizmov pri zasvojenosti

Splošno najbolj znan primer odpovedi telesne obrambne sposobnosti ali imunosti je v primeru AIDS-a. Pri tej bolezni imunski sistem človeka odpove in človeškega organizma več ne ščiti, niti pred sicer nenevarnimi povzročitelji bolezni, tako da lahko človek umre od bolezni, ki bi bila za sicer človeka z zdravim imunskim sistemom le rahel prehlad.

Motene obrambne mehanizme alkoholika lahko enostavneje razumemo, kot obrambne položaje, ki jih zavzema alkoholik. Ko je poražen na enem položaju, se umika na drugega in tako dalje, s položaja na položaj.

Alkoholikov obrambni sistem najlažje razumemo, kot sistem številnih obrambnih okopov. Ko je alkoholik poražen v prvem obrambnem okopu, se umakne na drugega, tretjega... (J. Rugelj, 1981: 25).

Zanikanje je prvi obrambni položaj alkoholika. Alkoholik zanika, da je alkoholik. Zanika drugim in sebi, celo takrat, ko je močno opit zanika, da bi bil pijan.

Drugi obrambni položaj alkoholika je **racionalizacija**. V tem položaju se alkoholik ne more več izgovarjati, da ne pije nič oziroma, da ni pogosto pijan. Z racionalizacijo alkoholik

pojasnjuje svojo situacijo na način, ki mu je v korist. Pojasnjuje na primer, da zaradi težkega dela pač mora nekaj spiti, za moč ali pa na primer, da je bil prehlajen in je moral spiti nekaj močnejšega.

Tretji obrambni položaj alkoholika je **projekcija**. Ko alkoholik projicira, išče krivce za popivanje v drugih ljudeh. Izgovarja se, da je žena tako težavna, da mora piti ali v službi je takšen tempo, da ne more več zdržati takšnega pritiska in si mora nekaj popiti. Za projekcijo je značilno to, da alkoholik za vse svoje težave, ki jih ima z alkoholom in njegovimi posledicami, krivi druge ljudi, ves čas pa ne uvidi, da je vzrok vseh težav, ki jih doživlja v njemu samem, v njegovi zasvojenosti z alkoholom.

Četrty obrambni položaj alkoholika je **fragmentacija**. Alkoholik svoje življenje fragmentira na več delov in ni sposoben pogledati celotnega poteka svojega življenja. Pozornost drugih usmerja na tiste dele svojega življenja, ko ni pil oziroma je krajši čas abstiniral. Del zgodbe, ko je pijančeval, se potikal okrog in zapadal v težave itd., zamolči. V primeru, da ga kdo povpraša o njegovi zasvojenosti, je nejevoljen ali celo jezo odreagira.

Peti obrambni položaj je **zmanjševanje ali minimalizacija**. Alkoholik vse v zvezi s pitjem in posledicami alkohola zmanjša do najmanjše možne mere, da so videti res nedolžne.

Šesti obrambni položaj so **čudoviti spomini**. Alkoholik opisuje nek dogodek, vse je bilo tako lepo kot v filmu, v resnici pa gre za navadno pijančevanje.

Sedmi obrambni položaj je **odprti boj in manipulacija**. Alkoholik jo uporabi, ko mu vsa navadna obramba odpove, sam sebe več ne more varati, da ni nič narobe z njim, pa tudi okolje mu ne naseda več (žena).

V tej fazi alkoholik uporablja več različnih oblik boja:

- prizna, da je alkoholik in izziva, kaj mi pa morete
- raztogoti se in postane nasilen
- prizna vse napake, prosi odpuščanja
- spremni vzorec pitja

Patološka obramba se oblikuje tudi v socialnem okolju alkoholika. Svojcem služi za obrambo svojega patološkega sožitja, zapiranje oči pred realnostjo, prilagojenost na obstoječe stanje, ki omogoča zapijanje alkoholika.

Patološki obrambni mehanizmi na družbeni ravni – družbeni obrambni mehanizmi, v primeru zasvojenosti, služijo prikrivanju škodljivih dejstev v družbi, s katerimi se še ne more ali noče spoprijeti. Stališča in ravnanja v zvezi s pitjem alkoholnih pijač, problematiko alkoholizma in drugih zasvojenosti, odvrtaajo od reševanja tega perečega problema družbe. Našteti bolni obrambni mehanizmi alkoholiku omogočajo, da se dolga leta skriva pred resnico o svoji zasvojenosti z alkoholom. Skrivanje mu omogoča, da lahko nemoteno pije in tako zadovoljuje svojo umetno in škodljivo potrebo po alkoholu.

1.8 ZASVOJENOST

Definicija zasvojenosti je: **Zasvojenost je umetna škodljiva potreba** po omamni snovi, omamnem doživljanju ali vedenju (Ramovš, 2007: 56).

Ramovš (2007: 56, 57, 58, 59, 60, 61) v svoji knjigi Pitje mladih opisuje, da je **zasvojenost**:

- **potreba**, ki se pri človeku razvije postopoma, z določenim načinom vedenja ali doživljanja, kot so na primer igre na srečo ali z uživanjem določene omamne snovi, kot so alkoholne pijače ali mamila.
- **umetna potreba** po omamni snovi, ki je človek po naravi nima, zanj je tujek na katerega se mora organizem, duševnost in druge razsežnosti nasilno prilagoditi, pri čem se pokvarijo naravni obrambni mehanizmi, tako da deluje proti razvojnim potrebam človeka.
- **škodljiva potreba**, njene posledice se kažejo na vseh razsežnostih človeka. Zasvojenost biološko zastruplja organizem, patološko spreminja delovanje duševnosti in vedenja, krni svobodo in odgovornost, kvari medčloveške odnose in razmerja, zavira človekov razvoj in omamlja njegovo smiselno orientacijo v življenju.

1.8.1 Omama

Ramovš (1990: 131) opisuje omamo kot umetno zmanjševanje človekove zavesti, ki si jo povzroči človek sam ali mu jo povzročijo drugi, z delovanjem omamnega, kemičnega

sredstva (alkohol, narkotična sredstva). Človek se lahko omamlja tudi s čezmernim zadovoljevanjem ene od naravnih človekovih potreb in dejavnosti (delo, počitek).

V omamo lahko človeka pripeljejo tudi določene socialne okoliščine (množica, reklama), njegovo enostransko ali absolutno oprijemanje določenih idej (fanatizem)... Mamilo je lahko za človeka karkoli, v ožjem pomenu besede pa so to psihoaktivne snovi, njihovo uživanje pa privede človeka prej ali kasneje v zasvojenost.

1.8.2 Poškodbe razsežnosti človeka po antropohigienskem modelu pri razvoju zasvojenosti

Zasvojenost je celosten problem, ki zajame vsega človeka na vseh šestih razsežnostih. Za boljše razumevanje in učinkovitejšo delo na področju zasvojenosti je Ramovš (2007: 50, 51) opredelil poškodbe razsežnosti v naslednjem vrstnem redu:

Prva je prizadeta šesta ali **eksistencialna razsežnost**. Omamljen človek ne vidi več smisla v življenju in razloga situacije, v kateri se nahaja.

Zasvojen človek se čedalje bolj izgublja v življenjsko brezcilnost in praznoto. Izvotlitev zadovoljevanja volje do smisla povzroči izvotlitev človekovega energetskega potenciala tudi v vseh petih nižjih razsežnostih, tako da pri človeku, ki doživlja brezcilnost, tudi njegovo bogastvo, udobje, telesno in duševno zdravje, svoboda in razvojne možnosti nimajo svoje normalne motivacijske moči in vrednosti. Zato so pri vsaki omamni motnji in zasvojenosti najbolj usodne prav poškodbe pri doživljanju in uresničevanju smisla (Ramovš, 2007: 61).

V **zgodovinsko kulturni razsežnosti** človek izgubi potrebo po učenju, razgledanosti in napredovanju, po ustvarjalnosti in delovni uspešnosti, ter tako postopoma pričjenja zaostajati za seboj in svojimi vrstniki.

V **medčloveško družbeni razsežnosti** nastanejo motnje v odnosih z ljudmi, človek izgubi potrebo po delitvi vlog. Človek postopoma izgublja svoje vloge, ki jih je imel v življenju.

Tako izgublja vlogo moža, partnerja, očeta, prijatelja, delavca..., pridobiva in utrjuje pa si **vlogo alkoholika**, ki sčasoma postane ena in edina vloga. Komunikacija alkoholika postaja

neustrezna in nepopolna, prav tako pa se komunikacija komplementarno kvari pri ljudeh, ki živijo z alkoholikom.

V noogeni razsežnosti človek izgubi potrebo po svobodi, odgovornosti in življenjski orientaciji. Postaja neodgovoren do sebe in drugih, prav tako pa ni usmerjen v neko določeno področje, ki bi mu omogočalo napredek v življenju.

V psihični razsežnosti človek izgubi potrebo po informacijah, užitku, varnosti, veljavi, čustvih ipd. Delovanje in vedenje je patološko spremenjeno. Poškodovane so duševne sposobnosti zaznavanja, reagiranja, čustev ter kognitivne sposobnosti.

Psihične komplikacije kot posledica alkoholizma (Razboršek, Krištof, 1988: 12):

- **Psihične motnje** nastajajo pri vsakem alkoholizmu.
- Tudi posamezna pijanost je lahko huda, patološka, da se kaže kot psihična motnja – zamračenost, zmedenost, prividi in prisluhi, blodnje.
- **Alkoholni bledež** – pojavlja se, ko je alkoholizem že načel živčni sistem. Pripravlja se z nemirom, tesnobo, razdražljivostjo, strahom, vrtoglavico, nespečnostjo in hudimi sanjami. Izbruhne s skaljeno zavestjo, zmedeno orientacijo, slabim počutjem, tresenjem po celem telesu, nespečnostjo, ne je in ne pije, javljajo se prividi in prisluhi. Traja nekaj dni in se konča z globokim spancem.
- **Alkoholna halucinoza** – splet duševnih motenj, traja od nekaj dni, do nekaj mesecev. Značilni so prisluhi – sliši glasove in pogovore, ki ga sramotijo in mu grozijo, zato ga je zelo strah. Zavest ostane neskaljena. Lahko se nadaljuje v stalno kronično obliko.
- **Ljubosumna blodnjavost** – prva duševna bolezen. Čeprav je alkoholikova zavest neskaljena in je sicer razumen, ga obsedajo nemogoče ljubosumne misli, ki se nanašajo na ženo, hčerko, ali koga drugega. Blodnjavost se pogosto konča s posilstvom lastne hčerke ali katerim drugim zločinom. Ljubosumnim blodnjam so podobne preganjalne, ko alkoholika obsede misel, da ga preganjajo.
- **Psihoza Korzakov** – težko duševno obolenje, do katerega lahko pride v poznejših obdobjih alkoholizma. V začetku so opazna le znamenja močnega vnetja živcev v rokah in nogah. Obolenje je splet duševnih motenj – naglo peša razum in odpoveduje spomin, nastopata zmedenost in slaba orientacija. Spominske vrzeli zapolni tako, da si sproti izmišlja (konfabuliranje), kaj naj bi počel v času, ko ga je zapustil spomin.

- **Alkoholna božjast** – epilepsija – enaka navadni božjasti; pojavi se zaradi možganskih okvar z alkoholom. Tudi pri navadni božjasti so napadi zaradi pitja alkohola težji in pogostejši.
- **Alkoholna bebavost** (demenca) – nastane zaradi okvar in odmiranja možganov, ki jih povzroča trajno delovanje alkohola. Bolnik odpove na naravnem področju in postaja slaboumen. Bolezen navadno napreduje tudi, če alkoholik preneha s pitjem. Sorazmerno kmalu lahko nastopi smrt.

Poškodbe na **biofizikalni razsežnosti** se odražajo na človekovem zdravju. Pojavijo se bolezni številnih organskih sistemov, kot posledica dolgotrajnega čezmernega uživanja alkohola, hkrati pa izginjajo potrebe po hrani, tekočini, gibanju ipd.

Kolšek navaja naslednja **telesna (organska) obolenja zaradi dolgotrajnega uživanja alkoholnih pijač**:

- obolijo **želodec in prebavila** – poveča se izločanje sline in želodčnega soka, pride do vnetja sluznice. Ta se pogosto spremeni v rano na želodcu in dvanajsterniku
- **trebušna slinovka** – nastane kronično vnetje – pankreatitis
- **srce in ožilje** – pade krvni pritisk, slabi srčna mišica
- **jetra** – začnejo postopoma obolevati, dokler popolnoma ne odpovejo – ciroza
- **ledvice, spolne žleze in dihalna so** tudi pogosto poškodovana zaradi alkohola
- **vnetje živcev** – tresenje in oslabelost rok in nog so znaki tega vnetja; lahko pride do ohromelosti
- **centralni živčni sistem** – posamezne duševne dejavnosti se izključujejo, druga za drugo, dokler ni popolnoma omrtven. Alkohol množično ubija možganske celice, te pa se ne obnavljajo.

Vse zdrave potrebe človeka, v vseh razsežnostih, postopoma skozi čas, od šeste eksistencialne razsežnosti, pa vse do prve in osnovne biofizikalne razsežnosti, nadomesti umetna škodljiva potreba po pitju alkohola.

1.8.3 Razvoj zasvojenosti pri človeku

Alkoholizem je bolezen, ki se lahko razvija dolgo let, to pomeni 5, 10, 20 ali več let. Na začetku je vsak človek zmerni pivec. Od zmernega pivca se alkoholik postopoma pomika skozi več stopenj, oziroma obdobja alkoholizma, in če se ne prične uspešno zdraviti, na koncu zaradi alkoholizma propade (J. Rugelj, 1981: 13, 14).

1.8.3.1 Obdobja zasvojenosti

Rugelj (1981: 13) navaja stopnje alkoholizma po ameriškem alkoholologu **Jellineku**, ki je alkoholizem razdelil v štiri obdobja:

V **predalkoholnem obdobju** človek pije zmerno, občasno se lahko tudi opije. Z alkoholno pijačo si lajša stiske in si na ta način pridobiva samozavest v družbi. Toleranca na alkoholne pijače v tem obdobju raste.

V **zgodnjem alkoholnem obdobju** se že pojavi zasvojenost. Alkoholik v tem obdobju pije pogosto, ali celo nepretrgoma, če ga kdo ovira, pije tudi na skrivaj, to je značilno še posebej za ženske. Alkoholika pogosto skrbi, da ne bi ostal brez pijače, zato si dela zaloge, mučijo ga občutki krivde, ne želi se pogovarjati o alkoholu in v primeru, da mu kdo očita čezmerno pitje, odreagira z odporom in jezo. Pogosto doživlja "black out" saj se ne zavda, kaj se je dogajalo z njim v času pijanosti.

Za **kritično obdobje** je značilno, da alkoholik ni več sposoben kontrolirati količine popitega alkohola, bolni obrambni mehanizmi se še bolj utrjujejo, postaja lahko tudi nasilen in napadalen, nima več samospoštovanja, počuti se poražen, izogiba se prijateljem in jih izgublja, včasih izgubi tudi zaposlitev; pod pritiskom okolice, po nekaj časa abstinira. Pozornost ima usmerjeno predvsem na alkohol, družina propada, je alkoholno ljubosumen, slabi mu spolni nagon, pijačo potrebuje že zjutraj.

V **kroničnem obdobju** se obdobja popivanja podaljšujejo, moralno izrazito propada, lahko se pojavljajo alkoholne duševne motnje, pije vse, kar dobi, toleranca mu začne upadati, popušča mu obramba; priznava poraz in se odprto bojuje s seboj in okoljem.

Motnja alkoholikove osebnosti, ki se kaže v patološkem vedenju poteka načeloma v dveh fazah (Hudolin, Rugelj, 1973: 42).

- **obdobje uničevanja družine:** odnosi v družini so vse slabši in nekongruentni, stanje je čedalje težje, vendar pa vsi skušajo težave še skrivati za zidovi družine.
- **obdobje družbenega propadanja:** težave in posledice alkoholizma postanejo tako velike, da postanejo javne. Alkoholika začno odklanjati, izgublja ugled, lahko ga začne zavračati tudi družina.

Potrebno je omeniti tudi ameriško sociologinjo **Joan Jackson**, ki je opisala značilne stopnje v deformaciji alkoholikove družine. Faze deformacije alkoholikove družine se ne pojavljajo vedno v istem vrstnem redu, temveč se razlikujejo od primera do primera.

V **prvi fazi** družina skriva problem, zakonca igrata navzven vzoren par, žena se trudi, da bi moža odvrnila od pijače, tudi tako, da sama spije del pijače namesto moža. Družina problem zanika, o njem nihče ne govori.

V **drugi fazi** se družina izolira, kar pomeni, da nikamor več ne gredo skupaj in tudi drugih ne vabijo v goste - vsak obisk se konča v pijanski sceni. Žena še vedno poskuša skriti problem pred otroci, ne more pa ga več zanikati sebi. Žena še ne išče pomoči, saj bi to pomenilo njen poraz, da bi ga rešila z ljubeznijo - je v vlogi »mučenice«.

Za tretjo fazo je značilna dezorganizacija družine. Žena obupa nad svojimi poskusi, da bi problem rešila sama. Možu grozi z razvezo, ki je še ni zmožna uresničiti. Problem je že znan v javnosti. Žena se obnaša kot »brezvoljna omahljivka«.

V **četrti fazi** žena začne skrbeti za ekonomske in druge zadeve v družini. Podpira vse štiri vogale hiše. Alkoholik ženi ni v oporo in otrokom ne za vzgled. Zaigra vsako zaupanje. Mož se prelevi iz vloge gospodarja, oziroma očeta v privesek družine. Postane predmet sovraštva,

zaničevanja, pomilovanja. Mož je zadovoljen, saj je dosegel to, kar zasvojenost z alkoholom terja od njega, oproščen je vseh družinskih obveznosti in odgovornosti, izgubi pa tudi vse pravice. Otroci postanejo materini »osebni stražarji«, ki jo ščitijo pred pobesnelim očetom. V družini vlada bolno ravnotežje, ki bo trajalo, dokler neki hujši dogodek ne bo dvignil napetosti in bo prišlo do točke, kjer se bo družina razbila ali pa bo ta dogodek sprožil začetek zdravljenja.

V peti fazi sledi razpad družine, če mož ni pričel z zdravljenjem. Žena se odseli in neha skrbeti za moža, mož pa se na vse pretege trudi, da bi to preprečil - nekaj časa ne pije, grozi, je nasilen, pripravljen je tudi začeti z zdravljenjem.

Šesta faza pomeni reorganizacijo enega dela družine po razvezi in odselitvi. Žena možu, iz občutka krivde in lastnega poraza, ponudi zadnjo priložnost, tako da je pripravljena sodelovati pri njegovem zdravljenju.

Zadnja, sedma faza je poskus reintegracije družine. V ta stadij dospe tista družina alkoholika, ki je po razbitju in zdravljenju očeta spet prišla skupaj. Obnavljanje družine je težko delo, saj mora nekdanji alkoholik spet prevzeti svoje naravno mesto v družini, ki mu ga morajo drugi člani priznati. Očetu zaradi številnih izigranih obljub ne verjamejo, jim je odveč, ne priznavajo mu avtoritete.

1.8.4 Vrste zasvojenosti od alkohola

Bistvo alkoholizma ni v pitju, temveč v spremenjenem vedenju: sebičnost, površnost, zanemarjanje obveznosti, stagnacija, nazadovanje, in popolna alienacija na vseh področjih človekovega udejstvovanja (J. Rugelj, 1981: 15). Poznamo dve vrsti zasvojenosti in sicer psihološko in telesno zasvojenost od alkohola.

1.8.4.1 Psihološka zasvojenost

Pri psihološki zasvojenosti J. Rugelj (1981: 15) loči **tri stopnje**:

- Začetna oblika psihične zasvojenosti od alkoholnih pijač se kaže v potrebi po pitju alkoholnih pijač pri jedi in pri določenih družabnih priložnostih, kot so srečanja, zabave, proslave itd.
- V drugi stopnji ima človek potrebo po pitju alkoholnih pijač v različnih stresnih situacijah (uspeh, sreča, žalost, pred posebnimi zahtevami itd.). V tej stopnji človek potrebuje alkohol, da lahko normalno deluje v vsakdanjem družabnem in družbenem življenju.
- Za tretjo stopnjo je značilna izguba nadzora nad popito količino alkoholne pijače. Takšen alkoholik, ko popije prvi kozarec, ne more prenehati, temveč pije do težje pijanosti. Lahko abstiniira poljubno dolgo, vendar, ko spi je en kozarec, ponovno izgubi nadzor in pije vse dokler ni pijan.

1.8.4.2 Telesna zasvojenost

Pri telesni zasvojenosti J. Rugelj (1981: 15) navaja nezmožnost abstinence alkoholika. Alkoholik mora vsakodnevno popiti določeno količino alkoholne pijače, že zgodaj zjutraj. Takoj, ko se koncentracija alkohola v krvi zmanjša se pojavijo znaki abstinence krize: tremor, nemir, razdražljivost, glavobol, slabost, bruhanje, depresija ipd. Kljub nezmožnosti abstinence alkoholik ne izgubi nadzora nad popito količino alkoholne pijače in je konstantno pod vplivom alkohola in gotovo ni nikoli trezen. Zvečer se lahko tudi težje opije.

Običajno se psihološka zasvojenost pojavlja prej, da bi kasneje prešla v fizično ali telesno zasvojenost (V. Hudolin, 1991: 98).

1.8.5 Pojavne oblike zasvojenosti

Zasvojenost je pri vsakem človeku in v vsaki kulturi drugačna. Vsak primer zasvojenosti je edinstven in enkratni in ni dveh enakih zasvojencev. Po drugi strani pa ima zasvojenost

veliko skupnih lastnosti, da jih je mogoče razvrstiti po kategorijah. Te kategorije so za stroko in prakso, ki se ukvarja z zasvojenostjo, dobra orientacija pri delu.

Najbolj znana je **Jellinekova** porazdelitev, ki skupine alkoholikov imenuje s črkami grške abecede (Miličinski, 1975: 21):

- **alfa alkoholiki:** so zasvojeni z alkoholom zaradi duševnih razlogov, z njimi skušajo odpraviti težave in notranje stiske. Lahko se še nadzirajo, koliko pijače bodo popili, tudi abstiniirajo še lahko. Vendar pa ne pijejo več, kot imajo ljudje za normalno. Težave nastanejo predvsem v medsebojnih odnosih z najbližjimi, delno pa se pojavljajo tudi organske motnje. Če alkoholik preneha piti, se mu ne pojavi abstinenčni sindrom.
- **beta alkoholiki:** imajo večje organske motnje, zlasti vnetje želodca, vnetje živcev in cirozo jeter. Vzrok čezmernega pitja so prehrabene in alkoholne navade kraja, v katerem alkoholiki žive. Težje zdravstvene motnje nastanejo predvsem zaradi enolične in pomanjkljive prehrane ob pitju. Druge težave so: družinske, materialne, lahko tudi zgodnja smrt, ne pride do abstinenčnih težav, če prenehajo piti.

Alkoholizem alfa in beta se lahko razvije dalje v težje oblike alkoholizma:

- **gama alkoholizem:** je težja vrsta zasvojenosti; zvišana je toleranca, alkoholiki ne morejo nadzorovati količine popite alkoholne pijače, telesna presnova je prilagojena na alkohol, motnje in težave so lahko zelo hude na vseh ravneh. Lahko še abstiniirajo, ne da bi se pojavil abstinenčni sindrom.
- **delta alkoholiki:** so že duševno in telesno odvisni od alkohola. Če nenadoma prenehajo piti, se pojavi abstinenčni sindrom, zato so za vsako abstinenco nesposobni. Lahko pa nadzirajo količino popite pijače, tako da neprestano po malem dolivajo in so pod vplivom alkohola. Če je potrebno, pazijo da se težje ne opiijejo, da se jim veliko ne pozna; tedaj se dodobra napijejo zvečer.

- **epsilon alkoholizem:** alkoholikom te skupine pravimo **dipsomani**. To so občasni alkoholiki, ki neko obdobje pijančujejo, potem pa spet nekaj časa normalno živijo brez alkohola in nimajo v zvezi s pitjem nobenih težav.
- **zeta alkoholizem:** po vzorcu Jellinekove razvrstitve je Hudolin tako poimenoval tiste skupine alkoholikov, pri katerih je s pitjem povezana bolestna nasilnost (maligna agresivnost) v spremenjenem vedenju.

1.9 DOŽIVLJAJSKJE MOTNJE PRI ZASVOJENOSTI

Doživljajske motnje so motnje človekovega zavedanja in čutenja o samem sebi, drugih, o okolju in resničnosti. Doživljajski vidik je dober pokazatelj patologije alkoholizma in vsake druge zasvojenosti. Prav tako je doživljajsko področje med najbolj obetavnimi pri izpopolnjevanju načinov za urejanje alkoholikov in njihovih družin ter svojcev na sploh.

Ramovš (1990: 125) navaja, da se je pri urejanju alkoholičnih družin srečeval z otopelostjo zapitih ljudi, neredko povezano z izrazitimi oblikami sprevrženega doživljanja, prav tako pa z doživljajsko zagrenjenostjo in črnogledostjo njihovih svojcev.

Pri zasvojenostih ločimo **tri doživljajske motnje**, ki se pojavljajo v primeru zasvojenosti **najpogosteje**:

Prva doživljajska motnja je **doživljajska otopelost alkoholika**, bolešno doživljanje, saj je upočasnjeno in zoženo delovanje človekove zavesti pri dojemanju samega sebe, drugih ljudi, narave in kulture, konkretnih položajev, v katerih se nahaja. Ovirana je zaznavno vedenjska povratna zveza med zavestjo in stvarnostjo. Z razvojem zasvojenosti se ta motnja stopnjuje.

Druga doživljajska motnja je **doživljajska zagrenjenost in črnogledost**. Alkoholikovi svojci in svojci drugih zasvojencev doživljajo zagrenjenost in črnogledost v življenju. Človekova zavest je tu prodorno in občutljivo naravnana na dojemanje neugodnih vidikov resničnosti, nanje je fiksirana v sedanjosti (zagrenjenost), pred seboj ne vidi možnosti za rešitev težav (črnogledost), za vse pozitivne vidike in smiselne možnosti je slepa.

Tretja doživljajska motnja je **doživljanje tragike pri urejanju zasvojenosti** alkoholika in svojcev, tragika doživljanja izgub v času alkoholizma, ki se pojavi med uspešnim urejanjem pri zasvojenosti, pravzaprav ni doživljajska motnja, temveč zdrav duhovni obrambni

mehanizem, ki človeka usmerja v premagovanje tragike, v kakovost življenja pri samem sebi in z najbližjimi in v spravo s socialnim okoljem in lastno preteklostjo. Ta proces zahteva velike osebne in duhovne napore, na vrsto pridejo šele, ko je zasvojenost na telesnem, duševnem in medčloveškem področju že dobro urejena, običajno po treh letih. Če se to ne zgodi, je vsaj nezavedno doživljanje izgub in škode v času zasvojenosti odločilna ovira za dobro osebnostno in socialno funkcioniranje ter nenehna nevarnost za recidiv zasvojenosti.

1.10 VZROKI ZA OMAMO IN ZASVOJENOST

1.10.1 Alkohol, človek, okolje

Ramovš (2007: 101-104) omenja **tri vzročne dejavnike, kot vzrok za alkoholizem**.

Na prvem mestu je **alkohol, kot substanca**. Brez alkohola ni alkoholizma. Alkohol je pri nas vsakdanja substanca, s katero se ljudje množično omamljajo in postajajo z njo zasvojeni. Močne pijače (npr. konjak) hitreje vodijo v alkoholizem, kot blage, čeprav je tudi res, da je pitje blagih pijač pogosto uvod, ki pozneje privede v pitje močnejših žganih pijač. Sodobna industrija proizvaja mnogo cenениh alkoholnih pijač. Poraba in povpraševanje na trgu pa zahtevata večjo proizvodnjo.

Drugi vzročni dejavnik je **človek** s svojimi osebnimi lastnostmi (na primer nizka frustracijska toleranca, impulzivnost, šibek samonadzor, hitro podrejanje zahtevam okolice, tesnoba, depresivnost ipd.).

Ter tretji vzročni dejavnik je **okolje**. Okolje s svojimi specifičnimi vzorci glede uporabe alkohola ter njegovo dostopnostjo (Ramovš, 2007: 102).

1.10.2 Družina

Družina, v kateri sta si zakonca med seboj odtujena, ker ne znata ali ne zmoreta med sabo kongruentno komunicirati, to je jasno izražati svojih občutkov in misli, pogosto prihaja do

psihosocialnih težav in problemov, posledično tudi alkoholizma. Nekateri podatki kažejo, da skoraj 80% alkoholikov pride iz družin, v katerih je eden od ožjih članov družine alkoholik (Hudolin, J. Rugelj, 1973: 39).

Moški, ki niso v otroštvu "zlomljeni", ne prenesejo današnje običajne utesnjenosti in se neprijetnemu oklepu družinskega gnezda izmikajo (Rugelj, 1992: 72).

Rugelj (1992: 72) opisuje vzroke, ki prisilijo moškega ali žensko v alkoholizem:

Moški je bil v preteklosti predvsem v vlogi lovca in vojaka, skratka svobodnjak. Te vloge so zahtevale, da je bil veliko časa daleč v stran od svojega domačega ognjišča, ženo pa je s številnimi nosečnostmi "prisilil", da je bila doma ter skrbela za dom, ter čakala na moža. V primeru, da ga žena ni več dobrohotno sprejemala, se enostavno ni več vrnil. To svobodnjaštvo je moškemu ostalo v krvi do danes in zato se mnogi moški izmikajo utesnjenosti družinskega gnezda.

Moški postanejo alkoholiki zaradi dveh dejavnikov, ki jih prisilijo v alkoholizem:

- Moške alkoholike delajo žene in sicer v vlogi mater in v vlogi žen. Moškega kratko malo ni mogoče prisiliti, da bi trajno obtičal v neprijetnem družinskem gnezdu, medtem ko mora žena brezpogojno, zaradi otrok, zaradi ohranitve družinskega gnezda, ostati doma (Rugelj, 1992: 73). Da se moški izogne utesnjenosti domačega gnezda, si umisli različne dejavnosti (poklic, ki zahteva odsotnost, konjiček,...), ki mu omogočajo večkratni umik. Med temi možnostmi izbire pa je lahko tudi alkoholizem. Alkoholizem moškemu dovoljuje, da zamuja, odhaja, izostaja... Z vlogo alkoholika si moški pridobi popolno svobodo pred "torturo" žene, staršev, celo policije.
- V Slovenski "mokri" kulturi so vsi moški programirani, da postanejo alkoholiki, manjši del že v mladosti večina pa v zreli dobi. Alkoholiknemu objemu se izogneta le dve skupini moških: Moški, ki alkohola ne prenašajo, ker na alkohol reagirajo z alergijo, ter skupina elitnih moških, ki so poklicani, da v življenju nekaj napravijo. Zaradi svojega poslanstva si ne morejo dovoliti, da bi svoj čas zapravljali z omamo.

Ženske postanejo alkoholičarke predvsem zaradi svoje nesposobnosti najti in/ali zadržati partnerja. Osamljenost in prikrajšanost za ljubezensko in seksualno izpolnitev ne uspejo konstruktivno rešiti, zato iščejo "rešitev" v omami.

Sposobne ženske imajo partnerje... Enako velja seveda za moške (Rugelj, 1992: 74).

1.10.3 Hipoteze in teorije o vzrokih alkoholizma

Vse hipoteze o vzrokih alkoholizma vsebujejo v sebi napako izključevanja (Lang, 1988: 33). Lang (1988: 33-40) v svoji knjigi **Izbrana poglavja iz alkoholologije, psihoterapije in terapevtske skupnosti**, pod vzroke za nastanek alkoholizma navaja naslednje modele:

Moralni model trdi, da je alkoholizem posledica moralne slabosti. Po tej teoriji alkoholiki postajajo predvsem ljudje, ki so slabe volje, ki so moralno deprivirani ali pa imajo moralno stigmo (Lang, 1988: 33).

Biološki model je področje, ki je najbolj raziskano. Danes obstajajo biološki testi, s pomočjo katerih lahko razlikujemo tiste, ki imajo težave s pitjem alkoholnih pijač in, ki so v zadnjem času čezmerno pili, od tistih, ki to niso. Obstajajo študije o delovanju alkohola na nevrottransmiterski sistem in na sinapse. Rezultati laboratorijskih raziskav imajo in bodo imeli tudi v prihodnosti praktičen pomen, saj omogočajo farmakološko interakcijo pri akutnem delovanju alkohola, ali pa pri nastajanju povišane tolerance in zasvojenosti (Lang, 1988: 34).

Medicinski model alkoholizem razlaga skozi fiziologijo in strukturne motnje ter ga opredeljuje kot bolezen (Lang, 1988: 33).

Psihološki model pojasnjuje vzroke za nastanek alkoholizma in gledišča, da je alkoholizem individualno psihološki problem (Lang, 1988: 35).

Psihodinamska teorija pojasnjuje, da alkohol daje posamezniku možnost, da izrazi vedenje, ki ga v treznem stanju ne more, ker so nekongruentna lastni sliki posameznika o sebi. Alkohol je sredstvo za doseganje katarze psiholoških vsebin, ki so zaprte v konfliktnem nezavednem

delu ega. Alkohol daje simbolično funkcijo oralne potrebe in zasvojenosti. Nekatere osebe s pomočjo alkohola doživljajo infantilne modele doživljanja, lahko pa tudi zadovoljijo potrebo po samospoštovanju. Alkohol je lahko tudi sredstvo za poistovetenje s pomembnimi ljudmi (Lang, 1988: 35).

Razvojni model išče vzroke za odvisnost v rabi psihoaktivnih snovi v deficitih iz obdobja otroštva, zaradi katerih odvisniki ostanejo v obdobju neintegriranosti dobrega in slabega. Značilen je tudi mehanizem zanikanja. Zaradi primanjkljajev samorazvoja ti ljudje potrebujejo druge, da bi vedeli, kako se počutijo, hkrati pa se odvisnosti od njih bojijo, zanikajo svoje potrebe in se zatekajo v kontraodvisnost.

Model teorije učenja pojasnjuje, da je alkoholizem priučen oziroma naučen, kot posledica spoznavanja pozitivnih psiholoških učinkov, ki jih ima alkohol, zaradi česar posameznik povečuje pogostnost, trajanje in intenzivnost pitja. Ko se pri posamezniku pojavi napetost običajno ne kot anksioznost, pitje postane odgovor, da bi se zmanjšala anksioznost. Navada na pitje in s tem zasvojenost nastaja, kot posledica teh začaranih krogov anksioznosti in pitja (Lang, 1988: 37).

Sociološki model proučuje pojav alkoholizma iz gledišča vpliva socialnega okolja in širše družbe na posameznika. Lang (1988: 38) trdi, da je vpliv okolja na biološko in psihološko strukturo osebe zelo pomemben.

Substrukturne teorije govorijo o dejavnikih, ki direktno vplivajo na pojav alkoholizma. Vključujejo otroštvo, izpostavljeno modelu alkoholizma ali pitja, količina alkohola, ki velja za primerno ali čezmerno, običaje pitja, alkoholna pijača, ki se pije, stopnja opitosti, ki je sprejemljiva, simboličen pomen alkohola, odnos do pitja, socialna skupina, povezana s pitjem, dejavnosti, povezane s pitjem, uporaba alkohola v socialnem in privatnem kontekstu, nivo motenega vedenja, ter družbeno nagrajevanje ali kaznovanje pitja. Po tem ima socialno okolje močan determinirajoči vpliv na pojav alkoholizma (Lang, 1988: 38).

Interakcijska teorija proučuje z gledišča interakcij. Interakcije v okolju med posamezniki so ključnega pomena. Posameznik, v interakcijah z drugimi akterji, skozi pogajalski proces interpretira in konstruira pomen določenega konteksta ali situacije. Prav tako se posameznik

skozi interakcijske procese pogaja o svoji vlogi v določeni situaciji ali kontekstu, ter vidi svoj koncept jaza tako, kot ga opredeljujejo soakterji, s katerimi je v interakciji. Interakcije in interpretacije med posamezniki, ki so naklonjeni alkoholu, so takšne, da ja uživanje alkohola običajno, nenevarno in zaželeno. Posledica tega konteksta je vedenje, ki vključuje alkohol in s tem zasvojenost (Haralambos, Holborn, 1995: 20, 21).

Teorija sociološke imaginacije pravi, da pojav zasvojenosti ni problem posameznikov, ki ga doživljajo kot posamezniki, temveč je to problem, ki ga oblikujejo širše družbene sile. Prav posebne okoliščine lahko vodijo neko osebo, da postane zasvojena z alkoholom, vendar ko stopnja zasvojenosti v celotni družbi naraste, postane zasvojenost širši družbeni problem (Haralambos, Holborn, 1995: 26).

Teorija deviantnega vedenja predpostavlja, da je alkoholizem več od enostavne fizične zasvojenosti ali psihičnega bega, da je rezultat motnje, nastale v medosebnih odnosih posameznika z drugimi osebami, družino ali družbo. Po tej teoriji alkoholizem nastane, kot posledica socialnih odnosov, ki občutno pripomorejo prvotno k deviantnosti, po tem pa k stigmatizaciji tega vedenja (Lang, 1988: 38).

Kulturne teorije gledajo na pojav alkoholizma v sklopu določene kulture. Družba, ki producira akutne napetosti in katere stališča so do alkohola naklonjena, kot načina zmanjševanja napetosti, ima visoko stopnjo alkoholizma (Lang, 1988: 39).

Transakcijske ali socio-psihološke teorije temeljijo na tem, da vzroke za alkoholizem iščemo v interpersonalnem vedenju. Osnovna paradigma te teorije je, da so alkoholiki osebe, ki se angažirajo v določenih oblikah vedenja, ki zahtevajo čezmerno pitje alkoholnih pijač. Bistvo te teorije je, da oseba ne pije alkohola zaradi psihičnih učinkov te pijače, temveč zato, ker takšno vedenje osebe podpira okolje, ki ga ta oseba ceni (Lang, 1988: 39).

Interdisciplinarni pristop razlaga alkoholizem kot kompleksno in celostno motnjo. Lahko trdimo, da niti ena teorija ali model ne zadovoljuje v celoti, temveč se teorije ali modeli med seboj komplementarno prepletajo v različnih variantah, v katerih enkrat dominira ena, drugič pa druga teorija ali model.

Sociokulturološki aspekt pitja alkoholnih pijač in alkoholizma gleda na problem pojava alkoholizma z gledišča, da je pitje alkoholnih pijač del običajev in navad neke ožje skupnosti, društva ali celotnega naroda. Navade in običaji ne vključujejo le pitja alkoholnih pijač v primarnem smislu, temveč vključujejo tudi druge navade in običaje, kot so: veselice, koncerti, petje in plesanje, praznike itd. V sodobnem življenju tesnoba in napetost postajajo fenomen, ki ga v nekaterih skupnostih rešujejo s pitjem alkoholnih pijač. Individualna in kolektivna napetost sta na ta način spodbudila nove običaje in navade pitja alkoholnih pijač. Nekatere skupnosti imajo specifične običaje, ki forsirajo pogostnost in količino pitja alkoholnih pijač do meja, ki so že zelo blizu alkoholizmu (Lang, 1988: 39).

1.11 SOCIALNI NADZOR

1.11.1 Disciplina

V klasični dobi so dejansko odkrili telo, kot predmet in tarčo oblasti. Telo s katerim manipulirajo, ki ga oblikujejo, ki ga dresirajo, ki uboga, ki odgovarja, postaja spretno, ali katerega moči se pomnožujejo (Foucault, 1984: 136).

V vsaki družbi telesu, to je posamezniku nalagajo prisile, prepovedi ali obveznosti. Posameznika se ne obravnava množično, temveč se ga obdeluje po podrobnostih. Metode, ki omogočajo podroben nadzor nad dejavnostmi posameznika, ki zagotavljajo podrejenost posameznika in mu vsiljujejo razmerje podrejenosti in uporabnosti imenujemo discipline.

Te discipline se uporabljajo v vojski, samostanih, tudi na delovnih mestih in v bolnišnicah. Discipline so tako splošna formula gospodovanja, ne prilaščajo si posameznika, kot lastnino, vendar po drugi strani dosegajo enako velike učinke.

Disciplina se na prvem mestu loti razvrščanja posameznikov v prostor. tako lahko vsak trenutek posameznika nadzoruje, ocenjuje in sankcionira. Ta postopek torej omogoča spoznavanje, obvladovanje in uporabo posameznika v vsakem trenutku.

1.11.2 Nadzorovanje dejavnosti

Za nadzorovanje dejavnosti so pomembni trije postopki – vzpostavljanje enot, prisiljevanje k določenim opravilom ter ponavljanje ciklusov. To pomeni popolni nadzor nad posamezniki. Disciplina omogoča, da so posamezniki na razpolago, ko se jih potrebuje, da opravljajo dela in naloge, ki se od njih zahtevajo, ter da se to lahko ponavlja skozi daljše časovno obdobje. Izvrševanje discipline se izvršuje s pomočjo pogleda, ki vidi povsod. Tiste, ki discipline nadzorujejo so razločno vidni. Za to je v sistem nadzora vključena tudi arhitektura, ki ima prikrito vlogo nadzorovanja, posameznikov, ki so v njej, napravi jih vidne. V tem kontekstu to velja tudi za bolnišnično stavbo, ki se organizira, kot orodje zdravstvene akcije.

1.11.3 Normalizacijska sankcija in preskus

Kaznovalna umetnost v režinu disciplinske oblasti nadzoruje vse trenutke disciplinskih ustanov, primerja, diferencira, hierarhizira, homogenizira, izključuje. Z eno besedo normalizira (Foucault, 1984: 182). V nadaljevanju je pomemben preskus, ki kombinira tehnike hierarhije, ki nadzoruje, in tehnike sankcije, ki normalizira. Foucault (1984: 184) opisuje preskus, kot normalizacijski pogled, nadziranje, ki omogoča kvalificiranje, klasiranje in kaznovanje. Preskus omogoča, da posamezniki postanejo vidni, preko te vidnosti, pa jih lahko diferencirajo in sankcionirajo. Preskus ni samo sankcija za urjenje, temveč je dejavnik, ki urjenje omogoča, deluje kot oblastni obred. Vrsta oblastnega obreda je tudi vizita v bolnišnici, zdravnik mora, prepoznati bolnike, odpustiti simulantе, spremljati razvoj bolezni, ugotoviti razne posebnosti primera itd. Sem spada tudi podrobno dokumentiranje vsakega bolnika in njegovega stanja, zapisovanje v registre, njihova specifikacija, prenos podatkov iz enega registra v drugega, kroženje teh podatkov med vizitami med zdravniki, posredovanje podatkov v centralne baze podatkov itd. Kar pa je pogoj za dobro medicinsko »disciplino«.

1.11.4 Socialna moč

O moči, ki jo ima ena oseba nad drugo govorimo v primeru, ko lahko ta ista oseba s svojim vedenjem povzroči spremembo pri drugi osebi. Način kako to doseže je odvisno od sklopa

moči, to je odvisno od časa vplivanja, ki je usmerjeno na osebo, prisotnosti čustvovanja in premislek osebe na katero se vpliva. Dejavniki, ki so pri tem pomembni so: moč nagrajevanja, moč prisiljevanja, moč legitimnosti in po drugi strani referenčna moč, moč ekspertnosti in moč informiranosti.

Oblike socialnega vplivanja: dogovarjanje, podrejanje, poslušnost, konformiranje, inovacija, normalizacija.

1.12 SOCIALNO DELO NA PODROČJU ZASVOJENOSTI IN OMAM

1.12.1 Samopomoč in solidarnost

Samopomoč in dobrodelnost sta, kot socialni imunski sistem, osnova vsega socialnovarstvenega delovanja v vseh časih človeške zgodovine. V vsakem času pa se kažeta v obliki socialnega delovanja, ki ustreza krajevnim, kulturnim, razvojnim in drugim družbenim razmeram (Ramovš, 1995: 69).

Skupine Anonimnih alkoholikov so dober primer kako deluje samopomoč. V skupini za samopomoč se ljudje ob svojih izkušnjah in spoznanjih učijo živeti zdravo, kulturno ter duhovno poglobljeno, hkrati pa se učijo usklajevati svoje medčloveške odnose.

Samopomoč je socialno imunski sistem, ki pomaga uravnavati življenje posameznika ali skupnosti. Samopomoč, kot pomoč samemu sebi. To lahko vključuje posameznika, skupino ali pa celo skupnost. Drugi temeljni naravni socialno imunski vzgib je **dobrodelnost**.

Dobrodelnost je pomoč kateremukoli človeku, ki je v težavi in stiski; pomagamo mu zato, ker je človek, ne pa zato, ker je »naš« (Ramovš, 1995: 70). Za dobrodelnost je značilna zavest o soodgovornosti za soljudi. Dobrodelnost prepoznamo po več imenih, kot so solidarnost, humanitarnost, karitativnost. V preteklosti so dobrodelnost večinoma udejanjale veroizpovedi, oblike pa so različne od kulture do kulture. Dobrodelnost je temeljna človekova dobrota in ljubezen do vseh. Dobrodelnost je v celoti socialnovarstvene narave, saj gre predvsem za nesebično pomoč ljudem, ki so v stiski. Dobrodelnost je sestavni del socialno imunskega sistema.

1.12.2 Motivacijska osnova za delo na področju sociale

Temeljni energetskega potencial socialnega imunskega sistema je **stiska**. Stiska je neprijetno počutje človeške zavesti, zaradi pritiska nakopičene energije, ki jo povzroča socialna disfunkcija (Ramovš, 1995: 72). Stiska je energija v potencialnem stanju. Stisko, kot potencialno energijo, lahko primerjamo z zajezeno vodo. Zajezeno vodo lahko smiselno izkoristimo, lahko pa se zgodi, da ta voda, če se poruši jez, uniči vse pred seboj. Ali bo človek svojo stisko izkoristil za napredek ali ga bo stiska ogrozila, je odvisno tudi od tega, kako je socialno vzgojen za kljubovanje težavam (Ramovš, 1995: 72). Stiska je potencialna energija, ki sproži delovanje posameznika. Posameznik ima v tem primeru dve možnosti, lahko deluje konstruktivno, torej v smeri želene rešitve težave ali problema, ki stisko povzroča ali pa destruktivno v smeri povečanja težave ali problema, ki stisko še poveča.

Posameznik je lahko tudi pasiven, to pomeni, da ne stori ničesar, vendar je tudi takšno neravnanje enako destruktivno, saj se s časom težave kopičijo in problem veča, kar stisko še povečuje. Stiska je v primeru zasvojenosti izredno pomemben dejavnik. Ko je stiska zelo močna, se lahko posamezniku dogodi, da doživi uvid (spoznanje) v svoje dejansko stanje in na podlagi tega sprejme odločitev za zdravljenje zasvojenosti. Pomemben dejavnik pri soočanju s stisko je socialna vzgoja, ki smo je bili deležni. Socialna vzgoja nas kasneje determinira, kako se bomo na stisko odzvali, oziroma odzivali v konkretnih življenjskih situacijah.

1.12.3 Načini socialnega delovanja na področju zasvojenosti

Laično socialno delo je tisto, ki ga opravljajo ljudje, ki niso strokovno šolani za pomoč ljudem v socialnih stiskah in težavah (Ramovš, 1995: 121). V primeru laičnega socialnega dela gre za samoiniciativno in ljubiteljsko delo.

Ljubiteljsko ali prostovoljsko socialno delo je preventivna ali kurativna socialna pomoč iz veselja in notranje človeške odločitve brez plačila (Ramovš, 1995: 122). Ljubiteljsko socialno delo je notranje osebno stališče, ki temelji na razvitem socialnem imunskem vzgibu dobrodelnosti.

Strokovno socialno delo opravlja šolan strokovnjak. Strokovno delo je lahko profesionalno ali prostovoljno. Za poklicno socialno delo je značilno, da je strokovnjak za svoje delo, ki ga opravlja, tudi plačan. Za poklicno delo pa seveda ni nujno, da je tudi strokovno. Npr. osnovna pomoč na domu ne zahteva toliko strokovnega znanja, kot npr. svetovalno delo.

Metode socialnega delovanja so komplementarne, saj se med seboj dopolnjujejo, povezujejo in nadgrajujejo. Spodbujati moramo predvsem prostovoljno socialno delo, kot dopolnitev strokovnega socialnega dela. Na področju zasvojenosti z alkoholom so prav tako izredno pomembni socialno urejeni zdravljeni alkoholiki, ki delujejo kot prostovoljci v raznih programih in projektih. Uspešno zdravljeni in socialno urejeni posamezniki so sistem pomoči tistim, ki svoje zdravljenje šele pričenjajo.

1.12.4 Organizacijske oblike v socialni na področju zasvojenosti

Vse sodobne civilizirane države zagotavljajo osnovne socialne dajatve in storitve vsem državljanom (Ramovš, 1995: 129).

Državna sociala je javno zagotovljena socialna mreža. Za izvajanje nekaterih socialnih storitev in dajatev imajo sodobne države mrežo lastnih ustanov. Koliko jih je in kakšne so, je predvsem odvisno od koncepta socialnega varstva.

Samopomoč in humanitarnost:

Sodobna organizirana samopomoč je temeljna organizacijska oblika civilne socialne (Ramovš, 1995: 130).

Organizacije za samopomoč: družbeno samoorganiziranje ljudi na temelju določene potrebe, težave ali stiske, ki obsega sekundarne medčloveške povezave, kakor tudi istovrstne skupine za samopomoč na širšem območju (Ramovš, 1995: 129). V javnem sektorju lahko skupine in organizacije bistveno pripomorejo k dvigu kakovosti življenja, zlasti na področjih sožitja v družini, socialnega varstva, zdravstva, vzgoje in izobraževanja, rekreacije in prostega časa ter kulture in vere. Skupine in organizacije delujejo na laično civilni ravni osebne iniciative in osebne odgovornosti prizadetih (Ramovš, 1995: 131).

Dobrodelniške organizacije s svojo mrežo ustanov in javnega obveščanja omogočajo ljudem, da dajejo za potrebne pomoči in pomagajo tistim, ki so v stiski. Organizirano dobrodelništvo mora biti v osnovi strokovno, da se na to osnovo lahko uspešno vključujejo laični prostovoljci. Nujno je strokovno usposabljanje. V osnovi dela delavec dobrodelno, kadar opravlja svoje socialno delo iz preventivne ali kurativne pomoči iz notranje, humanitarne, solidarnostne, človekoljubne pobude, ljubezenske, kurativne pobude (Ramovš, 1995: 134).

Podjetništvo: Od samopomoči se razlikuje v tem, da je tržne narave. Država jim predpisuje strokovne in druge okvirje za delovanje in izvaja nadzor, sam zasebnik pa tako ustanovo ustanovi, jo vodi in zanjo odgovarja (Ramovš, 1995: 137). Večinoma so to svetovalnice, zavodi in domovi. Njihovo delo je javno. Delo na tem področju je nepridobitno.

1.12.5 Metode socialnega dela na področju zasvojenosti

V sociali je skupinsko delo osrednja metoda za globlje posege pri pomoči posamezniku, partnerjema, družini in drugim skupinam; nezamenljivo je pri urejanju zasvojenosti in slabih medčloveških odnosov. Ta metoda namreč združuje prednosti dela s posameznikom in skupnostnega pristopa: skupina je namreč še dovolj pregleden medčloveški odnos, da ostaja vsak njen član ves čas enkrat in edinstven osebni posameznik, življenja v skupnosti. Temu primerno je skupinsko delo tudi zahtevno: združuje strokovne zahteve dela s posameznikom in organiziranja skupnostnih akcij (Ramovš, 1995: 144).

Individualna metoda dela na področju zasvojenosti je najpogostejše v obliki svetovanja in informiranja. Posebnost te metode je intimnost in zaupnost, ki je za socialno šibkega ali ranjenega človeka zelo ugodna, v začetku pa sploh zelo nujno potrebno okolje, da pride do procesa reševanja težav in socialne rasti. V takem okolju je zavarovano uporabnikovo osebno dostojanstvo, ki ga subjektivno ne doživlja zaradi načete ali uničene samozavesti in samospoštovanja. Individualna metoda dela je lahko tudi priprava posameznika za delo v skupini.

Skupinsko delo na področju zasvojenosti je prvotnega pomena. V ozadju skupinskega dela moramo gledati temeljno naravno skupino, to je družino, saj vse skupine bolj ali manj posnemajo eno ali drugo značilnost družine. Področja skupinskega dela so ista, kot področja človekovega življenja in sožitja z drugimi. Skupina daje posamezniku v skupini, s svojo skupinsko dinamiko, možnosti za osebno rast in razvoj. Skupinska kohezija, trenutki tukaj in zdaj, feedback o sebi, občutek pripadnosti, vloge v skupini, vse to pozitivno vpliva na terapevtski proces.

Skupinsko delo je primarnega pomena na področju zasvojenosti. Izkušnje kažejo, da je lahko zdravljenje zasvojenosti uspešno le v skupini. Individualna metoda dela je v kontekstu zasvojenosti, kot komplementarna metoda, ki je potrebna predvsem pred vključitvijo v terapevtsko skupino ter, kot dodatna metoda skupinskemu delu.

Delo s skupnostjo na področju zasvojenosti je usmerjeno predvsem na preventivo. Psihosocialna preventiva je zavestno delo za preprečitev psihosocialne motnje ali socialne težave, preden je do nje prišlo. Psihosocialna preventiva je namenska akcija socialnega učenja, s katerim se posameznik, skupina ali celotna skupnost ustvarjalno prilagodijo danim razmeram tako, da lahko zdravo zadovoljujejo vse glavne človeške potrebe.

1.12.6 Vloge pri spoprijemu z zasvojenostjo

Pravilna razdelitev vlog je pogoj za uspešen potek zdravljenja in urejanja (Ramovš, 1997: 44). **Alkoholik** je osrednji subjekt pri urejanju, je mokri alkoholik. Poznamo tudi izraz suhi alkoholik, to je lahko alkoholik, ki abstinira, vendar se socialno ne ureja. Suhi alkoholiki so tudi družinski člani, zlasti žena alkoholika. Terapevtsko pomoč ne potrebuje samo alkoholik, temveč vsa njegova družina.

Prizadeti ob alkoholiku so vsi tisti, ki živijo z njim v naravnih in temeljnih človeških skupinah. To so predvsem partner alkoholika in ostali družinski člani, širše so to sodelavci in nadrejeni na delovnem mestu, sorodniki, prijatelji.

Prizadeti ob alkoholiku običajno želijo alkoholiku pomagati tako, da moralizirajo, kako naj ravna. Alkoholiku svetujejo naj preneha s pitjem, kar v večini primerov ne učinkuje.

Alkoholik zaradi takšnih svetovalnih pritiskov svoje obrambne mehanizme še bolj učvrščuje in običajno zaradi teh »nasvetov« tone v svet omame še bolj.

Informatorji in spodbujevalci, kot že ime pove, informirajo in spodbujajo. Alkoholika in prizadete ob alkoholiku informirajo o stvarnih možnostih urejanja alkoholizma.

Za informatorje in spodbujevalce je pomembno, da informirajo na prav način in ob pravem trenutku, da ne povzročijo, da se obrambi mehanizmi alkoholika še bolj utrdijo.

Informatorji in spodbujevalci so predvsem socialni delavci, zdravniki, patronažne sestre, sozdravljenci, ki že abstininirajo.

Terapevti so strokovnjaki, ki vodijo terapevtske skupine in skupnosti, strokovno sodelujejo v klubu zdravljenih alkoholikov. Pri urejanju alkoholika in njegove družine je pomemben predvsem andragoški proces in psihoterapija. Pomanjkljivost terapevtskega dela je, da je časovno omejeno na največ nekaj let. Znano je, da alkoholizma ne more urediti noben strokovnjak sam, brez mrežne opore zdravljenih alkoholikov.

Sozdravljenci. Pomoč in opora sozdravljencev je zelo pomembna med zdravljenjem, pozneje pa je odločilno sredstvo za trajno abstinenco in spodbuda za napredovanje v učenju zdravega načina življenja, usklajevanja medčloveških odnosov in napredovanja v duševnem zdravju.

Za urejanje alkoholika je potrebna trdna notranja volja in disciplina ter poštenost do samega sebe. To za alkoholika pomeni priznanje samemu sebi, da je alkoholik in da je nemočen pred alkoholom, ko alkoholiku to uspe, obrambni mehanizmi v njemu popustijo in postopno prične akumulirati notranjo moč, ki omogoči pričetek procesa osvoboditve iz zasvojenosti, ter pričetek psihosocialnega urejanja.

1.12.7 Prva socialna pomoč pri zasvojenosti

Pri socialnem delu prve socialne pomoči strokovnjak skoraj ne more smiselno delati z alkoholikom ali njegovimi svojci, če takoj na začetku, na obziren način, ne pride do povoda za iskanje pomoči, saj bi to pomenilo, da ne pozna ali ne upošteva dveh odločilnih dejavnikov dinamike prehoda alkoholizma v urejanje: alkoholične obrambe in stiske (Ramovš, 2001: 37).

Stiska lahko alkoholiku in ljudem s katerimi živi povzroči takšno napetost, da jim popustijo obrambni mehanizmi, ter tako pričnejo z iskanjem informacij o zdravljenju alkoholizma in njegovih posledic. Informacije o zdravljenju alkoholizma in njegovih posledic nudi prva socialna pomoč.

Prva socialna pomoč v primeru zasvojenosti ima pomembno vlogo pri delu z zasvojenimi. V prvem pogovoru je odločilnega pomena vedenje in neverbalna komunikacija, ki jo alkoholik bolje razume, kot besedno. Socialni delavec mora imeti sposobnost empatije, tako da se lahko vživi v trenutni položaj alkoholika, ter tako izžareva zaupanje in razumevanje za njegovo stisko. Pomembno je, da socialni delavec dobro pozna obrambne mehanizme in sam potek alkoholizma. Dobro poznavanje le tega mu omogoča pravilno ravnanje.

1.12.8 Socialno delavski informativni in svetovalni pogovor na področju problematike zasvojenosti

Svetovalni delavec mora s svojo osebnostjo in nastopom izžarevati razumevanje za njegovo stisko, moč, ki vliva pogum in upanje, obenem pa odločnost, ki ne naseda izgovorom in drugi alkoholni obrambi (Ramovš, 1988: 122).

Pogovor z alkoholikom in prizadetimi ob njem so namenjeni spodbujanju in informiranju o stvarnih možnostih za socialno urejanje vseh vključenih v bolni sožitni slog, ki je posledica alkoholizma. V socialno delavskem in svetovalnem pogovoru se zbere vse potrebne podatke, ki so potrebni za pričetek socialnega urejanja. Socialno delavski informativni pogovor mora biti izčrpen, kratek in stvaren, običajno traja pol ure. Za uspešnost svetovalnega pogovora je zelo pomemben pristop svetovalca. Svetovalec mora imeti zelo dobre komunikacijske veščine in spretnosti, ter zmožnost empatije, tako da lahko uspešno vzpostavi dober delovni odnos, v katerem mu bo alkoholik zaupal.

Potek pogovora:

- a.) Alkoholik pripoveduje svojo zgodbo, socialni delavec pa ga pozorno posluša, po potrebi na nevsiljiv način usmerja pogovor, če je to potrebno. V tem delu pogovora

socialni delavec raziskuje, kje je problem in kje so oprijemališča, na katerih bo lahko kasneje z uporabnikom delal v socialno delavskem odnosu.

- b.) V drugem delu pogovora socialni delavec uporabi svoje strokovno znanje, z namenom povzročitve uvida in novih virov motivacije, uporabnika informira, njegova pozornost je usmerjena na tukaj in zdaj, osredotoča se na majhne možne korake v smeri reševanja problema.
- c.) Tretji del pogovora je dogovor o konkretni akciji. Socialni delavec in alkoholik se dogovorita o konkretni nalogi, ki jo za alkoholika ali družinskega člana izvedljiva in jo bo izvedel do naslednjega srečanja.

Komunikacijske sposobnosti, strokovno znanje, predvsem pa osebnost socialnega delavca so dejavniki, ki odločilno vplivajo na uspeh svetovalnega pogovora. Na osnovi tega je možno graditi dober delovni odnos, ki bo pripeljal k želenim rešitvam.

1.12.9 Socialno urejanje zasvojenih in njihovega mikro okolja

Alkoholizem je večplasten pojav. Če ga hočemo kolikor toliko razumeti, ga moramo gledati hkrati z biološkega, medicinskega, psihološkega, odnosnega, ekonomskega, kriminološko-viktimološkega, moralnega, vzgojnega, socialnega, delovnega, bivanjskega in podobnih vidikov. Zato je razumljivo, da se soočati z njim ne more nobena od strok sama, ampak le interdisciplinarno (Ramovš, 1988:45).

Pri socialnem urejanju alkoholizma je pomemben celostni pristop, saj je alkoholizem večplasten pojav.

Celostni pristop pri urejanju alkoholizma obsega tri področja:

- a) zdravljenje in urejanje alkoholikov ter njihovega mikro okolja
- b) socialno oskrbo neozdravljivih alkoholikov
- c) preventivno delo na področju alkoholizma

Glavni cilj vsakega področja je že omenjen s samo navedbo le tega, seveda pa ima vsako področje svoje podcilje, ki jih je potrebno uresničevati hkrati in celostno, da bi bilo soočenje z alkoholizmom in njegovimi posledicami uspešno.

Motivacija za urejanje je posledica trenutne kapitulacije pred brezizhodno situacijo, v kateri se alkoholik trenutno nahaja. Vdaja pomeni, da se je alkoholik »razbil« na svojih nakopičenih težavah in problemih, to pomeni, da so resnično odpovedali njegovi obrambni mehanizmi, posledica tega procesa pa je **uvid**. Uvid pomeni prepoznavanje bistva določene situacije ter stvarnih možnosti za smiselni razvoj. Proces uvida imenujemo ozaveščanje. Pozneje med urejanjem prihaja motivacija za urejanje iz alkoholika samega. Zdravljeni alkoholik postaja subjekt svojega urejanja, zavzet, samoiniciativen, ozaveščen in sproščen.

Iztreznitev je prvi korak, ki je potreben za pričetek zdravljenja, vendar to še ni zdravljenje. Za treznjenje so pri alkoholikih značilne abstinenčne težave. To je skupek telesnih, duševnih, socialnih in drugih osebnostnih motenj, ki se pojavijo pri zasvojenem človeku v začetku njegove vzdržnosti od sredstva, s katerim je zasvojen. Abstinenčni sindrom je lahko zelo boleč in nevaren.

Za zdravljenje alkoholizma je značilno, da je za zdravljenega alkoholika nujna popolna **vzdržnost-abstinenca** od pitja alkoholnih pijač. Prav tako je pomembno poudariti, da je abstinenca pogoj za uvid. Za zdravljenega alkoholika ne obstaja možnost zmernega pitja. Če zdravljeni alkoholik poskuša piti zmerno, zdrsne zelo hitro nazaj v svet omame in s tem v propad. Poznamo tudi primarno abstinenco. Primarni abstinenti so tisti ljudje, ki nikoli v življenju niso pili alkoholnih pijač ali pa so alkohol uživali le zmerno in niso bili zasvojeni z alkoholom.

Recidiv pomeni ponovitev bolezni, pri zdravljenem alkoholiku ponovno pitje. Recidiv je pri alkoholikih zelo pogost. Enkrat zdravljeni alkoholik nebi smel nikoli več popiti niti najmanjše količine alkohola, medtem pa alkoholiki, po nekaj časa trajajoči abstinenci, poskušajo ponovno piti zmerno, kar v zelo kratkem času pripelje do recidiva alkoholizma (Hudolin, 1987: 139).

Primer recidiva:

Natakarica se je približala, slišal sem se, da naročam: «Vrček piva, prosim!» Izplaknil sem žalost. Da bi se ta povsem razblinila, sem spet naročil: «Še en vrček, prosim!» In ker se bridkost še ni do kraja polegla: «Še enega dajte, prosim!» (Lucien-Aime Duval, 1997:83).

1.12.10 Doživljajsko urejanje zasvojencev in njihovih svojcev

Doživljajska rehabilitacija je najbolj zahteven, počasen in dolg proces pri urejanju alkoholika in njegove družine, ki traja nekaj let po začetem zdravljenju. Pri doživljajskem urejanju je pomembna vključitev v terapevtsko skupino. Alkoholik in njegova družina začno prehajati iz doživljajske otopelosti v globoko doživljanje življenja. Zdravljeni alkoholik začne ponovno doživljati osebno prijateljstvo z ljudmi, hodi v naravo, ukvarja se s planinarjenjem ali športom, branjem leposlovja, petjem in glasbo itd.

1.12.11 Programi za socialno urejanje alkoholikov in njihovih svojcev v Sloveniji**V Sloveniji potekajo:**

- programi visokopražnega socialnega urejanja zasvojencev z ilegalnimi drogami v terapevtskih skupnostnih
- programi visokopražnega socialnega urejanja zasvojencev z alkoholom v klubih zdravljenih alkoholikov
- nizkopražni programi zmanjševanja škode in socialne oskrbe zasvojencev
- izobraževalni programi za mlade, za posameznike, partnerje, družine in starejše
- prostočasni programi skupin in organizacij (skavti, taborniki,...)
- razni dodatni programi za uporabnike javnih zavodov

Zdravljenje zasvojenosti od alkohola ima pri nas že dolgo tradicijo (približno 40 let). Program zdravljenja izvajajo psihiatrične bolnišnice v Ljubljani, Ormožu, Vojniku, Begunju na Gorenjskem in Idriji. Organizirano ambulantno zdravljenje zasvojenosti od alkohola poteka tudi v nekaterih drugih zdravstvenih ustanovah (Splošna bolnišnica Maribor).

Na področju zdravljenja zasvojenosti od alkohola delujejo tudi številna društva anonimnih alkoholikov. Naslednja skupina so Društva oziroma Klubi zdravljenih alkoholikov. V Sloveniji jih je približno 100, vodijo pa jih običajno socialni delavci, medicinske sestre ter splošni ali družinski zdravniki.

V poznih 70. letih so se pri nas pod vodstvom dr. Janeza Ruglja začeli razvijati nekateri sodobnejši terapevtski programi zdravljenja zasvojenosti od alkoholizma, ki so temeljili na delu znanega hrvaškega psihiatra dr. Vladimira Hudolina.

1.12.12 Nizkopražni programi socialne oskrbe

Vsaka kronična bolezen se razvije do tiste točke, ko bolnik mora umreti. Od tam naprej zdravnik ne more več bolnika zdraviti, temveč mu pomaga, da čim lažje in dostojanstveno umre. Tudi to je pomembno zdravnikovo delo. Tako je tudi z alkoholizmom, le da alkoholikova smrt ni dostojanstvena. In tudi ne pogreb (J. Rugelj, 1981: 174).

Pri oskrbi neozdravljivih alkoholikov in zasvojencev je potrebno poskrbeti za človeka vredno življenje. Pri tem mu pomagamo najti ustrezno bivališče in prehrano, poskrbimo za denarno pomoč ali invalidsko upokojitev, zdravljenje posameznih obolenj ipd. Pomembno je tudi družbo zaščititi pred škodljivimi vplivi alkoholikov, z nerešljivo problematiko, prav tako pa je pomembno preprečiti bolne odnose obrambne mehanizme družbe do teh propadlih ljudi.

O socialni oskrbi govorimo takrat, ko je človek v hujših psihosocialnih ali zdravstvenih težavah, ki jih trenutno ni mogoče urediti.

Pri delu z zasvojenimi moramo biti pozorni na to, da ne pripisujemo nerešljivost problema dokončno. Lahko se zgodi, da nekdo, za katerega mislimo, da se bo uredil, propade, tisti, katerega pa smo »odpisali«, kot propadlega, pa se nepričakovano prične zdraviti in se uspešno socialno uredi. Pomembno je, da dopuščamo možnost tudi tam, kjer se zdi, da je ni.

1.12.13 Socialna preventiva zasvojenosti in omam

Psihosocialna preventiva je zavestno delo za preprečitev psihosocialne motnje ali socialne težave, preden je do nje prišlo (Ramovš, 2007: 111).

Ločimo **primarno** preprečevanje, ki je usmerjeno na vso populacijo, s ciljem, da se zasvojenosti sploh ne pojavijo ali pa se zmanjšajo. **Sekundarno** preprečevanje je usmerjeno na populacijo, ki je posebno ogrožena. **Terciarno** preprečevanje pa skuša pri že obolelih zmanjšati škodo ali preprečiti poslabšanje.

Za izdelavo učinkovitega preventivnega programa je potrebno poznati vse dejavnike tveganja in pomanjkanje pomembnih varovalnih dejavnikov. To pa ni možno brez uvida in ozaveščanja, ki sta pogoj za prebuditev socialno imunskega vzgiba samopomoči in solidarnosti, katera sta pogoj za socialno akcijo.

Za primarno in sekundarno preventivo je značilno, da ko pripravljamo program za katerokoli izmed njiju, imamo v mislih neko socialno motnjo ali težavo, ki jo želimo preprečiti, preden bi do nje prišlo. Tako je za primarno preventivo značilno, da je možna samo, če je javno organizirana in za njo stoji skupnost oz. država. Sekundarno preventivo pa izvajajo tako strokovnjaki službeno, kot tudi prostovoljci v raznih civilnih organizacijah.

1.12.14 Nekateri preventivni projekti, ki so potekali oziroma potekajo v Sloveniji

Projekt **mreže zdravih šol** vključuje 130 šol, med katerimi je približno 100 osnovnih šol, ljubljanska bolnišnična šola, Zavod za gluhe in naglušne, 25 srednjih šol in 5 dijaških domov. Slovenija se je z 12 pilotskimi šolami priključila Evropski mreži zdravih šol v letu 1993. Projekt podpirata Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za šolstvo in šport, Inštitut za varovanje zdravja RS pa je nacionalni podporni center Zdravih šol. Eden od ciljev projekta je tudi spodbujanje zdravega načina življenja, kamor spada tudi neuporaba alkohola.

Ravno tako se v šolah izvaja program "**Alkohol? Starši lahko vplivamo**", ki vključuje razne brošure in plakate za starše ter priročnik za učitelje, deluje pa po metodi vrstniškega usposabljanja. Program je nastal na Inštitutu za varovanje zdravja RS in želi ozavestiti mlade in njihove starše o posledicah tvegane in škodljive rabe alkohola, preprečiti uživanje alkohola med mladimi oziroma začetek premakniti v odraslo dobo, zmanjšati tvegano in škodljivo rabo

alkohola in posledice ter krepi zdrav življenjski slog. Program je celosten in vključuje učence, učitelje, šolske svetovalne in zdravstvene delavce ter starše.

Nevladne organizacije izvajajo celo vrsto programov in projektov, ki so namenjeni ciljni populaciji mladih. Eden izmed njih je **"Sporočilo v steklenici"**, ki je potekal v letih 2003 in 2004. Namen akcije je bil seznaniti in pripraviti ljudi, da razmišljajo o manj tvegane pitju alkohola.

Nevladna organizacija Fundacija **"Z glavo na zabavo"** že sedmo leto izvaja istoimenski program, katerega glavni namen je spodbujanje zdravega polnega življenja, zlasti kar zadeva preprečevanje pitja alkohola.

Menim, da bi morali biti preventivni programi usmerjeni predvsem na tri področja:

- 1. Izobraževanje o načinih za krepitev treznosti.** Pri tem gre za vedenjske in socialne spretnosti.
- 2. Izobraževanje o zablodah uživalcev alkohola in prepovedanih drog ter trening o prepoznavanju lastnih duševnih stanj in potreb,** ki so še v posebno tesni zvezi s potrebo po omami.
- 3. Izobraževanje o alkoholu in prepovedanih drogah** v ožjem smislu. Pri tem gre res za pogovor o drogah, vendar ne na usposabljanju za pitje in drogiranje, bolj gre za **obravnavo najpogostejših zmot in laži glede uživanja alkohola in prepovedanih drog.**

1.12.15 Razvijanje socialne stroke in socialno varstvenega sistema na področju zasvojenosti

Razvijanje socialne stroke in socialno varstvenega sistema na področju zasvojenosti je dokaj mlado, saj je bilo prvo organizirano ambulantno zdravljenje uvedeno šele leta 1971, kjer je bil uveden Hudolinov model kompleksnega socialno-psihiatričnega zdravljenja.

Na področju spoprijema z alkoholizmom je zelo pomembno interdisciplinarno povezovanje strokovnjakov z različnih področij, saj je to pogoj za strokovno napredovanje alkoholologije in uspešno delo na tem področju. Pri nas je taka organizacija Socialni forum za zasvojenosti in omame. Socialni forum predstavlja tudi pomembno vlogo na področju izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja na področju zasvojenosti, tako na dodiplomski, kot podiplomski

ravni, hkrati pa pomembno prispeva k izpopolnjevanju strokovne doktrine in metodologije tega področja.

Intervizijsko povezovanje strokovnjakov in prostovoljcev na tem področju je zelo pomembno, saj se tako stalno izpopolnjujejo in skrbijo za poklicno higieno.

Izobraževanje za socialne delavce je v Sloveniji komaj 50 let. V začetku je bilo samo dvoletno šolanje, na nivo univerzitetnega fakultetnega izobraževanja pa je prešlo leta 2003.

Z zasvojenostjo se študentje spoznavaajo pri predmetu zasvojenosti v drugem in četrtem letniku. Socialni delavec mora prav tako, kot drugi strokovnjaki, ves čas svojega delovanja biti raziskovalno naravnani, saj lahko le tako analitično spremlja in evalvira svoje delo in se tako razvija.

Javno strokovno publiciranje preko medijev veliko pripomore k ustrezni poklicni podobi socialnega dela. Publiciranje pri nas je v nezadostnem obsegu ali pa ne dosega ciljnih skupin, saj laična javnost pogosto ni seznanjena in informirana o stroki socialnega dela.

1.12.16 Zaščita pred poklicno patologijo pri socialnem delu na področju zasvojenosti

Večkrat slišimo, da se za poklic socialnega delavca, psihologa, psihiatra, in nasploh zdravstvene, socialne, prosvetne, in podobne poklice odločajo ljudje, ki imajo sami v sebi neke nerešene vozle in jih posredno skušajo rešiti preko svojega poklicnega dela (Ramovš, 1988: 64).

Za poklicno delo z ljudmi in z ljudmi v stiski je nujno potrebno, da strokovni delavec dela na svoji osebni rasti. To pomeni, da se sooča s svojimi težavami in jih sproti tudi rešuje. Strokovni delavec se mora razvijati celostno na vseh področjih svojega življenja, to je pogoj za uspešno strokovno delo z ljudmi. Pri delu z ljudmi pa je pomembno, da se strokovni delavec zaveda možnosti razvoja poklicne patologije, in da je pozoren na znake, ki kažejo na njen nastanek. Poklicna patologija se kaže v obliki izgorelosti, prevzemanja odgovornosti za uporabnike; pretirano pomaganje, birokratiziranje itd. Za preprečitev nastanka poklicne patologije, oziroma za njeno zmanjšanje, sta osrednjega pomembna supervizija in intervizija, ter stalno permanentno izobraževanje strokovnjaka.

Za zaščito pred poklicno patologijo je pomembno:

- stalno strokovno izpopolnjevanje

- supervizija
- intervizijsko povezovanje strokovnjakov
- ravnotežje med delom in počitkom
- razmejitev med službo in zasebnostjo
- in podobno...

1.12.17 Strokovno izrazje na področju zasvojenosti

Strokovno izrazje je eden od osnovnih kazalcev kakovosti stroke in pomemben pogoj za njen zdrav napredek. Dobra izbira in natančna opredeljenost strokovnih pojmov omogočata komunikacijo v sami stroki in navzven, s celotnim znanstvenim, kulturnim in socialnim okoljem (Ramovš, 1997:3).

Stroka socialnega dela potrebuje natančno in jasno opredeljeno strokovno izrazoslovje, da se lahko strokovnjaki, ki delajo na področju zasvojenosti, med seboj razumejo, prav tako pa je pomembno, da strokovni jezik razumejo tudi uporabniki, s katerimi stroka dela. Po drugi strani pa je lastno strokovno izrazoslovje tudi merilo za priznanje stroke.

2 METODOLOGIJA

2.1 PROBLEM NALOGE

Zaradi izredne obsežnosti pojava alkoholizma v sodobni družbi, se v svoji diplomski nalogi usmerjam v raziskavo dejavnikov socialne prisile, ki posameznika pripeljejo v alkoholizem in kasneje do zdravljenja.

Zanimalo me je:

- kateri dejavniki socialne prisile so bili prisotni v mladosti posameznika
- kateri dejavniki socialne prisile povzročijo pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku
- kateri dejavniki socialne prisile delujejo na posameznika v fazi zasvojenosti
- kateri dejavniki socialne prisile povzročijo odločitev za zdravljenje alkoholizma pri posamezniku
- kateri dejavniki socialne prisile delujejo na posameznika v bolnišnici
- kateri dejavniki socialne prisile delujejo, da posameznik vzdržuje abstinenco
- kako dejavniki socialne prisile v posameznem obdobju alkoholikovega življenja delujejo

Postavil sem naslednje hipoteze:

- dejavniki socialne prisile vplivajo v družini in ožjem socialnem okolju posameznika
- dejavniki socialne prisile vplivajo na pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku
- dejavniki socialne prisile vplivajo v obdobju zasvojenosti
- dejavniki socialne prisile vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti
- dejavniki socialne prisile delujejo v procesu bolnišničnega zdravljenja
- dejavniki socialne prisile vplivajo v obdobju vzdrževanja abstinence in novega življenja
- ločimo pozitivne in negativne dejavnike socialne prisile
- dejavniki socialne prisile so pomembni

2.2 METODA

Metodološko sem se odločil za kvalitativno analizo, saj je podatke, do katerih sem želel priti z raziskavo, mogoče obdelati le kvalitativno.

Pri raziskovalnem delu sem upošteval načela kvalitativne metode in emski pristop. To pomeni, da sem raziskoval stvarne probleme ljudi, pri tem pa upošteval njihovo gledišče.

2.3 MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Glede na to, katere informacije sem želel pridobiti, sem izdelal vodilo za intervju, ki je bilo sestavljeno iz opornih točk, kot opomnik, da sem zajel vsa načrtovana vprašanja.

2.4 POPULACIJA IN VZORČENJE

Vzorec raziskave predstavlja populacija devetih članov Kluba zdravljenih alkoholikov v Šmarju pri Jelšah. Med srečanjem skupine sem se udeležil skupine. Člane skupine sem že poznal, saj sem opravljal del praktičnega pouka v četrtem letniku ravno v njihovi skupini. Prisotne na skupini sem nagovoril, ter jim predstavil svoj namen o raziskovalni nalogi za diplomsko nalogo in jih povabil, da se javijo za intervju. Skupaj se je javilo devet kandidatov. Vsi člani so zdravljeni alkoholiki.

2.5 ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem zbiral z delno usmerjenim intervjujem.

Namen in potek raziskave sem intervjuvancem vnaprej pojasnil in razložil:

- da je raziskava in podatki, pridobljeni v raziskavi, namenjena izključno izdelavi diplomske naloge
- da so podatki ter identiteta oseb v raziskavi anonimna
- da bo intervju potekal v obliki pogovora približno eno uro
- da bo intervju, s privoljenjem vsakega intervjuvanca, glasovno posnet z diktafonom

Vsi intervjувanci so privolili v glasovno snemanje intervjujev.

2.6 OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Pogovor, posnet z diktafonom, sem prepisal in obdelal kvalitativno. Vsak primer sem obdelal posebej, kot signaturno študijo. Obdelava je temeljila na odprtem kodiranju, s pomočjo katerega sem želel ugotoviti dejavnike socialne prisile v alkoholizmu.

Cilj raziskave je identificirati dejavnike socialne prisile v življenju alkoholika ter ugotoviti kako na njega delujejo.

2.6.1 Definicija prisilnih dejavnikov

Prisilni dejavniki so zunanja in/ali notranja sila, ki posameznika potiska ali vleče v določeno vedenje, pri tem pa so možnosti izbire posameznika omejene ali onemogočene.

2.6.2 Opredelitev prisilnih dejavnikov

Negativni prisilni dejavniki so tisti dejavniki, ki posameznika silijo v smeri zasvojenosti. Negativni prisilni dejavniki so lahko posredni ali neposredni.

Pozitivni prisilni dejavniki so tisti dejavniki, ki posameznika silijo v smeri zdravljenja in vzdrževanja abstinence. Pozitivni prisilni dejavniki so lahko posredni ali neposredni

Neposredni prisilni dejavniki so tisti dejavniki, ki posameznika neposredno silijo v določeno vedenje. Ti dejavniki lahko izhajajo iz posameznika samega, iz njegovih interakcij z okoljem ali iz okolja.

Posredni prisilni dejavniki so tisti dejavniki, ki posameznika silijo posredno v določeno vedenje. Ti dejavniki lahko izhajajo iz posameznika samega, iz njegovih interakcij z okoljem ali iz okolja.

Notranji prisilni dejavniki so tisti dejavniki, ki izhajajo iz posameznika samega.

Zunanji prisilni dejavniki so tisti dejavniki, ki izhajajo iz okolja.

Kombinacije prisilnih dejavnikov in pridobivanje rezultatov

Vsaka kombinacija prisilnih dejavnikov je lahko zunanja in/ali notranja.

- Negativni neposredni prisilni dejavniki
- Negativni posredni prisilni dejavniki
- Pozitivni neposredni prisilni dejavniki
- Pozitivni posredni prisilni dejavniki

Skupina dejavnikov ali posamezni dejavnik, ki pripada eni vrsti dejavnikov socialne prisile, je ena enota. Če je v primeru prisotna samo ena enota, potem dejavniki socialne prisile potiskajo v smer te enote. V primeru prisotnosti dveh negativnih enot in ene pozitivne enote, dejavniki socialne prisile potiskajo v negativno smer. V primeru prisotnosti dveh pozitivnih enot in ene negativne enote, dejavniki socialne prisile potiskajo v pozitivni smeri. V primeru, da so pozitivne in negativne enote izenačene, je stanje v ravnovesju.

3 REZULTATI

3.1 OPISNE DEFINICIJE PO OBDOBJIH V ŽIVLJENJU ZDRAVLJENEGA ALKOHOLIKA

Kultura pitja v družbi in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

- Posameznik je oseba s svojimi lastnimi individualnimi značilnostmi, ki ga zaznamujejo.
- Družina je primarno okolje, v katerega se posameznik rodi.
- Ožje socialno okolje je okolje, v katerem posameznik živi in dela, ter s katerim je v interakciji.
- Kultura pitja je odnos ljudi, ki ga imajo do pitja alkoholnih pijač v smislu, ali je pitje alkohola zaželeno, pričakovano, sprejeto ali nezaželeno, nesprejeto ali celo prepovedano.
- Zgodnje izkušnje posameznika z alkoholno pijačo so tiste izkušnje, v katerih je posameznik prvič oziroma izjemoma večkrat poizkusil alkoholno pijačo, ki jo je spil po svoji volji ali volji drugih. Sem sodijo tudi opitosti, ki so bile posledica teh zgodnjih izkušenj z alkoholno pijačo.

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

- Pojav je v tem primeru trenuten ali postopen nastanek nekega načina vedenja posameznika.
- Posameznik je oseba s svojimi lastnimi individualnimi značilnostmi, ki ga zaznamujejo.
- Pivec alkoholnih pijač je vsak posameznik, ki pije alkoholne pijače.
- Identiteta pivca alkoholnih pijač je skupek značilnosti, ki so značilne za posameznika, ki posega po alkoholnih pijačah.
- Identiteto pivca alkoholnih pijač utrjuje pitje alkoholnih pijač skozi daljše časovno obdobje.

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

- Posameznik je oseba s svojimi lastnimi individualnimi značilnostmi, ki ga zaznamujejo.
- Faza je stopnja, ki določa, na kateri stopnji razvoja je nek proces.
- Zasvojenost pri posamezniku je samo-prisilno nekontrolirano ali kontrolirano čezmerno pitje alkohola skozi daljše časovno obdobje, s škodljivimi posledicami.

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

- Posameznik je oseba s svojimi lastnimi individualnimi značilnostmi, ki ga zaznamujejo.
- Dejavniki so pozitivne in/ali negativne življenjske situacije, ki vplivajo na posameznika in na katere se posameznik odziva.
- Vpliv je privlačna ali odbojna sila, ki deluje na posameznika, da sprejme neko odločitev.
- Odločitev je zavesten namen posameznika, da deluje v določeni smeri.
- Sprejem odločitve je lahko posledica vpliva.

Zdravljenje

- Zdravljenje alkoholika je celosten večplasten terapevtski proces, ki destabilizira in nato razgradi utrjeno pivsko identiteto alkoholika, ter jo nadomesti z zdravimi identitetami, ki jih nato še utrdi.
- Zdravljenje alkoholika se nadaljuje in ni nikoli končano.

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

- Abstinenca je popolna vzdržnost od pitja alkoholnih pijač.
- Vzdrževanje abstinence je vztrajanje v popolni vzdržnosti od pitja alkoholnih pijač.
- Novo življenje je kreiranje in utrjevanje zdravih identitet v življenju zdravljenega alkoholika.

3.2 RAZČLENITEV INTERVJUJEV PO OBDOBJIH

3.2.1 Intervju 1

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Rojstvo in preživljanje mladosti v kmečki družini. Oče pije alkohol. Kot otrok vina zaradi kislosti ne mara, raje ima sladko pijačo. Sam nasprotuje pitju alkohola. Prvi pričetki pitja se pojavijo v poklicni šoli, kjer se druži s prijatelji, ki pijejo.

- Vsebinski pojmi ki se pojavljajo pod to kategorijo so: zmerno pitje v družini, priljubljenost sladke alkoholne pijače, odpor do alkoholizma, pričetek pitja v srednji šoli, prijatelji alkoholiki

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Gre predvsem za pitje alkohola na delovnem mestu. Pitje alkohola zaposlenih na delovnem mestu je običajno in pogosto. Tiste posameznike, ki ne pijejo, skupina izključi in jih ne upošteva. Pravil prepovedi pitja alkohola na delovnem mestu zaposleni ne upoštevajo, prav tako pa delovna organizacija ne izvaja strogega nadzora upoštevanja pravil prepovedi alkohola na delovnem mestu. Prav tako intervjuvanec ni bil osveščen o škodljivosti čezmernega pitja alkohola

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: vsiljiva ponudba alkohola na delovnem mestu, dostopnost alkohola na delovnem mestu, ohlapna pravila glede prepovedi pitja na delovnem mestu, izključevanje abstinentov, druženje po skupinah, neosveščenost o škodljivosti čezmernega pitja alkohola

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Po dolgih letih pitja se pojavi zasvojenost, ki jo je intervjuvanec prepoznal po nastopu abstinencijske krize. Pitje se stopnjuje, pogosta odsotnost od doma in popivanje s prijatelji je vsakdanjost. Ustvarjanje konfliktnih odnosov v stanju opitosti pripelje do nasilja in posledica je težka telesna poškodba. Zasvojenost postaja vse močnejša, mučne abstinencijske krize so vse pogostejše, ki jim sledi pitje. Intervjuvanec je zasvojenost pri sebi prikrival, tako da okolici ni postalo opazno. Kritike pitja alkohola od okolja ne doživlja, je pa do pitja kritična družina. Vse se vrti v krogu in se nadaljuje. Problemi se rešujejo s pitjem alkohola.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: dolgo časa trajajoče pitje, skrbnost v prikrivanju čezmernega pitja, nezmožnost rešiti se, reševanje stiske s pitjem, namerno prikrivanje pitja, brezizhodnost, neprijeten abstinencijski sindrom, doživljajske motnje, veseljačenje, težka poškodba v pretepu, slabo zdravstveno stanje, konflikten značaj, posredna kritika okolice, neposreden pritisk svojcev.

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Poglobljene težave in problemi, slabo zdravstveno stanje zaradi čezmernega pitja alkohola so pripeljali do odločitve za pričetek zdravljenja.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: nevzdržnost razmer, v katerih alkoholik živi, slabšanje zdravstvenega stanja, spoznanje o svojem bednem stanju, izrazite škodljive posledice pitja.

Zdravljenje

Priznanje zasvojenosti sebi in aktivna vključitev v terapijski proces. Stroga abstinenca od alkohola. Zdravstveno stanje se je pričelo izboljševati. Občutek sprejetosti in motivacija pomagati sozdravljencem.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: aktivna vključitev v terapevtski proces, predpisana disciplina, prisilna abstinenca, konformnost, izboljšanje zdravstvenega stanja, občutek pomembnosti, priznanje alkoholizma, zunanji pritisk terapije, vdaja.

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Soočanje z življenjem, takšnim kot je. Spoznanje in izkušnja o razliki med življenjem alkoholika in življenjem zdravljenega alkoholika. Lastna izkušnja o nevarnosti in posledicah recidiva.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: abstinenca do danes, spoznanje, da je alkoholizem zavratna in stroga bolezen, trud v vsakdanjem življenju, spoznanje o razliki v življenju prej in sedaj, lastna izkušnja recidiva in spoznanje o nezmožnosti zmerne pitja, želja po priznanju in sprejetosti, jasna zavest o svetu, ljudeh in sebi, zavest o neizogibni smrti v primeru, da se nebi zdravil, zavest in prevzem odgovornosti za pitje alkohola, sprijaznitev s preteklostjo, opustitev kulture pivcev.

3.2.2 Intervju 2

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.

Rojstvo in življenje v kmečki družini. Kot otrok občasno poizkusil vino, sicer pa ne. Po končani osnovni šoli se vpiše na gradbeno šolo za zidarja. S pitjem alkohola je pričel, kot vajenec.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: alkoholizem v družini, sodelavci nagnjeni v alkoholizem, avtoriteta starejših, konformnost, dajanje alkohola otroku.

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Redno pitje alkohola na delovnem mestu, med delovnim procesom. Abstinenca v skupini je kritizirana. Intervjuvanec je pogosto pil pod prisilo kritike. Bil je mirnega in ubogljivega značaja, zato se ni upiral, po drugi strani pa zaradi tega doživlja duševno bolečino. Alkohol pričinja piti tudi zaradi duševne bolečine, tako se pitje alkohola stopnjuje in pojavi se zasvojenost.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pitje ob delu, ukazovanje starejših sodelavcev, vztrajno vsiljevanje pitja alkoholne pijače, izpolnjevanje ukazov, miren značaj, pitje zaradi ponižanosti.

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervjuvanec je v tem obdobju izgubil nadzor nad popito količino alkohola. V njem se pojavlja razdvojenost, zaveda se, da je čezmerno pitje alkohola škodljivo, po drugi strani pa ni zmožen prenehati s pitjem. Obljublja si, da bo s pitjem alkohola prenehal, vendar mu to ne uspeva, ima močne abstinencijske krize, ki jih pogosto spremljajo epileptični napadi. Sčasoma prične piti tudi žgane pijače. Postaja slab, pogosto je utrujen ter mu upadajo delovne sposobnosti. Izolira se od okolja, saj ima občutek, da ne spada več med ljudi.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: nezmožnost doseganja zastavljenih ciljev, telesna izčrpanost zaradi pitja, epileptični napad v času abstinence, padec delovnih sposobnosti, izključujoče okolje, nezmožnost abstinence, neprijetnost abstinence, umirjajoč učinek alkohola, skrivanje pitja, brezizhodnost, poraz v boju s pijačo, poslabševanje stanja.

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Nevzdržno stanje se stopnjuje do te mere, da se je intervjuvanec sam odločil za zdravljenje zasvojenosti od alkohola. Pri tem mu je pomagala tudi zdravnica, saj mu je omogočila, da je prišel na zdravljenje mimo čakalne vrste. Pritisk za pričetek zdravljenja je na njega vršila tudi

njegova žena, bilo jo je strah, saj so njegovi epileptični napadi v času abstinencijskih kriz postajali vse pogostejši. Okolje ga je stigmatiziralo.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: nevzdržnost stanja, avtoriteta zdravnice, pomoč zdravnice, pogost pritisk žene, ženino napovedovanje smrti zaradi pitja, nemoč pred alkoholom, želja po rešitvi, strah pred smrtjo, stigmatizacija okolja

Zdravljenje

Vsiljena abstinenca v bolnišnici. Intervjuvanec je sprejel pravila terapevtskega procesa z motivacijo, želel si je pomoči, saj so bile razmere nevzdržne. Medicinsko osebje mu daje pohvalo, kar mu daje motivacijo in občutek uspeha. Počuti se sprejet.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: avtoritativni terapevtski pristop, prisilna abstinenca, nevzdržno stanje alkoholizma, svoboden sprejem discipline, avtoriteta medicinskega osebja, nadzor s pohvalo, moč avtoritete, sprejem avtoritete

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Počuti se dobro, nima potrebe po alkoholu, ljudje ga sprejemajo in hvalijo, da je uspel. Zavest o nevarnosti recidiva je prisotna, najbolj se boji, da bi se pitje alkohola ponovilo.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: nova kvaliteta življenja, zavest o svoji preteklosti, sposobnost dela, sposobnost razmišljanja, nadzor nad sabo, pohvala okolice, strah pred ponovitvijo, strah pred izgubo nadzora, osveščenost o škodljivem učinku alkohola, samozavest

3.2.3 Intervju 3

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Rojstvo in preživljanje mladosti v kmečki družini. Preživljanje težkih časov med vojno.

V družini je prisotno zmerno pitje, običajno po končanem kmečkem delu, čezmerno pitje je bilo v okolju stigmatizirano. V družini vlada močan in ponosen delovni duh. V mladosti je imel željo vpisati se na srednjo strojno šolo, vendar mu je oče to preprečil. Ostal je doma na kmetiji. Bil je glava družine, odgovoren in ponosen človek.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pozitivna samopodoba o sebi, paradoksalnost, ambivalentnost okolja do alkohola, stigmatizacija alkoholikov, ljudski običaji, ki jih spremlja pitje alkoholnih pijač, vinorodno okolje, pitje alkohola je splošno sprejeto in zaželeno, izboljšanje razpoloženja z alkoholom, dvig čustvenega razpoloženja, nadzor in pritisk očeta, ponosen človek, samozaupanje, deloven človek, pogumen človek

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Življenje se intervjuvancu drastično spremeni ob pojavu sladkorne bolezni. Postaja slab, in prične to slabost premagovati z alkoholno pijačo. Alkohol pije za pridobitev telesne moči in tako v petih letih postane z alkoholom zasvojen. Pred tem je pil le občasno.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: strah pred propadom identitete močnega in uspešnega gospodarja, stiska ob diagnozi bolezni, pitje za moč, pomanjkanje psihofizične moči, slabost, velika zaloga alkoholne pijače, zmanjševanje simptomov bolezni s pitjem, pitje velikih količin alkohola, stalna potreba po alkoholu, bolezenski simptomi žeje, gašenje žeje s pitjem.

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Začenja se pogostejše pitje, tudi ponoči. Pojavljajo se abstinenčne krize, ko popije alkohol se znaki abstinenčne krize umirijo. Izgublja nadzor nad popito količino alkohola. Po pitju alkohola se počuti močnejši, tako da lahko dela. Zaveda se svojega stanja, vendar kljub temu pije alkohol, da lahko dela. Stiske zaradi težav ali problemov odpravlja s pitjem alkohola. Pije večinoma doma.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pogostejša potreba po alkoholu, prikrivanje pitja, skrivanje pijače, ženino nasprotovanje pitju moža, lastno nerazumevanje situacije, neprijetni znaki abstinenčne krize, ugodni občutek umiritve, doživljajska otopelost, reševanje stisk z alkoholom, osredotočenost, fiksacija na alkohol, izmenjava telesne slabosti in moči, nezmožnost za delo, ohranjanje delovnih sposobnosti s pitjem, ohranjanje identitete uspešnega gospodarja, izguba nadzora nad sabo, nezmožnost abstinence, prisilno pitje ves čas.

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Izguba zavesti med delom v vinogradu je bil povod za odločitev in pričetek zdravljenja.

Posledice bolezni in čezmernega pitja so povzročile izčrpanost, bolečine, izgubo spomina, bruhanje, jetra so odpovedovala... Pritisk žene za zdravljenje moža se je stopnjeval.

Ko je bil povsem na dnu, je razmišljal o samomoru, ker ni bil sposoben za delo, ni hotel več živeti.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pritisk in vztrajnost žene za zdravljenje, slabo zdravstveno stanje, psihofizični propad, izguba zavesti v vinogradu, posredovanje bližnjih, hospitalizacija, odpovedovanje jeter, obupanost ob spoznanju nezmožnosti za delo

Zdravljenje

Pričetek zdravljenja na zaprtem oddelku. Terapevtski proces se mu upira in želi domov. Po mesecu ali dveh prične bistro razmišljati in se vklopi v terapevtski proces. Pomaga tudi so zdravljenec. Alkohol je strogo prepovedan, prav tako vsako prostaško govorjenje. Seznanjen je s tem, da je ubežal smrti. Okolje ga podpira.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: odvzem svobode, abstinenčna kriza upor terapevtskemu procesu, vztrajanje v uporabi do terapevtskega procesa, postopna vdaja in uvid, zahteve terapevtskega procesa, nadzorovano vedenje, prepovedi, sočustvovanje družine do zdravljenega, podpora okolice za zdravljenje, grožnja smrti v primeru, da nebi prišel na zdravljenje

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Zavest o nevarnosti alkohola in recidiva je prisotna, zato je tudi posekal vse trsje na svojem posestvu, ter tako odstranil grožnjo iz svojega neposrednega okolja. Sedaj se dobro počuti in boljše dojema svet, zaveda se kaj je zamudil. Je uspešen gospodar, ima novo hišo, hlev in veliko delovnih strojev. Veseli se svojih vnučkov in jih ima zelo rad. Težave in probleme rešuje konstruktivno.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: odstranitev grožnje alkohola, strah pred ponovitvijo zasvojenosti, odpor do prisotnosti ljudi, ki pijejo, nazdravljajo, zavest o posledici recidiva, nova obzorja, izpolnjeno življenje, zavest o škodljivih posledicah zasvojenosti z alkoholom, pozitivna samopodoba, pozitivna vizija za prihodnost, danes je uspešen gospodar, konstruktivno reševanje težav in problemov, prisotnost potrebe po alkoholu, strah pred recidivom

3.2.4 Intervju 4

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Preživljanje otroštva v revni družini, kjer sta oče in mati težka alkoholika. V družini je pet otrok. Otroci pogosto pijejo alkohol zraven staršev. Med očetom in materjo odnosi niso urejeni ter zato pogosto prihaja do nasilja. Mati je bila še posebno napadalna. Otroci so bili pogosto v vlogi pomirjevalcev. Intervjuvanec se je v sedmem razredu osnovne šole odselil od doma in šel za hlapca k sosеду. Zamenjal je tri gospodarje, drugi je bil zelo nasilen, vsi gospodarji pa so čezmerno pili alkohol, on je pil z njimi. Po končani osnovni šoli se je zaposlil, delal je cele dneve, doma in v službi, bilo je zelo naporno.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: starši alkoholiki, pet otrok v družini, pogosto nasilje med materjo in očetom, otroci v vlogi pomirjevalcev prepirov med staršema, velike količine alkohola doma, alkohol pijejo tudi otroci, običaj pitja alkohola, delo za hrano, pijačo in streho nad glavo, zaposlitev takoj po osnovni šoli, zelo agresiven in nasilen gospodar, nastanitev pri drugem gospodarju, ki pije alkohol, še bolj pogosto pitje, ves dan trajajoče naporno delo doma in v službi, skozi daljše časovno obdobje

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Delo hlapca na kmetiji, pogosto pitje z gospodarjem, toliko popije kot gospodar, pogosto je pijan. Težko delo utruja, alkohol pije, da bi bil bolj močan. Na delovnem mestu je pogosto deležen žaljive kritike. Ob žaljivi kritiki doživlja bolečino.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: zgođen odhod od doma, vsak kmet pije, pitje za moč, proizvodnja alkoholne pijače doma, čezmerno pitje gospodarja, posnemanje gospodarja pri pitju, pitje za moč in premagovanje utrujenosti, duševna bolečina zaradi žalitev na delovnem mestu, abstinenca je za slabiče.

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Pri gospodarju pije alkohol čezmerno, deležen je kritike, zato pije alkohol tudi skrivaj. V času vojnega roka se druži z vojaki, ki vsi čezmerno pijejo. Po vrnitvi iz vojaškega roka, s pitjem alkohola še stopnjuje. Pije s sosedom, s katerim pogosto spijeta po 5 ali 6 litrov vina na dan. Deležen je kritike brata, ki pitju alkohola močno nasprotuje. V tem času zaradi alkoholizma umreta oba starša. Pojavljajo se mu močne abstinencijske krize, kljub temu, da čuti odpor do pitja, mora piti na silo, da bi abstinencijsko krizo premagal. Vzrok za pitje je tudi duševna stiska.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pitje na skrivaj, pogosto in čezmerno pitje v času vojnega roka, nadaljevanje čezmernega pitja doma, smrt očeta zaradi alkoholizma, pitje zaradi duševne bolečine, pitje s sosedom, ki pije, pitje velikih količin alkohola (5-6 litrov na dan), pitje noč in dan, pogosti prepiri z bratom, močne in nevzdržne abstinencijske krize, prisluhi, pitje za odstranitev abstinencijske krize

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Nekontrolirano pitje in večdnevno izostajanje od dela ter kritika sodelavcev na delovnem mestu postajata nevzdržna. Abstinencijske krize so zelo močne in pogoste, spremlja jih slabost, bruhanje, bolečine... Pet »plavih« v službi, strah pred kritiko sodelavcev, močna duševna bolečina pripeljejo do poskusa samomora. Samomor je poskusil napraviti z alkoholom in obešanjem. Sledi disciplinski postopek na delovnem mestu in ultimat, ali knjiga ali zdravljenje zasvojenosti. Odloči se za zdravljenje. Do zdravljenja mimo čakalne vrste mu pomaga socialna delavka.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: izostajanje od dela, pitje po več dni skupaj, močne abstinencijske krize, začasno »normaliziranje«, ponovno čezmerno pitje in izostanki od dela, doživljajske motnje zaradi pitja, poskus samomora, disciplinski ukrep v službi ali zdravljenje ali knjiga, čakanje na hospitalizacijo, ukrep socialne delavke in hospitalizacija.

Zdravljenje

Aktivno sodeluje v terapevtskem procesu. Deležen je pohvale zdravnice.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: izobraževanje o alkoholizmu, vzpodbuda zdravnice, aktivno sodelovanje v terapevtskem procesu

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Pri pitju pijače je vedno pozoren na vsebino pijače. Po vrnitvi z zdravljenja je bil deležen kritike s strani sodelavcev, ker je abstiniral. Alkoholno pijačo so mu enkrat prikrito vmešali v sok. Uspešno se jim je uprl. Osem let abstinira. Boljše se počuti, ima partnerko in je zadovoljen s sabo. Zaveda se nevarnosti ponovnega pitja in se tega tudi boji.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: popolna abstinence že osem let, previdnost do alkohola, brezobzirnost sodelavcev, zadovoljstvo s sabo, strah pred povrnitvijo zasvojenosti, zavest o nevarnosti recidiva, izboljšanje zdravstvenega stanja, življenje s partnerko, želja napraviti izpit

3.2.5 Intervju 5

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Otroštvo ja preživel v delavski družini, v družini je prisotno zmerno pitje alkohola. V okolju je pitje sprejemljivo. Oče se je prekvalificiral v zidarja in od tu dalje se je pri očetu pričevalo pojavljati čezmerno pitje alkohola. Kot otrok ni maral pitja alkohola in cigaret. Piti prične kot vajenec, medtem ko je bival v internatu. Zapadel je v »slabo« družbo.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: zmerno pitje v družini, obsojanje alkoholizma v okolju, sprejemljivost pitja v okolju, prekvalifikacija očeta v

zidarja, pojav alkoholizma pri očetu, izključitev iz internata, prihod v slabo družbo, redno pitje alkohola, obiskovanje gostilne s prijateljem, škodljiv vpliv internata.

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Čezmerno pitje, kajenje, druženje s prijatelji, pretepi, slaba družba. Odgovarja mu družba pivcev, vedno se je našel z njimi. Vse več časa posveča družbi in pitju alkohola. Pojavljanja zasvojenosti se ni zavedal. Zaradi prekoračitve silobrana, je bil obsojen na zaporno kazen. V zaporu ni pil alkohola.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pogosto pitje v gostilnah, užitek biti v pivski družbi, delikventno vedenje, druženje z alkoholiki, dobro počutje v družbi klošarjev, zaporna kazen, izolacija iz okolja, ignoriranje znakov zasvojenosti, obsojenec, nasilnost in nasilno vedenje.

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Po vrnitvi iz zapora, kjer ni pil alkohola, se vrne v domače pivsko okolje. Pogosto popiva in ostajanja v družbi do jutra. Konflikt s partnerko in ločitev. Ni se zavedal zasvojenosti. Odgovornost za ločitev je prelagal na partnerko. Po tem sledi poskus samomora, hospitalizacija in dvomesečno opazovanje v bolnišnici. Alkoholizma si ni priznal. Nekaj časa je abstiniral, nato si našel partnerko, ki je čezmerno pila. Prepričevala ga je v pitje. Ponovno je pričel s pitjem alkohola. Zaradi pitja alkohola je imel kronične zdravstvene težave. Obrt mu je propada.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: konflikt in prekinitev odnosa s partnerko, padec v alkoholizem po ločitvi, zanemarjanje službe in izguba zaposlitve, prizadetost ob ločitvi, prelaganje krivde na partnerko, obrt blizu gostilne, ponoven povratek v alkoholizem, ignoriranje problemov, poskus samomora, diagnoza alkoholik, zdravljenje brez uvida, pretirana ravnodušnost, recidiv in vrnitev, kronične zdravstvene težave, nezmožnost opravljanja obrti, izbira alkoholičarke za partnerko, vrnitev v alkoholizem, nemoč se rešiti alkohola

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Hospitalizacija zaradi težkih poškodb po doživetju prometne nesreče. Na zdravljenju nanj pritiska zdravstveno osebje, medicinski brat in fizioterapevtka, ki sicer nista vedela, da je že bil na zdravljenju zaradi alkoholizma. Odločil se je, da bo z zdravljenjem poskusil še enkrat.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: žrtev prometne nesreče v pijanem stanju, težke poškodbe, pritisk medicinskih delavcev na pacienta alkoholika, odločitev za ponoven poizkus zdravljenja, napotitev na zdravljenje.

Zdravljenje

Na zdravljenju je kot recidivist deležen ostre terapije. Da je doživel uvid, je rabil več mesecev.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: agresiven način terapije, poudarjen pritisk na recidivista, nevzdržnost postopka, slabše ravnanje z recidivisti kot z ostalimi, kasnejši uvid v stanje

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Zavest o odgovornosti življenja in da preteklosti ni mogoče spremeniti. Zaveda se nevernosti in posledic recidiva. Preboleva svojo preteklost in se skuša z njo pobotati. Želi si najti družico, ker ne želi biti sam. Partnerstvo je psihološka nujnost.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: težje življenje sedaj, pobotanje s preteklostjo, samsko življenje, iskanje partnerke, dokazovanje sebi o svoji vrednosti.

3.2.6 Intervju 6

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Kot otrok živi pri starih starših. Oče in mati sta ločena. V družini se alkohol pije le ob določenih priložnostih. Do četrtega razreda osnovne šole je bil odličnjak. Ima lastnost, da se močno naveže le na enega prijatelja. Zaradi mamine občane pretirane skrbi je bil mnogokrat zaradi tega pred vrstniki osmešen. Odločitev za smer srednje šole je sprejel tako, da je sledil prijatelju, saj je želel biti z njim. V srednji šoli prične s pitjem alkohola, zanemarja pouk in pogosto pohajkuje.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: odraščanje pri starih starših, pitje v družini le ob priložnostih, zelo dober učenec, pretirana navezanost na prijatelja, pretirana skrbnost matere, osmešenost pred sosedi zaradi materine pretirane skrbi, odločanje po drugih, prvi poizkusi pijače v srednji šoli po pouku, pohajkovanje v času pouka

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

S prijatelji se druži in pije alkohol vsak dan. Zaupane najemnine ne plačuje, denar porabi za alkoholno pijačo. Dolgovi se nabirajo, po odkritju neplačevanja najemnine pobegne. Razmišlja, da bi odšel kam daleč stran, na morje... Z mamo je imel slabe odnose, vedno je bil kriv, brat nikoli. Vsi prijatelji, ki jih je imel, so pili alkohol. Pitje alkohola na delovnem mestu je bilo prisotno, kjer je tudi prvič izkusil težko pijanost, tako da so ga morali domov odnesti. Bil je vodljiv.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: pitje vsak dan, laganje staršem, priljubljenost pitja, pobeg pred odgovornostjo, neustrezna vzgoja matere, pitje v službi, tihotapljenje pijače v delovno organizacijo, prva močna pijanost na delovnem mestu, vsi ljudje, s katerimi se druži, pijejo alkohol, konformnost, pitje zaradi sprejetosti v skupino, neurejeni odnosi doma, žalovanje, vodljivost

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Pitje alkohola na delovnem mestu. Pogosto pije alkohol s prijatelji pri njemu doma. Kljub prijateljem se počuti osamljeno. Razmišlja o načrtih in ciljih, vendar v praksi nikoli nič ne stori. V petnajstih letih so bile glavne dejavnosti, ki jih je počel pitje alkohola in služba. Postopoma se mu začne dogajati, da po več dni skupaj nekontrolirano pije in posledično izostaja od dela. Sledi hospitalizacija in zdravljenje. Dve leti abstiniira in potem recidivira. V štirih mesecih se znajde v globoki zasvojenosti. Postane solo pivec, saj se pred prijatelji sramuje, da je ponovno zapadel v alkoholizem. V prisotnosti partnerke v začetku abstiniira, kasneje pa postane verbalno in fizično nasilen. Životari.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: reševanje težav s pitjem alkohola, pitje za sprejetost, nujnost pitja zaradi zasvojenosti, alkoholizem na delovnem mestu, ohlapna pravila glede uporabe alkohola v delovni organizaciji, pitje s kolegi, ustvarjanje zalog pijače, nezmožnost uresničevati načrte, dolgo časa trajajoče pitje po sili, izostajanje od dela zaradi opitosti, neuresničeni načrti zaradi pitja alkohola, individualno pitje, izpolnjevanje zahtev drugih, abstinenca v prisotnosti partnerke, neodločnost, psihična in fizična nasilnost v stanju opitosti, nemoč pred alkoholom

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Prvo zdravljenje je pričel po težki opitosti, vendar ga v bolnišnici niso sprejeli. Ko je padel v delirij, je bil urgentno sprejet. Partnerkini starši pritiskajo na njo, ona pa na njega, da preneha s pitjem. Pritisk partnerke se stopnjuje, grozi mu, da bo odšla. Partnerkini starši redko direktno pritiskajo nanj. Zaradi opitosti se pogosto zapira v sobo, saj se boji kritike. Zaveda se, da ni v redu, vendar s pitjem ta dvom izgine. Pod pritiski se odloči za zdravljenje. Na sprejem v bolnišnico je čakal tri mesece.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: opijanje na »mrtvo«, delirij, urgentna hospitalizacija, pritisk partnerke, napovedan odhod partnerke, posreden

pritisk staršev, zavest o bednem stanju, grožnja prisilne izselitve, čakanje na povečanje pritiska okolja, poziv na zdravljenje, hospitalizacija, pitje žganih pijač

Zdravljenje

Ob pričetku zdravljenja občuti olajšanje. Deležen je edukacije, odloči se za nadaljnje zdravljenje. Vrsti se terapijski proces, določena disciplina, življenje po pravilih institucije, vsako kršenje pravil pomeni sankcijo in izključitev iz terapijskega procesa.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: samoodločanje o začetku terapije, edukacija o alkoholizmu, konformiranje, skupinska terapija, prisilna disciplina, olajšanje ob začetku zdravljenja, sankcije v primeru neupoštevanja pravil

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Novo življenje brez strahu. Opustil je tudi kajenje, napravil je izpit za avtomobil, rad bi tudi dokončal srednjo šolo. S starši od partnerke se sedaj razume. S partnerko uspeva odnos usklajevati, vendar je večkrat popustljiv do njenih zahtev. Alkohol odklanja in se zaveda, da je že eden kozarec alkohola zanj preveč.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: svobodno življenje, nov pogled na okolje, zastavljanje in uresničevanje ciljev, pozitiven odnos v družini, urejanje odnosov v družini, odklanjanje alkohola, omejitve, kot jih ima vsak človek, zadovoljstvo, konstruktivni odnos s partnerko

3.2.7 Intervju 7

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Življenje na kmetih. Dela je bilo precej, med ljudmi je bila prisotna solidarnost, tako da so si med seboj pogosto pomagali. Plačilo za delo je bila jedača in pijača. Oče je bil naklonjen

alkoholu, pitje pri očetu se je stopnjevalo do alkoholizma. Intervjuvanec je občasno v sedmem in osmem razredu osnovne šole poskusil kakšen špricer ali sladki liker. S pitjem alkohola je pričel na šolski praksi, kot vajenec. Kot praktikant se je bal avtoritete nadrejenega in ubogal njegove ukaze za pitje. Pitje alkoholne pijače so mu vztrajno vsiljevali, na začetku mu je bilo neugodno, v pol leta pa se je že opogumil. Pil je predvsem sladko alkoholno pijačo.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: oče alkoholik, stopnjevanje alkoholizma v družini, solidarnost med ljudmi, pitje ob delu, priljubljenost sladke pijače, dostopnost alkohola doma, ponudba pijače starejših, kršenje pravil prepovedi alkohola v delovni organizaciji, zahteva starejših delavcev, vsiljevanje pijače mlajšim, ubogljivost mlajšega, ukazovalna avtoriteta, strah pred avtoriteto, prilagoditev

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Redno pitje alkohola na delovnem mestu. Fizično naporno delo v vročem okolju povzroča utrujenost in dehidracijo, za žejo so pili alkoholno pijačo. Pitje alkohola doma je bilo povsem običajno. Proces zasvojenosti se je nevidno razvijal in se ga intervjuvanec ni zavedal, postopoma je opazil, da je že potreboval alkohol.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: ohlapen nadzor v delovni organizaciji glede prepovedi alkohola, vinorodno okolje, navada pitja alkohola doma, težko dolgotrajno delo v vročem delovnem okolju, znaki abstinenčne krize, vsakdanje pitje, stopnjevanje pitja alkohola, zasvojeni sodelavci, neosveščenost o alkoholu, delavci brez alkohola delajo slabo

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Alkohol je postal močnejši, izgublja nadzor nad popito količino alkohola. Po eni strani se je trudil omejiti pitje alkohola, po drugi strani pa je čutil močno željo po alkoholu, da je to zasvojenost se ni zavedal. Postajal je agresiven žene.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: nasilnost do žene, doživljajske motnje, nemoč pred alkoholom, poraz v boju z alkoholom, prikrito pitje,

nekontrolirano pitje, pomirjanje občutkov s pitjem alkohola, slabo psihofizično stanje, po večjem pitju pomirjanje občutkov s pitjem alkohola, solo pitje

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Prične pretepati ženo. Žena mu prične neverbalno sporočati, da bo odšla. Sam spoznava, da tako dalje več ne gre, prav tako pa se boji, da bi ostal sam. Odloči se za zdravljenje.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: strah pred zapuščenostjo, grožnja žene z razvezo, hospitalizacija, zavest o slabi situaciji, zavest o nemoči pred alkoholom, iskanje pomoči, nevzdržne razmere.

Zdravljenje

Na začetku terapevtskega procesa se upira in je bolj zaprt, čuti abstinenčno krizo. Terapevtski proces doživlja ogrožujoče. Postopno pod pritiskom terapije popusti in se vda. Sprijazni se s svojo situacijo.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: abstinenčna kriza v bolnišnici, začetno zapiranje vase, aktivno vključenje v terapevtski proces, agresivna terapija, pritisk terapevtskega procesa, stopnjevanje pritiska, popolna vdaja, posplošitev alkoholizma na vse »paciente«, neizprosnost terapevtke, vdaja in priznanje, pomiritev s situacijo, neizprosnost terapevtke, sprostitev in sprejem terapevtkinega gledišča, avtoritativnost terapevtskega pristopa, popustitev odpora, priznanje alkoholizma pod prisilo, motiviranost za zdravljenje

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Na pričetku, po vrnitvi iz zdravljenja, ga je skrbelo kako bo. Zdravljenje alkoholizma je primerjal z odvajanjem od kajenja, prepričan je bil da bo težko. Abstenca je zanj osnova vsega. Ko je opazoval sodelavce, kaj vse počnejo za alkohol, se mu je zdelo smešno. Sam ne

čuti želje po pitju alkohola, proti tistim, ki pijejo, pa nima nič. Vsak mora sam dozoreti. Zaveda se nevarnosti abstinence.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: strah pred ponovitvijo alkoholizma, zavest o nujnosti abstinence, zavest o stalni grožnji ponovnega padca, nepopustljivost, zavest o koristnosti skupine KZA, dozorelost, negativna pretekla izkušnja, spoznanje o nesmiselnosti alkoholičnega vedenja

3.2.8 Intervju 8

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Rojstvo in življenje v revni družini. V otroštvu je živel pri starih starših. V družini je bil prisoten alkoholizem in nasilje. Zaradi prepuščenosti samemu sebi je kot otrok poskusil žganje, bil je v nezvesti. Zaradi nasilja sta morala s staro mamo večkrat bežati. V šoli opušča šolske obveznosti in se po zahtevi stare matere zaposli takoj po zaključku sedmega razreda osnovne šole. Delal je v tovarni.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: revščina v družini, prisotnost alkoholizma v družini, običaj pitja alkohola ob ali po težkem delu, nedokončana osnovna šola, dosegljivost/dostopnost alkohola otroku, nasilje v družini, čezmerno pitje sorodnikov, zahteva po osamosvojitvi, proizvodnja žganja, alkoholiziranost odraslih, pitje otroka, pomanjkljiv nadzor nad otrokom, opravljanje nekvalificiranega poklica

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Redno pitje alkohola na delovnem mestu. Želel je biti enak sodelavcem, v primeru, da nebi pil, bi ga iz skupine izključili. Upošteval je zahteve avtoritete. Kasneje, ko je zamenjal poklic, je s pitjem na delovnem mestu nadaljeval. Pozornost zbujajoč je vsebinski pojem, hruškovega likerja še zdaj ne pijem, vzbuja domnevo o prikrivanju pitja.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: omamljanje z alkoholom, neodgovorno alkoholično vedenje, dovoljenost alkohola v delovni organizaciji, avtoriteta starejših, pohvale starejših sodelavcev, aktivno sodelovanje v skupini, vsakodnevno pitje, storitveni poklic, kjer je pogosto prisoten alkohol, terensko delo, veseljaško življenje, sodelavci alkoholiki, pritisk skupine za pitje, izključitev ob neupoštevanju pravil pivske skupine

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Dolgotrajno pogosto pitje alkohola na delovnem mestu, pitje alkohola na popoldanskem delu. Na delovnem mestu je abstinenca kritizirana, pitje pa zaželeno. Postopna izguba nadzora nad popito količino alkohola in pojav zasvojenosti. Okolje je kritično.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: kritiziranje abstinence, prisotne le alkoholne pijače, pitje sodelavcev, izguba nadzora nad popito količino alkohola, prisotnost v alkoholičnem okolju, ponavljanje skozi daljše časovno obdobje, nezmožnost organizirati si delo in ga tudi izpeljati, stopnjevanje pitja, izmenjava abstinence in pitja, občutek ugodja po zaužitju alkohola, pogosto pitje, vloga žrtve, odpor okolice do alkoholizma, slabo zdravstveno stanje zaradi pitja, vsiljiva ponudba alkoholnih pijač, delo za pijačo

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Ultimat nadrejenega na delovnem mestu za prenehanje pitja ali pa odpust iz službe.

Intervjuvanec gre k zdravniku in dobi napotnico za zdravljenje. Prvotni namen mu ni bilo zdravljenje zasvojenosti, temveč upor nadrejenemu na delovnem mestu. Predpisali so mu ambulantno zdravljenje, vendar ne abstinira. Po enem letu, ko je že mislil, da ga sploh ne bodo klicali, dobi vabilo za zdravljenje. Odzove se.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: grožnja nadrejenega z odpustom iz službe, zdravljenje zaradi ukaza avtoritete, telesni propad zaradi

alkoholizma, odvisnost od drugih, eksistenčna grožnja, zdravljenje brez uvida, maščevanje nadrejenemu, iskanje opravičila za svoje stanje

Zdravljenje

Popolna abstinenca v bolnišnici je bila zanj težka izkušnja. Na začetku je bil telesno oslavljen in brez apetita. Sčasoma se mu je apetit povrnil. Na terapiji ni bil močno izpostavljen, kot so to bili ostali.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: prisilna abstinenca, abstinenčna kriza, avtoriteta terapevta, agresiven terapevtski proces, telesni propad, slabost, odsotnost apetita, izogibanje, prisotnost obrambnih mehanizmov

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Ko se je vrnil iz zdravljenja, so ga nekateri ponovno silili v pitje. Alkohol je odklonil. Sedaj strogo abstiniira, zaveda se, da ne more biti zmeren pivec. Okolje se je na njegovo zdravljenje odzvalo pozitivno in ga pri tem podpira.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: zavest o nujnosti popolne abstinence, izboljšanje kvalitete življenja, pozitiven odnos okolice do zdravljenega alkoholika, občasno izpostavljanje alkoholni družbi, upiranje vsiljevanju alkohola, ozaveščenost o neozdravljivosti alkoholizma, izključevanje zaradi spremembe vedenja v odnosu do alkohola, brezobzirnost okolja do zdravljenega alkoholika, odsotnost umetne potrebe, pazljivost glede vsebine pijače, občutek sprejetosti v okolju, zavest o nevarnosti recidiva, zmožnost postavljanja in uresničevanja ciljev

3.2.9 Intervju 9

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

V družini je prisotno zmerno pitje, pije se ob različnih priložnostih in opravilih. Kot otroku mu vino smrdi. S pitjem prične kot vajenec, kjer se je tudi prvič napil. Pijačo so mu ponudili starejši sodelavci. Sicer pa je bil pod vplivom alkohola mnogo bolj zgovoren, kot sicer. Sam je gledal na alkoholike zaničevalno.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: zmerne pivske navade v družini, običaj pitja alkohola ob kmečkih delih, odpor do vina, vajeništvo v okolju, naklonjenem alkoholu, delo z ljudmi, ki pijejo, sproščanje z alkoholom, prepričevanje sodelavcev naj pije, pitje zaradi občutka sprejetosti

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Redno pitje na delovnem mestu. Delo je težko in utrujajoče, zato zaposleni pogosto pijejo za žejo in moč. Sam se s pitjem počuti enak skupini in bolj odrasel. V času služenja vojnega roka skoraj ne pije alkohola. Ko se vrne iz služenja vojaškega roka, ponovno prične piti. S pitjem ponovno prične na dopolnilnem izobraževanju s prijatelji in potem nadaljuje na terenskem delu v podjetju. Pije predvsem likerje. Pogosto pije tudi izven delovnega časa, bodisi doma ali pa pri prijateljih. Pogosto je opit, vendar je kljub temu doma vse dolgo časa lepo in prav.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: želja biti enak kot odrasli, poklic, kjer se pije, občutek pomembnosti ob pitju, če piješ si sprejet, navada piti pogosto in veliko alkohola, težko delo, priljubljenost sladke alkoholne pijače, druženje v gostilnah, alkohol, prepoved alkohola v kasarni, bližina gostilne, vinorodno okolje, premagovanje sramežljivosti s pitjem, pogosto težko delo v vinogradu, kljub pitju je bilo doma dolgo časa vse v redu, pogosto pitje ob težkem delu, prosti čas, pitje vsake pijače v stanju opitosti, žeja, kot posledica dehidracije po težkem delu, alkoholizem sodelavcev

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Po opozorilu zdravnice začasno preneha s pitjem, vendar zaradi pritiska in kritike skupine kmalu zopet prične s pitjem. Pojavljajo se tudi občasna obdobja, ko ne pije alkohola po dva tedna. Sčasoma se mu pojavijo abstinencijske krize, ki jih zamenja za težavo z živci. Zdravniku zamolči alkoholizem in dobi zdravila za depresijo. Na začetku ločuje zdravila in alkohol, kasneje pa pije alkohol in hkrati jemlje zdravila povsem nekontrolirano. V družbo ne hodi več, ostaja doma in pije sam. Pije predvsem žganje.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: slabšanje zdravstvenega stanja, opozorilo zdravnice, ponovni pričetek pitja pod vplivom okolja, izključevanje iz skupine v primeru abstinence, prepričevanje okolice k pitju, pogosta abstinencijska kriza, obrambni mehanizmi, potreba po močnejši pijači, slabo zdravstveno stanje zaradi pitja, zamenjava abstinencijske krize za težave z »živci«, izmenjava abstinence in pitja, prekinitvev pitja zaradi strahu, redno pitje, potreba po močnejši pijači, izolacija od okolja, strah pred kritiko žene

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Pritisk žene in hčere za zdravljenje moža se stopnjuje. Pije povsem nekontrolirano, zaradi pitja si vzame tudi dopust. Doživlja težke abstinencijske krize, večkrat ima tudi privide. Na zdravniškem pregledu mu svetujejo zdravljenje. Nekaj časa abstiniira, vendar kmalu ponovno začne piti. Želi piti zmerno, vendar zelo hitro pije čezmerno in brez vsake kontrole. V nekem trenutku dojame, da pa res ne more prenehati s pitjem, odloči se za zdravljenje. Po težki opitosti je urgentno sprejet na bolnišnično zdravljenje.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: zahteva žene za zdravljenje, strah pred abstinencijsko krizo, močna opitost, delirij, zdravnik priporoči zdravljenje, zavest o izgubi nadzora nad popito količino, osramočenost, težke abstinencijske reakcije, strah pred smrtjo, težka opitost, urgentna hospitalizacija, zavest o nemoči

Zdravljenje

Na začetku ne sodeluje v terapevtskem procesu in se upira. Po dolgotrajnem vztrajnem pritisku terapevtskega procesa, popusti. Prične sodelovati in se aktivno vključi v terapevtski proces.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: občutek ogroženosti, izpostavljenost kritiki, upiranje terapiji z neresnostjo, sprejem kritike, prisila terapevtskega procesa, popustitev pod pritiskom terapevtke, osramočenost pred skupino, izmik pritisku terapevtke z odločitvijo sodelovati, sprejem, uklonitev pod pritiskom, discipliniranje

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Sedaj doživlja življenje povsem drugače, je aktiven in ustvarjalen, v družini je mnogo bolje. V odnosu do alkohola se še ne čuti povsem trdnega in se boji recidiva. Povod za recidiv bi lahko bila razvneti čustva.

- Vsebinski pojmi, ki se pojavljajo pod to kategorijo so: nova kvaliteta življenja, dobro zdravstveno stanje, prisoten občutek nestabilnosti v odnosu do alkohola, strah pred smrtjo v primeru recidiva, možnost pitja v duševni stiski

3.3 POVZETEK VSEBINSKIH POJMOV VSEH INTERVJUJEV

Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

- Pet intervjuvancev od devetih prihaja iz družin, kjer je bil prisoten alkoholizem enega ali obeh staršev.
- Štirje intervjuvanci prihajajo iz družin, kjer je bilo prisotno zmerno pitje alkohola.
- Nobeden intervjuvanec ne prihaja iz družine abstinentov.
- En intervjuvanec je pričel piti alkohol v obdobju sedmega razreda osnovne šole.

- En intervjuvanec je pričel s pitjem alkohola v obdobju osmega razreda osnovne šole.
- Sedem intervjuvancev je pričelo s pitjem alkohola v obdobju prvega in drugega letnika srednje šole.
- Okolje, kjer živijo intervjuvanci, je zmernemu pitju alkohola naklonjeno, pogosto ga zahteva in vsiljuje, po drugi strani pa obsoja čezmerno pitje.
- Pitje alkoholnih pijač je pogosto, ob težjih fizičnih delih.

Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

- Sedem intervjuvancev od devetih je pričelo redno piti alkohol na delovnem mestu. Na delovnem mestu je običaj pitja alkoholnih pijač. Pogosto posameznika s pijačo silijo. V primeru, da pitje odklanja je deležen kritike, ko pa pije, je deležen pohvale. Pitje alkohola na delovnem mestu se postopoma širi tudi na pitje alkohola doma in v družbi. Pogostost pitja alkohola se postopoma povečuje. To vedenje traja dlje časa in kasneje vodi v zasvojenost.
- En intervjuvanec od devetih je pričel redno piti s prijatelji. Pogosto pitje s prijateljem v gostilni in družba pivcev. Takšno vedenje mu je odgovarjalo.
- En intervjuvanec od devetih je pričel redno piti alkohol doma. Pitje za premagovanje slabosti, ki je posledica bolezni. Takšno vedenje traja več let in vodi v težko zasvojenost.
- En intervjuvanec je dal izjavo, da hruškovega likerja še danes ne pije. Domneva prikritega alkoholika.

Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

- Vsebinski pojmi za to obdobje opisujejo, da alkoholik opazi, da je z njim nekaj drugače in da potrebuje alkohol. Pojav abstinencijskih kriz je vse pogostejši, nekontrolirano pitje pa se stopnjuje. V tem obdobju se alkoholik pogosto oddalji od svoje prvotne družbe, pogosto pije sam in na skrivaj. Okolje je do alkoholika diskriminatorno, družina pa izvaja neuspešne pritiske, da bi se zasvojeni odločil za zdravljenje. Alkohol in pitje je osrednje zanimanje v življenju alkoholika.

Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

- Dva intervjuvanca sta se za zdravljenje odločila sama.
- Dva intervjuvanca sta se odločila za zdravljenje, ker bi v nasprotnem primeru izgubila zaposlitev.
- Dva intervjuvanca sta se odločila za zdravljenje zaradi zdravstvenih težav.
- Dva intervjuvanca sta se odločila za zdravljenje po urgentnem stanju, ko so jih že pripeljali v bolnišnico.
- En intervjuvanec se je za zdravljenje odločil sam, vendar je bil predčasno hospitaliziran zaradi urgentnega stanja.
- Za vse intervjuvance je značilno, da imajo dolgo časa trajajoče težave in probleme preden se odločijo za zdravljenje zasvojenosti. Spremljajo jih nevzdržne abstinenčne krize, nekontrolirano pitje, solo pitje, pitje skrivaj, deprivacija od okolja, delni ali popolni upad delovnih sposobnosti, pogosto izostajanje od dela, uničeno družinsko življenje ter pogosto zelo slabo zdravstveno stanje. Družinski člani pritiskajo na alkoholika, da se odloči za zdravljenje. Okolje je do alkoholikov diskriminatorno.

Zdravljenje

- Vsebinski pojmi opisujejo hospitalizacijo, terapijski proces, odnos med avtoriteto terapevta in pacientom. Terapijski proces pritiska na obrambne mehanizme alkoholika, dolgo in vztrajno, dokler obrambni mehanizmi ne popustijo, alkoholik pa se vda ter doživi uvid v svoje stanje. Po uvidu alkoholik sprejme aktivno vlogo v terapijskem procesu ter aktivno sodeluje.
- Za bolnišnično zdravljenje so značilni terapijski proces, popolna abstinenca, določen dnevni red, disciplina, sankcije za neupoštevanje discipline ter avtoriteta terapevta in po drugi strani vloga zdravljenega alkoholika v procesu upiranja, popuščanja, vdaje, uvida in aktivnega sodelovanja v terapijskem procesu.

Vzdrževanje abstinence in novo življenje

- Vsebinski pojmi vseh intervjuvancev za to obdobje opisujejo popolno abstinenco, kot nujen pogoj za življenje zdravljenega alkoholika. Prisotna je zavest o nezmožnosti biti zmeren pivec, ter zavest o nevarnosti recidiva ter njegovih posledicah. Življenje zdravljenega alkoholika je življenje z novim načinom razmišljanja ter posledično novim načinom vedenja. Delo, zastavljanje ciljev in njihovo uresničevanje, aktivno preživljanje prostega časa. Pogosto je takšno življenje težko, saj se je potrebno z življenjem soočati in ga živeti, ob tem pa biti ves čas pozoren na prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju. En intervjuvanc je dal izjavo, ki nakazuje na domnevno prikrivanje pitja alkohola v sedanjosti.

3.4 SKLEPNA TABELA

Sklepna tabela je skupek tipičnih vsebinskih pojmov in iz njih izpeljanih prisilnih dejavnikov vseh devetih intervjuvancev. Tipični vsebinski pojmi in iz njih izpeljani prisilni dejavniki so razvrščeni od obdobja kulture pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo do obdobja vzdrževanja abstinence in novega življenja. Zaradi obsežnosti se sklepna tabela nahaja v prilogi.

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

4.1 KULTURA PITJA V DRUŽINI IN OŽJEM SOCIALNEM OKOLJU POSAMEZNIKA IN NJEGOVE ZGODNJE IZKUŠNJE Z ALKOHOLNO PIJAČO

Negativni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** žeja in utrujenost zaradi dela, stiska, trema
- **Zunanji:** vsiljevanje pitja alkohola, vedenje alkoholika, avtoritativnost očeta nad sinom, zastraševanje s strani avtoritete, pritisk avtoritete na vedenje posameznika, pritiski okolja za pitje alkohola

Negativni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** prepričanje, da je zmerno pitje alkohola nenevarno, v zgodnji mladosti poiskati si delo, prepuščenost samemu sebi, omejena možnost izbire poklica, stres napornega življenja, zanemarjanje šolskih obveznosti
- **Zunanji:** alkoholne pijače, norme mladostniškega vedenja, ljudski običaji, bivanje v vinorodnem okolju, neurejeni odnosi v družini, slabo materialno stanje v družini, domača proizvodnja alkohola, dvojna sporočila glede pitja alkohola, norme in vpliv okolja, pitje alkohola v delovni organizaciji, kljub prepovedi, dostopnost alkohola ves čas

Pozitivni posredni prisilni dejavniki

- **Zunanji:** dvojna sporočila glede pitja alkohola.

V tem obdobju življenja posameznika je 9 negativnih neposrednih prisilnih dejavnikov, od tega so 3 notranji in 6 zunanji. Negativnih posrednih prisilnih dejavnikov je 18, od tega je 6 notranjih in 11 zunanjih. Pozitivni neposredni prisilni dejavniki niso prisotni. 1 dejavnik je pozitiven posreden prisilni dejavnik in je zunanji.

Iz podatkov je razviden vpliv negativnih neposrednih in posrednih prisilnih dejavnikov. Negativni neposredni prisilni dejavniki so predvsem avtoriteta, ki vsiljuje, zahteva pitje od posameznika. V to skupino prav tako spadajo duševna stanja posameznika, ki ga silijo, da posega po alkoholni pijači. Razboršek in Krištov (1988: 8) navajata, da se alkoholizem pri posamezniku razvije zaradi vzgoje, identifikacije in čustvene neurejenosti, ki pogojuje popivanje. Negativni posredni prisilni dejavniki v tem obdobju so predvsem družina s svojimi posebnostmi, kultura okolja in norme vedenja v okolju, v katerem posameznik živi in dela. Posameznik s svojim rojstvom v določeno okolje, avtomatično pridobi določeno vzgojo in identifikacijo z določenim načinom vedenja, ki je značilno za to okolje. Lang (1988: 38) pojasnjuje, da ima socialno okolje širok determinirajoč vpliv na pojav alkoholizma, oziroma na pitje ali ne pitje pri posamezniku. Pozitivni neposredni prisilni dejavnik ni prisoten. Pozitivni posredni prisilni dejavnik je paradoksalen odnos okolja do alkohola, kritični del tega sporočila, ki je namenjen zasvojenim z alkoholom, lahko odvrča od pitja alkohola.

V tem obdobju sta prisotni dve enoti negativnih prisilnih dejavnikov in ena enota pozitivnih prisilnih dejavnikov. Dejavniki socialne prisile posameznika potiskajo v smeri alkoholizma.

4.2 POJAV IN UTRJEVANJE IDENTITETE PIVCA ALKOHOLNIH PIJAČ PRI POSAMEZNIKU

Negativni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** omama, trema, strah, telesna slabost, utrujenost - žeja ob težkem delu, lastna navada piti alkohol vsak dan
- **Zunanji:** pritisk avtoritete za pitje alkohola, pritisk skupine, kritika abstinence, kritika skupine, učinek alkohola na doživljanje

Negativni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** bolezen, neinformiranost o škodljivih posledicah alkohola, prikritost nastopa zasvojenosti, obrambni mehanizmi

- **Zunanji:** norme vedenja skupine, kršenje pravil prepovedi pitja alkohola na delovnem mestu, pohvala pivskega vedenja, vinogradništvo, proizvodnja in nakup alkohola, žgane pijače, prisotnost v skupini daljše časovno obdobje, dostop do alkohola, izbira poklica, pohvala, bivanje v vinorodnem okolju, pivska kultura, okus alkoholne pijače, neurejenost medosebnih odnosov, delovni proces, naporno delo, neželeno stanje situacije

Pozitivni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** bolezen, stiska
- **Zunanji:** kritika okolja za pitje alkohola

V tem obdobju življenja posameznika, prevladujejo negativni prisilni dejavniki.

Negativnih neposrednih prisilnih dejavnikov je 11, od tega 6 notranjih in 5 zunanjih. Negativnih posrednih prisilnih dejavnikov je 21, od tega 4 notranjih in 17 zunanjih. Pozitiven neposreden prisilni dejavniki so 3, od tega 2 notranja in 1 zunanji. Pozitivni posredni prisilni dejavniki niso prisotni.

Pri negativnih neposrednih dejavniki prisile se pojavlja avtoriteta, ki posameznika sili v pitje alkohola, ga kritizira, če ne pije ter hvali, če pije. To potrjuje Langovo (1988: 38) navajanje, da po teoriji deviantnega vedenja, alkoholizem nastaja, kot posledica socialnih odnosov.

Dejavnik socialne prisile za pitje alkohola je tudi psihofizično stanje in počutje posameznika, zaradi katerega posameznik posega po alkoholni pijači. Ramovš (2007: 101) navaja, da je človek s svojimi individualnimi psihofizičnimi in drugimi značilnostmi vzročni dejavnik za alkoholizem. Norme vedenja v skupini in okolje, v katerem se posameznik nahaja, pomembno vplivajo na posameznika, pogosto vplivajo prikrito, tako da se posameznik tega vpliva ne zaveda. Veliko število alkoholikov omogoča naravno reprodukcijo in celo naraščanje števila alkoholikov (Rugelj, 1981: 34). Pomembni prikriti dejavnik je prikritost nastopa zasvojenosti. Alkoholizem je dolgotrajna bolezen, ki se razvija 5, 10, 20 in tudi več let (Rugelj, 1988: 13). Dejavniki, ki lahko posameznika odvrne od alkohola, je lahko tudi bolezen, zaradi katere posameznik preneha s pitjem alkohola. V prenehanje ali odvrčanje od pitja alkohola prisiljuje kritika pitja. Škodljive posledice uporabe alkohola, tobaka in drugih drog so

številne. Lahko so telesne (pljučni rak, ciroza itd.), duševne (depresija, samomor itd.) ali družbene (kriminal, nesreče itd.) (Inštitut za varovanje zdravja RS, 1995: 12).

V tem obdobju sta prisotni dve enoti negativnih prisilnih dejavnikov in ena enota pozitivnih prisilnih dejavnikov. Dejavniki socialne prisile posameznika potiskajo v smeri alkoholizma.

4.3 POSAMEZNIK V FAZI ZASVOJENOSTI

Negativni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** pogosta abstinencijska kriza, nekontrolirano čustvovanje, nemoč, učinek alkohola na doživljanje, zasvojenost, izguba nadzora nad alkoholom, navada pitja alkohola, začaran krog alkoholizma, stiska, utrujenost- žeja po delu, recidiv
- **Zunanji:** prisiljevanje v pitje alkohola, vpliv skupine na posameznika, zasmehovanje, zahteve drugih, kritika abstiniranja

Negativni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** neodločnost, duševne posledice zasvojenosti, nezmožnost konstruktivnega reševanja medosebnih odnosov, neorganiziranost, odločitve brez refleksije, slabo zdravstveno stanje zaradi zasvojenosti, nezainteresiranost, nemoč soočanja s problemi, neobčutljivost
- **Zunanji:** nezadostna preventiva o alkoholu v okolju, rojstvo, šola, poklic..., neuspeh v življenju, hiter dostop do alkohola, dvojna merila okolja do alkohola, skrb le za alkoholne pijače, norme vedenja skupine, zasmehovanje, norme vedenja na delovnem mestu, pridelava, nakup večjih količin alkohola

Pozitivni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** stiska, propad osebnosti, slabo zdravstveno stanje zaradi zasvojenosti

- **Zunanji:** stigmatizacija alkoholika, kritika svojcev, usmerjena na zasvojenega, kritika žene, kritika okolja

Pozitivni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** suicidalnost zasvojenega, slabšanje zdravstvenega stanja zaradi zasvojenosti

V tej fazi je 17 negativnih neposrednih prisilnih dejavnikov, od tega je 11 notranjih in 5 zunanjih. 24 je negativnih posrednih prisilnih dejavnikov, od tega 9 notranjih in 10 zunanjih. Pozitivnih neposrednih prisilnih dejavnikov je 7, od tega 3 notranji in 4 zunanji. Pozitivna posredna prisilna dejavnika sta 2 in sta notranja.

Iz podatkov je razvidno, da so za to obdobje značilne pogoste abstinenčne krize ter izguba nadzora nad popito količino alkohola. Ti dejavniki posameznika potiskajo globlje v zasvojenost in propad. Izguba kontrole nad popito količino se pojavlja pri alkoholiku, tudi če popije samo en kozarec alkoholne pijače. Nasprotno od tega pa je nezmožnost abstinence, ko alkoholik ne more brez alkohola niti en dan (Hudolin, 1987: 11). Hudolinovo navajanje zelo dobro opisuje negativne neposredne dejavnike socialne prisile. Po drugi strani ima pomemben vpliv okolje in norme vedenja, kjer posameznik živi in dela. Ramovš (2007: 102) navaja, da je socialno okolje, s svojimi specifičnimi vzorci glede uporabe alkohola ter njegovo dostopnostjo, pomemben dejavnik za nastanek in potek zasvojenosti. V obdobju zasvojenosti so pomemben dejavnik socialne prisile tudi individualne posebnosti posameznika. To potrjuje Lang (1988: 38), ko navaja, da alkoholizem sam po sebi modelira in modificira vedenje alkoholika.

V tem obdobju sta prisotni dve enoti negativnih in dve enoti pozitivnih prisilnih dejavnikov. Negativni prisilni dejavniki posameznika potiskajo v alkoholizem, pozitivni prisilni dejavniki pa obstajajo kot posledica alkoholizma. Odnos med pozitivnimi in negativnimi dejavniki je v fazi zasvojenosti premo sorazmeren. Premosorazmerno stanje negativnih in pozitivnih dejavnikov socialne prisile je stabilno.

4.4 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA POSAMEZNIKA, DA SPREJME ZAVESTNO ODLOČITEV ZA PRIČETEK ZDRAVLJENJA ZASVOJENOSTI

Negativni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** težka zasvojenost
- **Zunanji:** moč alkohola nad posameznikom

Pozitivni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** uvid, urgentno zdravstveno stanje, suicidalnost zasvojenega, iskanje pomoči, nevzdržnost močnih abstinenčnih kriz, telesni propad zaradi alkoholizma, slabšanje zdravstvenega stanja, trpljenje zaradi zasvojenosti, stvarna nevarnost smrti
- **Zunanji:** stalen pritisk žene za zdravljenje, priporočilo zdravnika za zdravljenje, pritisk medicinskih delavcev, pritisk svojcev, kritika okolja, moč poziva, odločitev zdravnika

Pozitivni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** maščevalnost, slabo stanje zasvojenega, izguba delovnih sposobnosti, škodljive posledice pitja alkohola na zdravstveno stanje
- **Zunanji:** obdržati zaposlitev, težave na delovnem mestu zaradi zasvojenosti, nakopičene težave in problemi

V tem obdobju je 1 negativni neposredni prisilni dejavnik, ki je notranji. Negativni posredni prisilni dejavniki niso prisotni. Pozitivnih neposrednih prisilnih dejavnikov je 16, od tega 9 notranjih in 7 zunanjih. Pozitivnih posrednih prisilnih dejavnikov je 7, od tega 4 notranji in 3 zunanji.

Alkoholika v trenutku, ko se »odloča« za zdravljenje, praviloma nihče več nima resnično rad (Rugelj, 1992: 63). Iz dobljenih podatkov so razvidni vzroki, ki posameznika silijo v odločitev za zdravljenje. Pozitivni neposredni prisilni dejavniki kažejo izrazit vpliv avtoritete na odločitev za pričetek zdravljenja. Ramovš (1988: 26) navaja, da je pričetek zdravljenja z alkoholikovega vidika navadno trenutna kapitulacija pred brezizhodno situacijo, v katero se je

alkoholik zapletel. Negativni neposredni prisilni dejavnik v tem obdobju posameznika potiska nazaj v alkoholizem. Hudolin (1987: 139) pojasnjuje, da alkoholiki pogosto poskušajo piti zmerno, kar jih v zelo kratkem času pripelje do recidiva alkoholizma.

V tem obdobju sta prisotni dve enoti pozitivnih prisilnih dejavnikov in ena enota negativnih prisilnih dejavnikov. Dejavniki socialne prisile posameznika potiskajo v smeri zdravljenja in vzdrževanja abstinence.

4.5 ZDRAVLJENJE

Negativni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** kršenje pravil vedenja

Pozitivni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** nevzdržno stanje alkoholika, uvid
- **Zunanji:** terapijski proces, avtoritativnost medicinskega osebja, avtoriteta zdravnice, zunanji poseg, odločanje avtoritete, pohvala avtoritete, pritisk terapevte na zdravljenega alkoholika, prisila v ustrezno vedenje, kritika recidivistov, vsiljevanje gledišča, avtoritativnost terapevta

Pozitivni posredni prisilni dejavniki

- **Zunanji:** metoda terapijskega procesa, pravila, predpisi v ustanovi, odsotnost alkohola, posredna pohvala, družinsko življenje.

V obdobju zdravljenja je 1 negativni neposredni prisilni dejavnik, ki je notranji. Negativni posredni prisilni dejavniki niso prisotni. Pozitivnih neposrednih prisilnih dejavnikov je 13, od tega 2 notranja in 11 zunanjih. Pozitivnih posrednih prisilnih dejavnikov je 5 in so zunanji.

Za obdobje zdravljenja v bolnišnici imajo pomemben vpliv pozitivni neposredni prisilni dejavniki, to so avtoriteta zdravnika in terapevta, ter terapevtski proces. To je direktno delovanje na »Jaz« in s tem delovanje na odnos »Jaza« z zunanjim svetom (Lang, 1977: 61). V to skupino dejavnikov socialne prisile spada tudi uvid posameznika. Proces pridobivanja in večanja uvida imenujemo ozaveščanje in ovedanje. Uvid je seveda vedno osebni proces posameznika (Ramovš, 2007: 116). Pozitivni posredni prisilni dejavniki nastopajo, kot metoda terapevtskega procesa, pravila in predpisi v ustanovi in pomen družine za posameznika. Odsotnost alkohola je, kot posledica pravil in zahteve ter nujnosti terapije, pomemben pozitivni posredni dejavnik, vendar se moramo zavedati, kot navaja Rugelj (1981: 57) abstinenca še ni zdravljenje. Zdravljenje alkoholikov se je že od nekdaj odvijalo in se še odvija v psihiatričnih ustanovah, bodisi zaradi psihiatričnih težav alkoholizma ali zaradi izrazitih asocialnih pojavov, vezanih na akutno opito stanje alkoholika (Lang, 1977: 53).

Negativni neposredni dejavnik v tem obdobju je kršenje pravil, ki lahko posameznika izključi iz terapevtskega procesa.

V tem obdobju sta prisotni dve enoti pozitivnih prisilnih dejavnikov in ena enota negativnih prisilnih dejavnikov, dejavniki socialne prisile posameznika potiskajo v smeri zdravljenja in vzdrževanja abstinence.

4.6 VZDRŽEVANJE ABSTINENCE IN NOVO ŽIVLJENJE

Negativni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** stiska, čustveno razburjenje, prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- **Zunanji:** vsiljevanje pitja alkohola s strani drugih

Negativni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** pitje po pomoti

Pozitivni neposredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** stroga abstinenca, zavest o nujnosti stroge abstinence, zdrav način življenja, način razmišljanja, odgovornost, sposobnost razmišljanja, notranja motivacija, konstruktivno reševanje težav in problemov, soočanje z življenjem, zavest o nevarnosti in posledicah recidiva, zavest o nevarnosti alkohola, disciplina
- **Zunanji:** psihosocialna terapija, članstvo v KZA

Pozitivni posredni prisilni dejavniki

- **Notranji:** potreba po ljubezni, intimnosti, partnerstvu, izkušnja recidiva
- **Zunanji:** izkušnja drugih, edukacija

V tem obdobju so 4 negativni neposredni prisilni dejavniki, od tega 3 notranji in 1 zunanji. Negativni posredni prisilni dejavnik je 1 in je notranji. Pozitivnih neposrednih prisilnih dejavnikov je 14, od tega je 12 notranjih in 2 zunanja. Pozitivni posredni prisilni dejavniki so 4, od tega 2 notranja in 2 zunanja.

V tem obdobju življenja alkoholika je zelo pomemben pozitiven neposredni dejavnik prisile, to je abstinenca. Vendar abstinenca, kot navaja Rugelj (1981, 57) še ni zdravljenje. To potrjuje pomen ostalih pozitivnih neposrednih prisilnih dejavnikov v tem obdobju. To so osveščenost, soočanje z življenjem in zdrave človeške potrebe, zdrav način življenja, članstvo v skupini KZA itd. Ramovš (2007: 113) razlaga, da mora psihosocialna terapija v življenje in medčloveško sožitje človeka vpeljati nove dobre vzorce in z njimi nadomestiti utečene slabe, ki so povzročali in vzdrževali socialno problematiko. Negativna neposredna dejavnika prisile sta v tem obdobju zasvojenost v latentnem stanju, stiska, čustveno razburjenje in vsiljevanje pijače drugih zaradi česar lahko posameznik recidivira. Negativni posredni dejavnik prisile, zaradi katerega bi posameznik lahko recidiviral, je pitje po pomoti. Odvisnost od alkohola je dosmrtna. Bivši rehabilitirani alkoholik ne sme nikoli več v življenju poskusiti niti požirka alkoholne pijače, sicer spet zdrsne v aktivni alkoholizem. (Rugelj, 1992: 63).

V tem obdobju sta prisotni dve enoti negativnih in dve enoti pozitivnih prisilnih dejavnikov. Predpostavljam domnevo latentne prisotnosti negativnih prisilnih

dejavnikov, ki se lahko vsak čas pojavijo in domnevo, da lahko pozitivni prisilni dejavniki vsak trenutek izginejo. Izpad pozitivnega in/ali pojav negativnega prisilnega dejavnika pomeni porušenje ravnovesja. Ravnovesje se lahko poruši le v negativno smer.

4.7 PREVERJANJE HIPOTEZ

Dejavniki socialne prisile po obdobjih, v življenju alkoholika.

TABELA 4.7.1 Dejavniki socialne prisile v življenju alkoholika

	NN	NP	PN	PP
1.	--	--	0	+
2.	--	--	+	0
3.	--	--	+	+
4.	--	0	+	+
5.	--	0	+	+
6.	--	--	+	+

NN -negativni neposredni dejavnik socialne prisile
 NP - negativni posredni dejavnik socialne prisile
 PN - pozitivni neposredni dejavnik socialne prisile
 PP -pozitivni posredni dejavnik socialne prisile
 1. kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju
 2. pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač
 3. posameznik v fazi kroničnega alkoholizma.
 4. odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti
 5. zdravljenje
 6. vzdrževanje abstinence in novo življenje
 -- negativni dejavnik socialne prisile
 + pozitiven dejavnik socialne prisile
 0 odsotnost dejavnika socialne prisile

Iz tabele je razvidno, kako so dejavniki socialne prisile vplivali na posameznika po obdobjih. V obdobju kulture pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo (1.), prevladujejo negativni dejavniki socialne prisile, ki posameznika potiskajo v obdobje pojava in utrjevanja identitete pivca alkoholnih pijač (2.). Po določenem času vztrajanja v identiteti pivca alkoholnih pijač posameznik postane zasvojen (3.). Izenačeno stanje negativnih in pozitivnih dejavnikov socialne prisile ponazarja stabilnost in vztrajnost zasvojenosti. Stanje zasvojenosti je premo sorazmerno. Bolj, ko se zasvojenost pogloblja več težav in problemov ima posameznik. V obdobju odločitve za zdravljenje (4.) in zdravljenja v bolnišnici (5.) se posameznik giba v smeri zdravljenja in vzdrževanja abstinence. V obdobju zdravljenja in abstinence (6.) se posameznik nahaja v stanju ravnovesja. Ravnovesje v tem obdobju je nasprotno ravnovesju v obdobju zasvojenosti

(3.). To ravnoesje je labilno. Ravnoesje se poruši v negativno smer. V primeru porušnja ravnoesja se posameznik giba nazaj proti zasvojenosti (3.). Čas, potreben za prehod od obdobja (6.), do obdobja (3.) je obratno sorazmeren času, ki je potreben za prehod iz obdobja (1.), do obdobja (3.).

Hipoteze se nanašajo na dejavnike socialne prisile v življenju alkoholika in niso vezane na posamezno osebo.

Iz tega sledi, da je:

- hipoteza 1 veljavna

Dejavniki socialne prisile vplivajo v družini in ožjem socialnem okolju posameznika.

- hipoteza 2 veljavna

Dejavniki socialne prisile vplivajo na pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku.

- hipoteza 3 veljavna

Dejavniki socialne prisile vplivajo v obdobju zasvojenosti

- hipoteza 4 veljavna

Dejavniki socialne prisile vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti.

- hipoteza 5 veljavna

Dejavniki socialne prisile delujejo v procesu bolnišničnega zdravljenja.

- hipoteza 6 veljavna

Dejavniki socialne prisile vplivajo v obdobju vzdrževanja abstinence in novega življenja.

- hipoteza 7 veljavna

Ločimo pozitivne in negativne dejavnike socialne prisile.

- **hipoteza 8 veljavna**

Dejavniki socialne prisile so pomembni.

5 SKLEPI

- Dejavniki socialne prisile delujejo neposredno in posredno, odkrito ali prikrito. Prikritih dejavnikov socialne prisile se posameznik ne zaveda.
- Na dejavnike socialne prisile, ki se jih ne zavedamo, ne moremo vplivati.
- Na dejavnike socialne prisile, ki se jih zavedamo, ne moremo vedno vplivati.
- Dejavniki socialne prisile delujejo na vsakogar.
- Posameznik, pri katerem prevladujejo pozitivni dejavniki socialne prisile, je abstinent ali zmerni pivec alkoholnih pijač.
- Posameznik, pri katerem prevladujejo negativni dejavniki socialne prisile skozi daljše časovno obdobje, bo postal alkoholik.
- Stanje zasvojenosti je stabilno ravnovesje, medtem ko je stanje zdravljenja in vzdrževanja abstinence labilno ravnovesje.
- Poklic, delovno okolje in norme vedenja so najpogostejši negativni posredni dejavniki socialne prisile, ki posameznika potiskajo v smeri alkoholizma.
- Siljenje pitja in kritika ne pitja s strani avtoritete je najpogostejši negativni neposredni dejavnik socialne prisile, ki posameznika prisiljuje v pitje alkohola.
- Izključevanje iz skupine je pomemben negativni posredni dejavnik socialne prisile.
- Posameznik se lahko odloči za zdravljenje zasvojenosti sam, vendar ga v resnici v odločitev silijo dejavniki socialne prisile.
- Teoretično dejavniki socialne prisile zelo dobro prikazujejo nastanek in potek zasvojenosti pri posamezniku.

6 PREDLOGI

- Dejavnike socialne prisile bi bilo smiselno vključiti v teorijo socialnega dela za pojasnjevanje nastanka, razvoja in zdravljenja zasvojenosti.
- O dejavnikih socialne prisile bi se lahko tudi predavalo na fakulteti za socialno delo v sklopu katerega predmeta, saj je to področje izredno pomembno.
- Spoznanja o dejavnikih socialne prisile se lahko aplicirajo tudi na druga področja človeškega življenja in delovanja.

7 LITERATURA IN VIRI

7.1 LITERATURA

- Beccaria, Cesare., Ksaver , Franc J. 2002. O zločinih in kaznih. Ljubljana: Pravna fakulteta in Cankarjeva založba.
- Canguilhem, Georges. 1987. Normalno in patološko. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete
- Duval, Lucien A. 1997. Otrok, ki se je igral z luno. Koper: Ognjišče.
- Dwelles, Marie. 2003. Kaj ko bi spregovorili o hašišu? Celje: Mohorjeva družba.
- Frankl, Viktor E. 1994. Zdravnik in duša. Celje: Mohorjeva družba.
- Foucault, Michael. 1984. Nadzorovanje in kaznovanje. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Giddens, Anthony. 2000. Preobrazba intimnosti. Ljubljana: *cf.
- Haralambos, Michael., Holborn, Martin. 1999. Sociologija: teme in pogledi. Ljubljana: Državna založba Slovenije
- Hudolin, Vladimir. 1987. Rječnik ovisnosti. Zagreb: Školska knjiga.
- Hudolin, Vladimir., Rugelj, Janez. 1973. Kaj je alkoholizem. Ljubljana: Republiški odbor Rdečega križa Slovenije v sodelovanju Z Centrom za zdravljenje in preprečevanje alkoholizma Škofljica.
- Hudolin, Vladimir. 1977. Liječenje alkoholičara. Zagreb: Radovi centra za proučavanje i suzbijanje alkoholizma.
- Lang, Branko. 1977. Terapijska zajednica alkoholičara. Zagreb: Radovi centra za proučavanje i suzbijanje alkoholizma.
- Lang, Branko. 1988. Zagreb. Odabrana poglavja iz alkoholologije, psihoterapije i terapijske zajednice.
- Lev, Miličinski. 1975. Droga človek družba. Ljubljana: Zavod za šolstvo RS.
- Mrkun, Anton. 1927. Alkoholno Vprašanje. Ljubljana: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.
- Ramovš, Jože. 1995. Slovenska sociala med včeraj in jutri .Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Ramovš, Jože. 2001. Slovar socialno alkoholološkega izrazja. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.

- Ramovš, Jože., Ksenija, Ramovš. 2007. Pitje mladih. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Ramovš, Jože. 1988. Socialni delavec in alkoholizem. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Rugelj, Janez. 1981. Alkoholizem in združeno delo. Ljubljana: Center za samoupravno.
- Ramovš, Jože. 1990. Doživljanje temeljno človekovo duhovno dogajanje. Ljubljana: Založništvo slovenske knjige.
- Razboršek, Vinko., Krištof, Mitja. 1988. Kaj vem o alkoholizmu in drugih zasvojenostih. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Rugelj, Janez. 1992. Dramatična pot. Ljubljana: Samozaložba.
- Štifter, Janko. 2003. Samo 24 ur. Notranje Gorice: Založba Quatro.
- Taschner, Karl L. 2002. Trde droge - mehke droge?. Ptuj: IN OBS MEDICUS.

7.2 VIRI

- Kaj vemo o drogah. 1975. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani.
- Priročnik za strokovnjake v osnovni zdravstveni dejavnosti z navodili za izvajalce. 1995. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije.

7.3 INTERNETNI VIRI

- Fakulteta za šport. Obiskano dne 14. 12. 2008, <http://www.fsp.uni-lj.si/psihologija/izobrazevanje%20zdravilci%202008%20-%202.pdf>.
- Fundacija z glavo na zabavo. Obiskano dne 13. 12. 2008, <http://www.fundacija-zgnz.si/>.
- Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije. Obiskano dne 13.12 2008, <http://www.ivz.si/index.php?akcija=novica&n=558>.

- Katedra za družinsko medicino na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. Obiskano dne 13.12. 2008, http://www.nalijem.si/prva-stran/portal_url.
- Living with Alcoholism within the Family. Obiskano dne 13.12. 2008, <http://www.nvcc.edu/home/jstratton/Sample.Final.Projects/Final.Project.Example.Website1.htm>.
- Pedagoška fakulteta v Ljubljani. Obiskano dne 14.12. 2008, http://www.socped.org/uploads/files/Socialno_vplivanje.ppt#282,24,Slide 24.
- Psihiatrična klinika, KC Ljubljana, Center za zdravljenje odvisnosti od alkohola. Obiskano dne 13.12. 2008, <http://64.233.183.104/search?q=cache:MZQmxah6xiIJ:www.pb-begunje.si/Osnova/file.php%3Fid%3D445%26db%3Dpriponke+alkohologija&hl=sl&ct=clnk&cd=18&gl=si>.
- Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana. Obiskano dne 13. 12. 2008, http://www.zzv-lj.si/index.php?page=static&item=273&get_treerot=29.
- Židanik, M. 2003. Sindrom odvisnosti od alkohola: priročnik za ljudi, ki so od alkohola odvisni, za ljudi, ki so na poti v odvisnost, ter njihove svojce in prijatelje. Dispanzer za zdravljenje alkoholizma in drugih odvisnosti, Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor. Obiskano dne 13.12. 2008, <http://www.zd-mb.si/fileadmin/OsebneStrani/MilosZidanik/Dokumenti/OPITOST%20Z%20ALKOHOLOM%20%20%20026c.pdf>.

8 POVZETEK

Teoretični del naloge obravnava teorijo na področju zasvojenosti z alkoholom. Začenja se z zgodovino alkoholizma v svetu in v Sloveniji, nadaljuje pa se s trenutnim stanjem glede zasvojenosti v Sloveniji. Sledi opis antropohigienskega modela, nato pa se nadaljuje v logičnem vrstnem redu od alkohola, alkoholika, omame, zasvojenosti in njenih pojavnih oblik ter škodljivih posledic, ki jih ima na človeka. Teorije o vzrokih za nastanek alkoholizma pojasnjujejo vzroke za zasvojenost z alkoholom. Sledi del, ki obravnava socialni nadzor, ki opisuje disciplino, nadzor, preizkus, sankcijo in socialno moč. Teoretični del se zaključi s poglavjem o socialnem delu na področju zasvojenosti in omam.

Zaradi izredne obsežnosti pojava alkoholizma v sodobni družbi, se v svoji diplomski nalogi usmerjam v raziskavo socialnih dejavnikov prisile, ki posameznika pripeljejo v alkoholizem in kasneje do zdravljenja. Zanimalo me je kateri dejavniki socialne prisile so bili prisotni v življenju posameznika, da je postal alkoholik in kasneje zdravljeni alkoholik in kako dejavniki socialne prisile v posameznem obdobju alkoholikovega življenja nanj delujejo. Metodološko sem se odločil za kvalitativno analizo, saj je podatke, do katerih sem želel priti z raziskavo, mogoče obdelati le kvalitativno. V nadaljevanju sem določil definicije pojmov na podlagi katerih sem opravljal raziskavo. V raziskavi sem operiral s pozitivnimi in/ali negativnimi dejavniki socialne prisile in njihovimi različicami v različnih kombinacijah. Zraven rezultatov raziskave sem dobil enostaven in učinkovit teoretični model socialnih dejavnikov socialne prisile, ki enostavno in natančno prikazuje, kako in kateri dejavniki socialne prisile v določenem obdobju delujejo na alkoholika. Sklepi so navedbe ugotovitev in so argumentirani na podlagi teoretičnega modela o dejavnikih socialne prisile. Predlogi predlagajo uvedbo teoretičnega modela v teorijo o socialnem delu.

9 PRILOGE

9.1 INTERVJUJI

V intervjujih je sodelovalo 9 udeležencev skupine za samopomoč, Kluba zdravljenih alkoholikov Šmarje pri Jelšah. Vsi intervjuvanci so privolili v glasovno snemanje intervjujev. Glede na zastavljeno raziskovalno delo, sem imel izdelano vodilo za intervju, kot opomnik, da sem pridobil vse potrebne podatke.

Intervjuji so dobesedno prepisani iz posnetkov, razen osebnih podatkov (imena oseb, podjetij), kar zagotavlja anonimnost intervjuvanca. Izvzeti podatki ne vplivajo na raziskavo.

Intervju 1 – 1.10.2008

Družina, vrstniki, prijatelji, sodelavci, vzorniki. V kakšnem okolju ste se nahajali, kdo so bili in kakšne navade so imeli ljudje s katerimi ste prihajali v stik?

Rodil sem se na kmetih. Oče je pil, mati je bila skrbna gospodinja, do 15 leta sem živel doma. Videl sem, kakšne razmere so bile doma. Oče ni bil pijanec v tej obliki, ker ni imel denarja, pil je od hiše do hiše. Bil je rokodellec. Dokler je bil trezen, je delal, ko pa je pil, je bil pijanec, na žalost je bilo tako. Oče je bil v drugi svetovni vojni v nemški vojski, tam je zbolel za malarijo. Pozdravil se je z alkoholom. Takrat je bila to edina rešitev, da je preživel. Bili smo trije otroci pri hiši. Edino jaz sem zapadel v alkoholizem. Sestra je 9 let mlajša, brat 5 let mlajši. Sestra je žal umrla zaradi raka. Brat je ostal na kmetih, podedoval posestvo, ne pije, spije kakšen kozarec. Živel sem tako rekoč z ljudmi, prijatelji, bil sem družaben človek. Ko sem se učil v poklicni šoli, sem pričel »po malem« s pitjem alkohola. Moji prijatelji, s katerimi sem se družil, so bili v »glavnem« alkoholiki. Nihče me ni opozoril na te zadeve. Moram priznati, da je bilo poudarjeno pitje alkohola. Kdor ni pil, je bil nekako oddaljen, so ga nekako odstranili, vsaj tisti delavci, s katerimi sem delal. Kasneje, to je trajalo leta in leta, sem opazil, da z mano nekaj ni v redu, da moram piti. Začelo me je skrbeti, vendar nič posebnega. Poročil sem se, ustvaril družino, zgradil dom, hišo. Za denar ni bilo problema. Končal sem srednjo šolo, zato sem bil po poklicu poslovodja. Imel sem dokaj dobro plačo.

Da se še malo usmeriva na vaše sošolce, prijatelje, sodelavce. Kakšno vedenje so od vas pričakovali?

To se takoj opazi. V podjetju, kjer sem bil zaposlen, smo delali v skupinah. Smo zbrali denar za pijačo in zjutraj pili, torej že kar po šesti uri zjutraj. Alkohol je bil na delovnem mestu dosegljiv. To ni bil problem. Pili smo, če je kdo odstopil, je avtomatsko odpadel. Po službi smo skupaj zahajali po gostilnah. V prostem času smo pili, tudi sobote in nedelje, to ni bil noben problem. Priložnostna dela, kjer se je pilo, veselice, da smo lahko bili skupaj.

Kakšen je bil vaš odnos do vaših sodelavcev, prijateljev, ste čutili do njih naklonjenost?

Ja, takrat je bilo zelo v redu, vsi smo pili, veselili smo se, imeli smo podobne ali iste misli. Razglabljali smo o družinskih razmerah, težavah. Stalno je bilo potrebno nekaj delati, da se je nekaj dogajalo. Z mislimi stalno pri alkoholu. Da je z nami nekaj narobe, ni nihče pomislil.

Ste čutili do skupne, v kateri ste bili, odpor ali vam je bilo vseeno?

Ko sem videl pijane, kljub temu, da sem pil, se mi je to dozdevalo ogabno. Čeprav smo bili tudi mi na tej poti.

Kakšen odnos pa ste imeli do tistih, ki niso pili ničesar?

Tistih, kot da jih ni bilo! Kdor ne pije, je pač tam, ni za družbo ni za nič.

S katerimi institucijami/ organizacijami ste se srečeval?

Moram priznati, da sem 12 let brez alkohola, zdravim se od 95. leta. Pred tem smo pili ob vsaki priložnosti. V delovni organizaciji ni bilo strogo, ni bilo nadzora, imeli smo svoj sklad. Denar se je pobiral, da smo imeli za pijačo ob kasnih priložnostih, praznovanjih. Povsod se je pilo, ni bilo nekaj strogega.

Kakšno vlogo ste imeli v tej organizaciji?

Bil sem poslovodja, predsednik sindikata. Srečeval sem se z delavci. Povsod so ponujali piti. Pijača se je vedno našla, bodisi v omarici, pisarni...

Povsod se je pilo. Takrat je to bilo možno, danes tega ni, ker je strogo. Če si imel kakšne veze si prišel skozi tudi pri policistu na cesti, čeprav vinjen.

Kakšno vedenje je institucija zahtevala od vas?

Pri delu sem bil uspešen. Bil sem poslovodja in kjer sem delal se je pilo.

Kaj je bilo prepovedano?

Vedno sem pazil, da nebi kje zaspal, ali pustil odprta vrata. Napak nisem delal toliko sem bil pri sebi, kljub pitju.

Kaj je bilo v organizaciji zaželeno?

Da sem bil uspešen, da sem opravljal svoje naloge. Moral sem biti uspešen na vseh področjih.

Vaš odnos do delovne organizacije?

Trudil sem se ves čas, pri meni je tolerančna doba dolgo trajala. Nihče niti opazil ni, da sem pil. Pa znal sem nekaj časa piti pa ne piti.

Kako ste doživljali institucijo bolnišnice?

Ko sem dobil drugo hčer, takrat so se začeli pa problemi. Jaz sem pil, doma me ni bilo, preveč sem zahajal v družbo in tu se je začelo. Ni bilo nekih problemov, kot so razgrajanja, nezvestobe ali podobnih družinskih problemov ali neprijetnosti, pač pa zaradi tega, ker sem bil pijan, je bila zame družba vse, moram pa priznati, da je že takrat bila toleranca najvišje oziroma je že začela padati. Trideset let sem že pil »po malem« in se je zjutraj pojavljala abstinencijska kriza. Zadeve so se vse bolj poglobljale in naprej res ni več šlo.

Kakšno vlogo ste imeli v bolnišnici?

V bolnišnici sem si priznal, da sem alkoholik, vključil sem se aktivno v zdravljenje, sem abstinitiral, bil sem predsednik terapevtske skupnosti. Bil sem do konca, 3.5 mesecev.

Kakšno vedenje so zahtevali od vas?

Kar so zahtevali, takšen sem bil. Zahtevali so red in disciplino. Abstinenco absolutno, povsod kjer se gibaš! Nisem se upiral, sem si priznal. Danes je od tega 12 let.

Vaš odnos do institucije zdravljenja?

Pravim, da so me sprejeli pozitivno. Bili so zadovoljni, jaz sem se trudil, da sem pomagal tudi sozdravljencem. Nekateri so me poslušali, so abstinenti še danes, nekateri so šli nazaj po stari poti in se ponovno zapili.

Nekaj sem jih srečal po dolgih letih, nekaj jih ne živi več, žal. Marsikomu se je sčasoma...saj se vidi.

Ste bili pozitivno naklonjeni programu?

Zelo, če tega nebi bilo, sem prepričan, da me nebi bilo več. Ker se tega skoraj nebi..., ker je to strašno, ne vem. Vsak zdravljeneec, vsak alkoholik, ki je čutil te zadeve na sebi, sem prepričan, da z malo truda uspe.

Opis samega sebe, samopodoba, odnos do sebe, odnos do svojega socialnega okolja?

Menim, da ne »pogrebam« več, napravil sem mnogo dobrega v življenju in to v treznem stanju. Razlika je ogromna, drugače razmišljam. Vsak dan se je potrebno truditi, povsod, na

delovnem mestu, doma, kjer koli. Moram se razdajati. Je pa res, da ni lahko. Marsikdaj je bilo hudo, vsakemu človeku je, bodisi treznemu bodisi pijanemu. Ni lahko, sploh pa, da preživiš, moraš biti trden.

Kako bi se opisali, ko ste bili v fazi alkoholizma?

Nebi se poznal. Prepričan sem, popolnoma drug človek. Marsikdo mi je že to rekel. Ko sem bil pod vplivom alkohola, povedal bom primer, sem zahajal samo v družbo, v nasprotnem primeru pa tudi v družbo ne grem, niti v gostilno ne grem. Te stvari vidim na nek način, lahko rečem sto proti ena. Nasprotje sto procentno. Tako je vsaj pri meni. Z marsikom sem se pogovarjal, redko kdo je tak.

Sedaj nimam kaj iskati v gostilnah. Kadim tudi ne. Včasih sem imel za izgovor, da sem šel po cigarete v gostilno.

Kakšen je sedaj odnos drugih do vas?

Direktno mi ni nihče nič rekel, mogoče mi je kakšen prijatelj rekel, škoda te je ali podobno. Pazi se, manj pij, ker je res bil prijatelj. Drugače pa me niso opozarjali. Slišalo se je kakšno govorjenje, v obraz pa mi je malokdo kaj rekel. Svojci pa ja, sploh pa takrat, ko sem bil v kašni družbi. Vedno sem našel kakšnega prijatelja, da sva skupaj pila, pa to čisto do konca. Do zadnjega.

Kakšni strahovi, bolečine, razočaranja...?

Ja, bilo je ljubosumje, alkoholno ljubosumje, abnormalno, posledica te bolezni. Krivdo sem si pripisoval, če se je kaj zgodilo v pijanem stanju. Sedaj si nič ne očitam. Ker je možno, da bi bilo pri meni še veliko slabše. Sem kar zadovoljen. Da se je pri meni stvar uredila, da so mi svojci pomagali.

Kaj pa v fazi alkoholizma, strahovi, dvomi...?

Ne, takrat mi je bilo vseeno, bil sem v začaranem krogu. Če je bil kašen problem, dvom, je bilo potrebno na to le nekaj spiti, pa je bilo zopet dobro. Takrat je bila edina skrb pijača. Vse se je vrtelo okrog pijače. Proti koncu, pred zdravljenjem, preživeti noč, se zbuditi, nekaj spiti, doliti, da se zjutraj ne bom tresel, da me v službi ne bodo gledali, da bo potrebno spet nekaj spiti. Iz časa v čas si zaloge delat, skrivat, pa pit, pit, pit...Pa čeprav nisi žejen, piješ.

Dosežki, ponos?

Imam dobre otroke, zdravi so, ponosen sem na njih. So v pravi družbi, niso pokvarjeni. Žena je zelo v redu, se razumeva. Ponosen sem, da sem dosegel to, kar sem. Želel si nisem nikoli nič kaj posebnega, živel sem vedno skromno, čeprav je bilo možno, da bi bilo bolje. Nimam želja po materialnih dobrinah. Mislim, da sem ustvaril vse, za ker sem si zadal cilje. Nisem materialist neki poseben. Zadovoljen sem s tem, kar je.

Vaš odnos do alkohola pred pitjem?

Kot otrok, če je bila doma, na kmetiji, kakšna zabava, meni vino ni »pasalo«, ker je bilo kislo. Imel sem raje kaj sladkega. Vem pa, ko je oče pil, sem bil proti temu. Proti temu sem bil zmeraj.

Odnos do alkohola v času alkoholizma?

Ja, to pa sva si bila zelo dobra prijatelja. Pilo se je povsod, tako da odnos do alkohola...niti nisem razmišljal o tem. Važno je bilo, da je bilo za piti. Poučen nisem bil, da bi vedel.

Poučnih knjig na to temo nisem bral. Nihče me ni poučil, dokler ni bilo že prepozno, da bi se lahko drugače odločil.

Telo in vaša duševnost v tam času?

V fazi alkoholizma sem imel velike probleme. Pešanje srca, vzroke sem iskal vsepovsod drugje, kot pa v alkoholu ali cigaretih. Mislil sem, da sem na srcu bolan, kot vzrok sam po sebi. Vzrok je bilo preveliko pitje alkohola. Ko pa sem prenehal piti, se je zdravje pričelo izboljševati. Sedaj s srcem nimam nobenih težav. Srčne probleme sem imel, ker sem bil v takšnem stanju. Kot mlad sem treniral judo. V času pitja sem se v gostilni sprl in so me tako rekoč zbrali, da so mi odvzeli ledvico. Imel sem velike probleme. Ko nisem več pil, se je ta zadeva uničila.

Čustva, jeza sovraštvo?

Ja, jeza sovraštvo, bolezen, maščevanje na vse načine. Nisem videl izhoda. Na eni strani piti, na drugi strani piti in vse skupaj na nek način, pozabiš pa na družino. Na eni strani piti, na drugi strani piti in biti povsod, nikjer pa nisi bil v pozitivnem smislu. Zavedal sem se, da sem naredil kaj pozitivnega, kakšno delo, podarjeno, hvala povsod, pa ne vem kaj še.

Kaj se je dogajalo z vašim telesom, če niste pili?

Ponoči sem se zbujal, žejen sem bil, moral sem kar pit, po tem ni bilo več nespečnosti. Znožil sem se, sanje so bile obupne, nemiren spanec, neko kričanje. Zjutraj, ko sem se vstal, sem bil ves moker, žejen, spet sem šel dolivat. Sem se tresel in zopet pil. Telo je bilo izmučeno.

Kako je bilo, ko ste pili?

Da, takrat ja bilo pa v redu. V začetku, ko sem se malo tresel, še nisem kar zjutraj pil. Kasneje, ko sem se že tak tresel, da se je videlo sem pa kar pil, kadarkoli dolival. Najraje sem takrat pil vodko, mešano s fanto. Se pravi pijače, ki ne smrdijo toliko, da te ne ovohajo. Slabo stanje, bil sem slab. Če sem pa kaj spil, se je pa stanje izboljšalo. Abstinenca ni smela biti prisotna.

Vaše življenje in alkohol?

Alkohol je naredil veliko luknjo v mojem življenju. Za to se ne bom obremenjeval, kar je, je. Grem mimo tega tako rekoč. Moraš si najprej priznati, potem pa lahko sčasoma dosežeš cilje, ki so ti dani.

Vaš odnos do alkohola danes?

Če gledam alkoholike, si pač mislim tako, pogledj siromaka. Se mi smilijo, po eni strani. Menim, da niso poučeni ali da jim je potrebno pomagati. Skušam biti vljuden, ker trezen in pijan, to je težko, ne? Če koga poznam ali pa tudi ne, kakšno besedo, mogoče se da kaj pomagati. Če komu pomagaš v takem stanju, je velika stvar. Veliko stvar narediš. Menim, da je alkohol en velik uničevalec telesa. Samo alkohol ne pride sam v telo, če ga sam ne zaužiješ. Drugi ti ga tudi ne vlije, sam si ga. Moraš sam bit dovolj zavesten, da tega ne počneš.

Kaj je bilo odločilno, da vas je privedlo do odločitve za zdravljenje?

Pri meni je bilo odločilno, ko mi je sestra terapevtka ponudila knjigo, ko sem bil v razsutem stanju v bolnišnici. Naj si nekaj za sebe preberem, če se bom kje našel. To je bil začetek, da sem se odločil. Povsod v knjigi sem se našel. Kasneje sem prebiral knjige, ki so bile poučne. S sozdravljenci smo si pripovedovali zgodbe o pitju, odnosih, kako smo pili, počutili...

Kaj je razlog, da vztrajate v zdravljenju?

Razlog sedaj je, da je potrebno še živeti. Eni prihajajo, eni odhajajo, želim si naraščaj v družini, vnučke. Ne želim si, da bi me po pijanem stanju poznali. Želim si, da bomo družina, prijatelji.

Kaj bi se zgodilo, če bi prekinili abstinenco?

To se mi je zgodilo pred enim letom. Začel sem piti, takoj sem bil v istem stanju, vse zadeve so se povratile. Tiste, ki povzročajo spoznanje pivca. V treh mesecih sem bil na višku s pitjem. Lahko rečem, da bi zagotovo umrl, nebi preživel. Hitro se vsa vrata zaprejo, nimaš izhoda.

Je sedaj drugače?

Da, seveda je, 100:1. Sedaj vidim, spoznavam svet. Ljudi vidim okrog sebe. Kjerkoli si, nastajajo problemi, pa ne samo to, problem je kasneje večji, ko imaš otroke, otroci te vidijo. Otroci si nekako jemljejo vzgled. Ena velika zarezja jim ostane in potem tako spet naprej na njihove otroke. To je velika, velika izguba in velika težava.

Kaj si želite in kaj ne?

Želim si abstinence naprej, vse drugo pa bo samo prišlo.

Kako se vidite v prihodnosti?

Prevelikih ciljev si ne delam več, ker sem dosegel vse, kar sem si za enkrat želel. Lepo je živeti, lepo je biti trezen, kaj posebnega ne... sreče.

Še mogoče kaj?

Imel sem kar eno veliko zadevo pri pitju, da bi to napisal, mogoče knjigo. Večkrat razmišljam o tem. En lep film bi bil. Bilo bi zanimivo. Ko sem imel čas, so me poslušali. Veliko tega sem pozabil. To, kar se ja pa pred enim letom zgodilo. Sem bil ponovno na zdravljenju in ves postopek se je ponovil, kot je nekoč bil, v pijanem stanju in spet nazaj, v trezno stanje. Sedaj abstiniram pol leta, to pa so povsem druge izkušnje. Pred tem sem sam sebe poizkušal na nek način prepričati, vse tisto kar sem slišal, da je res, mislil sem, da lahko pijem, potem pa sem videl, kam prideš.

Tisto, kar mi je manjkalo, sem si potrdil. Ne da bi slišal, ampak na sebi. Veliko teh stvari sem eksperimentiral na sebi. Osebna izkušnja, zelo, absolutno.

Odnosi med mano in zdravljenci, sem opazil da so eni bolj meni zaupali, kot drugim, bodisi zdravniku, terapevtu ali pa drugim zdravljencem. Povedali so mi probleme, jaz sem jim pomagal, če sem rekel ne, je bilo ne in nič drugače. Na nek način tudi doma, moram priznati, hodijo k meni ljudje, ki so bili alkoholiki, so še sedaj, samo ne pijejo. Rad pomagam. Prihajajo, pokličejo in rad pomagam. Imam nekaj prijateljev, se dobimo pri meni in radi prisluhnejo, pa so bogati ljudje, tudi šolani, smo si ne morejo pomagati. Zavratna bolezen, ki je resnično stroga.

Intervju 2 – 8.10.2008

Opišite mi vaše socialno okolje, vašo družino, prijatelje, ...?

Bili smo kmečka družina, razumeli smo se dobro. Bilo je delovno. Oče se je zdravil za alkoholizmom, rad si ga je popil. Kot otrok sem tudi dobil kakšen »špricer«, sicer pa nisem pil. Mati ni pila, brat pije občasno.

Po končani osnovni šoli sem se šel učiti v Maribor za zidarja. Kot zidar sem prišel, kot vajenec, med takšne sodelavce, starejše, ki so bili enako, kot moj oče, odvisniki. Moral sem jih poslušati, kot so oni rekli.

Kaj so od vas zahtevali?

Takšen in takšen moraš biti.

Kaj je to pomenilo glede alkohola, konkretno?

Moral sem za njih hoditi po pijačo. Potem pa so tudi meni ponujali, če bom malo. Po malo, po malo, po malo...

Kako je bilo potem, ko ste se zaposlil?

Enaki ljudje, enake navade glede alkohola. Ves čas sem bil v eni firmi. Mi smo vzdrževali hotele.

Kakšno vedenje so sodelavci od vas pričakovali?

Vsi smo bili enaki, smo delali, če je bilo kaj, smo si ga spili, če ni bilo, pa ne. Ni bilo tako, da bi moral. Pitje je bilo priložnostno.

Kaj mislite, čemu bi se vaši sodelavci upirali, na primer, če bi vi odklonili pitje alkohola, kako bi reagirali?

Vseeno jim bi bilo. Ni bilo ravno, da moraš piti. To je bilo pitje med delom, med opravili smo pili »po malo«, vendar ne tako, da bi kdo bil potem nesposoben za delo. Eno pivo, dve. Potem, po službi, pa je bilo po volji posameznika.

Je to bilo pitje za žejo, ob težkem delu?

Tako, da.

So bili še kateri drugi ljudje v vašem življenju razen sodelavcev ?

Prijatelji.

Kako bi jih opisali?

Skupaj smo hodili v šolo in skupaj smo delali. Smo se poznali, sosedje, znanci.

Kaj so pričakovali od vas, kakšna družba je bila to, glede pitja?

Vsi smo bili v enem in istem košu. Razumeli smo se, prišli skupaj, vsak je dal za eno »rundo«.

Je to bil običaj, kot dober dan?

Kot prijatelji smo se srečali in malo poklepetali, nekaj spili in adijo, šli vsak po svojem delu naprej. Nismo pa se zadrževali skupaj in pijančevali. Tega nismo počeli.

Torej, kot na pijačo?

Da, na pijačo in adijo, vsak po svoje.

Kako pa je bilo potem v fazi alkoholizma, ko ste že začutili, da ste »not«. Kaj se je zgodilo, ste bili z istimi ljudmi?

Ljudje so bili isti, samo jaz sem se začel postopno izogibat, če sem videl, da ne sodim med njih, sem se izognil.

Mene je pač tako daleč prineslo, da sem že bil zasvojen. Nisem več mogel brez pijače, moral sem piti.

Kakšno vlogo ste imeli v podjetju?

Bil sem zanesljiv delavec, kar so mi rekli, sem naredil.

Kakšno vedenje je od vas zahteval delodajalec?

Dobro smo se razumeli, pomagali smo si med sabo. Imel sem dobre odnose z delodajalcem, kar so mi rekli, sem naredil.

Česa niso pričakovali od vas?

Ni bilo težav.

Kakšen je bil vaš odnos do delodajalca?

Držal sem se pravil, da sem napravil, kar se mi je reklo, oziroma od mene zahtevalo.

Zdravljenje?

Vsak mi je želel dobro, edino to je bila dobra odločitev, so trdili.

Kako ste doživljali to zdravljenje?

Pozitivno.

Kaj so v bolnišnici od vas zahtevali?

Zahtevali so, da neham s pijačo. Tega se tudi držim. Program - terapija in stroga abstinenca. Moral sem se strogo držati reda in njihove discipline.

So vas oni usmerili v to skupino?

Da, tudi to.

Kaj bi se zgodilo, če se tega nebi držali?

Potem bi bilo zaman. Škoda, da sem se sploh odločil za to. Lepo je pisalo: pri nas je vsakdo dobrodošel, veselimo se vsakega prihoda in odhoda. Če si prišel z namenom zdravljenja si se tudi zdravil, vrata so bila vedno odprta. Če si želel si lahko šel. Bilo je od mene odvisno, kako sem sodeloval.

Torej, pravila sprejmeš ali pa greš?

Da, seveda, tako je.

Kakšen je bil vaš odnos do teh pravil?

Rad sem jih sprejel. Pa tudi jih spoštujem. Sem že bil tako daleč s tem alkoholom, da nisem mogel več zdržati.

Kako ste potem sprejeli ta pravila?

Kot pomoč.

Kako bi se opisali?

Že od osnovne šole sem bil slabič.

Kako ste rekli?

Slabič! Slabič sem bil. Poslušal sem vedno vse. Drugi so imeli vedno prav. Ravnal sem se po drugih. To sem bil. Nikoli nisem bil, da bi rekel, zdaj pa tako in tako. Zmeraj mi je nekdo... poslušal sem druge. Da so me prepričali, da sem se po drugih ravnal.

Vaše samovrednotenje?

Nikoli nisem bil na neki »višini«. Tako sem bil pač, kot pravijo: »sluga, vedno pokoren«.

Kakšen odnos so imeli drugi ljudje do vas?

Do mene so se obnašali dobro, vsi so rekli, ta bo pa to napravil.

Ste bili vedno na razpolago?

Da, vedno. Toliko sem se dal ponižati. In s tem ponižanjem, ko sem nekaj spil. Potem pa sem rabil vedno več.

Je bil to tisti potisk, da ste pili zaradi poniževanja?

Ne, mi, ki smo bili prijatelji, smo se dobro razumeli.

Kakšni strahovi, ljubosumje...v vašem življenju?

Neuspeh je bil edino to, ko sem si zadal cilj, pa ga potem nisem mogel doseči. Dvome sem imel, kako bo.

Na kaj ste ponosni?

Na ženo, da me je sprejela in stala ob strani.

Kako bi se opisali, ko ste bili v fazi zasvojenosti?

Nisem se nikoli pretepal ali bil agresiven. Bil sem vedno miren. Nisem se kregal ali podobno. Bil pa sem zelo utrujen.

Od dela?

Dela in alkohola.

Vaš odnos do alkohola pred pitjem?

Nisem nikoli razmišljal, da bi lahko tako daleč prišel. Če smo bili kje, so rekli: «spij si malo, saj to ni nič». Če ni nič, pa sem pil. Razmišljal sem, da to ni v redu.

Če ste videli očeta vinjenega, kaj ste si mislili?

Da jaz ne bom nikoli takšen. In potem se mi je ravno to zgodilo, da sem pil.

Kakšen pa ste imeli odnos do alkohola, ko ste bili v fazi zasvojenosti?

piti, sem že rabil. Imel sem pozitiven odnos. Sem bil že tako daleč v takšnem stanju, da sem že zjutraj rabil. Roke so se zjutraj tresle in sem moral nekaj spiti.

Kaj ste si mislili o tem?

Da ne bo dobro. Zavedal sem se, da ne bo dobro, pa sem si rekel: «malenkost pa bom».

Vedeli ste, da ni v redu?

Da, vedel sem, pa sem moral. Nisem se več mogel ven izkopati. Vedel sem, da to ni v redu.

Kaj se je dogajalo z vašim telesom?

Slabosti, slabosti, slabosti.

Kakšne misli ste imeli?

Največ sem razmišljal, kako bi prišel ven iz tega. Kako bi prišel nazaj, vendar nisem uspel brez zdravljenja. Nisem uspel brez bolnišnice. Ko sem prišel v bolnišnico sem jih prosil. Bil sem na čakalni listi in sam hodil na pogovore. Zdravnica mi je rekla, ne piti, vi ste sedaj na čakanju za zdravljenje in to je vaša priprava na zdravljenje. Nisem mogel več zdržati.

Niste mogli več zdržati, česa?

Roke so se mi tresle, če nisem pil.

Kako dolgo je trajalo, da ste se zavedali, da nekaj ni v redu?

Zadnje tri leta se je začelo prav, začelo me je »metati«, epilepsija.

O čem ste razmišljali takrat?

Bil sem, kot na »vagi«, ali bom ali ne bom pil, vendar sem vedno, da, vedno sem, po drugi strani pa sem vedel, da to ni v redu. Nekajkrat sem poskusil, če bo šlo brez pijače, posledično sem se tresel in dobil epilepsijo. Padel sem v krizo. Ko sem popil, je bilo v redu, roke so bile mirne. Kadar pa nisem pil, je bilo pa aauuuu. Agresiven pa nisem bil.

Kako je bilo z duševnostjo? Ste bili slabe volje, nemiren?

Bil sem večkrat utrujen in zato večkrat spal. To je bilo, ko sem zamenjal službo. Bilo je tako, ko sem bil zraven starih sodelavcev, smo imeli takšne navade.

Navade za?

Smo dokončali delo, pa smo potem pili. Tukaj, kjer delam sedaj, so drugačna pravila, ni dovoljen alkohol. Prej je bilo tako, da sem v službi lahko pil, tukaj pa naenkrat ne. V službi si nisem upal. Ko sem šel domov, doma pa je bilo drugače.

Kako je alkohol vplival na vaše življenje?

Jaz sem se zavedal, da to ni v redu, samo sem si pač mislil, da se bo to lepo izteklo, da bom prebrodil. Mislil sem, da ne bo nobenemu nič. Z ženo sem se razumel, nisva se nikoli kregala, v glavnem rekla mi je, tako in tako ne bo šlo naprej, daj »probaj« z zdravljenjem.

Kaj se je takrat dogajalo z vami?

V službi ni bilo nikoli tega. V službi je bilo vse v redu.

Kaj se je dogajalo potem doma, v družini, s prijatelji? Je bilo vse v redu ali ste imeli že težave?

Nisem hodil veliko okrog. Delal sem pa že s težavo, dokler nisem nekaj spil.

Kako je danes, ko se zdravite? Kakšen je vaš odnos do alkohola?

Danes pa je, kot da bi ploščo obrnil. Čisto drugače.

Vaš odnos do alkohola?

Sploh nimam želje do alkohola. Boljše se počutim.

Telesno počutje?

Sedaj lahko delam. Lažje lahko razmišljam. Vse se je spremenilo. Super.

Kakšen je vaš odnos do pitja?

Vsak po svoje misli in zase si mislim, tudi jaz sem bil tak. Zdaj pa hvala bogu nisem. Včasih vidim te moje bivše sodelavce, so na isti poti, kot sem bil jaz. Mislil sem si, da so reveži, lahko bi si pomagali. Jaz sem, hvala bogu, prišel iz tega.

Se vem smilijo?

Po eni strani da, ker smo bili kolegi. Sedaj pa so reveži, ne morejo ven iz tega pritja.

Kako se po drugi strani počutite vi?

V redu, ker je meni uspelo.

Kaj vas je privedlo do odločitve, da ste se pričel zdraviti? Vas je kdo silil, je bilo prostovoljno?

Sam sem spoznal. Prosil sem, da me sprejmejo na zdravljenje. Zdravnica mi je pomagala, da sem prišel prej na vrsto.

Je žena pritiskala na vas?

Ja, velikokrat mi je rekla, da to ni v redu, da me bodo hitro izgubili. Razlog je bil tudi majhen otrok. Sin je prosil, da naj ne pijem več.

Kako ste se počutili ob tem?

Seveda, mi je bilo tudi hudo, kaj se bo zgodilo z mano. Sin me je dvakrat našel nezvestnega ležati.

Je bil razlog strah pred smrtjo?

Vsekakor strah, da bi zaradi tega napada umrl.

Še kakšen drug razlog, ki je pripomogel k odločitvi za zdravljenje?

Razlog pa je bil samo to, da sem bil najbolj vesel, da sem prišel iz tega ven. Ljudje me sedaj drugače gledajo. Vsak me pohvali, evo, pa je prišel »ven«, prej je bil pa takšna reva.

Kako so gledali na vas pred zdravljenjem?

Gledali so me »postrani«. Vsakega tako gledajo. Ti pa tam pijanček.

Kako pa je bilo, ko ste se zmerno pil?

Je bilo v redu. Ponujali so mi...Potem, ko sem pil čezmerno, sem se počutil izobčen. Izogibal sem se.

Kaj je bil razlog, da ste se izogibali?

Občutek, da nisem spadal več med njih. Eni so takšni in drugi takšni.

In vi ste bili kakšni?

Jaz sem bil med onimi, ki niso spadali zraven treznih. Pa čeprav tudi oni niso bili trezni. Jaz sem bil za eno stopnjo ali še več, višje od njih.

So vas poimenovali pijanec?

Ne, to mi ni rekel nihče. V glavnem to, da si pač rad spijem. Direktno mi ni nihče rekel, da sem pijanec.

Kako ste sprejeli to, da so vam rekli, da pijete več?

Ni mi bilo ne vem kako po volji. Počutil sem se krivega. Nisem tega rad videl, hudo mi je bilo. Nisem več zahajal v družbo, sem raje bil doma.

Ste pili doma?

Da.

Kaj je glavni motiv, da vztrajate v zdravljenju?

Glavni motiv je, da sem prišel, da sem uspel s tem zdravljenjem in da se mi to nebi več nazaj ponovilo.

Je motiv, da si ne želite prejšnje situacije?

Da, takšnega stanja pa si ne želim več, da se mi bi to zgodilo, kar se mi je zgodilo.

Kaj bi se zgodilo z vami, če bi prekinili abstinenco?

Če bi prekinil, bi se mi zgodilo, kot se mi je že ali pa še hujše. Tega pa me je najbolj strah. Prekiniti ne smem. Najbolj me je strah, da bi se mi ponovilo...se mi je že zgodilo. To se mi ne sme več zgoditi.

Morate torej biti kar pozorni?

Da, pa skupina.

Še mogoče kaj glede tega razloga, da vztrajate?

Največ mi je to, da sem uspel priti ven iz tega alkohola. Vesel sem.

Kaj je sedaj drugače?

Sem veliko boljši, zdrav sem bolj, apetit imam, močnejši sem, delam lahko, epilepsije nimam več, lažje razmišljam.

Kaj pa odnos do otrok? Vse je drugače, vsi me drugače gledajo.

Ste ponosni na to?

Da.

Kaj si želite?

Želim si samo to, da bi še naprej tako ostalo in brez pijače. V bolnici mi je rekla medicinska sestra, uspeli ste, zdaj pa ne piti!

Kako je to vplivalo na vas?

To sem si tako zapomnil, dala mi je roko in rekla: «ne piti»!

Kako ste se počutili?

Super, vesel sem bil. Zdravnica mi je rekla, da sem super, pa tudi terapevtka me je pohvalila. To so strokovnjaki, takoj »prekužijo«, takoj so videli, kaj se dogaja z mano (če sem pil ali ne), ko sem prišel na kontrolo.

Ko sem pil, sem bil vijoličast v obraz. Da sem moral še kaj povedati, takrat pa ja bilo še slabše,

že od rojstva imam govorno napako. Ko sem bil vinjen, sem celo boljše govoril.

Vas je še kaj sililo v to, da ste se odločili za zdravljenje?

Sedaj se lahko vozim z avtom. Najbolj me je sililo...sam sem se najbolj silil v to. Samo sem bil tako daleč, da nisem bil več dovolj močan, da bi to lahko obvladal. Da bi lahko rekel stop.

Ste si dejansko govorili, da ne smete?

Da, to.

Kaj se je potem dogajalo?

Navada. Nisem več mogel iz tega priti, točil sem si in pil. To je bilo podzvestno. Kako bi rekel. Zavedal sem se, da ne smem, a kljub temu sem pil.

Rekel sem si: »jutri ne bom več pil«, a ni šlo.

Kdaj je nastopila tista faza, ko ste se začeli zavedati, da pitje ni v redu?

To je trajalo nekaj časa. Nikoli se nisem napil tako, da bi obležal, edino epilepsija. Nisem tako pil, da nebi vedel kaj počnem. Zavedal sem se, da to ni dobro, vendar sem moral dolivati. Bil sem opazovalec brez moči.

Še mogoče kaj?

Pijača...človek se ne zaveda, kam te lahko pripelje. Proti koncu sem pil žgane pijače.

Je bil močnejši učinek?

Da. Pa pil sem tudi skrivaj. Pelinkovec, kavo in šilček. V Tušu niti ne pogledam na polico.

Občutite kaj, ko greste mimo polic s pijačo?

Občutim, vem, da nekaj je tu, potem pa se zamisli to je mene tukaj sem spravilo tako daleč, da sem bil tako »ubogi«. Vprašam se: »zakaj sem jaz to pil, mi je bilo to potrebno«? To si vedno rečem: »to je mene uničilo«. Me nebi bilo več, če bi nadaljeval s tem. Bi me pokopalo. Tam, kjer sedaj delam, jih je enih par že »odšlo«.

Kaj pa sedaj, ko ste zdravljeni, vam ponujajo pijačo?

Na začetku so nekateri in marsikdo reče: »ne ga siliti, bog, da se je tega rešil«.

So torej tudi takšni, ki vam ponujajo?

So, samo jaz ne bom, hvala.

Ste odločen?

Da. In potem mi niso več ponujali. Nekateri izjemoma včasih ponujajo pijačo: »boš malo«?

Jaz niti nisem poskusil, niti si ne želim. Ne bom in pika, ker sem bil tako daleč, da bi lahko že umrl. Sedaj lahko vozim, ko pijam, pijam brez strahu, štiri nule.

Intervju 3 - 8.10.2008

Družina, vrstniki, prijatelji, sodelavci, vzorniki ... , v kakšnem okolju ste bili, ko ste bili še otrok in kasneje..., kdo so bili in kakšne navade so imeli ljudje, s katerimi ste bili v stikih?

Živel sem v kmečkem okolju, sem sin kmečke družine. V času druge sv. vojne smo bili izseljeni in pregnani v Nemčijo, ko smo se vrnil domov, je bilo vse uničeno..nismo imeli kje spati in kaj jesti...oče je nekaj uredil...Prišli smo 16.8.1945, izseljeni 11.11.1941 in, ko smo prišli, smo jedli samo sadje, hruške, pa kar smo dobili v okviru prve pomoči – pakete - grah...smo težko preživeli prvo zimo...vse je bilo izropano..oče je dobil eno kravo od sorodnikov, da smo imeli vsaj nekaj pri hiši.

Počasi se je začelo...imeli smo en plug na vasi, pa dve kravi, naša in še sosedova...smo nekaj »zorali«, da smo imeli za krompir.. težavno je bilo »skoz«...je bilo v šoli vse razbito...si moral imeti svoj stol, če si hotel na njem sedet...prva petletka, dobili smo »cigle« za streho..pa traktorji so prišli orat njive...in dobili smo semena pri kmetijski zadrugi...in se je posadilo...potem pa je bilo boljše...smo imeli hrano že doma, živino, itd...v šolo sem začel hodit 47 leta in 7 let sem hodil, takrat še ni bilo 8-letke, hotel sem, da bi šel v šolo naprej...strojna kmetijska šola v Mb in potem sem si uredil papirje, mati je bila zato, da bi šel v šolo, oče ni hotel, je rekel, kdo pa bo delal na kmetiji...potem pa, ko bi oče moral podpisat papirje za internat, je bil hud in je vse razveljavil...in sem doma ostal...do vojske sem bil doma...vojsko sem služil v Beogradu...

Ko sem vojsko odslužil (2 leti), sem si rekel, da tako ne gre več – kmetijo sem tako vedel, da jo bom prevzel, brat je bil mlajši, on ni bil za nobeno rabo, ni rad v šolo hodil, ni hotel delat. Potem pa sem si kupil traktor 65 leta, majhen traktorček, vendar zlata vreden za tisti čas. Sem začel malo gospodarit. 69 leta sem se poročil. Imava 2 sina, oba sta doma, imata vsak svojo hišo, en je lesar, starejši pa je kmetijo prevzel. Imamo 4 traktorje, nov hlev, 30 govedi, 20 pitancev, telet...dobro se gospodari, kot se v teh pogojih da...je mačehovska država...nam ne plačajo našega dela, truda ne dobiš povrnjenega...

Vi ste se gibali v krogu svoje družine. Kakšne navade so imeli ljudje na vasi?

Smo bili kmečki ljudje, smo se družili pri delih..smo bili veseljaki...smo se skupaj veselili ali pa »jamrali« skupaj, žetva, mlačva...veliko dela, ročno delo...ni še bilo strojev...koline, prazniki domači, sosedje so prišli...vinogradnikov je veliko, vinorodno območje Buče-Virštanj, trgatev...in se je pilo, zmerno.

Kakšno vedenje so ljudje, s katerimi ste bili v stiku, pričakovali ali zahtevali od vas?

Zmeraj bi radi imeli več..vsak bi rad imel čim več, več izvlekel, da te čim bolj izkoristijo, da komu pomagaš.

Kakšen je bil odnos glede pitja alkohola?

Ni bilo pretirano...edino zvečer, če je bil gospodar zadovoljen nam je dal vino...takrat smo se ga »nasekali« za dobro voljo..čez dan pa voda in jabolčnik, za »likof« je bilo vino, za veselje, drugače pa ni bilo pretiranega pitja.

Kaj niso želeli, čemu so se upirali?

Državi, so nas hoteli dati v zadrugo. Propaganda, da bomo, kot v Rusiji, da bo en velik kmet, nezaupanje je bilo...si moral oddati državi toliko krompirja, pšenice, koruze, prašičev, drugače so ti pa zarubili.

Kaj pa, glede na vaše vedenje, osebe s katerimi ste bili v stiku...kaj si niso želeli od vas kot prijatelja, sodelavca?

Povsod sem bil dober delavec, sprejet, sem se spoznal na veliko stvari, vedno so me iskali, ko je bila kakšna težava, ko je bila težava pri kotenju krave...me je to zanimalo, sem bral knjige, sem se spoznal na veterinarske zadeve.

So vam ljudje zaupali?

Da.

Do katerih ljudi ste bili naklonjeni, do katerih ste čudili odpor?

Naklonjen sem bil do vseh tistih, kateri so bili pošteni do mene, imel sem pa dva soseda, ki sta bila nepoštena. Če kdo kaj rabi, mu rajši dam zastoj, ne pa, da mi kdo kaj vzame. V gozdu so mi podrli par dreves. Prišlo je do spora, sosed je na sodišču izgubil, kasneje me je preklinjal.

Kaj pa ljudje, s katerimi ste bili na vasi v stiku, kakšen je bil njihov odnos do alkohola?

To so bili zmerni pivci, niso bili kroniki. Bilo je »nekaj tistih«, ki so bili »vaški revčki«, pijančki, niso imeli družine, nič. Bil je en starejši pijanček in je hodil od hiše do hiše, za jesti ni dobil, vedno je dobil za piti...ni hotel kos kruha, prej »štamperl«...par takšnih revčkov je bilo, ostali ljudje so bili odgovorni, imeli so družine, kmetije...

S katerimi formalnimi institucijami ste bili v stiku?

V vojski sem bil v Beogradu, v Titovi gardi, bila je stroga disciplina, nič alkohola v »armiji«, zahtevali so veliko.

Kaj pa kasneje, ko ste se odločil za zdravljenje alkoholizma? Ste bili v bolnišnici?

Da, zdravil sem se. Leta 1993 sem zbolel za sladkorno, močno sem bil žejen in zato sem pil alkohol. V kleti sem imel 20000 litrov vina, se ga ni dalo prodati. Začel sem piti. Bil sem slab zaradi sladkorne, zato sem ga spil 2 deci pa sem bil bolj močan, v 5-ih letih sem postal kronik. Takrat sem spil 5 do 6 litrov vina na dan. Piti sem začel zaradi bolezni, da sem dobil moč, pred tem sem pil le občasno.

Bolnišnica, vloga v njej?

V Vojniku sem bil pacient, 10 dni sem bil v zaprtem oddelku, ker sem imel močne »reakcije«, potem pa sem začel dojemati. Na začetku sem hotel domov, da bi delal, mesec dni sem bil v krizi, rabil sem čas, da sem začel bistro razmišljati. Potem pa sem se vklopil, bil sem higienik...

Kakšno vedenje je bilo zahtevano v bolnišnici?

Pomoč so dajali, zahtevali pa so pomoč sozdravljencu, spoštovati ga, sodelovati v vseh terapijah.

Kaj je bilo prepovedano?

Prostaško govorjenje, kletvice, alkohol je bil strogo prepovedan. Vsa pravila sem spoštoval, sem pa rabil en mesec ali dva, da sem začel dojemati.

Kako bi opisali samega sebe, odnos do sebe, do socialnega okolja, kdo mislite, da ste bili takrat?

Takrat sem bil glava družine. Žena je zbolela, dobila je ledvične kamne. Jaz sem vozil otroke v šolo, gospodaril sem na kmetiji, gradil sem hlev, vse je bilo na mojih plečih. Bil sem odgovoren, drugi so šli spat, jaz sem pa šel delat.

Kakšen je bil odnos drugih ljudi do vas?

V redu, so mi pomagali. Bil sem edini mladi kmet, okrog so bili sami starejši, preko 60, 70 let.

Ste imeli kdaj kakšne strahove, bolečine, dvome, ljubosumje?

Nikoli nisem imel strahov. Z ženo sva se zmenila, če si ne bova zaupala, bo vse končano. Bil sem trden, samozavesten...

Kaj pa dosežki, na kaj ste ponosni?

Imam novo hišo, novi hlev, imam stroje: sejalnice, pluge, bran, prikolice, celotno linijo imam, tako da sedaj se samo vozim in delam.

Kakšen je bil vaš odnos do alkohola pred pitjem?

Pred tem sem imel spoštovanje do pitja. Babica je rekla, da je to božja kapljica, častili so vino in tako sem imel spoštovanje do kruha in vina.

Torej obredno pitje?

Ja, na kolinah, za »likof« ob koncu žetve, drugače pa se vino pri naši hiši ni pilo, pila se je kava, čaj, voda. Starejši so pili jabolčnik, to je bilo zmerno pitje.

Kakšen je bil vaš odnos do alkohola, ko ste že bili v fazi alkoholizma?

Nekaj me je vleklo, nisem mogel iti mimo soda, sem moral pipo odpreti in si natočiti, sem moral piti, nisem zdržal uro, dve, da nebi pil. Potem sem začel piti tudi ponoči. Natočil sem si »glažek« in si ga skril, žena mi je nasprotovala, da ne smem tega početi, jaz pa nisem razumel in sem pil. Danes se čudim, kakšen sem bil.

Kakšen občutek je to bil?

Žeja, strah, nekaj me je začelo gristi. So se mi začele roke trest, ko sem spil 2 deci, so se mi umirile, potem pa še 2 deci in še..., potem pa sem bil že »motolav«...čisto na tleh sem bil, razmišljal sem o samomoru, ko se mi je začelo vrtet sem rekel, nisem sposoben za delo in mi ni bilo več za živeti. Žena je bila tako vztrajna, da je šla k zdravniku. Šel sem v Celje v bolnišnico, od tam pa kar z rešilcem v Vojnik. Hvala bogu, samo to lahko rečem.

Kaj se je dogajalo z vašim telesom?

Moje telo je bilo izčrpano, imel sem neznosne bolečine v okončinah, spomin me je zapuščal, bil sem pozabljiv, večkrat sem eno »stvar« preverjal, začel sem bruhati, želodec me je začel boleti, še danes imam posledice, noge nimam zdrave, živci so mi »popokali«.

Kaj pa vaša duševnost?

Sem se kar obdržal, sedaj, ko sem 10 let abstinent. Prej, ko sem se napil, sem bil »flegma«, mi je bilo vseeno, če bi hiša gorela, če bi otrok umrl...ko sem se napil, sem šel spat.

Kaj je bila vaša glavna misel, ko ste se napil?

Nič nisem razmišljal, samo to, kako se bom napil. Razmišljal sem, kako bom iz 3800 litrskega soda cev napeljal in stolček zraven postavil...

Na kratko še, kako je vplival alkohol na življenje?

Življenje moje družine-sina sta bila že velika, eden v srednji šoli, eden v vojski, hudo jim je bilo za menoj. Začudili so se, vsi so me podpirali, hodili na obiske, skrbeli so, da nebi zašel. Je pa kmetija zastala tisto leto, ko sem bil tako »bogi«, ni bilo škropljeno v vinogradu, koruza je bila slaba...

Kaj vas je sililo v pitje?

Glavni motiv je bil, da sem dobil moč. Drugih problemov nisem imel. Svet sem mi je podrl takrat, ko mi je zdravnik rekel, da imam sladkorno, da ne bom mogel več delati. Mislim sem si, da je konec. Žena je bila bolna, takrat se mi je zdelo, da se bo svet končal. So rekli, da moram v bolnišnico, nisem hotel. Nek dan sem v vinogradu škropil in padel v nezavest. Takrat sta me žena in ena soseda rešili in k zdravniku odpeljali, potem v bolnišnico. Zaradi pitja so me napotili v Vojnik, 1. julija 1993.

Tisto, kar vas je sililo v pitje, je bil občutek, da ste bolj močni. Kljub temu, da so vam rekli, da ne smete piti, ste pili?

Ja, sem se počutil bolj močnega...sem ga spil dvakrat po dva deci in sem bil bolj močen, sem se počutil zdravega, sem delal uro, dve in spet pil. Sem se zavedal, da sem bolan in sem pil, da sem lahko delal.

Niso bili prijatelji vzrok pijančevanja?

Glavni motiv je bila bolezen, nisem okoli hodil, napil sem se ga v kleti, pa so k meni hodili, pa sedeli v kleti in pili, pa se je začelo.

Kaj se je potem spremenilo z alkoholom, je šlo življenje navzdol?

Na dno, na tla...je zdravnica v Vojniku rekla, da me je potegnila iz krste. Če bi prišel dva dni pozneje, bi mi srce odpovedalo. Potem pa je šlo na boljše. Ko sem prišel domov, sem bil en čudak. Ko so kolegi prišli v klet, sem imel še 1500 l vina doma, jaz nisem pil čisto nič. Sosed je takrat hlev gradil in ni imel pijače, sem mu rekel, da mu dam 600 l sod poln silvanca, odpelji, ali pa ga bom izlil. Rekel mi je, če sem »zmešan«, sem rekel, da ne bom več pil, vonj po vinu me je vlekel in če bi imel »priliko«, bi šel v klet in bi se spet napil...tega sem se bal, tudi žena. Sedaj sem vse vinograde posekal, klet je sedaj delavnica.

Vaš odnos do alkohola danes?

V mojem življenju in moji družini ga ni, starejši sin ni nikoli pil, ima odpor, žena že več kot 20 let ne pije, mlajši sin pa tu in tam spiže kakšen kozarec.

Vaš odnos do alkohola je negativen, imate odpor do tega?

Ja, mene ne moti, če se lahko, se izognem alkoholu, nisem rad v takšni družbi, ko začnejo dvigovat, enega boš, pa drugega, te nalašč polijejo...

Abstinenca in zdravljenje? Kaj vas je privedlo do odločitve za zdravljenje, vas je kdo silil, ste se sami odločili?

Odločil sem se potem sam, sililo me je pa zdravje, z zdravjem sem bil čisto na tleh, jetra so mi odpovedovala, tresel sem se, kot 100-letni starček. Žena je bila glavni iniciator, da sem šel na zdravljenje. Sedaj imam odpor do alkohola, vem da ga ne smem, da če spijem en kozarec, bi bil na isti poti, tako da niti ne želim, ostali pa pijejo, vsakemu svetujem...vsak za sebe ve, nimaš pravice prepričevati.

Kaj je glavni motiv da vztrajate v zdravljenju?

Dobro počutje, boljši odnosi s sosedi, družino, dojemanje, sedaj šele vidim, kaj sem zamudil, danes vse dojemam, bolj mi je sprejemljiva narava, rad hodim po gozdu, veliko mi pomeni občutek, zadoščenje.

Kaj bi se zgodilo, če bi prekinili abstinenco?

Spet bi bil ničvrednež, nič bi bil, kup nesreče. Ne morem si predstavljati, bog ne daj, da bi zapadel, ne vem kakšen dogodek bi se mogel zgoditi.

A vas je strah pred tem?

Zavedam se, se bojim, vem, da sem bil nič, ena mokra »cota« nekje. Danes pa imam občutek, da sem človek, da mi ni nerodno pred družbo in iti na kavo.

Kaj je bilo drugače včasih in danes?

Veliko drugače je danes. Prej, ko sem pil, če sem imel problem, sem se še bolj napil, problem je ostal, se ni rešil, sem bil živčen, vzkipljiv.

To je bil motiv, težava...Mogoče je bil tudi. Danes, ko problem nastane, ga razčlenim, ugotovim zakaj je nastal in ga rešim.

Konstruktivno rešujete probleme, prej pa ste jih pozabljali z alkoholom?

Ja tako je, pa so se problemi kopičili.

Kako se vidite v prihodnosti?

Če mi bo zdravje služilo, potem še bo. Imam vnučko, zadovoljstvo, komaj čakam, da pride iz šole, jaz hodim po njo, »tamala« je zvedava, radovedna...mi ni dolgčas, lepo je.

Še mogoče kaj, kar nisem vprašal?

Ne vem, kaj bi povedal. Da bi me kdo slišal, ki pije ali je že na robu pitja, naj se v sebe obrnejo, pogledajo kaj so, naj se vprašajo, ali so primerni za človeka, še žival je bolj inteligentna kot pijanec. Naj se zavedajo, da je to grozna poguba.

Imamo enega mladega fanta, je prišel k meni v Vojnik, 25 let je bil star, prevzel je kmetijo...rekel sem mu, počasi...kredit boš moral odplačevati, te bodo prišli rubiti, ti bodo vse pobrali, če ne boš odplačeval...in tako si je »nakopal« kreditov, za hlev, začel je piti, len je bil pri delavcih, pa so mu denar zapravili. Od hleva je naredil samo temelje, je pa šlo 5 mio denarja v zrak, prišli so izterjevalci, zarubili so mu traktor, potem pa je ponorel, se napil in obesil, uničil je sebe, odšel je v grob, to alkohol dela. Postaneš neumnež, neprišteven. Žal mi ga je bilo, bil je poročen, imel je kmetijo, enega otroka starega enega eno leto, en hodi v prvi razred, drugi v drugi, žena pa je ostala sama. Kredite so odložili, dokler so otroci mladoletni. Ona je sama...to je alkohol, sedaj vidim, ko sem trezen, včasih nisem videl... to je velika razlika v življenju. Zato izogibat se... je dober prijatelj, če pa te enkrat dobi, te uniči.

Hvala!

Intervju 4 - 15. 10.2008

Socialno okolje: v kakšni družini si živeli, vrstniki, prijatelji, sodelavci, vzorniki? V kakšnem okolju si se nahajal od malega, pa skozi faze alkoholizma, kdo so bili tvoji prijatelji, ljudje, s katerimi si bil v stiku, na kratko, kakšno vedenje so ti ljudje pričakovali oz. zahtevali od tebe, kakšnega vedenja niso želeli ali so se mu upirali, tvoje vedenje, glede na ta pričakovanja?

Kot otrok sem živel v siromašni družini, alkohol prisoten, mama je pila, oče je pil. Bili smo v taki mali hiši, 5 otrok nas je bilo, plus starši, vsi smo v eni luknji spali. Oče je »fejst« pil, mama je pila. Se je stopnjevalo, kot otrok, nisem imel nič od svojega otroštva. Starši so se napili, kregali, topli...mi otroci pa smo vse gledali, jih branili...mama je bila zelo napadalna, je šla po nož in na očeta, mi otroci pa vmes, da smo jih branili. Najstarejši brat je hitro odšel od hiše, ko je 8 razred naredil, je šel od hiše. On še toliko ni slišal, kot mi mlajši otroci. Ko sem šel v 7 razred, sem odšel od hiše, do enega kmeta, 4 leta sem bil pri njem, sem od njega v šolo hodil. Malo sem se osvobodil in so starši ostale 3 otroke lažje preživljali. Pri kmetu, gospodarju, ki je imel veliko kmetijo, sem se že »popijaval«, tak kot vsak kmet, ki dela na zemlji, sam se je to stopnjevalo. So mi ponujali, je bil običaj. Kmet, če ne pije, ni močan.

Tvoja družina, če se vrneva malo nazaj...oče, mati sta popivala...nasilje, skrbeli so bolj slabo za tebe?

Ja, bolj slabo, kot za vse otroke, niti finančno, oče je samo delal, mati je bila nepismena, ni znala brati. Oče je bil Slovenec, mi smo na hrvaškem doma, je me naučil samo matematiko, hrvaškega ni znal. Kar sem se naučil, sem se samo v šoli.

Ponujali so ti doma pijačo?

Kot otroka so me pošiljali k sosedu po pijačo, »jabolček« je bil takrat popularen, za dražjo pijačo ni bilo denarja. Samo, da je bilo čim več alkohola pri hiši. Pa smo tudi mi pili, če oni pijejo, pa smo še mi, ne da bi se »napijaval«, kozarček mali, pa se nabere. Ko sem prišel k temu kmetu, pa je tam tudi bil običaj, so doma imeli svojo pijačo. Tam sem bil, po domače rečeno, hlapec, sem delal, da sem dobil jesti in piti. Oni so me pošiljali v šolo, sedmi in osmi razred, so mi denar za šolanje dali, kar je bilo potrebno. Nisem šel naprej v šolo, sem šel kmalu delat. Sem bil 4 leta pri njih.

So ti ponujali pijačo?

Ponujali ne, da bi se napil, sem pa pil zraven njih, če smo delali, pri kosilu...

Nisi jih prosil za pijačo?

Vse so dali sami. Štiri leta sem bil pri njih, smo se nekaj skregali, ker je bil gospodar fizično napadalen. Ko se ga je napil, je ponorel, je alkohol vplival, da se mu je zmešalo.

A gospodar je bil tudi alkoholik?

Ja, samo ne, da bi bil vedno...se je zgodilo, najbolj v mesecu »mladenu«, en teden ga je držalo, je bil strašno agresiven, je letal s sekiro...nad mano ne, nad svojega sina...enega sina ima, on je odšel, ga je nagnal, ker ga je fizično napadal s sekiro, streljal za njim. Žena njegova je morala zunaj spati, takrat, na šupi, do mene je pa bil štiri leta v redu, kot da sem njegov sin. Imel je veliko živine, ko je bila še Jugoslavija, kmeti so trgovali s kravami, Slovenija, Hrvaška, pa je tudi bil problem...sem znal traktor voziti, kositi na kosilnico, mi pa ni zaupal. Mi je rekel, si dosti mlad, kosi na roko, jaz in njegova žena sva mogla ročno delati. Ko ga ni

bilo enkrat celi dan doma, je hodil okoli trgovat z živino, sem vzel kosilnico in traktor, mi je žena dala ključe. Takrat je bil zelo napadalen do nje, zakaj mi je dala ključe, zakaj nisem na roko kosil, da mi nebi smela dati ključe, da bi morala nositi. Takrat naju je oba nagnal ven. Prvič v štirih letih. In takrat mi je rekla žena njegova, prosim te, odidi jutri od tod, ker ko je enkrat začel, boš na istem kot mi, kot njegov sin. In sem odšel k drugemu sosеду. Na kmetijo, malo manjšo, tam pa je bilo še več alkohola, tudi z moje strani. Sem še več »popijaval«.

Da se vrneva k prejšnjemu kmetu, nasilno okolje, nasilen je bil do žene, ne do tebe, pilo se je veliko, žena tudi?

Ne, ona je bila bolna, pa nič ni pila. Jaz pa samo pri običajih, kosilu, nisem imel potrebe, niso me silili, mi ni »pasalo«. Potem pa sem odšel k drugemu kmetu, sem tam bil dve leti, so imeli 4 krave. Gospa je bila gospodar, ženska, bolj kot moški. Ko ga je »šluknila«, je bila sama na sebe sitna, ga je rada »šluknila«, samo na skrivaj. Nam je obljubila vse. Med tem sem jaz naredil osnovno šolo, že pri prvem kmetu, pri drugem kmetu sem bil pol leta brez službe in potem sem si našel službo v tovarni. 89 leta, ko sem začel delati, mi je »gazdarica« rekla, ne boš rabil nič plačati, samo da boš delal in boš dobil za jesti in piti in kar se bo opralo, boš dal za prašek, ko boš dobil plačo. Potem pa sem rekel, saj nimam kam iti...dokler si kje ne najdem stanovanja. Normalno, da bom šel za sebe. In sem bil pri njih dobro leto in pol. V redu je bilo, potem pa me je začela »gazdarica« preveč siliti za denar, da dovolj ne dam, da dosti ne naredim, da morem še k hiši dati denar, za elektriko. Takrat se je še dalo zaslužiti, jaz sem delal kot nor, zjutraj se zgodaj vstal, popoldan pa v službo, še ne uspeš se stuširati, da bi šel v službo, pa delaš cel dan. Potem pa je začela s tem denarjem, da bi dal za elektriko....

Oni so zahtevali delo in da bi plačevali stroške, pa skoz poviševali?

Tako.

Kakšen je bil tvoj odnos?

Začelo se mi je upirati, kako bi rekel, nisem mogel zdržati, sem šel k drugemu kmetu, eni starejši ženski. Torej tretjemu.

Kako je bilo pa z alkoholom?

Tu pa sem začel »ful« piti. Doma smo delali »jobolček«, pa sva z »gazdo« pila, on je »fejst« »šlukal«...koliko on, toliko jaz. Ko sem šel v službo, sem ga že čutil. Pil sem, da bi bil bolj močan, sem premagoval utrujenost...V službi pa...sem delal pri »glažariji«, pihalec...tam pa so tudi pili, za žejo, je bila navada, pijača je mogla biti.

A to so zahtevali od tebe?

Ja, da morem dati za pijačo, da pijem kot oni. In sem dal za pijačo, pa pil sem kot oni, nisem se upiral, bok če imaš, bi še duplo, še skrivaj sem ga potem »šluknu«. Tu so mi ponujali, pa še skrivaj sem ga »šluknu«, tak daleč sem že prišel.

Oni so zahtevali tako vedenje, da piješ?

Ja.

Kaj pa bi se zgodilo, če bi se upiral?

»Zajebancija«, ti »drobnički«, kaj nebi pil...«šleva«...vse najslabše bi mi govorili.

Kakšen je bil tvoj odnos do sodelavcev?

Kot prvo, mi je bilo hudo, sem pa v sebi tiščal, sem se držal, kot da mi je vse ravno.

Kako hudo?

Ko sem si ga »šluknil«...so me »zajebavali«, da nisem nič vreden, kakšna družina, siromašen, kakšni starši...so govorili, drugi, ki me niso poznali, mi je bilo strašno hudo...sem se držal, da mi je vseeno, sem se smejal, samo me je pa tiščalo, da me niso še bolj »zajebavali«, ker če se jeziš, te še imajo bolj voljo »zajebavat«. Notri me je pa »ful« tiščalo. Grde besede o starših. Sem vedno rekel, kakšni so bili, na zdrave noge so nas 5 otrok postavili.

A si naklonjen bil staršem?

Sem jih spoštoval, smo jih vikali, nisem jih nikoli poniževal.

Kaj pa, glede na to, da so bili alkoholiki?

Takrat mi je bilo hudo, ko pa sem bil že sam v tisti fazi, sem jim še sam dal za liter. Mami večkrat, ona je očetu pomagala, je jame kopal, je bil grobar...včasih so se imeli radi, včasih pa ne....Ji ni hotel dati denarja, mama je že potrebovala, je bila že »ful« v tem, sem ji še jaz na skrivaj dal, pa kadila je, pa za cigarete, da ni oče vedel, pa drugi brat. Najstarejši pa je bil strašno proti, je hitro šel od hiše, je sovražil alkohol, je šel v internat, ga ni bilo več domov, še danes je proti alkoholu. Sem na skrivaj dal mami za kakšen liter, da so šli k sosеду in za cigarete, ko sem že služil.

Ko si bil v službi, kako si razširil krog ljudi, a si imel tu prijatelje?

V službi, za alkohol...ko sem šel k starejši ženski, 2 leti sem bil pri njej, sem bil bolj kot »gazda« pri njej, sini so bili oženjeni, starejši, so šli v svet, sem že takrat rad »šluknil«, pa mi je rekla, to ti ne velja, zakaj piješ. Pa tudi ni ji »pasalo«, da sem šel v soboto ven s prijatelji, da je bila sama. Se je navezala na mene, kot da bi bil njen. Pa meni ni »pasalo«, da mi je branila piti. Mi je ključke skrivala, sem našel ključke, sem šel v klet, sem se ga »našlukal«. To je najbolj strupeno, če ga skrivaj »šlukaš«. Potem mi ni »pasalo«, da ji ni bilo za prav, spet greš ven, spet bom sama. Pa sem si našel stanovanje. Me je začela omejevat, pa sem odšel. Sem si stanovanje našel, potem pa šel v vojsko, sem vmes se ga tako napil, da so me pripeljali. Potem sem šel v »prekormando«, sem bil svoj, me ni bilo nikogar strah, 4 oficirji, pili vsi tudi, skladišče, smo pili, 32 vojakov in mi 5. »radni« vod, 4 »zastavniki«, smo »ful« pili. Potem sem prišel domov, spet alkohol. Med tem je oče zbolel, mlad umrl zaradi alkohola. Potem pa sem začel še bolj piti, sem si našel soseda, sva skup pila, smo meli »pušišank«, smo spili 5-6 litrov vina, nisva od hiše prej šla. Potem pa vsak na svoje in drugi dan zopet. En čas sem šel domov, takrat, ko je bil oče bolan. Takrat se je začela kritična doba alkoholizma. Sem moral imeti alkohol, noč in dan. Ko je oče umrl, sem začel še bolj piti, nisem imel apetita, mamo pa je naslednje leto še kap. Sem bil zelo navezan nanjo, me je imela zelo rada, vse je imela, samo mene najbolj, ker sem ji dal kak dinar za alkohol, pa s prijateljem je šla zraven pit, sem jo vedno povabil zraven, bog če je hotela iti, nisem je nikoli odbil. Potem za kakšen liter, če ni bilo denarja, nam je ženska dala, ko smo plačo dobili, smo vrnili. Ko je mama umrla, me je pa čisto potrla. Smo živeli v tisti hiši in potem nismo vedeli, od koga je. Je očetu dalo podjetje stanovanje v najem. Nismo vedeli, čigava je hiša, smo hoteli to odkupiti. Je bil starejši brat glavni, on je bil sposoben, je iskal lastnika, da bi odkupili. Nismo ga našli in nato smo kupili eno domačijo v drugi vasi. Starejši brat nas je v roke vzel, vse brate. Ko smo se odselili, velika domačija, trsje, sem delal za sebe, za alkohol, sem si sam delal vino. Sem našel drugega partnerja za alkohol, da mi je bil prijatelj, kot moj brat. Bratje smo trije bili na domačiji, starejši brat ni stanoval pri nas, samo nam je hodil pomagat. Vsi ostali so bili z

mano, samo bratje ne, sem jih odstranil, kot da ne obstajajo. Samo tisti, ki so pili, so bili z mano.

Da povzamemo. Vsi so pili?

Pomrli vsi od alkohola, jaz sem šel na zdravljenje.

Zahtevali, pričakovali so od tebe, da piješ z njimi?

Ko smo hodili na »pušičank«...samo, da so tam prodali, pa domov smo vino nosili, pa pili pri njemu ali pri meni. Niti bratov ne poznaš, samo tiste, s katerimi piješ.

Brat je hodil domov, ko sem slišal njegov golf, sem se skril, ker je bil zelo proti temu, ko sem bil »vkajen«, pijan, sem rajši šel, sem se rajši skril, ko je prišel.

Kaj pa bi se zgodilo?

Kregali bi se, agresiven nisem bil, bi se kregali brez veze, zato sem šel. On je hotel meni dobro, ampak dokler je bil alkohol, nisem upošteval nikogar, samo alkohol.

So bili ljudje, ki so ti dajali signale, da ni nekaj dobro? Kakšen je bil brat do tebe?

Brat je hotel meni dobro, da bi nehal piti, ampak me je to užalilo, zakaj bi nehal piti, če mi je bilo »fajn«.

Kakšen je bil tvoj odnos do brata?

Večkrat smo se skregali, da bi bil agresiven, pa ne. On je rekel, nehal piti, potem pa sem se na njega kregal...ja kaj boš ti meni...Sva tako daleč prišla, da bi se sigurno stepla, če nebi odšel...on je bil živčen, meni je hotel dobro, samo se nisem dal, veš da ne bom pustil alkohola, kaj boš ti meni govoril. Večkrat je rekel, da alkohol škoduje zdravju...Potem pa sem imel še probleme v službi, nisem hodil, pil sem po tri dni skupaj, skoz, potem pa strašni abstinencijski znaki, prej nisem vedel, kaj so abstinencijski znaki, sedaj to vem, ko sem se zdravil. Slabo mi je bilo, nisem mogel spat, sililo me je na bruhanje, nisem mogel v službo. Moral sem na silo spiti, da sem hudobijo od sebe dal, sem na silo pil, da sem vse pobruhal, mi ni »pasalo«, potem pa sem lahko nazaj pil in vse je bilo v redu. Bil sem priden delavec skoz, včasih so mi odpustili, delovodja sem že bil, sem manipuliral z zdravnikom, pa rekel, da me to boli... takrat se je še dalo, da sem bil kakšen teden dni doma, pa je že zdravnik rekel, da vedno isti razlog, da me to boli in ono.

Zdravnik je vedel?

Vedel je, da sem alkoholik, da manipuliram. Par dni me ni bilo v službo, kličejo brata, kaj je z menoj, da me ni v službo, da že imam pet »plavih«. Potem so to nekako prekrili. Potem sem se popravil, nisem mogel dolgo, sem se držal 14 dni, potem pa je bilo nazaj isto. Sem se napil, da nisem mogel v službo. Se mi je mešalo, v službi, kaj me bodo delavci »zajebavali«, začelo me je tiščati, pa samomor sem delal, me je bilo strah na »šiht«, so me »zajebavali«, ko bi mi lahko pomagali, me je bilo strah, da bi me spet »zajebavali«. Sem se napil, da sem vse pozabil in mi je bilo ravno spet. Potem sem šel v službo, šefom pa ni bilo prav, sem manipuliral s tem in so me dali na disciplinsko. Ali zdravljenje ali knjigo. Nekako sem razmišljal, da če vzamem knjigo, bom naredil samomor, ne bom imel nič več od življenja.

A si razmišljal o samomoru?

Ja, takrat, ko sem poskusil, sem spil liter konjaka, pet piv in 10 litrov vina v enem dnevu. Obesit sem se mislil.

A z alkoholom si hotel to narediti? Razlog pa so bile vse te težave z alkoholom in službo?

Ja, nisem mogel več vse zdržati. Brati so videli, da nisem več pravi...sem imel v »fлаši« piti...da je nekaj narobe, so me spraševali, nisem nikogar poznal, sem se pa začel »rihtati«, obleko gor, da bi naredil samomor. So mi ključke poskrili in so vedeli, da bom šel to delat, da nisem »štrika« našel. Takrat pa, da ni bilo nikogar doma od bratov, bi sigurno to naredil. To je bilo v petek, potem so me zadržali, da so me umiril, da sem zaspal. Tako sem zaspal, da sem se v nedeljo popoldan ob 4-ih zbudil. Sem šel pa v petek spat. Sem mislil, da je sobota, ne vem, kaj se je z menoj dogajalo, ko sem se zbudil, sem mislil, da je sobota. Ko sem se zbudil, sem bil čisto zmešan, sem sosedu v petek obljubil, da bom nekaj naredil, kar v petek nisem dokončal, pa sem šel k njemu, pa je rekel, da je nedelja. Razmišljam, pa je res bila nedelja. Disciplinska, sem se odločil za zdravljenje. To je bil prelomni trenutek.

Prej si hotel rešiti s samomorom, ni uspelo, so te čuvali..?

Ja tako..potem pa je bil to prelomni trenutek.

Glede alkohola, si razmišljal, da to ni v redu, si razmišljal v tem času, da bi prenehal piti? Nisem nikoli, dokler sem bil v alkoholu. To je prav sem mislil.

Ko si dobil pogoj knjiga ali zdravljenje, je bil to prelomni trenutek?

Ja takrat. Sem hvaležen. Dokler nisem vse obrambe stran dal, ki sem jih imel kot alkoholik, nisem bil. Hvaležen, da so mi dali priložnost, da sem šel na zdravljenje v Vojnik.

Kakšen je bil občutek takrat, ali to ali to?

Ko sem bil v vinjenem stanju, sem razmišljal, da mi hočejo slabo, ko pa sem nehal piti, ko nisem bil v stanju alkohola...le zakaj mi nebi bilo v življenju lepo...saj je lepo, ko piješ, samo zdravja pa ni. Sem se odločil za zdravljenje, čakalna lista je bila 3 mesece. Takrat pa se odločiš, te 3 mesece ali boš počakal ali pa pil. Sem šel v Vojnik k psihiatru, sem dobil nekakšne tablete, da sem prebrodil krizo alkohola. Me je »matralo« mesec dni, me je držalo, da nebi imel želje po alkoholu. Ko sem zdravila jemal, 3 krat po dve kapsuli, me je držalo, da bi spet pil, bil pa sem na čakalni listi v Vojniku. Takrat sem delat hodil, v službo, vse je bilo v redu, ampak imel sem željo, po mesecu dni, da se ga napijem. Takrat, ko sem se mučil, da nebi pil, sem razmišljal, če bom nazaj začel, bom na istem, kot sem bil, da bi samomor delal, sem se zavedal, da bi službo zgubil, da ne bom imel nič od življenja. Sem šel k socialni delavki, prosil na kolenih, da mi naj pomaga, če ima kakšne veze v Vojniku, da bi šel čim prej na zdravljenje. Ona je takoj poklicala v bolnico, čez teden dni so me poklicali takoj na zdravljenje. In hvala bogu, sem se »fajn« počutil, da sem bil koliko toliko normalen, od 95 leta do 2000 me je pobralo na dno, samo sem pil, drugi zdržijo po 30 let. Intenzivno. Hvala bogu sem prišel gor, »fajn« sem se počutil, vse programe sem dal skoz.

Kakšna pravila ste imeli?

Kot vsak zdravljeneec sem moral narediti izpite. Kot Zagorec sem imel probleme s slovenščino, sem si vse po domače razlagal, da sem naredil, ker mi ne gre slovenščina. Sodeloval sem zelo, niso pričakovali, glede na to da sem Zagorec, sem se trudil. Me je zdravnica pohvalila, ker nekateri nočejo sodelovati. Sem sodeloval, spoštoval hišni red, s svojo veliko voljo in mi je uspelo. Hvaležen sem, sedaj je že 8 let, odkar ne pijem, popolna abstinenca, niti kaplje alkohola, tudi v pecivu ne, vedno vprašam, se izogibam vsega. Sem imel v službi probleme, so mi ponujali, govorili, da nisem več ded. Sem rekel, da vi, če lahko pijete, pijte, jaz pa ne smem in ne bom. Sem si kupil sok in so mi v sok ulili alkohol, ko sem bil na stranišču. Sem ugotovil, »fлаšo« sem vrgel tistemu pod noge. »Fлаša« se je raznesla in

ga porezala. Sem šel k poslovodji, rekel, da tako jaz ne morem več delati, da to so neprijatelji. Sem z zdravljenja in v sok mi alkohol vlivajo, da ali grem domov ali pa na drugo delovno mesto. So me dali v drugo brigado, kjer se ni pilo. Potem pa je tako tovarna zašla v probleme in so nas predstavljali. Sedaj pa sem v kislini polirnici, tukaj se tudi ne pije. Alkohol in kislina, hlapi, ne gredo skupaj. Sem srečen, da tega ni. Starši so alkohol uživali, jaz sem šel na isto pot...oni bi lahko še danes živeli.

Kakšen pa je bil tvoj odnos do sebe, samopodoba?

Sem, hvala bogu, sam s sabo zadovoljen, pred časom pa nisem bil. Želim si, da bi naredil izpit za avto, sedaj kolesarim.

Kaj pa odnos do samega sebe takrat, kaj si mislil o sebi?

Da sem »slabiček«, sem se tako počutil, da sem slabič, če nebi pil, zakaj nebi bil močan.

Kakšen »slabiček«, da nisi mogel delat ali da nisi mož, če ne piješ?

Ja, da sem močan, če pijem.

Kakšen je pa bil odnos drugih ljudi do tebe in odnos ljudi sedaj?

Prej, prijatelj si bil samo takrat, če si dal komu za pijačo. Sedaj pa se ne zadržujem v gostilnah, ko grem po cesti, je vse najlepše, prej tega ni bilo, ko sem pil.

Kaj pa strahovi, bolečine, dvomi...krivda...

Ne vem, da bi imel kakšne strahove, krivega sem se počutil, ker takšno življenje, kot ga imam sedaj, bi lahko imel že prej, se počutim...žal mi je za ves čas, ki sem ga z alkoholizmom izgubil. V najlepših letih, mladih, sem pil, sem razmišljal kako bi lahko užival prej, tako kot sedaj.

Kakšne je bil tvoj odnos do alkohola pred pitjem?

Takrat, ko sem bil še mali, ko sem v malo šolo hodil, sem rekel staršem, kako to smrdi, ata, tako smrdi, zakaj to pijete. Takrat nisem vedel, kaj je to alkohol. Zakaj nebi sok ali mleko pili. Potem, po času, pa sem začel sam malo »popijavat«, pa mi je začelo pasat. Se je spremenil moj odnos do alkohola, ko sem ga za žejo pil.

Kaj pa se je dogajalo s tvojim telesom v času alkoholizma?

Zelo slabo, 4 leta me je zelo »matralo«, nisem si priznal, da je alkohol kriv. Sem pomoč iskal, sem pil na silo, da sem bolezen prebrodil, da mi ni bilo slabo. Abstinenčno krizo, tresel sem se, prisluge sem imel, slabo mi je bilo. V službi, pri peči, se mi je zdelo, da je na drugi strani peči lepa »mucika«. Sem drugim rekel, potem sem ugotovil, da so bili prisluhi. Sem se v Vojniku naučil, da imaš prisluge in privide. Privide nisem imel, prisluge pa, tresel sem se, bruhanje, nimaš kaj za bruhat, samo nekaj rumena kislina, sem mislil, da bom umrl, kako je to hudo, sem moral na silo nekaj spiti. Na eni strani se mi je upiralo, samo sem ga moral, da sem lažje to slabost prebrodil, pa sem lahko pil naprej. V času abstinence, zjutraj mi ni »pasalo« piti, samo sem mogel. Ker mi je že na bruhanje šlo, samo nisem imel kaj za bruhati, z nečim sem si mogel pomagati, ko pa sem nekaj spil, sem na slabost pozabil. Potem pa je bilo stalno slabše, vsako jutro slabše.

O čem si razmišljal?

Da najrajši ga nebi pil, samo nisem mogel zdržati. Sem si mislil, zakaj bi mi bilo tako slabo, samo nisem mogel prebroditi slabosti, te hudobije.

A tej slabosti rečeš hudobija?

Ki je prišla na mene, ko pa sem spil, je hudobija odšla. Pil sem, samo apetita pa nisem imel.

Okolje te je navajalo na pitje, potem pa je telo zahtevalo?

Ja.

Kakšen je sedaj tvoj odnos do alkohola, pozitiven, negativen, nevtralen?

Pozitiven, rad bi še pomagal komu, ki je v tem...komu kaj povem, če noče slišati, nočem vsiljevati.

Kaj pa odnos do alkohola, do pitja danes?

Ne daj bog, ker ko se pogledam v ogledalo, si rečem, kaj ni sedaj lepo, ko ne piješ, zdrav si, nič te ne muči, nič ni slabosti. Bojim se, če bi prišlo nazaj, sem imel tako hude abstinencijske znake, imam strah, da bi se spet pojavilo.

Kaj pa, če greš v trgovini mimo police alkohola?

Kot da ga ni, mi alkohol nič ne diši. Kot da ga ni.

Si trden v sebi?

Povedat pa morem, nikoli ne rečem, da ne bom nikoli pil. Ker, če to govoriš, te premami, da bi to naredil. Noben alkoholik ne sme reči, da ne bo več pil. Poznam sozdravljence, s katerimi smo se srečevali po zdravljenju, eden je rekel, boš videl, da ne bom več nikoli pil. Samo je pil, pa ga ni več. Ko je bil na zdravljenju, so ga komaj pozdravili, potem pa je spet začel piti, se je vrnil na isto. Poznam 3 zdravljence, ki so se vrnili.

Abstinenca..kaj te je privedlo do odločitve za zdravljenje...o tem sva že malo?

Služba, delo bi izgubil, pa samomor. Stanje je bilo zelo težko, kot sem rekel, ko sem v službo začel hoditi, me je bilo strah, ko so me v brigadi »zajebavali«. Že, ko sem šel v tovarno, so mi govorili, v kakšni družini sem rasel, še prvi sosed je povedal, kako je bilo pri nas...tisto me je...sem se tešil z alkoholom.

Potem pa si bil na dnu?

Če bi me na cesto vrgli v službi, na disciplinski, me sigurno nebi bilo več. Glavni razlog je bila služba.

Kaj pa je razlog, da vztrajaš v programu zdravljenja?

Boljše počutje, zdravje. Sem imel slaba jetra, sem srečen, da so jetra v redu, da nimam zdravstvenih težav. Bolj sem delaven. Sedaj, kar naredim, sem zadovoljen. Kar naredim, naredim prav, kot je treba.

Če nebi vztrajal?

Vsega tega nebi bilo, vse slabo bi prišlo. Sam misliš, da je v redu, ko si v tem. Če bi prekinil abstinenco, če bi začel piti, bi bilo vse najslabše. Imam partnerko. Če bi bil v alkoholu, je nebi imel...takrat mi ni bilo nič do žensk, samo do »flaške«...Če bi si že mlad našel žensko in si družino ustvaril, tega nebi bilo. Namesto ženske sem imel alkohol. Veš, obveznosti imaš, nimaš časa misliti na alkohol. Saj se zgodi, imajo probleme, samo jaz, če bi imel mlad družino, nebi pil. Sedaj po zdravljenju, leta 2000 sem se zdravil, ko imam partnerko, je čisto drugačno življenje kot je prej bilo.

Kaj si želiš, kaj si ne želiš?

Želim si, da bi naredil izpit za avto, sedaj skoz s kolesom se vozim, pa sem že v letih. Si želim avto, izpit že delam. Da sem mobilen.

Kako se vidiš v prihodnosti?

»Fajn«...nikoli boljše...lepše mi ne more biti, kot sedaj. Prelepo pa tudi ne more biti...

Bi še kaj povedal, kar še nisem vprašal?

Nič, v letih sem žel...

Kaj te je sililo v piti?

Okolica in smrt staršev, žalost...potem pa ni bilo nikoli dosti, žalost me je prisilila.

Kaj si hotel s tem doseči?

Preseči bolečino, ko se napiješ, pozabiš, kot da nič ni bilo, potem pa je telo zahtevalo in sem moral, me je sililo.

Potem pa si prišel do točke, ko si bil čisto na dnu, samomor si hotel narediti, pa v službi si imel problem?

Ja v službi me ljudje niso marali...takrat, ko je brat hodil domov, me napadat, da ne smem priti, najbolj to...samomor sem hotel narediti, me je brat čuval, potem pa so me v službi dali na disciplinsko. Če pa bi vzel knjigo, bi bil klošar, pa bi že šel. Sem bil toliko, da službo pa moram imeti in sem ponosen na to.

Hvala!

Intervju 5 - 22. 10.2008

Socialno okolje: kje ste živeli od malega in naprej, družina, prijatelji, sodelavci, vrstniki, vzorniki. V kakšnem okolju ste se nahajali, kdo so bili in kakšne navade so imeli ljudje, s katerimi ste bili v stikih?

Oče je bil kamnosek, mati pa je bila čistilka. Ona ni bila redno zaposlena, je delala to zraven gospodinjstva, zato da nam ni bilo potrebno najemnine plačevati za stanovanje, je par ur na teden čistila. Z očetom sta kupila parcelo in podrto hiško, sta začela novogradnjo. Ko sem bil star 5 let, smo se vselili v novo hišo.

Je bil v tem okolju, v katerem ste živeli kot otrok, prisoten alkohol?

V zgodnji mladosti ni oče pil, je pa kraj takšen, da je bil alkoholizem prisoten v okolju. Redno se je pilo, nihče ni polagal pozornost, da je to nevarno, je bilo nekaj povsem vsakdanjega. Če je kateri bil že kronik, so ga obsojali, kot pijanca. V takratnem času, jaz mislim, se ljudje niso zavedali nevarnosti, ki jih povzroča alkohol, vsaj v tem okolju, kjer sem se rodil, živel kot otrok.

Tam, kjer ste živeli kot otrok, je bilo pitje nekaj normalnega?

Ja, kot nekaj vsakdanjega in zato nič posebnega. Niso se zavedali, da je nevarno, vsi pač pijemo in je bilo normalno, da se pije. Kamnoseško podjetje je šlo v likvidacijo, saj je povzročalo silikoza, silikoza pa jetiko. Ljudje niso hoteli sprejeti zaščitnih ukrepov, socialna je zahtevala ukinitve podjetja. Oče je tam delal, je bil visoko kvalificiran, skupinovodja, je moral iskati novo službo. Nato se je zaposlil v enem podjetju, potem pa, ko se je začel »bum« na področju gradbeništva, pa je naredil prekvalifikacijo, kot priučen zidar. Tam pa se je začel pojavljati pri očetu alkohol. Čeprav se je gradilo, dograjevalo pri nas doma, je že pil, zmeraj bolj in bolj. Kot otrok sem rekel, da ne bom nikoli pil, kadil, sem šel vse slabo po očetovih korakih, dobro nič.

V kašnem okolju ste bili pa kasneje, ko ste šolo končali?

V tistih časih je oče rekel, kaj se bo šel »pubec« učit, najboljši da gre za zidarja, pa bo zraven. Se je na zdravniškem pregledu pokazalo, da imam angino pectoris, zdravnik je bil korekten človek, rekel je, da fant ne more se učiti, bo prej umrl, da mora nekaj lahkega delati, kakšno »šoštarstvo«. Potem pa je šel oče v tekstilno tovarno vprašat in so me tam vzeli za vajenca, da sem se izučil za krojaški poklic. Že kot otrok, v času vajeništva, sem kazal zanimanje za trgovino, moje zanimanje je bilo drugje, v kmetijstvu. Da bi se takrat šel kdo za kmeta učiti, je bilo nesprejemljivo v tistih časih. Zanimalo me je vse kar se tiče zemlje, kjer bi se dalo bolj zaslužiti. V času vajeništva sem začel »švercati« rezano cvetje. Ko sem se izučil, sem začel z maloprodajo rezanega cvetja. Sem imel pogodbe z raznimi podjetji, za njih sem dolga leta delal, ampak je bilo pogodbeno delo, leta mi niso tekla.

Kakšni so bili ljudje, ki ste jih srečevali v tistih organizacijah?

Z njimi nisem imel nobenega stika, sem bil zadolžen za slovensko področje, samo stike sem imel s skladiščem. Dejansko sem bil samostojen. V času vajeništva, se je že začelo v internatu. Delovna organizacija je zahtevala, da moramo vajenci biti v internatu, da se ne bomo vozili z vlakom, da se nebi pokvarili. Ampak prav tam smo se pokvarili.

Kakšni so bili v internatu vaši prijatelji?

Ta, ki sva se skupaj učila, v tekstilni tovarni, me je prvi vrnil v cigarete, me je silil, »skadi« enega, pa »skadi« enega, potem pa, ko sem začel »fehtati« za cigarete, pa je rekel, pa kupi si ga. Stari trik.

A vas je silil?

Ne, ponujal, kaj nebi, če vsi, daj »skadi«, kaj si nekaj »ekstra«. Med mladino je en potek, en drugega, zakaj bi bil drugačen, saj mi je prijatelj. Postopki, niso slabohotni, zapeljejo mladino. Tako sem začel kaditi. Je rekel, kaj me »fehtaš«, kupi si jih, pa sem si jih kupil, zmeraj pogosteje in začel kaditi. Prišlo je do katastrofe. Vzgojitelj je naredil napako. En vikend sem ostal v internatu. Zelo malo nas je tam ostalo. Nisem vedel kdo je to naredil, niti zakaj. Zraven so imeli stanovanje vzgojitelji. Na začetku dela hiše so bile wc-ji in kopalnice. Kdo je to naredil, sem kasneje izvedel, ko je bilo prepozno, leta kasneje. Zakaj je meni to naložil, mi ni jasno iz kakšnega vzroka. Sem zelo visoko cenil vzgojitelja. Nekdo mu je šipe razbil, s straniščno metlico, jo je vrgel iz enega kota v njegovo šipo. Sploh nisem vedel. Drugi dan, to se je zgodilo v nedeljo. V ponedeljek pa je nad mene prišel, da sem jaz to naredil. Sem bil čisto »paf«. Pojma nimam, da je do tega prišlo. Sem šel pa pogledat, nisem verjel. Metlica, steklo dol. Kdo bi to naredil...ni bilo jasno...Možni smo bili štirje, več pa nas ni bilo v tem nadstropju. Posledica tega je bila, da naslednje leto, v drugem letniku, nisem bil sprejet v ta internat.

A obtožil vas je, da ste mu razbili šipo, vi pa niste imeli nič s tem?

Ja, to ni bil razlog, da bi začel piti, bil pa je šok za mene, ker nisem bil sprejet naslednje leto, sem pa bil sprejet, da si lahko iščem kje drugje, z vlakom se nisem smel vozit, to je zahtevala delovna organizacija. Sem dobil pa v drugem internatu. Tam pa so jemali »izmečke« iz drugih šol. Tam nas je bilo 5-6 »izmečkov« enem nadstropju, ki nismo bili drugje sprejeti.

A tako so vas imenovali?

Ne, jaz sem tako rekel, ker smo res bili takšni, nismo bili drugje sprejeti, najslabši. Sem padel med njih. Celotno nadstropje smo imeli, brez kontrole, brez učnih ur. So bile učne ure, samo nihče ni gledal, če smo tam, če se učimo. Vzgojitelji so skrbeli za svoje gojence, iz kovinske šole, za nas se niso brigali, so nas smatrali za manj vredne, so nas imeli za največje barabe. Smo se prilagajali, tega takrat nisem vedel. Vsak iz svojega razloga je bil tam. En iz rudarske, sva se precej razumela, čeprav nisva hodila v isto šolo, sva bila oba precej agresivna. Med ostalimi vrstniki vsa veljala za takšne, ki se jih je treba bat. Ne vem zakaj, čeprav nisem nikoli kazal ne vem kakšne, ne vem...Morda sem imel takšen način vedenja, ne znam pojasniti. Tisti fant je potem, greva v gostilno, greva v gostilno. Pa sem začel »fejst« piti. Sva bila skozi v gostilni s tem kolegom. Takrat sem že »fejst« pil.

Ti fantje so vplivali na vas, da ste začeli piti?

Vplivali...Jaz bi se lahko tega izognil, če bi se bil znal, če bi bil sposoben. Mi je bilo to nekaj normalnega, sprejemljivega. »Pasalo« mi je, neko družbo mora človek imeti. Vse obrambne mehanizme, ki so značilni za alkoholizem, škoda vključevati sedaj, tako je stvar potekala in meni je »pasalo«, sem se zlahka vključil. V tretjem letniku sem že pil in kadil, par pretepov, tako da sem zapadel ...med barabe...baraba med barabami.

Če prav razumem, v začetku ste prišli med njih nedolžen, nič kriv?

Seveda nisem bil nič kriv.

Torej je to okolje naredilo iz vas?

To je eden izmed obrambnih mehanizmov alkoholika. Mogoče bi bil po drugi strani prišel do tod, do kod sem, tukaj sem se lepo vključil, mi je »štimalo« in tako je šlo naprej. Ko sem se kasneje z rožami ukvarjal, sem imel denar. Bila mi je roba poslana, sem »kasiral«, sem imel par letnih plač par delavcev v žepu in sem moral denar poslati. Sem razprodal in denar sproti pošiljal. Sem ogromne količine denarja nosil s sabo. Nisem bil na tekočem, koliko je mojega, koliko od firme. Sem firmi redno nakazoval, kar so prihajali računi, sploh nisem vodil evidence. Sploh nisem se zavedal, da ni moj denar, da je družbeni. Če bi jaz kaj zatajil, delavci nebi dobili plač. Ni prišlo do neke katastrofe. Tiste barabe, pivske, sem se »fajn« vključil med njih.

Kako to mislite barabe?

Mi smo jim rekli »hašišarji«. Niso bili »hašišarji«, sedaj jim rečemo klošarji. Mladi, ki so radi posedali, namesto, da nebi hodili v službo.

Z njimi ste se družil?

Ja, tako mi je odgovarjalo, tam sem se najboljše počutil.

Kaj pa ste počeli z njimi?

Debatiral, prazno slamo mlatil, runde plačeval, če je kateri denar »fehtal«, sem mu dal.

Vi ste delali?

Ja, delal sem, samo je pa res, da sem bil v stiski glede dela, sem si vzel čas. In si jemal zmeraj več časa za družbo in pijačo, kot pa svoje službene dolžnosti. Kar me je začelo pritiskati. Tisti klošarji, »hašišarji« - kar niso bili. To je mladina, ki se pomika po enem mestu, potem pa se porazgubi, družina, gredo v službo, pridejo drugi. Takšen pretok, tam pivnica, so vedno kateri drugi bili na teh točkah. So se razhajali, pa drugi prihajali. Skoz ena in ista družba ni bila. Spoznal sem se z eno, sva se poročila. Bila sva poročena dve leti. Pa je ugotovila, da z mano to »fejst« ne »štima«. In da ne spadam v to, kar ona zamišlja od življenja. Tudi ona ni bila najbolj »zbrigtana« glede tega, da bi prišel domov in našel neko veselje, kar človek bi pričakoval. Ona je rajši, namesto da bi skuhala doma, pustila vse skupaj in prišla k meni na tržnico. Začutila je, da nekaj ne »štima«. Potem pa je prišlo do težkih konfliktov, nazadnje ni več šlo. Iz medicinskih razlogov je še šla splav naredit. Mene je to zelo potolklo, tudi njo. Sva se ločila in sem »zagreznik« v tisto, v kar sem spadal, ampak se nisem zavedal. Med tisto bando. Službo sem čisto zanemaril, nisem več hodil delat, nisem robe sprejemal, tako smo prekinili pogodbo. Nisem bil uporaben. Firma je našla boljše poti. Potek njihovega cilja je tekel, jaz sem samo speljal, da se je to razširilo po Sloveniji, potem pa so se našli ljudje, ki so bili vestni, so peljali naprej.

V firmi ste bili poslovodja?

Prodajalec sem bil za eno območje. Prodajal sem na drobno, nabavljal in prodajal naprej. 30-60 tisoč kosov sem prodal, ne samo po Mariboru temveč tudi v Slovenj Gradec, Ljubljano in Novo Mesto. Oni so prišli v Slovensko območje. Njihov cilj je bil, jaz sem bil en predmet, ki so ga uporabili, kar je bil normalno v poslovnem svetu. Nisem pa se znal tega oprijeti, kot se človek mora, nisem bil sposoben, kot sedaj vem, da bi bil moral. So morali najti drugačne poti.

Vi ste ostali v tej skupini?

Sem ostal med klošarji.

Kako bi se opisali tam v skupini? Odnos do sebe, okolja, samopodoba?

Kot sedaj vidim, navaden gnoj. Izgubljen, brez vsake vrednosti.

Kakšen je bil odnos drugih do vas?

Denar sem še vedno imel, sem se vedno znašel, stanovanje sem imel, so lahko klošarji pri meni prenočevali, da jim ni bilo treba pod mostom spati. Za »budale« so nas smatrali, kar sem tudi dejansko bil.

V tisti fazi ste imeli kakšne strahove, bolečine, dvome?

Ne, bil sem nepremišljen, brez kakršnekoli odgovornosti, ne do sebe, ne do drugih, nobenega smisla, ne vem, kako sem lahko bil takšen...sedaj vem, da sem bil močno odvisen od alkohola, če bi hotel nehati, mi najbrž nebi uspelo.

Kaj mislite, a vas je kaj sililo v to okolje?

»Pasalo« mi je.. sranje sem bil, »pasal« sem v sranje.

Takrat niste mislil tako?

V začetku sem mislil, da sem boljši od njih, potem pa sem videl, da sem slabši, sem se začel odstranjevati. Spoznal sem kasneje eno punco... sem se poskušal odtujiti iz te klape... pa so stiki starih znancev ostali, smo se srečali, pomenili...spili...

Prvo ste se počutil nekaj več, ko ste še delali, potem pa ste postal enak...?

Ne morem sedaj... nisem tako razmišljal, počasi se potapljaš, težko je analizirati tiste občutke, razočaranje, nisem mogel nikakor preboleti. Vedel sem, da z ženo ne moreva, nisem mogel sprejeti, vseskozi sem krivil njo, ko sem ostal sam...tisti sebičen občutek, rečeš sebi, rad jo imam...preveč rad imaš sebe...nek sebičen odnos...se ne zavedaš, da ne znaš ločiti kaj je ljubezen in kaj je sebičnost. Tako sem razumel, ko sem začel razmišljati, da nisem znal ločiti. Nekoga imeti rad je nekaj drugega, kot rečemo, nekako lastništvo. Če imam nekoga rad, še ne pomeni, da je moja lastnina. Takrat nisem znal ločiti. Moja žena. Takrat ne znaš raztolmačiti. Če imaš nekoga rad, ga moreš spoštovati, ne samo pričakovati. Ali je za to kriva moja narava, prirojen smešen način razmišljanja, ki sem ga imel...ali tudi drugi...videl sem...tudi drugi so tako mislili, ne moreš videti drugemu v glavo...kar slišiš, tako dojemlješ, razumeš, to je težko...stvari za psihologa...Sem pa se počutil zelo prizadetega...je »babab« kriva, da sva šla narazen. Dejansko sem bil kriv samo jaz. Sedaj vidim, se zavedam, prej ne. Vsega je bila ona kriva, da sem takrat videl stvari pravilno, bi midva ustvarila družino in vse bi bilo v redu. Bila je toliko sposobna, da bi lahko to dosegla, če bi bil jaz malo boljši.

A ste bili globoko v alkoholu?

Po cele noči me ni bilo doma, dobro, da je tako dolgo zdržala.

Kakšen je bil vaš odnos, preden ste pili, kot mladenič?

Da nikoli ne bom pil, ker je ata pil.

Ste imeli odpor?

Ja, jaz to ne bom, niti pil, niti kadil. In potem je samo po sebi tako prišlo.

Kaj pa vaš odnos do alkohola v času pitja?

Nisem opazil, sem mislil, da je to nekaj normalnega. Še kasneje, ko sem šel v tujino, sem delal na gradbišču. So bili tudi takšni delavci, ki niso pili...sem se priklopil tistim, ki so pili,

avtomatsko, se najdemo. Ko sem domov prišel, sem rekel ne, sedaj pa konec. Sem strogo žensko spoznal, malo starejšo, par let, od mene. Zelo strog odnos do alkoholizma je imela. Zadnji dve leti v tujini nisem pil, to je mi zelo »pasalo«...sva se »štekalala«, razumela...kot da bi meni sonce posijalo v življenje...jaz ne vem, kako sem skozi padel.

Takrat ste nehali za nekaj časa?

Sploh v tujini, zadnji dve leti nisem pil.

Ker ste se odločili, da ne boste?

Do priložnosti sem prišel, mi je priložnost iz neba padla.

Ste razmišljal?

Ne, sem prišel do konflikta z emigracijo, je med nami prišlo do oboroženega spopada. Orožja nisem imel, sem uporabil hladno orožje. Oni pa so streljali po meni. To ni imelo pomena, prekoračil sem samoobrambo, sem prekoračil...nekaj nezaslišanega. Obsojen sem bil, skoraj 3 leta bi moral odsedeti. Sem odsedel 2 leti, potem pa so me izgnali, eno leto pa bi mogel v domovini, ampak nisem rabil. Je bilo vseeno, kako je s političnimi emigranti v tujini. Takrat sem bil socialistično vzgojen, usmerjen, rekli so emigranti, molotovko v konzulat naj vržem, tisto bi še sprejel, sem imel stanovanje pri njih, potem pa so »prešaltali«, ko so imeli Jugoslovani...sem se čutil Jugoslovana...v klubu smo imeli »fešto«. Pridejo ljudje z otroci, ženami, naj jaz vržem noter molotovko, ko ljudje plešejo...jaz sem znorel...je prišlo do konflikta, obračuna med nami, kreganje in fizični obračun.

Če vas razumem, so streljali, da vas likvidirajo?

Eh, ne! Kaj če so 6.35 kroglice...ena me je opraskala, ena je šla malo noter...praktično plašilka....

Kaj pa če pride v oči?

Ja, sam ni...Sem znorel, »pod gasom« sem bil, znorel sem, malo pretiraval, nebi smel naredit. To ni več samoobramba, samo nisem bil priseben, sem bil prestrašen na smrt, da mi gre za življenje. Čeprav ni šlo za moje življenje. Potem pa je izpadlo, da ni bil poskus umora z njihove strani. Potem pa v strah, v paniki sem grdo naredil, sem bil kaznovan. V zaporu si pa prišel do droge, hašiša, marihuane, kokaina. V zaporu je vsega zadosti, kar hočeš, alkohola, ilegalno. Sem padel v delavnici v stik z enim, politični zapornik tudi, Švicar, neki književnik, še sedaj imam knjigo od njega, izobražen človek. Sva veliko govorila, me je pravilno usmerjal, da sem se na oddelku usmeril, da bom imel, če kdo hoče kavo, cigarete, denarja nima, kar je »prišvercal«, zlatnino ali karkoli, da naj mu garancijo dam...če je »prešvercal« not, ni mogel kupiti v zaporniški trgovini, samo pri meni, cigarete in kavo. Oddelčna blagajna, sem jo prevzel. In tam ni bilo govora, da bi pil. To je bilo prepovedano med zaporniki, upravi je pa zelo »pasalo«. Denar ne more krožiti, meni pa so naredili kontrolo, potem pa na račun zaporniški dali, tako notri ne kroži. Prepovedana stvar, samo je njim »pasalo«. Denar ni krožil, denar je sredstvo, s katerim se lahko doseže pobeg. Nihče ne more tega uporabiti, gre takoj v »kaso«, ker sem prišel do tega. Sem se s tem ukvarjal. Da bi pil, ni »šanse«.

A takrat ste čisto nehali piti?

Saj so ponujali, ti bom dal »flašo« »šnopsa«...samo ne...tako ti lahko pomagam, tako da sem, zahvaljujoč temu gospodu, da me je usmeril, imel priložnost in se mi je delo strašno »dopadlo«, mi je ležalo in nisem uspel piti. Tako sem bil na vrhu, sem imel položaj. Če bi šel

med alkoholike, bi bil med zadnjimi...tako mi je odgovarjalo. Ko sem prišel domov, sem spoznal žensko...V letalu sem bil takoj pod nadzorom. Na policiji v Zagrebu so me vprašali, kaj pa boš sedaj. Ja službo...ja kje...bom vprašal kje...sem prišel v tekstilno tovarno...so me čakali...so vedeli, da pridem. Služba pripravljena. Tam nisem bil dolgo. Sem žensko spoznal, ravno po mojem principu, sem se počutil, da sonce sije na mene...ženska v redu, ne pijem...potem pa sem odprl delavnico, sem denar iz Nemčije prinesel, tudi v zaporu sem veliko zaslužil. Delavnica je bila zraven gostilne, tista me je nesla, sem takoj spet bil notri. Lokal sem imel v najemu, zraven pa je bila gostilna. Njegova žena je pila, še sedaj pije kot rus, takoj sem bil »notri«. V začetku sem se moral prikrivati, zaradi ženske, dolgo nisem mogel, me je zavohala, da smrdim po alkoholu. Konec, »fertik«.

Ko rečete, da ste bili takoj nazaj »notri«, kaj se je dogajalo z vami?

Nič, samo pil sem..en znanec, drugi, v rit so mi lezli...pa spij..zavestno se braniš, podzavestno pa ti paše. Vedel pa tudi nisem, kaj je odvisnost. Dejansko je šlo za zdravljenega alkoholika, vedel pa nisem. Takoj sem bil spet v alkoholu. Potem pa sva se sprla z žensko. Sem bil nagnan. Ni hotela biti z mano. Poskus samomora sem delal, potem na šivanje, potem v Vojnik na opazovanje. Potem pa je rekel, da sem dejansko alkoholik, nisem verjel, kje pa...dva meseca me je »peglal«...nisem alkoholi, pijanec...ni govora...da bi bil pijanec.

Tako ste pristali na začetek zdravljenja?

Kje pa, da bi bil jaz alkoholik, ni govora, kje pa...Pa nič, pa domov...

Kako dolgo ste bili v bolnici?

Dva meseca na opazovanju. Doma pa spet nazaj v delavnico. Pa pijača naprej. Je bilo potrebno delavnico zapreti, obveznosti nisem mogel poravnati. Iz delavnice sem pa se spravil v program za samozaposlovanje. V Mariboru je bil center. Sem bil aktivno vključen v ta program, nihče od nas ni »zalaufal« firme, nekateri so uspeli, na tem območju nihče ni uspel, so vsi propadli, z mano vred, samo pri meni je bila pijača.

Kaj se je dogajalo z vašim telesom, zdravje?

Slabo. Že, ko sem se ločil, sem imel težave z želodcem. Ranice na sluznici. Te probleme sem imel skoz. Samo sem pil naprej, bolelo, peklo, sem pa pil naprej, pa ruporut, pa ni nič pomagalo. Dvajset, trideset let je žgalo, potem pa je prišlo do tega...eno firmo sem ustvaril in je propadla, ne moreš pijanček delati, ni moglo iti.

Kaj bi rekli, kaj vas je sililo v pitje?

Verjetno je to, točnega odgovora verjetno noben pijanček nima, ampak si ga išče, si izmišljuje. To je v nas... kot je v literaturi lepo razjasnjeno...kalup obnašanja, iz okolja, otroškega, način dojemanja stvari...s tem si rasteš, to je nekaj vsakdanjega...ne samo pri alkoholu, tako reagiraš, to je način življenja...tako živiš...tako te zapelje, ne samo v alkoholizem, ampak v odvisnost, ker se to konzumira.

Kako mislite, da je alkohol vplival na vaše življenje?

Dvigi in spusti. Samo je šlo navzdol. Gledam vrstnike, so uspeli ali na tem ali na onem področju. Jaz pa sem povsod propadel.

Kaj pa mejniki, zakaj ste se odločil za zdravljenje?

Zdravnik v Vojniku, ko sem delal samomor, mi je rekel, da sem alkoholik. Takrat nisem verjel, pa sem precej razmišljal. Menda res ne »štima« nekaj...različne menjave žensk, potem

po samomoru, ena pijanka, druga antialkoholičarka...so se kar vrstile...sem začel razmišljati...pa sem rekel, pa poskusimo...sem se prijavil na zdravljenje. Osebna zdravnica je vedela, da sem alkoholik, jaz pa nisem vedel, sem ali nisem, nisem bil prepričan, da sem alkoholik. Ali »glumim«, da sem pijanec ali sem res pijanec. Ko sem šel na zdravljenje, sem se v to podal, sem bil »zagrižen«, kot v vsako stvar, v katero sem se spustil. Smisla pa nisem dojel. Sem mislil, sem na zdravljenju, ne pijem, da bo vse potem priletelo...smisla nisem dojel. Sedaj bi lahko rekel, da je kriva tista pijanka, ki me je nagovarjala, bi lahko rekel, zgubi se, bom drugo našel...bi lahko to naredil, saj nisem bil zaljubljen v njo, »pasalo« mi je, da sva bila dva, da sem imel bolj »komotno« življenje. Smrdela je zvečer kot sod, zraven mene. Ko je bila trezna, je bilo vse v redu, ko je bila pijana, pa z mano ni bilo nič. Me je začela, daj spij kozarec, zakaj imava grozdje, vino, zakaj delava...pa spij tudi ti...vlagaš v brajde...

Ta partnerka je bila po zdravljenju ali pred?

Po 8-ih letih zdravljenja, ko sem bil abstinent, sem našel žensko, ki je pila alkohol. »Paše« ti nekdo, ki ti je malo podoben.

Takrat ste mislili, da ste ozdravljeni?

Nisem pa vedel, takrat nisem »skapiral«. Zdravljenje in abstinence sta samo pogoj za resnično zdravljenje, da nekaj narediš. Nisem pa nič naredil. Tako mi je »pasalo«, tudi »babnca«, ki pije.

Potem pa ste se vrnili nazaj?

Me je nagovarjala in nagovarjala, par mesecev. Pa sem zvečer spil, preden sva šla v posteljo...»Babnca« je bila nadevana, smrdela...pa sem si mislil, da bom še jaz spil en krigel...pa se je začelo, en večer je en pil, drugi drug... pa sem bil spet na istem. To so bili razni šoki...sem mislil, da bom s tem kaj pomagal, če se bom nje rešil, samo sem se nje rešil, ne pa alkohola.

A potem ste začeli razmišljati, če je to v redu?

Sem začel razmišljati...sem njo dolžil, da je ona kriva, da jaz nazaj pijem. Ona je samo meni pomagala...jaz sem bil že zdavnaj pripravljen...že v času zdravljenja v Vojniku sem bil pripravljen. V moji podzavesti...samoobrambni mehanizmi se vklopijo, ko prvi kozarček po zdravljenju spiješ...samo čakajo, da bo prilika...recidivisti to vedo, samo nočejo govoriti o tem.

Kako je bilo potem? Zakaj ste se ponovno odločili za zdravljenje?

Prometna nesreča. Avto me je povozil, ko sem pijan kolovratil okoli. V bolnici niso vedeli, da sem že bil na zdravljenju.

A ste bili na cesti, kot pešec?

Ja, kot pešca me je povozil avto, čisto zdrobilo me je. V bolnici, medicinski tehnik, eden je bil »zagulen«, ena od fizioterapevtk, ki je me prej poznala iz Maribora, sta se me zelo grdo lotila. Sem bil še nepokreten v postelji. Nista vedela, da sem bil na zdravljenju. Tako ostro sta pritiskala name.

So pritiskali na vas?

Da so zastonj vse žrtve, ves denar, ves trud osebja, da ko bom nazaj shodil, da ne bom na vozičku, berglah, da bom shodil, ampak da ves trud zastonj, če ne bom nehal piti, da je pri meni problem alkohol.

Na ta način so vplivali na vas, da so pritiskali?

Alkoholik naj bi doživel takšen pritisk, moralni, da se moreš iti zdraviti. Ona dva nista vedela, da sem že bil na zdravljenju in da točno vem, zakaj se gre. Sem bil kar hitro za to. Sem mislil, da bo težje. Sranje delaš celo življenje z alkoholom. Poskusit še morem enkrat, ker sam vem, da ne bom sam uspel. Potem pa so poklicali, kje bi bilo najkrajše čakanje, dobil sem v Mariboru. Doma na čakanje.

Potem ste vztrajali v tem?

Je bilo precej ostro, terapevtka, ne vem kakšno izobrazbo ima, ki je imela to skupino, v kateri sem bil, je vedela, da kot recidivist, nekatere stvari ne »skapiram«, se me je tako ostro, grdo lotila, da so bili psihološki pritiski tako močni, da bi najrajši šel domov.

Kako bi opisali na kratko pritiske, kaj je počela z vami?

Moralni pritiski, zabrusi, vprašanja, terapije...samo z nami je grše ravnala kot z drugimi, marsikaterega vprašanja nisem »skapiral«, sem rabil par mesecev, to je bilo vprašanje...to je problem...takrat nisem »skapiral«...njeni pritiski, da še bom moral študirati...

Ti pritiski so tako vplivali na vas, da ste se nekaterih stvari zavedali, da ste dojali?

Marsikaj pa nisem »skužil«, se je s časom skristaliziralo...pa ta problem smo imeli, pa to je bilo to. Terapevtu ni cilj, da boš ti na njega jezen ali boš podivjal, njemu je važno, da ne boš več pil, njemu je vseeno, če si ti jezen.

Kaj se je dogajalo z vami čustveno?

To moreš sam preboleti, sem sedaj »skapiral«. Vidim, da je to tako. Zdaj moram začeti graditi, ne samo materialno, ampak način kontroliranja samega sebe, v načinu obnašanja. Celo življenje ni bilo pravilno, tudi razumevanje stvari ni bilo pravilno. Bi moral bolj premisliti, ne samo zaradi alkoholizma. Da sebi dokažem, da sem kaj vreden, ne samo svetu, sebi. Do sedaj sem dokazal, da nisem vreden nič.

Kaj pa je sedaj drugače, ko ste zdravljen?

Težje. Nič kaj prida. Sedaj živim, prej nisem živel, je bilo lušno.

A to pomeni soočanje z življenjem?

Enostavno sem preveč bil »flegma«, enostavno nisem opazil. Ko so zgrmili problemi naenkrat na kup, je letelo kamenje na pleča iz vseh strani. Sedaj je drugače. Vseh rešitev nisem znal najti, me niso niti rešitve zanimale.

Česa si želite v življenju, česa vas je strah, kako se vidite v prihodnosti?

Ničesar ne morem popraviti, »poflikati« nekako življenje. Družine ne morem ustvariti, sem že prestar, to je neizvedljivo, s tem se morem sprijazniti. Nebi rad sam bil. Poskušal si bom najti sopotnico v življenju, v starosti, čim prej. Sem to odrival od sebe, sem imel slabe izkušnje, saj je še čas...sedaj pa se mi je začelo muditi, moram si čim prej najti...takrat bi bilo le malo lažje. Sam živeti ni življenje. Je del življenja, da imaš življenjsko sopotnico, za žensko pa da ima sopotnika, tako mora biti, mislim, da je to nujno, psihološka nujnost človeka, bolj kot fizična.

Kaj pa danes vaš odnos do alkohola, kot zdravljen alkoholik? Kašen je vaš odnos do ljudi, ki pijejo? Imate odpor do njih, vam je vseeno?

Da bi jih sovražil, jih ne morem, saj si niso sami krivi, je narava takšna. Vem, da so žrtve tega, čemur je alkohol namenjen v človeštvu. Da ima budala, večjo budalo od sebe za norca.

Kako to, da vztrajate v zdravljenju, razlog? Kaj bi se zgodilo, če bi prekinili abstinenco?

S tega vidika, ki ga sedaj imam...Tokrat mogoče konec mojega življenja...vem, da bi bil takoj v takem sranju, da nebi bil sposoben se obesiti, čeprav bi se takrat moral, saj pijanec ni se sposoben obesiti...je pač tako.

Še bi mogoče kaj povedali, kar vas nisem vprašal?

Mogoče sva tako preveč globoko šla v te stvari.

Zahvaljujem se vam!

Intervju 6 – 22.10.2008

Opišite svoje socialno okolje?

Kot otrok sem odraščal pri stari mami in starem očetu, zaradi varstva. Oče in mati sta se ločila.

Vzrok je bil, da očeta ni bilo pogosto doma, ves čas sem zato odraščal pri starih starših.

Nikoli nisem živel pri starših. Najraje sem imel dedka. Rad sem bil z njim, igrala sva tudi šah, remi karte.

Mama je bila tekstilna delavka, to je bilo težko delo, ko je prišla domov, se je najedla in šla spat. Družil sem se tudi veliko z mojim bratom.

Kaj pa odnos starih staršev in staršev do alkohola?

Nobeden ni pil. No, pili so ob priložnostih, recimo pred novim letom ali podobno. Ali pa enkrat na mesec šato - to je vino in jajce. Ta šato so dajali kot otroku tudi meni. Napil se ni nikoli nihče. Torej samo pitje ob takšnih priložnostih.

Kako pa potem dalje kot učenec, dijak?

Do četrtega razreda sem bil odličnjak, do osmega pa pravdober. V šoli sem si vse takoj zapomnil. Stike sem običajno navezal z enim sošolcem, sem se preveč navezal. To se mi je vedno dogajalo, da sem se z enim navezal. Prijatelj samo z enim in to tako tesno, da ... To je bila moja napaka. Doma, recimo na igrišču, kjer se je igral nogomet, me je mama imela vedno pod nadzorom, pazi, da se ne boš umazal, pazi, da se ne boš prehladil... Sosedje so se mi smejali, tako da nisem bil prav samostojen. Bilo mi je nerodno.

Torej so preveč pazili na vas?

Da, mama. Preveč pazili. Za srednjo šolo se nisem po svoji »stvari« odločil, temveč sem šel, kot se je odločil moj kolega. Tja, kamor se je vpisal kolega, sem se jaz, sem šel za njim. Ta šola me niti ni tako veselila (strojna). Glede tega se sploh nisem prav odločil. Kljub temu mi je od začetka šlo. Uspeval sem s tem, da sem »pazil« pri pouku. To, da si vse dobro zapomnim, to je moja dobra lastnost.

Drugače se niste učili?

Učil sem se, vendar lahko bi se več. Lahko bi izdelal. Prvi letnik sem izdelal z dobrim uspehom. V drugem letniku pa sem vedno bolj odlašal, rekel sem: «bom jutri». Zaradi tega se je snov nabirala.

Kako je bilo s pitjem alkohola v tem času?

Ob petkih, po pouku, smo spili kakšen amaro. To je že bilo, recimo dvakrat na teden. To je bilo v srednji šoli, prvi in drugi letnik. Potem se mi je tako snov nabirala, da sploh nisem več šel v šolo, doma pa tega sploh nisem povedal. Odhajal sem od doma, samo ne v šolo, temveč sem pohajkoval. Takrat sem živel pri starih starših, mama pa je imela stanovanje v sosednjem delu mesta. Mama ni tam stanovala, je pa plačevala najemnino. Meni je zaupala najemnino. Nisem je plačal, temveč sem to porabil, da smo si s kolegi kupili alkohol. S prijatelji iz ulice smo skupaj hodili ven. Okrog smo hodili pit. Tukaj je že bilo pivo skoraj vsak dan. Tako so se stroški nabirali, tam najemnine nisem plačeval. Prišli so opomini, nekako sem se izgovoril.

Ko se je neplačanih računov nabralo zelo veliko sem pobegnil k sorodnikom od dedka v Ljubljano.

Pobeg?

Ja, pobeg od doma. Takrat pa sem že rad pil pivo. Hotel sem iti nekam dalje, na morje..., v resnici sem iskal pomoč, samo nisem znal povedati.

Šolo ste že pustili?

Tukaj sem bil star že sedemnajst let. Šolo sem že zdavnaj pustil, pobrigal pa sem se, da sem si našel službo v tovarni avtomobilov. Ravno takrat bi lahko plačeval račune, ne da bi oni vedeli. Takrat pa sem pobegnil. Mama je prišla za mano, naj se vrnem, saj nič ne bo. Med mamo in mano je bilo tako, da sem bil vsega kriv jaz, kar se je zgodilo doma, brat nikoli. Bil sem tepen pa »tisto pa tak«. Potem, ko sem se zaposlil, sem te račune vse s časoma poravnal. Ko je bila prva plača, je bilo treba častiti.

In?

Not sem prinesel, čeprav me je bilo strah. Takrat sem se prvič napil, da so me morali odnesti.

Kdo so bili ti sodelavci, prijatelji, kakšen odnos so imeli do alkohola?

99% nas, ki smo se dobro poznali, smo pili. Vsi so pili in jaz z njimi. Tako da nikoli nisem znal reči ne.

So na nek način pričakovali, da ste pili?

Praktično sem jaz sam pil.

Kaj bi se zgodilo, če nebi pil?

Po moje nebi bilo nič posebnega.

Kaj je bil tisti razlog, da ste pil?

To, da me nebi sprejeli. Nisem bil tako samostojen, važno mi je bilo, da so me nekam sprejeli, da sem bil sprejet. Doma se nisem več počutil dobro. Takrat sta že bila babica in dedek pokojna. Bil sem star osemnajst let. Dedek je umrl malo prej, tega mi je bilo najbolj žal. Nanj sem bil najbolj navezan. Na brata tudi, samo ne toliko.

Kako se je zgodba odvijala dalje, alkohol, pitje?

Kar hitro sem postal psihično odvisen, tako da sem zlorabljal pitje.

Psihično odvisen, kaj je to pomenilo za vas?

Da sem zlorabljal učinek, da sem pozabljal težave. Da so me sprejeli. Potem, ko pa si telesno odvisen, pa že moraš piti. Tukaj, kjer sem delal, se je vedno pilo. V prvi »smeni« ne tako, v drugi »smeni« delovodja na to ni bil pozoren, važno je bilo, da je bilo delo napravljeno, tako da ni bilo važno, če je kdo pil ali ne. Živel sem v maminem stanovanju, če smo se s kolegi napili, smo še hodili k meni pit, sem imel vedno zaloge alkohola. Čeprav sem imel kolege, sem bil osamljen. Vedno sem imel neke načrte, vendar sem jih vedno prestavljal. Da se bom vpisal v šolo, vendar nikoli tega nisem uresničil, alkohol je že bil pomembnejši. V vojski so hitro spoznali, da pijem, klicali so me pivo.

V vojski ste dobili ime pivo?

Ja, bilo mi je ime pivo. Kakšnih petnajst let ni bilo drugega kot služba in pitje. Počasi je prišlo tako daleč, da...potem sem šel »parkrat« v službo, pil sem močne žgane pijače. Pet, šest dni sem se zaprl v stanovanje in ves čas pil rum. Da bi rešil službo, sem pisal pismo mami, če me hočejo rešiti, naj pridejo po mene, ker sem čisto iz sebe. Bil sem mrtvo pijan, morali so v stanovanje vdreti. Na zdravljenje me takrat niso sprejeli, ker sem bil pod vplivom alkohola.

Odpeljali so me domov, zvečer pa sem dobil delirij. Toliko mi je alkohol padel. Če piješ močne pijače, te delirij vrže. Z rešilcem so me odpeljali v bolnišnico in tam sem ostal na zdravljenju pet mesecev. Važno mi je bilo, da sem rešil službo, šef mi je uredil bolniško za nazaj. V hali je imel z zaposlenimi tudi sestanek, da mi, ker sem »labilen«, ne smejo ponujati alkohola, ko se vrnem na delo. Ko sem zaključil zdravljenje, nisem pil. Firma je šla v stečaj, sem šel na borzo. Na borzi sem se vpisal v tečaj železokrivca. Železokrivci radi pijejo, ne sicer vsi. S časom sem pozabil, mislil sem da lahko kaj spijem. Abstiniral sem dve leti. Na zdravljenju sem sicer poslušal, da nikoli več ne smem, vendar nisem verjel.

Ko ste se prvič odločili za zdravljenje, kaj je bil tisti dejavnik, ki vas je silil v zdravljenje?

Največ me je prisilila služba. Služba me je rešila. Ker, če sem šel na zdravljenje, sem vedel, da mi bodo odpustili, kar sem manjkal, torej dopust, bolniška.

Kaj bi se zgodilo, če nebi imeli službe?

Verjetno nebi šel na zdravljenje, ker ga nebi mogel plačati. Mama bi me verjetno sprejela k sebi.

Če bi izgubili službo?

Da. Dokler si nebi službe našel.

Tega si niste želeli?

Ne, ne. Navzven smo dobra družina, navznoter, odnosi ravno niso takšni, kot se zdi. Lahko se pogovarjamo o vremenu, ostalo pa je »kaput tema«. Če sem včasih kaj očital, je bilo: »Kaj boš ti, ti si moj »froc«, nimaš kaj za reči«.

Vas niso poslušali?

Nisem imel nikoli kaj za pripomnit, kaj bom jaz mami govoril nazaj. Če sem kaj rekel, so rekli: »kaj boš, ti si nam vse »bek« vzel, ti si pijanec in tako dalje. Same težave so bile z mano in to je bilo to.

Torej je bila služba tisti pritisk, ki vas je silil v zdravljenje?

Ja, tisto ja.

Potem ste bili na zdravljenju. Koliko časa ste potem abstinirali?

Eno leto in deset mesecev. Malo manj kot dve leti. Potem sem šel v Nemčijo in jih častil.

Ste bili na terenu?

Da. So se čudili, kaj boš ti pil, češ da jaz ne pijem. Rekel sem: »enega pa bom spil«. En je bil že preveč. Ker se je povrnilo tisto, kar se v glavi obrne. Zvečer sem šel že na drugo pivo. Tako da v štirih, petih mesecih sem se povrnil v isto fazo, kot sem bil pred zdravljenjem. Tako da je to res, če začneš ponovno piti, začneš tam, kjer si prej končal. Takoj sem bil telesno odvisen. Zjutraj sem moral. Zopet sem samostojno pil, nisem hodil v službo. Takrat sem imel svoje stanovanje. K mami sem se oglasil enkrat na teden. Nekaj časa sem lahko skrival. Ko nisem delal dva meseca, sem hitro našel drugo službo, tako da sem v štirih letih menjal enih pet ali šest služb. Vedno sem imel srečo. Imel sem navado, da sem se napil in nisem šel v službo, ne da nebi mogel, ampak nisem šel. Potem me je bilo sram, rekel sem si: »bom še en dan, pa še en dan, pa še en dan...«. In, če te ni tri, štiri dni v službo, je itak brez veze.

Ste potem iskali drugo?

Da, drugo sem iskal. Sem imel kredit, limit, nekako sem to »flikal«. Takrat sem spoznal svojo partnerko. Se pozna že petnajst let, skupaj živiva. Spoznal sem jo, ko sem še abstiniral. Bilo nama je lepo. Videvala sva se ob vikendih. Enkrat pri meni, enkrat pri njej.

Kako bi se opisali v tisti fazi?

Nisem bil tako samozavesten, vsem sem rad ugodil. Če je kdo rekel, gremo pit ali pomagat h komu. Vem, čist v sebi vem, da sem »zafural« življenje. Lahko bi bil več. Lahko bi več imel, če bi se v mladosti prav odločil. Sem se vpisal nazaj v srednjo šolo, sem imel same petice. In med počitnicami sem začel ponovno piti in jeseni nisem šel ponovno v šolo. Vem, da zmorem več in to me stalno spremlja. Zdaj vem, da se moram s tem sprijazniti.

Če povzamem, se imate za sposobnega, vendar ste vedno poslušali druge in ne sebe. Nikoli niste znali reči ne?

Da, tako.

Kakšen pa je bil odnos drugih do vas?

Bil sem večinoma solo pivec.

Solo pivec, to pomeni?

Sam s sabo sem pil. Po službi sem šel v mesto in sem sam pil. Ker pred kolegi, ki so mislili, da še abstiniram, me je bilo sram zaradi tega.

To je potem bil razlog - piti sam?

Ja, sramota, da sem en poraz doživel. Tako sem večinoma sam pil, razen ob petkih, sobotah in nedeljah, ko sem bil s partnerico, sem se vzdržal, vsaj od začetka. Najina zveza je bila vedno bolj resna. Moje stanovanje je bilo denacionalizirano, bi ga moral odkupiti. Denar bi že imel, vendar kaj bi bil na obeh straneh. Odločila sva se in živiva pri njej. Stanovanje sem pustil lastnikom, krajši čas sem živel pa pri mami in bratu, da se je to prebrodilo. Zdaj sem pač tukaj. Na začetku me njeni starši niso najbolje sprejeli, ker so vedeli, da sem zdravljene alkoholik in niso verjeli v mene. Ko sem začel piti so opazili, niso pa nič kaj rekli, le dali so vedeti, da so imeli prav, da tisti, ki so zdravljeni...da oni ne verjamejo v to. Čeprav sedaj je zelo drugače, me zelo podpirajo. Če pečejo pecivo, ne dajo not ruma. Sedaj so čisto drugačni.

So se ozavestili?

Da, zelo.

Kakšen pa je bil vaš odnos, preden ste sploh kaj pili?

Isto kot do cigareta, da ne bom tega nikoli počel.

To je bilo vaše stališče?

Ja, ja. Moj oče je bil gradbenik, nikoli ni pil. Nobeden ni pil.

Kakšen pa ste imel odnos do alkohola v fazi pitja?

Vedno sem vsako stvar odlašal, tudi to sem, pol življenja. Rekel sem: »danes še pijem, jutri več ne bom«. Vedel sem, da mi to samo slabo »prinese«.

Ste se zavedal tega?

Da, samo, ko si enkrat odvisen, telesno odvisen, se ne moreš rešit.
Vedno sem izkoriščal, da sem pozabil.

To, da ste pozabili težave, probleme?

Da.

In kaj se potem zgodi?

Nekako pozabiš. Mislil sem, bom jutri rešil. Enako v službi, sem rekel: «danes še pijem, jutri ne več». Sem že napravil načrt, kako se bom doma izgovoril, da smo imeli kakšno praznovanje ali podobno.

Ste razmišljali, da to ni v redu, da morate nehati?

Sem razmišljal, ampak se nisem mogel odločiti. Mora priti res nek pritisk, ker sem bil prej bolj labilen. Nekateri so lahko, jaz se nisem mogel sam odločiti.

Kaj se je takrat dogajalo z vašim telesom?

Ko sem prišel na zdravljenje, sem imel padavico, so rekli, da so možgani in jetra očuvani. Ko sem pil sem videl, da nisem bil tako umsko, bil sem bolj pozabljiv. Tisti dve leti, ko nisem pil, sem bil s partnerico na kvizih, takrat mi je bilo v redu. Videl sem, da umsko sem še sposoben, tudi sedaj bi lahko. Verjetno ne tako več, dosti celic je propadlo, tudi starejši sem že. Sicer pa bi zelo rad dokončal srednjo šolo.

Je to vaš cilj?

To je moj cilj za naprej.

Se boste vpisali?

Vpisal ja, vendar trenutno je to finančno zelo..., pa tudi služba, delam v Ptuj, tako da pridem domov popoldan, ob štirih, petih, tukaj je večerna šola, niti ne vem, kako je, kdaj se začne. Tam, ko sem prej delal, sem si sam kosilo naredil, od sedmih, do devetih sem imel predavanje, pa sem vse sam zmogel.

Povedali ste, da se niste mogli odločit, da ste bili v takem »lebdečem« stanju, omenili ste, da mora priti nek pritisk. Kdaj je to oziroma kako je do tega prišlo, da ste se odločili za zdravljenje?

Veste kako je tukaj doma, imamo gorice in vino v kleti, kradel sem, ker itak ni moje. Ali pa, ko so bili zdoma, sem jim kradel pijačo iz bifeja. Meni niso nič direktno rekli, temveč moji partnerki, »non stop« so pritiskali na njo, ona pa na mene.

V kakšnem smislu na njo?

Govorili so ji naj neham, ona pa je govorila meni.

Na kak način?

Da drugače se bova morala oba izseliti.

Kako oziroma na kak način je partnerka pritiskala na vas?

Da, če se bo tako nadaljevalo, se bom moral odseliti. Da tako in tako nisva poročena in da bo tako lažje iti narazen.

Tudi to, da gresta narazen?

Da, to.

Je bil to tudi dejavnik pritiska?

Mislím... ímam pa jo rad. Pa tudi v službi niso nekako direktno rekli, so pa malo omenjali.

V službi tudi?

Ja, samo ne direktno.

Na kak način, na primer?

Včasih so mi bolj zaupali, nimam sicer srednje šole, se pa spoznam na načrte, niso mi jih več dajali, dajali so mi manj vredna dela, mislim takšna dela, ki jih dajejo takšnim, ki so šele prišli v firmo.

Ste to torej opazili razliko?

Ja, ja.

Je bil to način pritiska za vas?

Ja.

Partnerica pa v tem smislu, da se boste morali odseliti oziroma, da vas bo zapustila?

Ja, tudi njeni starši so mi rekli dvakrat: »čuj, tukaj ne bomo pijače trpeli«! To je bilo, ko sem prišel res »takšen« domov.

Kako je to vplivalo na vas? Kako ste potem začel razmišljati?

Ko sem bil trezen, mi je bilo lepo, so bili tudi do mene »fajn«. Kaj bi to zapravil, veliko sem v to vložil, štirinajst let življenja pa ni malo. Razumeva se in rad jo imam.

Še nekaj, ko ste bili trezen, so bili oni do vas v redu?

Ko nisem bil trezen me itak niso videli, sem se zapiral v sobo. So pa vedeli, da nekaj ni v redu.

Takrat niste bili med njimi?

Ne, ne.

Ste se v bistvu skrival?

Ja, skrival. Drugi dan pa me je bilo sram. Ko sem prišel iz službe me je bilo sram pokazati se.

Torej občutek sramu, krivde?

Da, sram in krivda. Sramu je bilo največ. Zelo.

Kako je to potem potekalo, odločitev?

Najprej mi je partnerica našla bioenergetika, naj to poskusim. Nisem v to verjel.

In?

Včasih sem celo prišel malo »pod gasom« in potem šel na terapijo. Bioterapevt je rekel: »če verjameš, te lahko pozdravim«. Sem rekel: »dobro je, v redu, jaz v to ne verjamem.« Partnerica je iskala, bila je v Vojniku in Mariboru. Ko sem pijan, sem bil včasih nasilen in sem govoril zelo prostaške besede.

Do partnerke?

Da, do nje. Sram me je bilo, razmišljal sem, da se moram odločit, ker tako dalje ne gre več. Šel sem do zdravnika, da grem na zdravljenje. Zaradi »gužve« v bolnici sem bil na čakalni listi in še vedno sem pil.

Po treh mesecih so me poklicali, da lahko pridem na zdravljenje, da je postelja prosta. Sem pa že moral piti »šnops«. Rekli so: »Če ste v hudi težavi, lahko pridete tudi tako«.

Tako, kaj to pomeni?

Če bi čutil krizo.

Da lahko prideš po vplivom alkohola?

Ne, trezen moraš priti, jaz pa sem prišel pijan. Treznost je bila pogoj za pričetek zdravljenja. Torej 0,0 alkohola v krvi. Jaz sem to vedel, pa še vseeno sem tisti dan pil. Spil sem eno pivo, rekel sem: »to bo pa zadnje«. Mislil sem, da se bo to »zluftalo«. V bolnišnici sem pihal, nisem mogel začeti zdravljenja, ker sem napihal. Naslednji dan pa nisem napihal in lahko sem pričel z zdravljenjem.

Kako je to potekalo, metode terapije?

Govorili smo o svojih težavah, vzrokih za pitje...Najprej je edukacija in če se odločiš, greš dalje. Imaš tudi izpit iz alkoholizma. Povabijo tudi svojce. Imeli smo razgovore. Po vsem tem se odločiš, če greš dalje, na zdravljenje ali ne.

Kaj se je takrat dogajalo z vami?

Nisem vedel, da bom šel dalje, ker sem že bil pred osmimi leti na zdravljenju. Terapevtka me je vprašala, če bi želel nadaljevati. In sem se odločil za nadaljnje zdravljenje, intenzivno zdravljenje.

Kako to terapijo izvajajo?

Tam nisem bil pod prisilo, lahko vsak dan greš, moraš pa živeti po njihovih pravilih, če pa ne, te pa kazensko izključijo.

Točno vse določeno?

Ja, vstaneš ob šestih, pregled sob, telovadba, zajtrk, zdravila, prve učne ure, pavza, tukaj lahko prvo kavo spiješ, prej lahko, če te ne vidijo.

Torej točno določen urnik?

Ja, do večera, do desetih, vsaki dan.

Dva meseca?

Jaz sem bil štiri mesece in en teden.

In to ves čas?

Ja, ves čas, ker se učiš, da imaš v življenju nek red. Ker alkoholik nima reda v življenju, v teh štirih mesecih se tega naučiš. Sedaj sem spoznal, ne to, da ne smem piti, temveč to, da nočem. Alkohol mi je dal to, da smo govorili kako je bilo »fajn«, ko smo pili.

Ko smo bili s kolegi, med počitnicami, to je bilo samo pijančevanje. Enkrat sem bil na plaži. Bil sem s takšnimi, ki smo vsi radi pili. Pa tudi, ko sem šel s partnerko, kaj je bilo, kreganje je bilo. Sedaj, ko že dve leti abstिनiram, so bili zelo lepi dopusti.

Kako je torej alkohol vplival na vaše življenje?

Negativno, same težave.

Kakšen je vaš odnos do alkohola danes, oziroma do ljudi, ki pijejo?

Sem nevtralen, v službi imam res dobre sodelavce. Ne silijo in ne ponujajo mi. Tri četrť ljudi mi je čestitalo, da sem se odločil tako. Do tistih, ki pijejo, pač pijejo, to je njihova odločitev. Če pa meni, povem, da že en je preveč.

Kaj je danes drugače kot prej?

Prvo kaj je, dobro je živeti svobodno in brez strahu. Prej me je bilo vedno strah, ko sem pil v službi, kaj bo potem doma. To je takšen občutek, da ga je res zelo težko opisati. Najini odnosi se »glih« niso, mislim so se zelo uredili, vendar ne tako, kot sem pričakoval. Dostikrat popustim njenim zahtevam in željam, moje dam bolj na stranski tir. Vendar tudi za moje se da »zmenit«. Mogoče preveč hitro pričakujem vse. Drugače je tudi z njenimi starši, tudi oni so se spremenili do mene in v odnosu alkohola do mene. Ker prej smo vedno kaj praznovali, recimo abrahama in so mi takrat rekli: »en kozarček pa moraš«. Čeprav so vedeli, da sem bil na zdravljenju. Sedaj pa nikoli, tudi če je kako pecivo z rumom, mi tega ne ponujajo. Tudi okolica je drugačna. Sem jim povedal, ker niso vedeli, da sem bil na zdravljenju. Ponujali so mi: »boš enega, en kozarček«. »Ne bom, sem bil na zdravljenju«! Po tem je čisto drugače.

Kako se vidite v prihodnosti?

Prvo, kar je, rad bi naredil srednjo šolo. To je največji cilj. Izpit za avto sem napravil. Pred štirimi meseci sem pustil cigarete. Doma sem uredil odnose, tako da sem trenutno zelo zadovoljen. Pa tudi z bratom in mamo so odnosi »koliko toliko«. Enako pa je to, da se lahko pogovarjamo o vremenu, športu, politiki, če pa kaj bolj konkretno, pravijo, kar je bilo, je bilo. Če grem na obisk in če malo več govorimo, mi vedno govorijo kakšen sem bil prej.

Se torej vračajo?

Ja, ja. Sprejemam jih takšne, kot so, nebi jih spreminjal.

Če povzameva dejavnike, ki so pripeljali do pitja?

Družba, moja nesamostojnost.

To pomeni, da ste se pustili, da drugi vplivajo na vas?

Da so me vodili.

Ste si želeli piti ali ne?

Niti ne. Doma se nismo razumeli, nič me ni vezalo na dom, sploh takrat, ko so umrli stari starši. Potem me ni dosti več vezalo na dom. Prepustil sem se volji drugih, če so rekli, da bom pil, sem pil. To je bilo to.

Še kakšen drugi dejavnik?

To, da sem bil sprejet. Če bi bilo več razumevanja in topline doma, bi me kaj vezalo na dom, tako pa... Tako sem razmišljal, naj grem takoj po službi domov ali ne. Eno pivo sem že spil...

Kako je to, ko si sprejet?

V začetku je mogoče »fajn«, potem pa vidiš, da to ni to, vendar pa vidiš, da si toliko v tem, prepuščen, da si ne moreš več sam pomagati in potem životariš, to je to. Enih deset do

petnajst let je bilo samo životarjenje. Do dvaintridesetega leta, ko sem spoznal svojo zdajšnjo partnerico.

Če ponoviva, dejavniki, ki so vplivali na odločitev za zdravljenje?

Pritisk za izselitev s strani partnerke in njenih staršev.

Kaj pa samo stanje, kot je bilo? Alkoholiziranost, odvisnost, je tudi to vplivalo?

Tudi to je vplivalo na odločitev. Moj poraz v življenju, da je potrebno nekaj spremeniti. Samo sem čakal. Še večje pritiske.

Torej ste v tej fazi predstavljali na naslednji dan, vendar naslednji dan niste zmogli?

Nisem zmogel toliko moči, da bi se sam odločil.

Torej so bili oni ta dejavnik, ki vas je potisnil?

Da.

Kako pa je bilo s tem, priznati samemu sebi, obrambni mehanizmi?

Bili so kar močni, so bili močni.

Kako so vplivali na vas, kam so vas vleкли?

Vlekli so me proč od zdravljenja. Da še ni tako slabo, vedno sem nekaj dobrega iskal. Mislil sem, da ni tako slabo. V podzavesti pa je, da sem potreben..., da je to življenje bedno, potem pa, ko sem spil, se je to malo pozabilo.

Kako pa je bilo takrat, ko ste šli na zdravljenje in ste napihali in potem ste šli nazaj domov, popoldne ste spili, drug dan pa ste imeli 0,0...?

Niste me razumeli. Ko sem prišel prvič na zdravljenje, bi me sprejeli, samo ni bilo prostega mesta. Rekli so, da me pokličejo, če pa bi imel abstinečno krizo, pa lahko pridem prej. Videli so, da izkoriščam, dali so mi pihat, tako je to bilo. Sem tako dvakrat izkoristil. Potem, ko sem napihal, sva kar ostala v Mariboru in se nisva vračala drugi dan. Takrat sem v trenutku zaspal, ker sem mislil, če bom spet napihal, spet ne bo nič.

Kako je bilo potem s to krizo?

Potem, ko si na zdravljenju tri tedne, ne moreš iti domov. Tri tedne si not.

Kaj se je dogajalo z vašim telesom?

Abstinenca, ni bilo težko, itak ne moreš priti do »njega«, si med tistimi, sebi enakimi, imel sem izkušnjo že od prej.

Ste imel tisti uvid, da to želite?

Ja, ja. Takšno olajšanje sem doživel, ko sem videl, da sem napravil tisti prvi korak in da več ni tako hudo, da me nekateri podpirajo. Lahko je smo boljše, slabše ne more biti.

Še mogoče kaj?

To je to, več ne vem kaj bi rekel.

Hvala.

Intervju 7 – 29.10.2008

Socialno okolje od mladosti dalje...?

Rojen sem na Hrvaškem, osnovno šolo sem obiskoval v Krapini, izučil sem se za steklarja. Bil sem sin edinec. Oče je bil delavec in je delal v tovarni stekla. Mati je bila gospodinja. Doma smo imeli kmetijo, dela je bilo precej. Oče si ga je rad popil. Na začetku ni bil pijanec, si ga je pa rad spil. Ko se je upokojil, se je zapil. Lahko rečem, dokler je hodil v službo, imel je bonificiran staž, do takrat se je »koliko toliko« držal, že zaradi službe. Potem pa se je res čisto »pripil«. Tako da sva z ženo prevzela stroške in delo doma.

Ko ste bil še otrok je vaš oče že pil ali ne?

Je, je. Pil je, ni bil ne vem kakšen pijanec, je pa pil, mislim da so bili to tisti časi. Takrat se je na veliko gradilo hiše, se je delalo, ljudje so si pomagali med sabo. Vsa gradbena dela so se delala zastonj, delavec pa je bil toliko vreden, da je dobil jesti in piti, to je bilo plačilo. To je bil običaj. Tako je bilo povsod v tistih časih. Da si prišel poceni skozi, si plačal dva ali tri zidarje, ostalo se je pa pomagalo. Sosedje, sorodniki... Tako se je delalo. Takrat je bilo tako, po delu pa so bili vsi »dobre volje«.

So vam kot otroku ponujali alkohol?

Kot otroku še ne. Mogoče v sedmem, osmem razredu kakšen »špricer« ali mogoče kakšen sladki liker. Pravzaprav pitje se je začelo potem, ko sem začel hoditi v poklicno šolo. Zjutraj smo imeli prakso, popoldan pa pouk. Sedem ur je bila praksa, bili smo dve skupini. En teden smo bili od petih do devetih, en teden pa od devetih do dvanajstih. Pouk pa je bil popoldan. Takrat se je začelo. Tudi pošiljali so nas po pijačo za delavce.

Kdo vas je pošiljal?

Na žalost, mojster, ki to nebi smel. Pošiljal nas je v trgovino po pijačo. Ko sem pijačo prinašal, mi je vedno ponujal. Pa sem »šluknil«. Tako se je začelo. Treniral sem tudi nogomet, po treningu smo hodili na pivo. Češ, ne boš nogomet igral in oro pil, to že ni lepo izgledalo. Normalno, da sem pivo pil. Tu nekje se je začelo.

Kakšen so imeli torej odnos do alkohola ti sodelavci na praksi?

Nekateri so bili kroniki, že niso mogli brez alkohola zjutraj delati.

Kaj so od vas pričakovali?

So mi ponujali, »pa daj, pa daj«. Včasih sem pil, včasih ne. Bilo je tudi odvisno, kakšna pijača je bila. Če je bilo kaj sladkega, tisto sem si spil, če je bil pa encijan, tisto pa normalno nisem pil, je bilo pregrenko.

Kakšen je bil pa vaš odnos do tega?

Včasih mi je »pasalo«, včasih ne. Na začetku mi je bilo »nerodno«, če je pa rekel trikrat daj, sem pa tudi vzel, pa si malo »šluknil«.

So vas torej silili?

Ja, praktično silili. To je bilo kot plačilo, da me je lahko naslednjič zopet poslal po pijačo.

S pijačo vam je »plačeval« pot?

Nekako tako bi lahko rekel.

Ste čutili kot prisilo?

Prisila ni bila, vendar sem bil star petnajst let in me je bilo tudi malo strah. Starejši možakar je rekel: »pojdi!«, pa sem šel.

Torej vpliv avtoritete?

Takrat je bilo malo drugače kot danes. Fantje smo bili bolj v strahu kot so danes.

Kaj bi se zgodilo, če nebi hoteli iti po pijačo oziroma ne bi hoteli piti?

Nič se nebi zgodilo, ker pravzaprav, če bi me delovodja dobil, bi jih dobil okrog uh. Po eni strani je bilo prepovedano, po drugi strani pa so vsi pili. Delovodja je vedel za nekatere, da če ne bodo spili, bo slab »šiht«.

Kako pa je bilo v nogometnem klubu?

Nisem dolgo igral, so me polomili. To je bilo do devetnajstega leta. Potem sem odšel v vojsko. V vojski sem se »šlepal«, ker sem imel poškodbo kolena. Potem po šestih mesecih sem šel na operacijo v vojaško bolnišnico. Ni najboljša uspela. Po vojski sem poskusil ponovno trenirati, nato sem dobil še dvakrat vodo v koleno, rekel sem: »naj gre k vragu nogomet in vse skupaj«. Ne bom puščal zdravja na igrišču, brez veze. Tako, da sem takrat nogomet zapustil. V službi je bilo pa tako, da sem pil, doma pa tudi sem spil »kakšen špricer«, če sem delal ali kam šel pomagat. Smo šli delat, »akcija«. Doma smo imeli vinograd, bila je čista navada, da sem si spil »špricer«. Naredil sem si redkega ali malo močnejšega, da bi pil samo vodo, je bilo paže malo težko. In to je tako, da se stopnjuje.

Kako je to potem potekalo?

Na začetku sem pil iz navade, če je delo, normalno, da je bila žeja, lahko bi pil vodo ali sok, samo to ni bila navada, pil sem alkohol. Na začetku iz navade, v službi pa tudi. Na primer vino smo lahko nosili v službo, kislava voda je bila v službi zastonj, tako da je bil »špricer« »zastonj«. Nosilo se je od doma, lahko pa tudi iz trgovine. Bila so obdobja, da smo lahko skozi »vratarno« »komot« nosili alkohol, potem se nekaj časa ni smelo, potem se je spet lahko, včasih smo »švercali«.

Kako je bilo s sodelavci v službi?

Bilo je tako, da starejši so bili vajeni, oni so bili že »potrebni«. Lahko rečem, da je pri nekaterih že šlo za rahlo odvisnost. Vsako jutro se je zbiralo za žganje. Osem, do devet nas je bilo v skupini in je vsak nekaj prispeval. Meni bi bilo nerodno (od začetka), da nebi prispeval. Tako sem se na to navajal.

Torej je bilo to v službi čista navada?

Da. »Špricer« smo pili za žejo. Tisti, ki je pri delu odnašal steklo je bil »eintreger« in »kelner«. Delal je »špricerje« in jih delil. Tam je vroče in delo je fizično naporno, posebej pri težkih artiklih. Tako, da piti »paše«. Se enostavno nisem zavedal, kaj to je. To se je stopnjevalo.

Kako se je stopnjevalo pri vas?

Prišlo je tako, da sem že imel potrebo. Nisem pil zaradi sodelavcev, temveč zaradi potrebe. Če nebi oni rekli, bi rekel jaz: »kaj danes pa ne bomo...«? Čez čas sem videl, da mi je to postala potreba. Ko sem bil star trideset oziroma nekaj čez, sem že rabil.

Ste se zavedali, da morate?

Da, no samo, če ni bilo, ni bilo konec sveta. Samo organizem je že..., bilo bi dobro, če bi bilo. Lahko bi rekel, da je bila prisotna že rahla zasvojenost. Potem se je stopnjevalo, stopnjevalo. Jaz bi verjetno še sedaj pil ali pa zagotovo, če nebi bil agresiven, ljubosumen do žene. Dvakrat sem jo pretepel. Takrat sem videl, da to ne pelje nikamor več. Z ženo bi lahko šla narazen, da bi se družina razbila. Tako sem se odločil, da grem na zdravljenje.

Kako je bilo s tem pitjem v službi, ste bili za ali bolj ne?

Ni me mogel prisiliti, to me ni mogel. Ni mogel reči, ti moraš iti po pijačo. Rekel je pojdi, pač sem šel. Potem, ko sem se vrnil, pa je vedno ponujal: «daj si malo, pa daj». Včasih sem, od začetka mi je še bilo nerodno in me je bilo sram. Čez čas, čez pol leta, sem si pa »šlukno«. Odvisno tudi, kakšna pijača je bila. Če je bil pelinkovec, tisto je šlo, če je bil encijan tisto ni šlo, nisem hotel.

Je bila praksa glavni razlog, da ste prišli v stik z alkoholom?

To je, da.

Klub?

Tu je bilo tako malo.

Potem pa v službi?

Da, služba ja, tam se je začelo res, da se je pilo. Pa tudi doma potem, ko sem delal, sem si spil »špricer«.

Zjutraj v službi ste že pili, kakšne količine so to bile? Ste pili vino ali kaj drugega?

Vino, vino ni bilo tako pogosto. Žgano, no včasih je bilo, včasih ne. Ja to je bilo, en liter na osem do devet ljudi. Mogoče, če sosednja skupina ni imela, smo ponudili še njim. Mogoče sem spil 0,3 mogoče 0,5 deci. To je krožilo.

Kako pa je bilo z vašimi obrambnimi mehanizmi, ste se zavedali, da to ni v redu? Ali je to bilo za vas čisto normalno?

To je bilo čisto normalno.

Tako ste mislili?

To je pač bilo čisto normalno. Ni bilo nič, da bi mislil, da bi moralo biti kaj narobe s tem.

Kako je bilo doma, v družini v tem času? Kako je reagirala žena, otroci?

Na začetku je to bilo še vse nekako normalno. Potem, ko sem že bil »subpijan«.

Kako?

Ne, da sem bil pijan, temveč, da sem ga čutil.

To pomeni?

Na pol pijan. Takrat sem bil bolj agresiven, siten, Tako je bila, po domače povedano, »rovajinka« doma. Da mi pač nič ni »pasalo«.

Če je še zena kaj rekla?

Potem pa normalno, da je to bil dolit bencin na ogenj. Tako, da to ni bilo dobro za družino, vsekakor ne.

Ste se tega takrat zavedali, da nekaj ni v redu glede alkohola?

Ja, mislim, sem se zavedal, da ni prav, samo sem že bil tu nekje »notri«, da je bil alkohol, sem se »lamal« z njim. Včasih je alkohol že prevladoval.

To pomeni, da ste se zavedali, da to ni v redu, da mogoče nebi, po drugi strani pa je bilo nekaj, da ste pili. Vas je neslo?

To je tisto. Na primer, ko si spiješ »špricer«, dva, tri in tam se začne boj, sam s sabo. Vem, da če še bom spil dva, tri, da ga bom čutil, da bom pijan, da to ni v redu.

To glede na količino?

Se človek zaveda, koliko ga lahko spiže. To, da piješ, ja čisto normalno. Samo to pa je bila borba s sabo, da ne bom pijan. To pomeni, da sem si alkohol razdelil.

To ste vi tako počel?

Da. Recimo, da sem si alkohol razdelil za cel dan, pa da sem bil zvečer še »trezen«, ne da bom pijan.

To pomeni cel dan malo?

Da, to je bila tista borba, ko se mi je »luštalo«, po domače povedano, da bi spil. In tu se začne, da si spiješ kakšno vodo, da ni »špricer« ali če je, ali če je malo vina ostalo gore ali res redki »špricer«, to so tiste borbe, ko veš, da ni dobro, če boš spet »nažgan«.

Borbe v smislu prisiliti oziroma disciplinirati se, da niste toliko pili?

Da.

Po drugi strani pa?

Alkohol te vleče, praktično sem že bil odvisen, sem bil že odvisen. In sem rabil alkohol, vedel pa sem, da ne bo dobro, da se bom napil.

To pomeni razdvojenost?

To je tisto, da se sam s seboj boriš.

En del tebe ve, da ni v redu?

Drugi te pa vleče.

Kako je s tem, kateri zmaga?

Ja, dlje gre, bolj alkohol prevladuje. V tem je problem. Lahko še to vlečeš, samo se stopnjuje, da potem že alkohol prevladuje.

Kako je potem s tem, ko alkohol prevlada, se še vseeno zavedate? Ste se zavedal, da ni v redu?

Da.

In vseeno vas je vleklo?

Ja, zavedal sem se, samo to je tisto, mislil sem si saj če še en »špricer« spijem, saj pa ne bo nič narobe. To je tisto, kot da ti alkohol sam govori: »saj malo pa še lahko«. To je to, v tem je problem. Imel sem še neko »kontrolko«, »kontrolka« v glavi dela, da to ni v redu, samo alkohol pač prevladuje.

Kako pa je bilo takrat z vašim telesom? Ste bili zdravi, manj zdravi, kako ste se počutili?

Nisem imel nekih bolezni. Bolan nisem bil, samo to, če sem bil zvečer pijan, da sem bil zjutraj nekako »celi zmatran«. Ni še bilo, da bi se zjutraj tresel, pa to, tega še ni bilo.

Torej abstinečne krize niste imeli?

Ne, tako daleč nisem prišel. Tako da, če bi bil zvečer »nakresan«, pa šel zjutraj v službo, sem pač lahko šel, delal sem brez problema, brez alkohola. Brez tega: »zdaj pa mora biti«. Ni bilo, no potem, ko pa sem šel domov, sem šel v gostilno slučajno na »špricer«, če pa ne, sem pa prvo, ko sem prišel domov, šel v klet in sem spil »špricer« pred kosilom.

O čem ste največ takrat razmišljali? Kaj vas je najbolj okupiralo?

Zavedal sem se, da to ne velja in da bo treba zmanjšati. Nisem se pa nikoli zavedal, da to ne bo šlo. Mislil sem si: »da ga malo »vserjem«, da ga včasih malo preveč spijem.«. Mislil sem, da bom to lahko kontroliral, pač zmeren pivec. Mislil sem, da lahko to naredi samodisciplina. Nikoli pa nisem razmišljal o tem, da bi prenehal piti, da bi bil anti alkoholik ali pa, da bi šel na zdravljenje od alkohola, to ne. To si nisem predstavljal, sem pač mislil, da bom lahko to sam zreguliral, da bom pil tam nekje v »normali«. Potem, ko sem začel biti agresiven do žene. Hčere so se oženile. Z ženo sva ostala sama. Nekako sem bil tudi razočaran.

Kaj razumete pod tem razočaranjem?

Mislil to, da sva sama ostala. To je sicer normalno, da se je starejša oženila v drugi kraj, mlajša tudi. Nekako sem bil razočaran. Otroci so se izšolali, zdaj so odšli in ostal sem sam. Tako sem bil razočaran.

Kako je to vplivalo na vas?

Še bolj sem stopnjeval pitje. Če je bil kakšen »špricer« ali pivo več, mi je bilo drugače.

Kaj se je zgodilo s to razočaranostjo, ko ste pili?

To sem potem nekako začel ženo kriviti, da je ona kriva, začel sem biti do nje agresiven, začel sem jo pretepati, potem pa sem se odločil, da je konec s tem. Da pač tako več ne gre.

Kaj je bilo tisto, da ste prišli do te točke? Je na vas kdo od zunaj vplival ali ste prišli do tega sami, da tako ne gre več?

Ne, sam sem to občutil. Sam sem čutil, da ne delam prav. Vedel sem, da ne delam prav, da to ni »nikakvo« življenje, sam sem bil razočaran s tem življenjem, ki sem ga imel. Jaz sem to vedel, da to ni življenje, da se ga bom jaz napil, da se bomo kregali, topli in ne vem kaj še. To ni življenje.

Pomeni to, da vas je situacija prisilila v to, da ste prišli do točke, ko ste se odločili za zdravljenje?

Da, enostavno sem razmišljal, da to ni. In ko sem spoznal, da ne bo šlo s tem, da bi postal zmerni pivec. Sem videl, da sem se boril, boril in da sem nazadnje vedno izgubil to borbo s samim sabo, da je alkohol prevladal, sem se odločil, da grem na zdravljenje.

Kakšen je bil odnos drugih ljudi do vas v tej fazi? Kako ste to občutili, so vas stigmatizirali?

Niti ne, nisem še tisto bil, da bi me nosilo ali da bi bil po »grabah« ali kaj. Toleranco sem imel zelo visoko. Tudi to, če sem se napil, sem se napil doma.

Kaj je bil razlog, da ste pili doma? Na skrivaj?

Ne, ne, recimo, če sem delal, sem si spil dva, tri »špricerje«. Kolikor še nisem bil pijan od prej, sem se nekako zvečer »naložil«. Alkohol je bil pač močnejši od mene. To je to. Ljudje pravzaprav niso vedeli, da toliko pijem, kot sem v resnici pil.

Potem ste se odločili za zdravljenje?

Potem sem se odločil. Tako ni več šlo. Verjetno bi šla z ženo narazen.

Je bil tudi to dejavnik?

Ni mi sicer rekla, da greva narazen, vendar je nekje »gorela kontrolka«, da bi lahko odšla.

Vam je dala signal?

Ja, dala mi je misliti.

Vas je njeno vedenje tudi prisililo v zdravljenje?

Verjetno, če bi me prisiljevala, bi »kontra« reagiral. Če bi mi rekla, da moram iti na zdravljenje, bi verjetno še bolj pil.

Kako se je torej vaša žena takrat vedla do vas?

Videl sem, da je bila potolčena, žalostna. Tudi njena služba je bila pod vprašajem, vse skupaj je bilo narobe. Tako sem se odločil, da grem na zdravljenje in dosti tega »sranja«.

Kako je bilo potem z zdravljenjem?

Šel sem v Vojnik. Poklical sem hčerko. Takrat sem res dva, tri dni skupaj pil. Poklical sem jo, da me je peljala. V Vojniku sem napihal 2,89 ali 2,98, ne vem točno. Sprejeli so me. Tam sem bil pet dni, od torka do nedelje. Ker prostora ni bilo, so rekli, da grem v ponedeljek domov. Hčerki so dali telefon od Ormoža in Maribora. V Ormožu je bilo prosto. Šel sem v Ormož in tam ostal dva in pol meseca.

Kako ste se tam počutili, kakšen je bil vaš odnos do tega programa?

Prve dni sem bil nekako zgubljen, malo sem čutil pomanjkanje alkohola. Malo sem čutil, ni bilo »pregrozno«, kot je bilo z drugimi.

Torej ste imeli abstinenco krizo?

Malo sem jo imel, ni pa bila nekaj groznega. Na začetku sem bil trmast, o sebi nisem hotel govoriti, sem hotel, vendar ni šlo. Sicer sem bolj tih, nisem neki »galamđija« ali kaj. Besede so morali vleči iz mene, proti koncu sem se bolj odprl.

Ste se vključil šele na koncu?

Ne, vključen sem bil ves čas, samo sem bil redkobeseden. Vključil sem se takoj, samo to zdravljenje nisem poznal, to je bilo zame »Špansko selo«. Aktiven sem bil ves čas. Tukaj se je videlo, kdo se je sam odločil, kdo pa je bil pod neko prisilo. To lahko takoj ločiš. Mislim, prvih štirinajst dni ne, po enem mesecu pa že lahko to ločiš, kdo je bil tam resno in kdo ne in brez koristi.

Kakšen je bil pristop terapevtov, na kakšen način?

Terapevtska skupina je bila »prgava«.

»Prgava«?

Čisto avtoritativna. Terapevtka mi je večkrat spustila »kajlo«, da me je ponižala. Lahko bi rekel malo »brezobrazno«, takšen sistem je pač imela. Včasih smo se tudi grdo gledali, da se je zaiskrilo. Tako je pač delala. Ne vem, če bi bilo tudi pri drugem terapevtu tako ali ne. Jaz sem šel tja z namenom, da pustim, ne da bi tri mesece bogu dneve kradel.

Torej je bilo bolj na »oštro«?

Da.

So vas hoteli razbiti?

Ne, enostavno ti dokaže, da te spusti na tla, da ti dokaže, da si res bil v »dreku«. Na koncu sem »skužil«, da je boljše, če sem rekel, da sem kakšen liter več spil kot sem ga v resnici potem sem bil »njihov«.

So vas soočali?

Vsakdo je rekel, da je spil manj kakšen kozarec kot ga je v resnici. V tistem je terapevtka provocirala, poniževala, da ni res, da si hodil pijan, »poscan«, »pokozlan«, da si se po jarkih valjal. Dobro, nekateri so, nekateri ne. Nisem tega sprejel najlažje, vem, da sem ga »sral«, ona pa je še bolj »pljuvala«, kot je bilo v resnici. To boli.

Kako je to potem šlo do konca?

Potem sem videl, da pač boljše, da rečem, da sem ga več spil, kot sem ga, pa sem si bil »dober«. Ni bilo kreganja, dobro je, če pravi, da sem pil, pa sem.

Kakšen je bil torej vaš odnos do te terapije, načina tega dela?

Jaz sem verjel.

Ste se na začetku upirali?

Na začetku da, ker sem moral priznati, da sem bil v večjem »dreku«, kot sem bil dejansko. Imeli so pač neko normo pijanca, kronika. Nekje sem se našel, samo na koncu sem moral priznati, da sem bil »totalka«. To je to. Tu nekje je bilo, ko pravim, da je bila »prgava«, vse nas je dala v isti koš. Si pijanec in »gotovo«, pa ni važno koliko si spil.

Vam je bilo to všeč?

Normalno, da ne. Ni mi »pasalo«, da je nekdo »pljuval« po meni še bolj, kot sem si zaslužil.

Ste si mislili: »jaz pa še nisem takšen«!

Ja, ja, hotel sem, da nebi bil tako nizko, kot je ona govorila. Potem sem videl, da je boljše, da sem rekel, da sem bil in ni bilo prepira, »trzavice« in smo si bili »dobri«.

Če vas prav razumem, je terapevtka v bistvu napadala vaše obrambne mehanizme?

Da.

So obrambe dopuščali, da bi še pili?

Jaz sem šel odločen, da neham piti, ne kar tako. Bilo pa mi je težko, da me je čisto »potolkla«, da sem bil res nič.

Ste se potem sprostili, nehali upirati?

Da, potem sem se. Rekel sem, dobro, če pravi, da sem spil pet litrov, sem rekel, da sem jih. Ok, »baš me boli briga«, naj govori kaj hoče.

Kako ste se počutil?

Čisto v redu. Prej pa sem bil užaljen, bi lahko rekel. Mislil sem si: »Kaj boš ti meni pravila, da sem »požrl« pet litrov, če sem pa samo dva. To je bilo to. Potem pa, če je rekla, da sem pet, sem pa rekel v redu, sem pa pet. Sprostil sem se in mi bilo nekako bolj »ravno«, »baš me boli briga«. Če toliko, pa toliko, ona že ve!

In potem dalje?

V redu. Nisem imel več odpora in sem se lahko bolj odprl. V redu smo sodelovali.

Kako je bilo potem naprej?

Napravil sem hišni red in te izpite, to sem napravil. Potem sem šel domov. Bil sem z svojim avtom. Torej sem bil tam dva in pol meseca. Malo me je bilo strah ali pa precej, bi lahko rekel, pa ne tega, da bi se bal, da ne bom zdržal, temveč to prepričanje, da je to kot cigareti. Nekoč sem tudi kadil, sedaj je sedem let, da sem prenehal. S cigareti sem imel ob prenehanju probleme, težke probleme. Dva meseca je bilo res hudo. Bilo me je strah, da je brez alkohola še mnogo težje, kot brez cigaret, da bo hudo, ker vem, kako je bilo z cigareti, da je bilo res hudo. Je pa res, da je bilo pri cigaretih tisto ponujanje: »boš še?«, mislim »zajebancija«, pri alkoholu pa tega ni bilo.

Ko ste prišli nazaj, vam niso več ponujali?

Ne, ne. Kolegi so bili korektni. Sem jim povedal: »vi lahko pijete, meni to škodi«, bilo je tudi omejeno pitje v službi, zaradi zakona, tako da v podjetju ni bilo več pitja. Prej je bilo pivo normalno, si lahko kupil. Ti, kateri so pili, so morali piti na skrivaj. Potem, ko sem to opazoval mi je bilo nekako smešno in žalostno, ko sem videl, kaj je človek vse sposoben za alkohol, kako so se skrivali, da so skrivaj pili.

Je razlika prej in potem?

Ja seveda, velika razlika, to je res, kot dan in noč.

Kaj pa vaš odnos do alkohola, kot otrok, ko še niste pili, kaj ste takrat mislili o alkoholu?

Nikoli si nisem mislil, da bom v to prišel.

Kaj ste si mislili?

Vsekakor, da ni v redu. Šele, ko sem bil dvajset ali petindvajset, sem si ga lahko spil, da bi bil pa pijanec, to pa ne.

Vaš odnos do alkohola sedaj?

Jaz ga nikomur ne branim, kdo hoče naj ga pije. Jaz vem, da sem svoje spil. Če sem v družbi, kjer pijejo alkohol, me to nič ne moti, jaz si spijem sok ali vodo, to sploh ni problem. Nimam nobene »lušte« piti alkohola, kdor pa hoče piti pa naj pije. Nočem izigravati drugih, da naj ne pijejo, mislim, da je to čisto »brez veze«, da bi nekomu nekaj svetoval naj ne pije, zakaj pije... mogoče nekomu, ki je čisto na začetku, kakšen nasvet.

Kdor pa pije že bolj resno, pa to nima smisla, ker pač moraš »pasti«, in sedaj kdor se odloči za ta korak. Človek mora enostavno dozoreti.

Kaj vas sili v to, da se zdravite? Mogoče zavest o prejšnjem stanju?

Da, vsekakor.

Kako se vidite v prihodnosti?

Abstinenca, to je osnova, to je vse. Če ni abstinence, mi vemo, na čem smo. Če ni abstinence, potem je vse brez pomena, kakršnikoli načrti, ker bi se vse zrušilo, kot hiša iz kart, tako da to je osnova. To je temelj, glavni temelj in brez tega ni nič. Potem pa lahko načrtuješ prihodnost, brez abstinence pa ni nobene prihodnosti.

Še mogoče kaj?

To je tako, da moraš biti trmast. Trden moraš biti, to je edina rešitev.

Kaj bi se zgodilo če nebi bili vztrajni in trmasti?

Padel bi.

Še to vedno obstaja v vas, vas to vleče?

Ne, ne! Mislim na vpliv okolice. Najnevarneje je na začetku, ko se vrneš iz zdravljenja. Moram pa biti ves čas pozoren. Vidimo primer, ko je en dvanajst let abstiniral, si je spil, začel z brezalkoholnim pivom in v par mesecih »prilumpal do konca«. Zato mislim, da je ta skupina ena stvar, ki mi da misliti.

Dejavnik, ki sili v način življenja brez alkohola?

Da, opozarja. Ponovno pitje je začetek konca.

Zavest o tem vas sili, da vztrajate?

Moram. Vem, da ne smem. To je opozorilo.

Še mogoče kaj? Ne.

Hvala.

Intervju 8 - 29.10.2008

Prosim, da predstavite svoje socialno okolje, družino, vrstnike, prijatelje, sodelavce...?

Sem zdravljn alkoholik, rodil sem se doma, v revni družini. Živel sem pri stari mami, ne pri mami. Strici so bili alkoholiki, prav tako stara mama. Denar se je vedno našel, stara mati je hodila okrog delat, tako je zaslužila denar in dobila pijačo, doma se je pilo. Kot otrok sem rasel v takšnem okolju. Mati je delala v tovarni stekla, bil sem nezakonski otrok. Imeli smo majhno kmetijo, do 5. razreda sem bil uspešen, nato pa je name že vplival alkohol, že takrat sem se kdaj napil.

Ali je stara mati pila? So pili tudi strici?

Da, 5 stricev, vsi so bili nezaposleni. Delali so na črno. Pili so velike količine alkohola, stara mati je morala od doma večkrat bežati, vključno z mano. V družini je bilo nasilje, s staro mamo sva morala spati pod »milim« nebot. To se je velikokrat dogajalo.

Strici so se nato zaposlili in v mladih letih umrli. En se je obesil v zaporu, drugi se je ubil s kolesom, en se je zaposlil v Celju, en je šel v Ameriko. Doma se je umirilo. Stara mati je kmetom okoli pomagala, zvečer prišla domov in pila, zvečer je bruhalo, mi otroci smo se jokali. Še dve teti sta bili doma in en stric. Stara mama se je še enkrat poročila in imela še 3 otroke.

Kakšen je bil vaš odnos do alkohola in okolja doma?

Živeti sem moral s tem, v strahu. Staro mamo so sosedje včasih kregali, mati me ni mogla imeti, zato ni posredovala.

Kakšen je bil vaš odnos do alkohola?

Kot otrok, do 5. razreda, sem pomagal kuhati »šnops«, takrat sem se napil, da sem bil v nezavesti. Moral sem kuriti, da se je žganje kuhalo. To se mi je »dopadlo« in sem pil. Nihče mi ni pomagal, vsi so pijani ležali, spali in jaz sem zraven pil »šnops«. Bil sem v nezavesti, nisem vedel za sebe. Moral sem »probat«, to se mi je »dopadlo«, vsi tam so ležali in pili. Bil sem v 4. razredu. Do petega razreda sem se v osnovni šoli »fajn« učil, potem pa sem do 6. razreda komaj »lezel«, stara mama mi je rekla, da bom star 15 in da bom zaostal. 7. razred sem še naredil, potem pa se 1964 leta zaposlil v tovarni, dva meseca pred 15 letom. Stara mama je želela, da se čim prej zaposlim, da bo imela denar. Tako sem se zaposlil, dobro mi je šlo, glede na to, da nisem imel dokončane osnovne šole, takoj sem prišel do dobrega delovnega mesta, 6 mesecev sem delal, pa sem že prišel...

Ko sem dobil plačo, sem jo moral dati stari mami.

Kakšen je bil odnos do sodelavcev, odnos do vas in alkoholizma?

Takrat nisem pil. Torej od takrat, ko sem bil pijan do nezavesti, od takrat dalje nisem več pil. Ko sem se zaposlil mi je stara mama ves zaslužen denar jemala. Hodil sem 1 uro in pol v službo, takrat ni bilo prevoza (leto 63), stari mami sem rekel, da bi želel imeti kolo. Ko sem bil star 16 let, sem prišel do svojega prevoza, stari mami sem se uprl, dosegel sem, da je na koncu meseca nekaj denarja ostalo tudi meni. Kolo sem zamenjal za moped. Sem položil izpit in se potem vozil z mopedom. Sem ga bolj popravljal, kot se vozil. Marca 1968 leta sem šel v vojsko, bil sem prva generacija.

Kako se je začelo z alkoholom pri vas?

V vojsko sem odšel z 18 leti. V službi smo pili, se je zmeraj pilo. Ko sem imel rojstni dan, smo pili sladko pijačo, hruškov liker in v življenju ga ne bom pozabil. Še zdaj ga ne pijem.

Takrat sem preveč pil ta hruškov liker in še pivo povrhu. Bil sem zelo pijan, ne vem kako sem prišel domov, sem nekje v grabi ležal...Z mopedom sem se peljal in v grabi zaspal. V službi sem že bruhal, takrat sem se ga »fajn«. Med tem nisem pil nič. Potem sem pa pil vedno bolj. Od 18 leta sem začel piti v službi, delo pri peči, takrat si lahko kupil pivo, bilo je dovoljeno na delovnem mestu. Mi mladi smo morali zjutraj hoditi v trgovino po alkohol za starejše pihalce.

Kakšen odnos so imeli starejši delavci do vas?

Zelo dober, zelo dober, sem bil najmlajši, bil sem hiter in hodil v trgovino po pelinkovec, encijan... Poslovodje so vedeli, kam sem hodil.

Ali so vam starejši sodelavci ponujali alkoholne pijače?

Vsak je dal par dinarjev, 8 nas je bilo v eni skupini...brigada se ji je reklo. Vsak dan po nekaj dinarjev in šel sem po liter...

Kaj pa je bil vzrok, da ste pili - navada, običaj?

Hotel sem biti kot oni, starejši, da nebi bil slabši kot oni...sem še več spil kot starejši. Oni so bili še prej pijani, kot jaz, star sem bil 18....

Kaj bi se zgodilo, če nebi pili zraven njih?

Mogoče bi bil manj vreden v skupini. Oni bi pili. Če nebi pil, bi bil manj vreden, bi šel stran. Bi me kar »likvidirali«.

Je bil to dejavnik, ki vas je silil v pitje?

Ja ja...»vlivali« mi niso, ampak sem razmišljal, da če ne bom pil...ne bom v tej skupini...brigade pri peči...12 brigad in skoz pijača, še sedaj.

Torej je bil razlog za pitje želja po sprejetosti?

Da sem bil tak kot oni, po službi smo z mojstrom šli velikokrat skupaj pit. Večkrat smo igrali karte. Mojster je bila avtoriteta, pa dva pomočnika... Če je mojster rekel, da grem zraven, sem pač šel.

Kakšen je bil vaš odnos do avtoritete, ste ga ubogali?

A seveda, bil mi je tudi boter. Začeli smo hoditi tudi po veselicah... a kljub temu nisem nikoli zamudil v službo, v življenju nikoli. Sem lahko do treh zjutraj pil, pa nisem nikoli v življenju zamudil...ali »plavega« naredil. Imam 41 let delovne dobe.

Potem sem odšel v vojsko, kjer se je tudi pilo...ko so bili prazniki, »šiptarji« niso pili, mi pa smo pili vse, mi njim pecivo, oni nam alkohol, smo pili tako, da smo ležali...

73 leta sem dokončal osnovno šolo, ker sem prišel k pameti. Nato sem odšel delat drugam, v tovarni je bilo prevroče in zato nisem imel več interesa naprej. Zaposlil sem se pri keramičarju. Ljubljana...tam je bil teren, gradbeništvo... tukaj se je obvezno pilo...na začetku, ko sem začel, nisem pil... mojster, s katerim sem delal, je rad pil...vsi so radi pili...prvič, ko sem bil pri obnovi...sem začel v marcu, 19. marca so Jožeki imeli god in mojster me je imel rad, je imel »trocikel«...je rekel, boš skočil po »aprikot«...to je ena žgana, sladka pijača..grem, prinesem en liter, dva...5 Jožekov in še drugih delavcev...zjutraj prinesel, smo že naredili material, se je na beton delalo...Vse naredimo, jaz sem bil glavni za nabavo...so me poslali...iznajdljiv sem bil, ni me nihče videl. Pijače smo imeli vedno dovolj, ker so jo prinašali tudi od doma, večkrat smo si naredili menzo iz »fosnov«, smo jedli, začeli z vinom...material šel v nič...alkohol je bil tukaj ves čas prisoten...

Torej iz navade...?

Sem poleg njih pil...

Kaj bi bilo, če nebi pili?

Pravili so, da če ne piješ, ne veljaš nič...Če bi pil sok..., pa je bila samo žganje in vino, pa sem zraven pil..

Če nebi pil, bi bil v njihovih očeh »niko i ništa«. Bil sem zraven njih, smo hodili po terenih, pa smo bili prvi dan pijani, drugi dan žejni...in tako se je nadaljevalo....Ko sem šel delat drugam, sem mislil, da bom imel malo manj terena, potem pa se je vse enako nadaljevalo...alkohol, alkohol...od tam sem 80. leta odšel delat za skladiščnika, brezalkoholne pijače. Tam sem delal od 80 do 94 leta. 94 leta so skladišče zaprli, takrat sem pil že vse, vendar sem delal normalno. Delal sem sam, bil sem čisto sam, pil sem do mere...nisem, da bi moral piti...kot mi je »pasalo«...bil sem zmerni pivec...imel sem odgovorno delo...naročal sem pijače, za prireditve, za gostinske zbore...vodil sem centralno skladišče, inventure so »klapale«...zelo dobro sem delal..nikdar nisem imel disciplinske...videlo pa se je, da pijem...videli so. Ker sem delal dobro, bil sem natančen, vesten, so me pustili...

Ste šli čez mero, kljub temu, da ste bil sam?

Seveda sem večkrat tudi v skladišču ostal, čez mero, ja, vse je bilo urejeno...95 leta smo že računalnik dobili...takrat je šlo skladišče v »nulo«...Sedaj pa, kam iti..? Potem sem šel na bolniško, da bi šel v invalidsko, križ, pritisk, ...visok pritisk, hodil sem na preglede za pritisk, srce, mi je bilo prehudo...3 kategorijo invalida sem dobil. V kraju so bile invalidske delavnice, tam sem se tudi zaposlil...potem so me dali na čakanje leta 95, potem pa sem imel premalo delovne dobe...čeprav sem bil invalid...potem sem dobil dodatek k plači...tam delal vse do 2006...V invalidskih delavnicah se je pilo, sami poznani...vsi so pili, z direktorico vred...ženske niso pile toliko, vendar nekatere še bolj, kot mi...se je pilo...direktorica je leta 2003 leta, ko smo bili 50 let stari, da bi šli v »penzijo«, 3 ženske in 2 moška...sestaneke..rekla, da moram podpisati odpoved, takrat sem imel 35 let delovne dobe, jaz imam sestro izobraženo, sem se posvetoval...toliko let, odpoved podpisat, pa je rekla direktorica, da nas bo drugi direktor takoj zaposlil...3 dni bi bil na zavodu...drugi direktor nam je že vnaprej pogodbe dajal, da nas vzame za določen čas, 3 mesece...potem, da nas takoj da nazaj na borzo, pa na ZPIZ, invalid...se dogovorimo...še enkrat sestanek, nismo pristali, naša direktorica nas je obsodila, da smo bili vsi pijani, ona je pijačo v službo prinesla...Imeli smo sestanke posamezno, povedala mi je, če ne bo šlo tako, pa bo šlo drugače...sem si misli, a drugače...sem si mislil, malo ga spijem, mi da pihati...pa, ko tisto ni šlo, da bi se nas vseh znebila, potem pa, ženske niso pile toliko pile...pa je rekla tako...aha, tako...šel sem k zdravnici, povedal sem zgodbo...sem že marsikaj pretrpel, še to bomprosil sem za napotnico za Vojnik...

Je bil to mejnik, ste se takrat odločili za zdravljenje?

Ko je direktorica povedala, če ne gre tako, pa bo šlo drugače...sem si razlagal, rad ga spijem, nekaterim je že dala »pihati«, bo dala mogoče še meni, rekel sem si, da bom še to pretrpel, odšel sem do zdravnika in dobil napotnico...šel sem k psihiatru v Vojnik, vprašal je, če sem trezen...kdaj sem pil...včeraj...v redu, dobil sem »kapsule«, da me pomirijo...nisem bil napadalen...stara mati so umrla, takrat sem bil pri teti, teta ja lepo skrbela zame, sem samski, sem dal njej denar...potem pa, ko sem šel k psihiatru, nisem tablet jemal, bil sem pomirjen...

Ste nehali piti?

Sem za nekaj časa, potem sem spet začel piti...

Niste bili na terapiji?

Samo »kapsule« sem dobil, nisem jih jemal, dalje sem pil...delam normalno, skozi v službi, ambulantno zdravljenje...direktorici nisem ničesar povedal glede zdravljenja. Po napotnico sem šel zato, da bi dal direktorici »kontra«.

A vam ni bil cilj, da bi se zdravili?

Mislim, sem razmišljal, potem sem delal normalno, pil normalno, meseci so minevali...več, kot leto dni...mislil sem si, da me ne bodo klicali... potem me pokliče moja sestra...popoldne moreš v Vojnik poklicati...ponedeljek pridite v Vojnik, kakor hočete, silimo vas ne, osebno higieno s seboj...sem rekel, da pridem...bilo je 4.3., grem gor, pil nisem ničesar, pridem, 0.0 gor...bil sem oslavljen, par dni nisem pil ničesar.

Kaj se je takrat dogajalo z vašim telesom, zdravje?

Apetita nisem imel, oslavljen sem bil, zadnji čas da sem šel...»gore« sem dobil spet apetit...sem bil izčrpan, sem imel 55 kg...»Pasalo« mi ni jesti, alkoholiku ne paše, vsaj meni ni.

Odnos drugih do vas?

Za dva deci sem šel delat, zelo radi so me imeli, izkoriščali so me, veliko kopalnic sem naredil zastoj...denarja sem imel vedno dovolj...alkohola je bilo na »fušu« vedno dosti...2004 sem prišel v poletnem mesecu domov, od takrat »nič« alkohola, se počutim kot prerojen človek.

Kako so drugi obnašali do vas, ko ste pili?

Bil sem zelo dober sosed, nisem imel sovražnikov...da bi se pretepal...zelo radi so me imeli...

Kaj pa vaš odnos do njih...?

Zelo v redu...sem pa slišal, da so me ogovarjali...doma so mi povedali.

Kako je to vplivalo na vas?

Nisem »za hudo« vzel, še vedno sem jim hodil pomagat, samo, da sem pijačo dobil. Sedaj pa mi ni vseeno, da bi kdo govoril...takrat pa sem samo, da sem 2 deci dobil. Tisti so bili v redu, ki so mi 2 deci dali, ne domači, ki so mi kaj povedali.

Kaj ste mislili o alkoholu, ste se zavedali, da imate težave?

Sam pri sebi sem si mislil, da imam težavo, nisem imel apetita.

Kaj vas je sililo da ste še kar pili?

Alkohol je alkohol...ne moreš se ga...na »šiht« sem si ga nesel liter...sem ga tudi v avtu imel...s policijo nisem imel problemov...domov sem si nosil...slabo vino pil, samo da je bilo.

O čem ste razmišljali?

Vse je bilo oblačno, če boš kaj naredil...sem šel v gostilno...zjutraj že »planiral«...potem pa smo prišli eni in isti skupaj...da en za »rundo«, drugi za »rundo«...sem dal za pijačo samo zato, da so bili zraven mene...sem odlagal...

Da povzamem...dejavniki, da ste začeli piti, delovno okolje, družina ...?

Ko sem bil samostojni delavec, sem pil manj. Kako se je začelo...v invalidskih delavnicah, skupine in tam se je prineslo »plucerje«, »šnops«, smo en drugega...vsi smo bili isti...alkohol je bil tisti in nato sem šel...sem bil že slab, če bi nadaljeval, me nebi bilo več.

Kaj vas je prisililo, da ste šli na zdravljenje?

Bi bil ob službo, stanovanje ni bilo moje, teti nebi mogel plačevati, bil bi klošar...siromak...lahko bi šel v svojo stroko delat.

Torej, eksistenca...služba?

Tako mi je povedala direktorica, »če ne bo tako, bo pa drugače«...to je bil dejavnik...sem se ustrašil, da bom ob službo. In šel sem do zdravnice, ta zdravnica je še bolj pila, kot jaz.

Kaj je bil razlog da ste pili?

Moral sem, telo je zahtevalo...delal sem lahko normalno.

Preden sem šel na zdravljenje, sem novembra nehal piti, aprila pa sem šel. 5 mesecev sem abstiniral, nisem pil, mogoče sem med tem kakšen, nisem čisto...drugače pa ne...Ko pa sem v nedeljo delal, sem direktorici povedal, da v ponedeljek grem. V bolnici je bilo težko...čisto nič...malenkost prej sem še kaj spil, kako »pivico«...enkrat na mesec sem spil kje kaj...si nisem mislil, da bo čisto nič...hvala bogu nisem imel znakov, ker sem prej zmanjšal...sem prišel trezen...

Kakšna je bila metoda dela v Vojniku?

Nisem bil tako na »tapeti«, ker nisem imel žene, prekrškov, ukvarjali so se z alkoholom...

Kakšno metodo?

Na »ostro«...zelo v redu, počasi, nič na hitro. Znanje imajo, znajti sem se moral, sem že lezel po rangu, pravi čas sem se zaustavil, drugače žena te pusti, otroci...

Ko sem prišel nazaj, ne bom rekel, niti potrebe nisem čutil, če me vprašaš, kje si bil na zdravljenju, sem s ponosom povedal, kje sem bil na zdravljenju.

Odnos ljudi do vas po zdravljenju?

Zelo v redu...sodelavci so bili zelo dobri do mene...oni so še pili... mislili so si, da jih bom tožil... da vas ne bodo dobili, sem si mislil, bi bili ob službo.

Kaj je bilo drugače, ko ste prišel nazaj?

Zastavil sem si »plan«. Pil sem vodo. Še soka nimam rad, kavico da in vodo. Z veseljem se da narediti kaj...zelo sem vesel, če dosežem kak cilj, sem si veliko ustvaril v teh 7-ih letih, več kot prej v celem življenju.

Kaj vas drži, da vztrajate v abstinenci?

Ponos, vsi so zadovoljni z mano, sem veseljak, rad hodim na rojstne dneve, birme, krste, prireditve, rad pojem ali, to mi je v zadovoljstvo, da me nihče ne »truca«. So me hoteli napiti, sem jih vozil, ko so bili pijani...po sili so hoteli, da bi pil. Sem rekel, da ne pijem. So vedeli, da sem zdravljen alkoholik. Potem pa nisem jih več hotel voziti, so se »norca delali« iz mene, ker sem samski, so se »norca delali« iz mene. Kar se tiče...vsi so ponosni name. Še direktorica je rekla, pogledajte si ga za vzor, ne pije več.

Kakšen je vaš odnos do alkohola danes?

Ne sovražim alkohola, kot da ga ni, tudi tiste ne ki pijejo, privoščim jim ne, bodo že prišli na tisto moje. Nimam »lušte«, od začetka, kar sem prišel iz Vojnika, nič me ni strah, gledam pa v družbi, kateri kozarec je moj, da sem imel vodo ali sok. Sem nazdravljajal...nihče se ni delal »norca iz mene«, so me sprejeli, sem zadovoljen, tudi vsi moji znanci, družina... Niti ne razmišljam, da bi pil...primer, po 12 letih je »probal«...rekel, da je mislil, da bi lahko bil zmerni pivec. Ne moremo biti, ker imamo »baterijico« v glavi, ki je pregorela, sem zdravljen in nikoli ozdravljen, da bi lahko bil zmerni pivec...sedaj, ko sem v pokoju, da bi lahko pil, ni za »poštudirat«, ne morem biti zmeren pivec, se zavedam, da ne morem biti. to je moja motivacija, ker vem, kaj se mi lahko zgodi, da lahko pridem na isto pot, da se mi nebi dalo več delati. Slabo, kar bi se zgodilo, me vzdrži, da se zdravim, zavest o tem, da nisem nič delal, vidim, kar sedaj zmorem...neka sila, da lahko, prej pa sem imel samo načrte in nič naredil...hvala bogu da sem zdrav.

Bi še kaj povedali, kar še niste ?

Kaj bi rekel...zadovoljen sem, da sem prišel na to pot. Čeprav sem začel slabo, na stara leta mi je boljše. Sem do »penzije« prišel, bil pa sem 2 meseca na »borzi«, sem bil na čakanju, invalidska firma je šla v stečaj, sedaj pa imajo, ker so pili, sedaj pa so na ZPIZ-u, pa malo dobijo, pilo pa se je ...ko sem bil v skladišču ne...sem imel možnosti. Ko sem bil v skupini, me je skupina »potegnila«, ko sem bil sam pa ne toliko...

Drugi so mi ponujali, gremo sem in tja, si »šleva«, kaj nebi pil, sedaj pa nihče nobene besede, rečejo, da voda še za v »šuhe« ni, ne meni osebno. Lani smo strehe prekrivali pri sosedu, sedaj delam za vodo, prej pa sem za 2 deci vina. Pa mi je prinesla in so še ostali začeli piti vodo. Sem rekel,da ne gre streha in pijača skupaj, mi pa smo z vodo in je šlo.

Hvala...

Intervju 9 – 5.11.2008

Vaše socialno okolje, opišite svoje prijatelje, sodelavce, v kakšnem okolju ste se nahajali kot otrok, kdo so bili vaši prijatelji, s katerimi ste bili v stiku, kakšne navade so imeli?

Živel sem v kmečkem okolju, na podeželju, kot otrok sem bil večino časa pri mami. Bil sem edinec. Čuvali so me tudi sosedje. Sestre so me imele kot za otroka. Imel sem precej prijateljev, s katerimi sem se igral.

Kakšen odnos so imeli vaši starši, sorodniki, sosedje do pitja alkoholnih pijač?

Pretiranega pitja ni bilo. Oče je včasih pil, če je bila kakšna zabava, drugače pa ni pretiraval s pijačo. Mati je spila kakšen deci, drugače pa ne. En sosed, poštar, je precej pil. Pilo se je ob priložnostih, ob ličkanju, drugače pa ne. Ko sem šel v službo se je začelo.

Kaj pa v šoli, srednji šoli?

Ne, ne, nisem nič pil prej. Kot vajenec sem začel, ko sem prišel na prakso, pravzaprav že prvi dan, ko sem prišel na prakso, sem spil deci vina, tako da sem bil pijan, kot »čep«.

Je bilo to prvič?

Da, prvič. Po tem potem dolgo nisem več poskusil alkohola.

Kakšen je bil v tej fazi vaš odnos do pitja alkohola?

Ne vem, nisem, ko sem povohal, je smrdelo, vino mi ni dišalo. Ko sem pa prišel tja, pa več kako je. Hotel sem biti enak starejšim. Pil sem, navajen nisem bil. Hotel sem se nekako dokazati.

To takrat, ko ste prvič pili?

Da.

Kaj pa vas je na to navedlo, da ste pili?

To, da bi bil enak njim.

Kakšen odnos pa so imeli oni do alkohola?

V podjetju se je pilo. Pilo se je precej. Terensko delo. Sodelavci so pili »uuu«. Se je pilo zelo. Recimo »telegrafnice« so se postavljale na roke, težko delo, kopanje jam, jarkov, vlečenje žic. Takrat je bilo veliko dela, ker jih je bilo še veliko brez elektrike.

Prvič ste se napil v službi ali v šoli?

Kot vajenec. Prvi letnik. Imel sem šest mesecev pouk in šest mesecev sem imel prakso v podjetju.

Želeli ste biti torej vzor?

En starejši mi je ponujal pijačo, rekel je: »daj, »probaj«. Pa sem spil tri deci. Samo potem pa nisem več. V prvem letniku potem nisem več poskusil alkohola.

Vas je torej silil?

Ne, ni. Tako pač. »Probal« bom, pač.

Kako je pa potem bilo dalje?

Potem v prvem letniku nisem več pil, sem pa v drugem, ko sem prišel ponovno na prakso, takrat sem že pil s kolegi.

Ste bili zopet v isti skupini?

Da. V drugem letniku smo tudi že s kolegi kaj spili. Takrat sem že kakšno pivo spil. Tako da, ko sem prišel na prakso, sem spil tudi že »špricer«. Nisem pa se napil. To pa ne.

Kaj je bil tisti dejavnik, kaj vas je silil, da ste začeli piti alkohol?

Da bi bil pač...nekaj več sem se počutil.

Kakšni so bili sodelavci v odnosu do alkohola?

Oni so bili vajeni piti. Seveda.

Kaj to pomeni?

Vsak dan so pili. Prenesli so ga veliko, imeli so kondicijo. Imeli so visoko toleranco. Zagotovo. Na maksimumu so bili.

Kako ste jih videli?

Z enim kolegom sva si bila zelo dobra, on ga je spil tri, štiri litre in se mu ni nič poznalo. Mislil sem, pa bom še jaz malo. Takrat je bila mama v bolnici, v Ljubljani in sem bil sam, pa sem se zato veliko družil s tem prijateljem, tako da sem hodil z njim po gostilnah.

Če se vi ne bi vedli tako, kot ste se, kaj bi se zgodilo?

Ne vem, tako kot kolegi, izven službe pa nismo pili.

Če vi takrat nebi pili, kaj bi se zgodilo? Vas bi sprejemali ali ne?

Zagotovo me nebi. Vsak, ki je prišel, je pil. Ne vem, mogoče pa, niti pomislil nisem na to. S pitjem sem se čutil bolj enakopraven. Bolj z njimi. Ko sem nekaj spil, sem bil bolj vesel, lahko sem bolj kaj povedal. Drugače pa sem, kot začetnik, imel bolj tremo.

Je lahko tudi to dejavnik, da ste pili?

Tudi, ja.

Če ste bili trezni, vam ni šla beseda?

Ne, sem bil veliko bolj zadržan. Ko pa sem nekaj spil, sem vse upal reči, prej pa nič.

Je bil tudi to dejavnik pitja?

Tudi, pa tudi sem se počutil starejši, ker sem že pil. Da sem že bolj, tako kot oni. Nisem bil več otrok. Pač sem pil alkohol, kadil cigarete. Sem se tako počutil nekaj več.

Še mogoče kaj drugega, kar vas je navedlo v pitje?

Ne, kašno razočaranje, to ne.

Okus pijače?

Ne. Sem večinoma pil čokoladni liker, vino zelo malo. Pili smo večinoma sladke likerje. Potem, ko sem tistega mel, pa sem tudi preusmeril na vino ali pivo.

Kako je potem šla ta pot naprej?

Ko sem se izučil, sem šel po tem v vojsko. Avgusta sem naredil šolo, januarja pa sem šel v vojsko, mornarico, tem pa nisem nič kaj pil. Ves vojaški rok, če sem spil pet piv ali deset maksimalno, v osemnajstih mesecih.

Ste kaj pogrešali?

Ne, ne. Še ni bilo tako, da bi bil zasvojen z alkoholom. Pil sem ob priložnostih. Nismo prišli do alkohola, ker sem bil v podmornici. Ker smo bili po deset in več dni v podmornici in ni bilo alkoholne pijače.

In kako je bilo z alkoholom v kasarni?

Večinoma sem pil oro ali kokto. Ko sem pa prišel iz vojske, sem šel v delovodsko šolo. Takrat se je pa začelo. Takrat pa sem začel kar piti.

Kako je to potekalo?

V šoli smo bili samo taki.

Kaj to pomeni sami taki?

Kolegi, poznani iz podjetja. Pa tudi sodelavci iz Šempetra, Savinjske, Celja, Laškega.

To pomeni, da so bili naklonjeni alkoholu?

Tudi, da. Veliki so že pili. Tudi mlajši od mene.

Bilo je veliko časa in nismo imeli kaj početi popoldan in zvečer. Bili smo v internatu, ker sem imel popoldan pouk in nisem imel prevoza za domov. Časa je bilo veliko, precej smo hodili v gostilno. Bila je blizu internata. Zvečer smo vedno enega s potovalko po vino ali pivo pošiljali.

Je bilo to bolj druženje ali?

Druženje, vendar že precej alkoholno. Potem smo že zanemarjali šolo, tudi po dva dni nas ni bilo v šolo. Hodili smo na Ptuj pit in h kolegom domov.

Šolske naloge?

Alkohola je bilo že takrat več. Sem bil že poročen, dva otroka sem imel. Žena še ni imela izpita. Z ženo sva začela graditi hišo. Delali smo jo res tako, bolj udarniško. Kupil sem le material, delavcev nisem plačeval. Priskrbeti sem moral jedačo in pijačo. Potem pa sem moral to delo tudi vračati. Oni so meni pomagali, jaz pa drugim, tudi zastonj.

Takrat smo kar precej pili.

Je to bilo za moč ali iz navade?

Iz navade, ne za moč.

Je bilo takrat, da bi moral piti?

Ne, ne, ne. Tisto, da sem moral, je bilo zadnji dve leti, ko sem padel v kronično fazo.

Torej iz navade, društvo?

Da, da.

Še kaj drugega, kar vas je navajalo na pitje?

Ne drugo nič kaj. Nobeno razočaranje ali kaj, ne, ne. Bilo je težko fizično delo in se je ob tem pilo, pa družba je bila takšna.

Kakšna družba je to bila?

Sodelavci, večinoma in kolegi, sosedje. Veliko smo delali v vinogradih, tudi pri meni. Sadili smo trsje, kopali jame, stavili stebre. Pri enem in drugem. Takrat se je delalo in veliko se je zraven pilo. Ker pač ne bo vinograd uspeval, če ne boš zalival. Takrat je bil tudi potres, bilo je veliko dela, inštalacije. Imeli smo dela veliko. Seveda sem šel h kolegom pomagat, za račun pa sem prišel domov pijan.

So kolegi, sodelavci od vas pričakovali, da boste pili ali ne?

Ne, ne, to je bilo iz navade. Trezen skoraj nikoli nisem šel, koline in podobno... Zvečer se je po navadi vse napilo. Potem smo se tudi dobivali, ob nedeljah, ko se ni delalo, pa na motorje in od gostilne, do gostilne, do kosila. To je bilo dopoldan. Druženje »kolegialno«, večino sodelavci. Vse bližnje gostilne smo imeli. Sem in tja okrog. Otroka sem vedno vozil zraven.

Kaj se je v tej fazi dogajalo z vašim telesom, zdravje?

Jetra so me že začela malo. Imel sem povišan gama test. Zdravnica me je na sistematskem pregledu zelo prestrašila. Moral sem celo na pregled v Ljubljano. Takrat, mislim, da nisem dva meseca pil. Potem pa sem po malem začel. Niti nisem tega resno jemal, ker je vsakdo rekel, pusti to.

Torej ste se na začetku prestrašili?

Seveda, od začetka.

Potem pa?

Sem začel počasi.

Je bila to vaša želja ali je okolica vplivala na vas?

Bil sem žejen. Govorili so, če bom pil vodo ali kaj. Pa sem zato raje pil pivo.

So vam to, da ne pijete oziroma, da ste pili brezalkoholno pijačo očitali?

Seveda. »Boš ja pil kot mi.«

Kako ja bilo ta dva meseca, ko ste abstिनirali?

Tako, kot da nebi bil zraven njih. Pil sem vodo ali oro.

Kako so se vedli do vas?

Smejali so se mi, »zafrkavali« so me, da ne upam, da se žene bojim. »Izsmejavali« so me, ker sem pil vodo. Potem pa sem popustil.

Kako dogo ste zdržali?

Dva meseca.

So pritiskali ves čas na vas?

Ne vsak dan. Včasih se je kdo našel.

Kako ste se počutili?

Slabo, kot čisto zavržen. Ločen. Zavrženega sem se počutil. Potem sem zopet začel piti in smo se zopet razumeli. Zopet smo bili skupaj. Ta kritična faza je trajala skoraj petindvajset let. Včasih štirinajst dni nisem pil, če mi je bilo slabo, ko sem se ga napil. Potem pa zopet.

Ste že morali piti?

Ne, pil pa sem redno.

Kako je bilo v tej fazi z družino doma?

V redu je bilo, »štimalo« je. Ni bil problem. Doma sem vse delal.

In vaša žena?

Sprejemala, včasih sem se ga pač napil. Nisem bil neroden. Toleranco sem imel visoko, spil sem ga lahko veliko, potem ko pa pada, pa sem že bil v kronični fazi.

Povzetek?

Počutil sem se manjvrednega, ko nisem pil. Ko sem pil sem bil sprejet v njihovo družbo. Vode ni nihče niti »probal«, ni »šans«. Potem pa so me začeli »matrati« živci, začel sem uživati zdravila za živce.

Kako pa je bilo v kronični fazi?

Takrat so me začeli živci. Zadnji dve leti pitja. Začel sem uživati zdravila za živce. To je bilo v bistvu, ko v kronični fazi ne moreš brez alkohola. Ponoči, ko se strezniš, telo rabi alkohol. Jaz sem pa mislil, da je to depresija in sem jemal zdravila, pravzaprav pa je šlo za pomanjkanje alkohola. Abstinenčno krizo sem zamenjeval za težave z živci.

Kaj se ja takrat z vami dogajalo?

Slabo, na bruhanje, potenje, nespečnost, ...

Sem šel k zdravniku, povedal, da ne spim, se znojim..., alkohola pa nisem omenil.

Na začetku sem strogo ločil zdravila in alkohol. Tri tedne nisem pil nič. En teden, ko sem končal z zdravili sem začel ponovno piti.

Kako je bilo z vami?

Dokler nisem prebil krize je bilo hudo. Nisem vedel, da je bil vzrok alkohol, mislil sem, da so živci. Potem zadnje leto pa sem pil zraven zdravil. Oboje. Sem jedel, sanjal za spanje, jedel tako, da mi že ni čisto nič več pomagalo. Vzel sem tudi po deset tablet, pa nisem mogel spati. Pa še one za živce. Tako, da na koncu sem tako nekontrolirano jemal zdravila in pil. Sem si vzel štirinajst dni dopusta, pa samo jemal zdravila in pil. Z vinom sem požiral tablete. Bil sem samo doma, nikamor nisem več šel. Nikamor več nisem hodil. Bil sem samo doma, vina je bilo dovolj. Gostilne nič več.

Kaj se je v tej fazi dogajalo z vašim telesom?

Če sem jemal zdravila in vino skupaj, sem bil mnogo prej pijan. Reakcija je bila da sem bil že po štirih deci zadet.

Kaj se je zgodilo z vami, da ste začeli mešati zdravila in alkohol?

Od začetka sem mislil, zjutraj sem vzel tableto, potem pa sem mislil, čez dve uri pa že lahko deci spijem. Tako se je začelo, potem pa zmeraj bolj pogosto. Doma sem vzel tablete, v službi pa žganje pil.

Ste ugotovili, da je alkohol krivec za vaše težave z živci?

Ne, to sem spoznal šele na zdravljenju. Mislil sem, da so živci. Niti pomislil nisem na to. Sem bil na zdravljenju, pa moja zdravnica ni verjela, da bi jaz pil. Zdravnica je mislila, da imam težave z depresijo, kljub temu, da sem imel slab test gama.

Kako je bilo naprej, ste želeli nehati?

Ne, nisem niti mogel nehati. Sem poskusil za štirinajst dni. Prav tako pa nisem bil poučen o tem, da ko enkrat začneš abstinirati, potem ne smeš več piti. Poskusil sem zmerno piti, eno pivo na dan. Mislil sem, da lahko po štirinajstih dneh abstinence pijem, kot vsak drugi. Rekel sem si, da bom pil normalno, recimo tri deci na dan. To je trajalo dva, tri dni, potem pa prišlo na dva, tri litre, namesto dva, tri deci.

Je bilo ta količina za vas normalna?

Pijan sem bil kot...

Ste se zavedal, da to ni v redu?

Sem. Seveda, da ni bilo v redu. Potem pa so že začeli doma pritiskati na mene. Hčera in žena sta pritiskali na mene. Žena je grozila z ločitvijo, če ga bom še tako »tupil«. Hčera tudi, da sploh ne bom dobil otroka v roke.

Da se še malo vrneva, vi ste zamenjeval abstinenco za psihične težave?

Da, če sem se tresel, sem mislil, da sem kaj takšnega pojedel, da mi je slabo, da se tresem zaradi tega. Zadnja dva meseca sem hodil pit ponoči. Ker imam tako, da sem šel po stopnicah dol, kar v copatih. Sem šel ponoči pit, ker mi je alkohol padel. Sem se zbudil, ženi sem skuhal kavo, da ni slišala, da sem šel pit, jaz pa sem med tem dva ali tri »krigle« vina spil.

Ste morali?

Moral sem.

Ste se zavedali tega, da morate?

Ne, nisem se zavedal. Recimo, slabost, znojenje, tresenje sem pa dva deci spil, pa je bilo super. Telo je dobilo svoje in je bilo v redu. Sam pa nisem mislil, da sem tako daleč, da bi bil alkoholik. Ko se je hčera omožila, sem ga »zeribal«. Večer sem vzel tablete za živce, da me ponoči ne bo »matralo«, zraven sem pil, ponoči me je bolela glava, sem vzel še zdravila proti glavobolu potem sem zaspal in me sploh niso mogli zbuditi do jutra. Bilo me je sram, ker sem hčeri na gostiji napravil sramoto. To je bilo tudi povod za zdravljenje.

Kaj je bil tisti dejavnik pritiska na vas, da ste se odločili za zdravljenje? Je bilo to stanje v katerem ste bili?

Stanje nič kaj. Nisem se zavedal, da sem jaz tako globoko »notri«. Zelo je pritiskala hčera. Otroke imam zelo rad in da nebi dobil v roke vnučka. Hčera mi ga tudi nebi dala. Pa žena je govorila, da se bo ločila, če ga bom še tako naprej »tupil«. Lani ves marec nisem pil čisto nič, niti kaplje alkohola in do sedmega ali osmega aprila. Bil sem na bolniški. Takrat sem šel k prijatelju na piknik. Ponujali so mi: »deci bom pa ja spil.« Seznanjen nisem bil o tem, da sploh ne smem piti. Minilo je ravno mesec in en teden. Na začetku me je hudo »matralo«, en teden potem pa je bilo super. Takrat sem imel že tudi privide. Imel sem jih v pijanem stanju in v abstinenci. Sem se treznil, ležal na kavču in gledal, zdelo se mi je, da grede cigani po stopnicah, šel sem gledat, pa nikjer nobenega. Videl sem jih pa jih ni bilo. Prividi. Potem sem razmišljal na zdravljenju, da sem imel halucinacije.

No, po tej enomesečni abstinenci ste šli na piknik?

Post je bil in smo jedli ribe. Seveda, riba mora plavati. Pa sem spil tri ali štiri deci vina. Rekel sem si, da ne bom več kot dva tri deci. Žena me je takoj zaznala, da nisem bil »pravi«. Nisem mogel prikriti. Takrat pa se je začelo. Prvi dan tri deci, drugi dan liter, potem pa sem si ponovno vzel dopust, dokler nisem šel na zdravljenje. Bil sem čisto »gotov«. Če nebi šel bi se mi čisto »zmešalo«. Zdravila sem jemal povsem nekontrolirano, če mi jih je zmanjkalo, sem šel k sosedu po njih, ker je jemal iste kot jaz, zraven pa sem pil. Nisem vedel, kdaj je bil dan in kdaj noč. Kot, da me je nosila luna. Na zdravniškem pregledu so mi rekli če bi se šel zdraviti. »Ma kako« zdravljenje. Potem pa sem le sprevidel, ko sem nazaj začel piti, da sploh ne morem nehati piti. Ko sem se treznil je z mano »tako delalo«, sem že skoraj dobil epileptični napad. Tako mi je bilo slabo, da sem mislil, da bom umrl. V službi sem bil bolj kot »mesečar«, nisem imel nobene volje do dela.

Žena mi je rekla, da se jih veliko zdravi, da naj še jaz. Meni je bilo neugodno, kaj bodo pa rekli sodelavci. Naenkrat sem se odločil za zdravljenje. Spoznal sem, da ne morem več brez tega. Žena je celo ostala doma. Dobil sem jo na »finto«, da bom kokošim vodo dal. Spotoma pa sem si dal pivo v žep, da jo bom naskrivaj popil. Pa je bilo malo boljše. Jaz sem mislil, da bom »hin«. Spil sem pol piva, pa je bilo za eno ali dve uri v redu. Potem pa je spet alkohol padel, spet slabo. Bil sem na čakalni listi za zdravljenje. Čakati bi moral dva in pol meseca. S tem sem s sprijaznil, dobil sem neka zdravila. Alkohol mi je zdravnik prepovedal. Drugi dan, žena je bila v službi. Rekel sem: »če pa pil več ne bom, grem v klet, pa se bom poslovil«. Iz vsake cisterne sem res spil kozarec, zraven sem še vzel zdravila. Reakcija je bila takšna, da nisem več prišel iz kleti. Padel sem po stopnicah, se porezal in v nezavesti obležal. V kleti me je našla hčera. Spal sem do večera kot »koma«. Odpeljali so me v bolnišnico, kjer so me urgentno sprejeli na zdravljenje. Zvečer sem imel 3,22 alkohola v krvi, kljub temu, da sem vso popoldne spal. Rekel sem, da zdravljenje do konca.

Kako je potekalo zdravljenje?

Prve dni se razmišljal, da bi pobegnil. Bil je strogo, komaj sem vzdržal. »Zafrkavali« so me. Moral sem se predstaviti pred vsemi, da pijem. Mislil sem si, pa saj jaz ne pijem, ni »šans«. Počutil sem se užaljen, če so me tam kregali in »peglali«. Moral sem delati vse. Strogo je bilo, res zelo.

Kakšen je bil vaš odnos do terapevtov?

Na začetku jih sploh nisem resno jemal, »ni šans«. En mesec in pol. Bil sem neresen, »strašno«.

Kako to, da ste vztrajali?

Zaradi družine, če ne drugo. Mislil sem, si moram biti. Se nisem hotel učiti o alkoholizmu in sem bil neresen. Dvakrat sem izpit opravil, vendar sem vedno nekaj »plonkal«. Terapevtki je bilo sumljivo. Med izpraševanjem snovi me je vprašala, pa nisem znal, medtem ko sem v testu znal. Potem me je pa res spravila čisto na tla. Po tem sem se pa res snov naučil in začel sodelovati.

Kako bi to opisali čisto na tleh?

Ponižala totalno, pred ženo, joj, to recimo kako nisem priznal, da je družina trpela zaradi mene. Ma, kje pa, kje je kdo trpel zaradi mene, saj sem bil priden in sem delal.

Je bil to napad na vaše obrambne mehanizme?

Da, takrat tisti obrambni mehanizmi so me pripeljali tako daleč. Bilo je vprašanje: «koliko ste spili pozimi v štirih mesecih»?

Vso zimo sem v kleti polagal ploščice. Trdil sem, da liter ali dva na dan. Torej približno dvesto litrov. Zdravnica ni verjela. Trdila je, da šesto litrov. Prepiral sem se z njo. Dokler mi ni »razbila« vseh obrambnih mehanizmov, sem bil zelo neresen. Vse sem jemal za šalo oziroma se odzival s šalo na njeno strogost. Meni je bilo vseeno, naj delajo kar hočejo.

Kaj se je zgodilo z vami, ko ste bili na »tleh«?

Počutil sem se kot mokra »cota«. »Gotov«, še pogledati nisem nikogar upal, ker me je tako »peglala«. Spoznal sem, da druge pomoči ni, kot sodelovati in se učiti. Takrat sem pa začel resno sodelovati.

Vas je mogoče »grdo« ravnanje terapevtke prisililo k sodelovanju?

Možno.

Ko ste začeli sodelovati, kakšen je bil potem odnos terapevtke do vas?

Čisto drugačen. Tudi jaz sem jo videl v drugi luči. Prej sem jo tako sovražil, da je videti nisem mogel. Močan odpor. Potem pa je bilo drugo razmišljanje in vse ostalo.

Torej je bila terapevtka agresivna, vse do vaše vdaje?

Da, seveda. Mojim je povedala, da sem bil »trmast kot bik«. Običajno je težko s takšnimi, ko mu pa to trmo »izbiješ iz glave«, so pa ti običajno najboljši.

Je bil dejavnik, da ste začeli sodelovati to, da ste se izognili torturi?

Da, diktaturi, prava diktatura je bila. Potem pa je ni bilo več.

Po drugi strani, kaj se je zgodilo z vašo obrambo?

Razbita je bila.

Kako je bilo potem zdravljenje, ko ste sodeloval?

Po tem sem začel hoditi na skupino. Preden sem končal zdravljenje, sem moral iti v skupino štirikrat. Sem začel hodit sem in sedaj hodim redno, ni problem.

Preden ste sploh pili kako ste gledali na alkohol in tiste, ki pijejo?

Z odporom, strašno.

Jih niste sprejemali?

Ne, ne, ne. Pijanec se mi je videl...nekako zaničevalno.

Kaj pa, ko ste vi pili, kako ste gledali na druge, ki so pili?

Saj sem bil isti. Zdelo se mi je, da je tisti, ki ne pije, neka »pička«, ne upa si piti ali kaj. Ja, marsikdo pa zaradi zdravstvenih razlogov ne pije.

Kako bi se torej vi počutili, če nebi pili?

Bil bi »niko i ništa«. Že tudi, ko sem bil mlad, pri puncah. Če nisem nič pil, nisem upal nič reči, če pa sem pil, sem osvajal kot velik, šlo je kot podmazano.

Je tudi to razlog za pitje?

Je, je, korajžo dobiš, čisto drugo je. Če nisem pil nisem upal nič, niti se dotakniti punce.

Kaj je danes drugače, ko ste zdravljen, ko abstininirate?

Čisto drugače, kot dan in noč. Vidim vse veliko bolj, naredim vse veliko lažje. Prej sem delal z muko, ker mi je lahko bilo slabo ali podobno, zdaj naredim super, vozim se lahko brez skrbi, prej sem se bal policistov. V družini je v redu, čisto drugo je.

Kaj vas »sili«, drži v temu, da se zdravite? Vas kaj potiska ali je to brez napora?

Nisem še povsem trden. Nimam rad, da bi bil v kleti ali kjer se pije. Tisti vonj me strašno moti. Zdi se mi, če bi me kdo močno nagovarjal, da bi popustil. Ne morem še reči, da sem ne vem kako trden. Je pa res v redu ti pogovori, sprehodi, pohodi, da se ne zapiram vase.

Vas torej drži skupina?

Da.

Strah pred ponovitvijo, je to dejavnik, ki vas drži v zdravljenju?

Vsekakor, če bi začel piti, dolgo nebi. Strah pred tistim, ker pač se zavedam, da če bi začel, bi bil hitro tam, kjer sem končal. To je bilo pa itak proti koncu.

Vas je torej tega, da bi se to zgodilo, torej strah?

Da. Ni »fajn«, če me kdo želi dobiti na »finto«.

Če lahko prekinem, odnos okolice sedaj do vas?

V službi mi ne ponujajo alkoholne pijače, nihče. Je pa bila ena, rekla, da je malinovec, bilo pa je vino. Dobro, da sem ovohal. Zvečer spati nisem mogel, ko sem razmišljal o tem, kaj če nebi vohal in bi spil. Strah me je bilo.

Bojim se tega zelo. V službi so včasih v deit mešali vodko, no tega se ne bojim, da bi mi v službi to storili. Je pa res, ko sem bil na praznovanju, sok in vino sta bila iste barve. Moral sem vohati, da nebi slučajno prišlo do pomote.

Kako bi opisali to zasvojenost in ta strah?

Bojim se, da bi izgubil nadzor nad sabo. Recimo, ko grem mimo kleti (pri hčeri, jaz nimam dom nič), kjer so žgane pijače, ne hodim rad mimo. Žganje sem nazadnje najbolj pil, ker je najbolj »prijelo«. Izogibam se kakšnemu delu s pijačo, ker nisem še, ne vem kako trden. Ne, da bi me alkohol privlačil, ne, ne, bojim se. Strah pred tem, da bi ponovno začel. Samo je vedno bolje.

Če bi začeli ponovno s pitjem?

Hitro bi bil tam, kjer sem končal. Tako, da boljše, da ni alkohola in nič, posebno, če bi se z ženo skregal ali podobno, drugače ne. V tisti hudi jezi pa bi lahko. Zgodilo se je, da sva z ženo prišla domov, me je »razpizdila« tako da..., krivila me je za nekaj kar nisem bil kriv. Tako me je »razpizdila« in ni nehala. Ljubosumje, takrat, da bi imel alkohol, ne vem, če ga nebi, od jeze ga bi. Bil sem čisto iz sebe. Pritisk mi je tako nabila, »uhhh«.

Bi to lahko bil dejavnik za recidiv?

Možno, ja. Drugače pa ne. Sicer pa sem na »jezo« šel velikokrat pit.

In kaj se po pitju z jezo zgodi?

Ni je več, izpuhti.

Bi še kaj omenili?

Ne, to je to.

9.2 TABELE RELEVANTNIH DELOV BESEDILA IN VSEBINSKIH POJMOV INTERVJUJEV

Intervju 1

TABELA 3.2.1.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.

Intervju I.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Rodil sem se na kmetih. Oče je pil, mati je bila skrbna gospodinja, do 15 leta sem živel doma.	- pitje alkohola v družini
2.	Kot otrok, če je bila doma, na kmetiji, kakšna zabava, meni vino ni »pasalo« ker je bilo kislo. Imel sem raje kaj sladkega.	- zmerno pitje v družini - priljubljenost sladke alkoholne pijače
3.	Oče je bil v drugi svetovni vojni v nemški vojski, tam je zbolel za malarijo. Pozdravil se je z alkoholom. Takrat je bila to edina rešitev, da je preživel.	- prisilen vpoklic v vojsko - bolezen - prepričanost v zdravilni učinek alkohola
4.	Vem pa, da ko je oče pil, sem bil proti temu. Proti temu sem bil zmeraj.	- odpor do alkoholizma
5.	Brat je ostal na kmetih, podedoval posestvo, ne pije, spiže kakšen kozarec.	- brat uspešen gospodar
6.	Ko sem se učil v poklicni šoli, sem pričel »po malem« s pitjem alkohola. Moji prijatelji, s katerimi sem se družil, so bili v »glavnem« alkoholiki.	- pričetek pitja v srednji šoli - prijatelji alkoholiki

TABELA 3.2.1.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku..

Intervju I.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Smo zbrali denar za pijačo in zjutraj pili, torej že kar po šesti uri zjutraj.	- običaj pitja v službi
2.	Ko sem videl pijane, kljub temu, da sem pil, se mi je to dozdevalo ogabno. Čeprav smo bili tudi mi	- neozaveščenost o svojem vedenju

	na tej poti.	
3.	Tistih, kot da jih ni bilo! Kdor ne pije, je pač tam, ni za družbo, ni za nič.	- izključevanje abstinentov
4.	Pili smo, če je kdo odstopil, je avtomatsko odpadel.	- mi pijemo
5.	Alkohol je bil na delovnem mestu dosegljiv. To ni bil problem.	- dostopnost alkohola na delovnem mestu
6.	V podjetju, kjer sem bil zaposlen, smo delali v skupinah. Smo zbrali denar za pijačo in zjutraj pili, torej že kar po šesti uri zjutraj.	- druženje po skupinah
7.	V delovni organizaciji ni bilo strogo, ni bilo nadzora, imeli smo svoj sklad. Denar se je pobiral, da smo imeli za pijačo ob kasnih priložnostih, praznovanjih. Povsod se je pilo, ni bilo nekaj strogega.	- ohlapna pravila glede prepovedi pitja na delovnem mestu - nedoslednost nadzornikov - splošno prisotno pitje na delovnem mestu
8.	Pa znal sem nekaj časa piti pa ne piti.	- izmenjava abstinence in pitja
9.	Povsod so ponujali piti.	- vsiljiva ponudba alkohola na delovnem mestu
10.	Nihče me ni opozoril na te zadeve.	- neosveščenost o škodljivosti čezmerne pitja alkohola - lastna nezainteresiranost za izobraževanje o škodljivosti alkohola
11.	Pijača se je vedno našla, bodisi v omarici, pisarni...	- stalna prisotnost alkohola na delovnem mestu

TABELA 3.2.1.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju I.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Kasneje, to je trajalo leta in leta, sem opazil, da z mano nekaj ni v redu, da moram piti. Trideset let sem že pil po »malem«...	- dolgo časa trajajoče pitje - zavest o nujnosti pitja
2.	Začelo me je skrbeti, vendar nič posebnega. Poročil sem se, ustvaril družino, zgradil dom, hišo.	- zaskrbljenost zaradi pojava zasvojenosti - ignoriranje znakov zasvojenosti
3.	Vedno sem pazil, da nebi kje zaspal, ali pustil odprta vrata. Napak nisem delal toliko, sem bil pri sebi, kljub pitju.	- skrbnost v prikrivanju čezmerne pitja - rast potrebe po

		alkoholu
4.	Moral sem biti uspešen na vseh področjih.	- prisilna uspešnost
5.	Ko sem dobil drugo hčer, takrat so se začeli pa problemi.	- poslabšanje razmer v življenju alkoholika
6.	Jaz sem pil, doma me ni bilo, preveč sem zahajal v družbo. ...ko sem bil pijan je bila zame družba vse...	- pivska kultura
7.	... ko sem se malo tresel, še nisem kar zjutraj pil.	- prvi znaki abstinencijske krize
8.	...sem se v gostilni sprl in so me tako rekoč zbrali, da so mi odvzeli ledvico...	- konflikten značaj - žrtev v pretepu - težka poškodba v pretepu
9.	...jeza, sovraštvo, bolezen, maščevanje na vse načine.	- nezmožnost obvladovanja negativnih čustev
10.	Ja takrat je bilo zelo v redu, vsi smo pili, veselili smo se, imeli smo podobne ali iste misli. Razglabljali smo o družinskih razmerah, težavah.	- ugodni občutek ob pitju alkohola - veseljačenje
11.	Z mislimi stalno pri alkoholu.	- stalna potreba po alkoholu - alkohol vedno v mislih
12.	Po službi smo skupaj zahajali po gostilnah. V prostem času smo pili, tudi sobote in nedelje, to ni bil noben problem. Priložnostna dela, kjer se je pilo, veselice, da smo lahko bili skupaj. ...smo pili ob vsaki priložnosti.	- zadovoljevanje potrebe po pitju - pitje vedno in povsod
13.	...sem imel za izgovor, da sem šel po cigarete v gostilno.	- prikrivanje namena po pitju - laganje o namenu odhoda v gostilno
14.	Da je z nami nekaj narobe, ni nihče pomislil.	- trdni obrambni mehanizmi - če piješ je to v redu
15.	Trudil sem se ves čas, pri meni je tolerančna doba dolgo trajala. Nihče niti opazil ni, da sem pil.	- napor za ohranjanje dobre podobe o sebi - namerno prikrivanje pitja
16.	Pa znal sem nekaj časa piti in ne piti.	- izmenjava pitja in abstinence
17.	Nisem videl izhoda. Na eni strani piti, na drugi strani piti in vse skupaj na nek način, pozabljaš pa na družino. Na eni strani piti, na drugi strani piti in biti povsod, nikjer pa nisi bil v pozitivnem smislu.	- brezizhodnost

18.	...preživeti noč, se zbuditi, nekaj spiti, doliti, da se zjutraj ne bom tresel, da me v službi ne bodo gledali, da bo potrebno spet nekaj spiti. Iz časa v čas si zaloge delat, skrivat, pa pit, pit, pit...Pa čeprav nisi žejen, piješ. Ponoči sem se zbujal, žejen sem bil, moral sem kar pit, po tem ni bilo več nespečnosti. Znožil sem se, sanje so bile obupne, nemiren spanec, neko kričanje. Zjutraj, ko sem se vstal, sem bil ves moker, žejen, spet sem šel dolivat. Sem se tresel in zopet pil. Telo je bilo izmučeno.	- neprestana potreba po alkoholu - neprijeten abstinenčni sindrom - strah pred pomanjkanjem alkohola - želja ostati prikrit - izčrpanost - slabo zdravstveno stanje
19.	Ne, takrat mi je bilo vseeno, bil sem v začaranem krogu. Če je bil kašen problem, dvom, je bilo potrebno na to le nekaj spiti, pa je bilo zopet dobro.	- nezmožnost rešiti se - reševanje stiske z pitjem
20.	Direktno mi nihče nič rekel, mogoče mi je kakšen prijatelj rekel, škoda te je ali podobno. Pazi se, manj pij, ker je res bil prijatelj. Drugače pa me niso opozarjali. Slišal se je kakšno govorjenje, v obraz pa mi je malokdo kaj rekel. Svojci pa ja, sploh pa takrat, ko sem bil v kakšni družbi.	- posredna kritika okolice - neposreden pritisk svojcev
21.	Vedno sem našel kakšnega prijatelja, da sva skupaj pila, pa to čisto do konca. Do zadnjega.	- »pivski bratci«
22.	...alkoholno ljubosumje, abnormalno, posledica te bolezni.	- doživljajske motnje
23.	Krivdo sem si pripisoval, če se je kaj zgodilo v pijanem stanju.	- občutek krivde za dogodke v pijanem stanju

TABELA 3.2.1.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju I.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Zadeve so se vse bolj poglobljale in naprej res ni več šlo.	- izrazite škodljive posledice pitja - nevzdržnost razmer v katerih alkoholik živi
2.	Pešanje srca, vzroke sem iskal vsepovsod drugje, kot pa v alkoholu in po vrhu cigaretih. Mislil sem, da sem na srcu bolan, kot vzrok sam po sebi.	- slabšanje zdravstvenega stanja - pripisovanje slabšanja zdravstvenega stanja drugim dejavnikom, ne alkoholu
3.	...ko mi je sestra terapevtka ponudila knjigo, ko sem bil v razsutem stanju v bolnišnici. Naj si nekaj	- spoznanje o svojem bednem stanju

	za sebe preberem, če se bom kje našel. To je bil začetek, da sem se odločil. Povsod v knjigi sem se našel.	- terapijina ponudba knjige o alkoholizmu
--	--	---

TABELA 3.2.1.5 Zdravljenje

Intervju I.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	V bolnišnici sem si priznal, da sem alkoholik, vključil sem se aktivno v zdravljenje, sem abstiniral, bil sem predsednik terapijske skupnosti. Bil sem do konca, 3.5 mesecev.	- priznanje alkoholizma - aktivna vključitev v terapijski proces
2.	Kar so zahtevali, takšen sem bil. Zahtevali so red in disciplino. Abstinenca absolutno, povsod kjer se gibaš!	- predpisana disciplina - stalen nadzor
3.	Ko pa sem prenehal piti se je zdravje pričelo izboljševati.	- prisilna abstinenca - izboljšanje zdravstvenega stanja
4.	...so me sprejeli pozitivno. Bili so zadovoljni, jaz sem se trudil, da sem pomagal tudi sozdravljencem.	- konformnost - sprejetost - občutek pomembnosti
5.	Nekateri so me poslušali, so abstinenti še danes, nekateri so šli nazaj po stari poti in se ponovno zapili.	- prevzem vloge svetovaleca
6.	Nisem se upiral, sem si priznal.	- zunanji pritisk terapije - vdaja

TABELA 3.2.1.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju I.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	...sem 12 let brez alkohola, zdravim se od 95. leta.	- abstinenca do danes
2.	Sedaj vidim, spoznavam svet. Ljudi vidim okrog sebe.	- jasna zavest o svetu, ljudeh in sebi
3.	...če tega nebi bilo, sem prepričan, da me nebi bilo več.	- zavest o neizogibni smrti v primeru, da se nebi zdravil
4.	Razlika je ogromna, drugače razmišljam.	- spoznanje o razliki v življenju prej in sedaj - nov način razmišljanja
5.	Vsak dan se je potrebno truditi, povsod, na delovnem mestu, doma, kjer koli.	- trud v vsakdanjem življenju

6.	Je pa res, da ni lahko. Ni lahko, sploh pa, da preživiš, moraš biti trden.	- trdnost
7.	...sem sam sebe poizkušal na nek način prepričati, vse tisto kar sem slišal, da je res, mislil sem, da lahko pijem, potem pa sem videl kam prideš. Tisto, kar mi je manjkalo sem si potrdil. Ne da bi slišal, ampak na sebi. Veliko teh stvari sem eksperimentiral na sebi. Osebna izkušnja, zelo, absolutno.	- lastna izkušnja recidiva in spoznanje o nezmožnosti zmernega pitja
8.	ne « pogrebam » več... Sedaj si nič ne očitam. Ker je možno, da bi bilo pri meni še veliko slabše. Sem kar zadovoljen.	- sprijaznitev z preteklostjo
9.	Sedaj nimam kaj iskati v gostilnah. Kadim tudi ne. ...v družbo ne grem, niti v gostilno ne grem...	- opustitev kulture pivcev
10.	Če gledam alkoholike, si pač mislim tako, poglej siromaka.	- projekcija v svojo zgodovino - pomilovanje alkoholikov
11.	Menim, da je alkohol en velik uničevalec telesa. Sam alkohol ne pride sam v telo, če ga sam ne zaužiješ. Drugi ti ga tudi ne vlije, sam si za to. Moraš sam bit dovolj zavesten, da tega ne počneš.	- lastna izkušnja o škodljivosti alkohola - zavest in prevzem odgovornosti za pitje alkohola
12.	...želim si naraščaj v družini, vnučke. Ne želim si, da bi me po pijanem stanju poznali. Želim si, da bomo družina, prijatelji.	- želja po priznanju in sprejetosti
13.	To se mi je zgodilo pred enim letom. Začel sem piti, takoj sem bil v istem stanju, vse zadeve so se povrnile. Tiste, ki povzročajo spoznanje pivca. V treh mesecih sem bil na višku s pitjem. Lahko rečem, da bi zagotovo umrl, nebi preživel. Hitro se vse vrata zaprejo, nimaš izhoda. ...to pa so povsem druge izkušnje.	- zavest o nevarnosti in posledicah recidiva
14.	Zavratna bolezen, ki je resnično stroga.	- spoznanje, da je alkoholizem zavratna in stroga bolezen

Intervju 2

TABELA: 3.2.2.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.

Intervju II.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Bili smo kmečka družina, razumeli smo se dobro. Bilo je delovno. Oče se je zdravil za alkoholizmom, rad si ga je popil.	- alkoholizem v družini
2.	Kot otrok sem tudi dobil kakšen »špricer« sicer pa nisem pil. Mati ni pila. Brat pije občasno.	- dajanje alkohola otroku
3.	Po končani osnovni šoli sem se šel učiti v Maribor za zidarja. Kot zidar sem prišel, kot vajenec, med takšne sodelavce, starejše, ki so bili enako, kot moj oče, odvisniki. Moral sem jih poslušati, kot so oni rekli.	- sodelavci nagnjeni v alkoholizem - avtoriteta starejših - konformnost

TABELA: 3.2.2.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Intervju II.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Vsi smo bili enaki, smo delali, če je bilo kaj, smo si ga spili, če ni bilo, pa ne. Ni bilo tako, da bi moral. Pitje je bilo priložnostno.	- pitje ob delu
2.	To je bilo pitje med delom, med opravili smo pili »po malo«, vendar ne tako, da bi kdo bil potem nesposoben za delo. Eno pivo, dve.	- težko delo - utrujenost po težkem delu - žeja
3.	Takšen in takšen moraš biti.	- ukazovanje starejših sodelavcev - izpolnjevanje ukazov
4.	Moral sem za njih hoditi po pijačo. Potem pa so tudi meni ponujali, če bom malo. Po malo, po malo, po malo...	- ukazovanje/ prisiljevanje v nakupovanje pijače - vztrajno vsiljevanje pitja alkoholne pijače
5.	Vsi smo bili v enem in istem košu. Razumeli smo se, prišli skupaj, vsak je dal za eno »rundo«.	- moč skupine
6.	Držal sem se pravil, da sem napravil, kar se mi je reklo, oziroma od mene zahtevalo.	- stalno upoštevanje pravil
7.	Z ženo sem se razumel, nisva se nikoli kregala...	- dobro razumevanje z ženo
8.	Slabič! Slabič sem bil. Poslušal sem vedno vse. Drugi so imeli vedno prav. Ravnal sem se po drugih. To sem bil. Nikoli nisem bil, da bi rekel, zdaj pa tako in tako. Zmeraj mi je nekdo... poslušal sem druge. Da so me prepričali, da sem se po	- ubogljivost - popustljivost - strašljivost - vodljivost - poslušnost

	drugih ravnal. Nikoli nisem bil na neki »višini«. Tako sem bil pač, kot pravijo: »sluga, vedno pokoren«.	
9.	Nisem se nikoli pretepal ali bil agresiven. Bil sem vedno miren. Nisem se kregal ali podobno.	- miren značaj
10.	Če smo bili kje, so rekli: »spij si malo, saj to ni nič.« Če ni nič, pa sem pil. Razmišljal sem, da to ni v redu.	- pritisk okolja - prepričanje, da pijača ne škodi
11.	Smo dokončali delo, pa smo potem pili.	- pitje po končanem delu
12.	Ponujali so mi...	- vsiljevanje alkoholne pijače drugih
13.	Do mene so se obnašali dobro, vsi so rekli, ta bo pa to napravil.	- dobri odnosi
14.	Toliko sem se dal ponižati. In s tem ponižanjem, ko sem nekaj spil. Potem pa sem rabil vedno več.	- pitje zaradi ponižanosti

TABELA: 3.2.2.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju II.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Neuspeh je bil edino to, ko sem si zadal cilj, a ga potem nisem mogel doseči. Dvome sem imel, kako bo.	- nezmožnost doseganja zastavljenih ciljev - dvomi
2.	Bil pa sem zelo utrujen.	- telesna izčrpanost zaradi pitja
3.	Takrat sem že moral piti, sem že rabil. Imel sem pozitiven odnos. Sem bil že tako daleč v takšnem stanju, da sem že zjutraj rabil. Roke so se zjutraj tresle in sem moral nekaj spiti.	- nezmožnost abstinence - neprijetnost abstinence krize
4.	Zavedal sem se, da ne bo dobro, pa sem si rekel: »malenkost pa bom«.	- zavest o škodljivosti početja - obrambni mehanizmi
5.	Nisem se več mogel ven izkupati.	- Brezizhodnost
6.	Slabosti, slabosti, slabosti.	- poslabševanje stanja
7.	Bil sem, kot na »vagi«, ali bom ali ne bom pil, vendar sem vedno, da, vedno sem...	- poraz v boju z pijačo
8.	Nekajkrat sem poskusil, če bo šlo brez pijače, posledično sem se tresel in dobil epilepsijo. Padel sem v krizo.	- spodleteli poizkus abstinence - epileptični napad v času abstinence
9.	Ko sem popil, je bilo v redu, roke so bile mirne.	- umirjajoč učinek alkohola
10.	Bil sem večkrat utrujen in zato večkrat spal.	- Izčrpanost

11.	Pa pil sem tudi skrivaj. Pelinkovec, kavo in šilček.	- skrivanje pitja
12.	Delal sem pa že s težavo, dokler nisem nekaj spil.	- padec delovnih sposobnosti
13.	...sem se počutil izobčen. Izogibal sem se. Občutek, da nisem spadal več med njih	- izključujoče okolje
14.	Direktno, mi ni nihče rekel, da sem pijanec.	- zahrbtnost okolja
15.	Počutil sem se krivega. Nisem tega rad videl, hudo mi je bilo. Nisem več zahajal v družbo, sem raje bil doma.	- osamitev zaradi krivde
16.	Ko sem pil, sem bil vijoličast v obraz. Da sem moral še kaj povedati, takrat pa ja bilo še slabše...	- neprijetno počutje zaradi zardevanja
17.	Nisem več mogel iz tega priti, točil sem si in pil. To je bilo podzavestno. Kako bi rekel. Zavedal sem se, da ne smem, a kljub temu sem pil.	- nezmožnost abstinence - neprestano prisilno pitje
18.	Rekel sem si: «jutri ne bom več pil», a ni šlo.	- poraz v boju z alkoholom
19.	Nisem tako pil, da nebi vedel kaj počnem. Zavedal sem se, da to ni dobro, vendar sem moral dolivati.	- stalna potreba dolivanja
20.	Proti koncu sem pil žgane pijače.	- pitje žganih pijač

TABELA: 3.2.2.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju II.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Sem že bil tako daleč s tem alkoholom, da nisem mogel več zdržati.	- nevzdržnost stanja
2.	Največ sem razmišljal, kako bi prišel ven iz tega. Kako bi prišel nazaj, vendar nisem uspel brez zdravljenja. Nisem uspel brez bolnišnice. Ko sem prišel v bolnišnico sem jih prosil. Bil sem na čakalni listi in sam hodil na pogovore. Zdravnica mi je rekla, ne piti, vi ste sedaj na čakanju za zdravljenje in to je vaša priprava na zdravljenje. Nisem mogel več zdržati.	- avtoriteta zdravnice - nevzdržno stanje - obupanost
3.	Zdravnica mi je pomagala, da sem prišel prej na vrsto.	- pomoč zdravnice
4.	Ja, velikokrat mi je rekla, da to ni v redu, da me bodo hitro izgubili. Razlog je bil tudi majhen otrok. Sin je prosil, da naj ne pijem več.	- pogost pritisk žene - ženino napovedovanje smrti zaradi pitja - prošnja sina
5.	...sam sem se najbolj silil v to. Samo sem bil tako daleč, da nisem bil več dovolj močan, da bi to lahko obvladal. Da bi lahko rekel, stop	- nemoč pred alkoholom - želja po rešitvi
6.	Vsekakor strah, da bi zaradi tega napada umrl.	- strah pred smrtjo

7.	Gledali so me »postrani«. Vsakega tako gledajo. Ti pa tam pijanček.	- stigmatizacija okolja
----	---	-------------------------

TABELA: 3.2.2.5 Zdravljenje

Intervju II.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Zahtevali so, da neham s pijačo. Tega se tudi držim. Program – terapija in stroga abstinenca. Moral sem se strogo držati reda in njihove discipline.	- avtoritativni terapevtski pristop - prisilna abstinenca
2.	Rad sem jih sprejel. Pa tudi jih spoštujem. Sem že bil tako daleč s tem alkoholom, da nisem mogel več zdržati.	- nevzdržno stanje alkoholizma - svoboden sprejem discipline
3.	V bolnici mi je medicinska sestra rekla, uspeli ste, zdaj pa ne piti!	- etsk pristop - avtoriteta medicinskega osebja - sprejem avtoritete
4.	Zdravnica mi je rekla, da sem super, pa tudi terapevtka me je pohvalila.	- nadzor z pohvalo
5.	To so strokovnjaki, takoj »prekužijo«, takoj so videli, kaj se dogaja z mano (če sem pil ali ne), ko sem prišel na kontrolo.	- moč avtoritete
6.	Lepo je pisalo: pri nas je vsakdo dobrodošel, veselimo se vsakega prihoda in odhoda.	- moč avtoritete

TABELA: 3.2.2.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju II.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Danes pa je, kot da bi ploščo obrnil. Čisto drugače.	- nova kvaliteta življenja
2.	Sploh nimam želje do alkohola. Boljše se počutim. Sedaj lahko delam. Lažje lahko razmišljam. Vse se je spremenilo. Super	- sposobnost dela - sposobnost razmišljanja - nadzor nad sabo
3.	...zase si mislim, tudi jaz sem bil tak. Zdaj pa hvala bogu nisem.	- zavest o svoji preteklosti
4.	Ljudje me sedaj drugače gledajo. Vsak me pohvali, evo, pa je prišel »ven«, prej je bil pa takšna reva.	- občutek vrednosti v očeh drugih - pohvala okolice

5.	Če bi prekinil, bi se mi zgodilo, kot se mi je že ali pa še hujše. Tega pa me je najbolj strah. Prekiniti ne smem. Najbolj me je strah, da bi se mi ponovilo...se mi je zgodilo že. To se mi ne sme zgoditi.	- strah pred ponovitvijo - strah pred izgubo nadzora
6.	Sem veliko boljši, zdrav sem bolj, apetit imam, močnejši sem, delam lahko, epilepsije nimam več, lažje razmišljam.	- strah pred ponovitvijo - strah pred izgubo nadzora
7.	Vprašam se: »zakaj sem jaz to pil, mi je bilo to potrebno«? To si vedno rečem: »to je mene uničilo«. Me nebi bilo več, če bi nadaljeval s tem. Bi me pokopalo. Tam, kjer sedaj delam, jih je enih par že »odšlo«.	- osveščenost o škodljivem učinku alkohola
8.	Sedaj lahko vozim, ko piham, piham brez strahu, štiri nule.	- samozavest
9.	Občutim, vem, da nekaj je tu, potem pa se zamisli to je mene tukaj sem spravilo tako daleč, da sem bil tako »ubogi«.	- strah pred ponovitvijo - strah pred izgubo nadzora

Intervju 3

TABELA: 3.2.3.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Intervju III.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Živel sem v kmečkem okolju, sem sin kmečke družine. V času druge sv. vojne smo bili izseljeni in pregnani v Nemčijo, ko smo se vrnili domov, je bilo vse uničeno..nismo imeli kje spati in kaj jesti...oče je nekaj uredil... Državi, so nas hoteli dati v zadruge. Propaganda, da bomo, kot v Rusiji, da bo en velik kmet, nezaupanje je bilo...si moral oddati državi toliko krompirja, pšenice, koruze, prašičev, drugače so ti pa zarubili.	- internacija - vojna - represija komunističnega režima - prisilne dajatve - sankcije
2.	Povsod sem bil dober delavec, sprejet...sem se spoznal na veliko stvari...	- pozitivna samopodoba o sebi
3.	To so bili zmerni pivci, niso bili kroniki.	- socialno okolje, ki je naklonjeno in hkrati kritično do alkohola - paradoksalnost, ambivalentnost okolja do alkohola
4.	Bilo je »nekaj tistih«, ki so bili »vaški revčki«, pijančki, niso imeli družine, nič.	- stigmatizacija alkoholikov

5.	Bil je en starejši pijanček in je hodil od hiše do hiše, za jesti ni dobil, vedno je dobil za piti...ni hotel kos kruha, prej »štamperl«...par takšnih revčkov je bilo, ostali ljudje so bili odgovorni, imeli so družine, kmetije...	- nezaželena družbena vloga pijanca, klošarja - zaželena družbena vloga odgovornega človeka
6.	V vojski sem bil v Beogradu, v Titovi gardi, bila je stroga disciplina, nič alkohola v »armiji«, zahtevali so veliko.	- totalna institucija vojske - sprejemanje ukazov - izvrševanje ukazov
7.	Smo bili kmečki ljudje, smo se družili pri delih...smo bili veseljaki...smo se skupaj veselili ali pa »jamrali« skupaj, žetva, mlačva...veliko dela, ročno delo...ni še bilo strojev...koline, prazniki domači, sosedje so prišli...vinogradnikov je veliko, vinorodno območje	- ljudski običaji, ki jih spremlja pitje alkoholnih pijač - vinorodno okolje - pitje alkohola je splošno sprejeto in zaželeno.
8.	Ni bilo pretirano...edino zvečer, če je bil gospodar zadovoljen nam je dal vino...takrat smo se ga »nasekal« za dobro voljo.	- čaščenje avtoritete gospodarja in podreitev njegovi volji - dobro gospodarjevo razpoloženje - izboljšanje razpoloženja z alkoholom
9.	...čez dan pa voda in jabolčnik...za »likof« je bilo vino, za veselje, drugače pa ni bilo pretiranega pitja.	- pitje po končanem delu - dvig čustvenega razpoloženja
10.	Takrat sem bil glava družine. Bil sem odgovoren, drugi so šli spat, jaz sem pa šel delat. Bil sem trden, samozavesten... Nikoli nisem imel strahov.	- ponosen človek - samozaupanje - deloven človek - pogumen človek
11.	Ja, na kolinah, za »likof« ob koncu žetve.	- pitje ob raznih kmečkih opravilih - pitje po končanih opravilih
12.	...hotel sem, da bi šel v šolo naprej...strojna kmetijska šola v Mb in potem sem si uredil papirje, mati je bila zato, da bi šel v šolo, oče ni hotel, je rekel, kdo pa bo delal na kmetiji...potem pa, ko bi oče moral podpisat papirje za internat, je bil hud in je vse razveljavil...in sem doma ostal...	- nadzor in pritisk očeta - podreitev avtoriteti očeta - ostal doma po želji očeta

TABELA: 3.2.3.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku.

Intervju III.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Svet sem mi je podrł takrat, ko mi je zdravnik rekel, da imam sladkorno, da ne bom mogel več delati.	- strah pred propadom identitete močnega in uspešnega gospodarja

		- stiska ob diagnozi bolezni
2.	Mislil sem si, da je konec.	- doživljanje stiske
3.	Žena je bila bolna, takrat se mi je zdelo, da se bo svet končal. So rekli, da moram v bolnišnico, nisem hotel.	- brezizhoden položaj - upor
4.	Glavni motiv je bil, da sem dobil »moč«.	- pitje za moč - pomanjkanje psihofizične moči, slabost
5.	V kleti sem imel 20000 litrov vina, se ga ni dalo prodati. Začel sem piti	- velika zaloga alkoholne pijače
6.	Bil sem slab zaradi sladkorne, zato sem ga spil 2 deci, pa sem bil bolj močan.	- pridobivanje telesne moči z pitjem
7.	Piti sem začel zaradi bolezni, da sem dobil moč, pred tem sem pil le občasno.	- zmanjševanje simptomov bolezni z pitjem
8.	...v 5-ih letih sem postal kronik. Takrat sem spil 5 do 6 litrov vina na dan.	- posledica »zdravljenja« z alkoholom je zasvojenost - pitje velikih količin alkohola - stalna potreba po alkoholu
9.	Leta 1993 sem zbolel za sladkorno, močno sem bil žejen in zato sem pil alkohol.	- bolezenski simptomi žeje - gašenje žeje z pitjem

TABELA: 3.2.3.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju III.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Potem sem začel piti tudi ponoči. Natočil sem si »glažek« in si ga skril, žena mi je nasprotovala, da ne smem tega početi, jaz pa nisem razumel in sem pil.	- pogostejša potreba po alkoholu - prikrivanje pitja - skrivanje pijače - ženino nasprotovanje pitju moža - lastno nerazumevanje situacije
2.	Žeja, strah, nekaj me je začelo gristi...	- neprijetni, nelagodni občutki abstinence krize
3.	So se mi začele roke trest, ko sem spil 2 deci, so se mi umirile, potem pa še 2 deci in še ...	- neprijetni znaki abstinence krize - ugodni občutek

		umiritve
4.	Prej, ko sem se napil, sem bil »flegma«, mi je bilo vseeno, če bi hiša gorela, če bi otrok umrl...ko sem se napil, sem šel spat.	- doživljajska otopelost - reševanje stisk z alkoholom
5.	Nič nisem razmišljal, samo to, kako se bom napil.	- osredotočenost, fiksacija na alkohol
6.	Ja, sem se počutil bolj močnega...sem ga spil dvakrat po dva deci in sem bil bolj močen, sem se počutil zdravega, sem delal uro, dve in spet pil.	- izmenjava telesne slabosti in moči - periodičnost pitja
7.	Sem se zavedal, da sem bolan in sem pil, da sem lahko delal.	- nezmožnost za delo - ohranjanje delovnih sposobnosti z pitjem - ohranjanje identitete uspešnega gospodarja
8.	...nisem okoli hodil, napil sem se ga v kleti, pa so k meni hodili, pa sedeli v kleti in pili, pa se je začelo.	- pitje doma v kleti - obiski pivskih prijateljev
9.	...če sem imel problem, sem se še bolj napil, problem je ostal, se ni rešil, sem bil živčen, vzkipljiv.	- reševanje problemov z pitjem
10.	Nekaj me je vleklo, nisem mogel iti mimo soda, sem moral pipo odpreti in si natočiti, sem moral piti, nisem zdržal uro, dve, da nebi pil.	- izguba nadzora nad sabo - nezmožnost abstinence - prisilno pitje ves čas

TABELA: 3.2.3.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju III.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Žena je bila toliko vztrajna, da je šla k zdravniku.	- pritisk in vztrajnost žene za zdravljenje moža
2.	Moje telo je bilo izčrpano, imel sem neznosne bolečine v okončinah, spomin me je zapuščal, bil sem pozabljen, večkrat sem eno »stvar« preverjal, začel sem bruhati, želodec me je začel boleti...	- slabo zdravstveno stanje - psihofizični propad
3.	...noge nimam zdrave, živci so mi »popokali«.	- posledice bolezni in alkohola so okvare živcev
4.	Nek dan sem v vinogradu škropil in padel sem v nezavest. Takrat sta me žena in ena sosedka rešili in k zdravniku odpeljali, potem v bolnišnico. Zaradi pitja so me napotili v Vojnik, 1. julija 1993.	- izguba zavesti v vinogradu - posredovanje bližnjih - hospitalizacija

5.	Odločil sem se potem sam, sililo me je pa zdravje, z zdravjem sem bil čisto na tleh, jetra so mi odpovedovala, tresel sem se kot 100-letni starček.	- izredno slabo zdravstveno stanje - odpovedovanje jeter
6.	Žena je bila glavni iniciator, da sem šel na zdravljenje.	- iniciativnost žene za zdravljenje moža
7.	...potem pa sem bil že »motolav«...čisto na tleh sem bil, razmišljal sem o samomoru, ko se mi je začelo vrteti, sem rekel, nisem sposoben za delo in mi ni bilo več za živeti.	- obupanost ob spoznanju nezmožnosti za delo

TABELA: 3.2.3.5 Zdravljenje

Intervju III.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	...10 dni sem bil v zaprtem oddelku, ker sem imel močne »reakcije«...	- odvzem svobode - abstinenčna kriza
2.	Na začetku sem hotel domov, da bi delal, mesec dni sem bil v krizi, rabil sem en mesec ali dva, da sem začel bistro razmišljati. Potem pa sem se vklopil, bil sem higienik...	- upor terapevtskemu procesu - vztrajanje v uporabi do terapevtskega procesa - postopna vdaja in uvid
3.	...zahtevali pa so pomoč sozdravljencu, spoštovati ga, sodelovati v vseh terapijah.	- zahteve terapevtskega procesa - nadzorovano vedenje
4.	Prostaško govorjenje, kletvice, alkohol je bil strogo prepovedan.	- prepovedi
5.	...hudo jim je bilo za menoj.	- sočustvovanje družine do zdravljenega
6.	Začudili so se, vsi so me podpirali, hodili na obiske, skrbeli so, da nebi zašel.	- podpora okolice za zdravljenje
7.	Na dno, na tla...je zdravnica v Vojniku rekla, da me je potegnila iz krste. Če bi prišel dva dni pozneje, bi mi srce odpovedalo.	- rešitev od zunaj - grožnja smrti v primeru, da nebi prišel na zdravljenje
8.	V Vojniku sem bil pacient...	- vloga pacienta - grožnja smrti v primeru, da nebi prišel na zdravljenje

TABELA: 3.2.3.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju III.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Sedaj sem vse vinograde posekal, klet je sedaj delavnica... V mojem življenju in moji družini ga ni...	- odstranitev grožnje alkohola
2.	Ja, mene ne moti, če se lahko, se izognem alkoholu, nisem rad v takšni družbi, ko začnejo dvigovat, enega boš, pa drugega, te nalašč polijejo...	- strah pred ponovitvijo zasvojenosti - odpor do prisotnosti ljudi, ki pijejo, nazdravljajo
3.	Sedaj imam odpor do alkohola, vem da ga ne smem, da če spijem en kozarec, bi bil na isti poti, tako da niti ne želim,	- zavest o posledici recidiva
4.	Dobro počutje, boljši odnosi s sosedi, družino, dožemanje, sedaj šele vidim, kaj sem zamudil, danes vse ...dojemam, bolj mi je sprejemljiva narava, rad hodim po gozdu, veliko mi pomeni občutek, zadoščenje.	- nova obzorja, izpolnjeno življenje - aktivno preživljanje prostega časa
5.	Spet bi bil ničvrednež, nič bi bil, kup nesreče.	- zavest o posledici ponovnega pitja - če bi začel piti bi propadel
6.	Zavedam se, se bojim, vem, da sem bil nič, ena mokra »cota« nekje. Danes pa imam občutek, da sem človek, da mi ni nerodno pred družbo in iti na kavo.	- če začnem piti sem nič - pozitivna samopodoba
7.	Če mi bo zdravje služilo, potem še bo. Imam vnučko, zadovoljstvo, komaj čakam, da pride iz šole, jaz hodim po njo, »tamala« je zvedava, radovedna...mi ni dolgčas, lepo je.	- pozitivna vizija za prihodnost
8.	...še žival je bolj inteligentna, kot pijanec. ...da je to grozna poguba. Zato izogibat se... je dober prijatelj, če pa te enkrat dobi, te uniči.	- zavest o škodljivih posledicah zasvojenosti z alkoholom - izogibanje alkoholu
9.	Imam novo hišo, novi hlev, imam stroje: sejalnice, plugi, bran, prikolice, celotno linijo imam, tako da sedaj se samo vozim in delam.	- danes sem uspešen gospodar
10.	Danes, ko problem nastane, ga razčlenim, ugotovim zakaj je nastal in ga rešim.	- konstruktivno reševanje težav in problemov
11.	Sosed je takrat hlev gradil in ni imel pijače, sem mu rekel, da mu dam 600 l sod poln silvanca, odpelji, ali pa ga bom izlil. Rekel mi je, če sem »zmešan«, sem rekel, da ne bom več pil, vonj po vinu me je vlekel in če bi imel »priliko«, bi šel v	- nasprotovanje soseda pred odstranitvijo alkohola - prisotnost potrebe po alkoholu

	klet in bi se spet napil...tega sem se bal, tudi žena.	- strah pred recidivom
--	--	------------------------

Intervju 4

TABELA: 3.2.4.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.

Intervju IV.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Kot otrok sem živel v siromašni družini, alkohol prisoten, mama je pila, oče je pil. Bili smo v taki mali hiši, 5 otrok nas je bilo, plus starši, vsi smo v eni luknji spali. Oče je »fejst« pil, mama je pila. Se je stopnjevalo, kot otrok, nisem imel nič od svojega otroštva. Starši so se napili, kregali, topli...mi otroci pa smo vse gledali, jih branili...mama je bila zelo napadalna, je šla po nož in na očeta, mi otroci pa vmes, da smo jih branili.	- starši alkoholiki - pet otrok v družini - pogosto nasilje med materjo in očetom - otroci v vlogi pomirjevalcev preprirov med staršema
2.	Takrat, ko sem bil še mali, ko sem v malo šolo hodil, sem rekel staršem, kako to smrdi, ata, tako smrdi, zakaj to pijete.	- odpor do alkohola
3.	Najstarejši pa je bil strašno proti, je hitro šel od hiše, je sovražil alkohol, je šel v internat, ga ni bilo več domov, še danes je proti alkoholu.	- brat sovraži alkohol in je proti alkoholu
4.	Kot otroka so me pošiljali k sosedu po pijačo, jabolček je bil takrat popularen, za dražjo pijačo ni bilo denarja. Samo, da je bilo čim več alkohola pri hiši. Pa smo tudi mi pili, če oni pijejo, pa smo še mi, ne da bi se »napijaval«, kozarček mali, pa se nabere. Ko sem prišel k temu kmetu, pa je tam tudi bil običaj, so doma imeli svojo pijačo. Tam sem bil po domače rečeno hlapec, sem delal, da sem dobil jesti in piti. Oni so me pošiljali v šolo, sedmi in osmi razred, so mi denar za šolanje dali, kaj je bilo potrebno. Nisem šel naprej v šolo, sem šel kmalu delat. Sem bil 4 leta pri njih.	- velike količine alkohola doma - alkohol pijejo tudi otroci - običaj pitja alkohola - delo za hrano, pijačo in streho nad glavo - zaposlitev takoj po osnovni šoli
5.	Ponujali ne, da bi se napil, sem pa pil zraven njih, če smo delali, pri kosilu.	- pitje alkohola iz navade
6.	Ko se ga je napil, je ponorel, je alkohol vplival, da se mu je zmešalo.	- histerija gospodarja, ki pije
7.	Ja, samo ne, da bi bil vedno...se je zgodilo, najbolj v mesecu »mladnu«, en teden ga je držalo, je bil strašno agresiven, je letal s sekiro ...nad	- zelo agresiven in nasilen gospodar - uporaba hladnega in

	mano ne, nad svojega sina... enega sina ima, on je odšel, ga je nagnal, ker ga je fizično napadal s sekiro, streljal za njim. Žena njegova je morala zunaj spati, takrat, na »šupi«, do mene je pa bil štiri leta v redu, kot da sem njegov sin.	strelnega orožja
8.	Takrat naju je oba nagnal ven. Prvič v štirih letih. In takrat mi je rekla žena njegova, prosim te, odidi jutri od tod, ker ko je enkrat začel, boš na istem kot mi, kot njegov sin. In sem odšel k drugemu sosedu. Na kmetijo, malo manjšo, tam pa je bilo še več alkohola, tudi z moje strani. Sem še več »popijaval«.	- prvi izgon iz hiše s strani gospodarja - odhod zaradi nasilja - nastanitev pri drugem gospodarju, ki pije alkohol še bolj - pogostejše pitje
9.	Med tem sem jaz naredil osnovno šolo, že pri prvem kmetu, pri drugem kmetu sem bil pol leta brez službe in potem sem si našel službo v tovarni.	- prva zaposlitev v steklarni
10.	Takrat se je še dalo zaslužiti, jaz sem delal, kot nor, zjutraj sem zgodaj vstal, popoldan pa v službo, še ne uspeš se stuširati, da bi šel v službo, pa delaš cel dan.	- ves dan trajajoče naporno delo doma in v službi skozi daljše časovno obdobje
11.	Začelo se mi je upirati, kako bi rekel, nisem mogel zdržati, sem šel k drugemu kmetu, eni starejši ženski.	- odselitev od gospodarja zaradi naporov in nastanitev pri drugem gospodarju

TABELA: 3.2.4.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku.

Intervju IV.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Najstarejši brat je hitro odšel od hiše, ko je 8 razred naredil, je šel od hiše. On še toliko ni slišal, kot mi mlajši otroci. Ko sem šel v 7 razred, sem odšel od hiše, do enega kmeta, 4 leta sem bil pri njem, sem od njega v šolo hodil. Malo sem se osvobodil in so starši ostale 3 otroke lažje preživljali. Pri kmetu, gospodarju, ki je imel veliko kmetijo, sem se že »popijaval«, tak kot vsak kmet, ki dela na zemlji, sam se je to stopnjevalo. So mi ponujali, je bil običaj. Kmet, če ne pije, ni močan.	- zgoden odhod od doma - olajšanje ker je zamenjal okolje - vsak kmet pije - pitje za moč
2.	Doma smo delali »jobolček«, pa sva z »gazdo« pila, on je »fejst« »šlukal«...koliko on, toliko jaz. Ko sem šel v službo, sem ga že čutil. Pil sem, da bi bil bolj močan, sem premagoval utrujenost... V službi pa...sem delal pri peči...tam pa so tudi pili, za žejo, je bila navada, pijača je mogla biti.	- proizvodnja alkoholne pijače doma - čezmerno pitje gospodarja - posnemanje

		gospodarja pri pitju - pitje za moč in premagovanje utrujenosti
3.	Kot prvo mi je bilo hudo, sem pa v sebi tiščal, sem se držal, kot da mi je vse ravno.	- duševna bolečina zaradi žalitev na delovnem mestu
4.	Ko sem si ga »šluknil«...so me »zajebavali«, da nisem nič vreden, kakšna družina, siromašen, kakšni starši...so govorili, drugi, ki me niso poznali, mi je bilo strašno hudo...sem se držal, da mi je vseeno, sem se smejal, samo me je pa tiščalo, da me niso še bolj »zajebavali«, ker če se jeziš, te še imajo bolj voljo »zajebavat«. Notri me je pa »ful« tiščalo. Grde besede o starših. Sem vedno rekel, kakšni so bili, na zdrave noge so nas 5 otrok postavili.	- potlačitev občutkov bolečine
5.	Takrat mi je bilo hudo, ko pa sem bil že sam v tisti fazi, sem jim še sam dal za liter. Mami večkrat, ona je očetu pomagala, je jame kopal, je bil grobar...včasih so se imeli radi, včasih pa ne....Ji ni hotel dati denarja, mama je že potrebovala, je bila že »ful« v tem, sem ji še jaz na skrivaj dal, pa kadila je, pa za cigarete, da ni oče vedel, pa drugi brat.	- občasna oskrba zasvojenih mater z alkoholom
6.	Da sem »slabiček«, sem se tako počutil, da sem slabič, če nebi pil, zakaj nebi bil močan.	- pridobivanje moči z pitjem alkohola
7.	»Zajebancija«, ti »drobnički«, kaj nebi pil...»šleva«...vse najslabše bi mi govorili.	- abstinenca je za slabiče

TABELA: 3.2.4.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju IV.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	sem že takrat rad »šluknil«, pa mi je rekla, to ti ne velja, zakaj piješ. Pa tudi ni ji »pasalo«, da sem šel v soboto ven s prijatelji, da je bila sama. Se je navezala na mene, kot da bi bil njen. Pa meni ni »pasalo«, da mi je branila piti. Mi je ključke skrivala, sem našel ključke, sem šel v klet, sem se ga »našluka«. To je najbolj strupeno, če ga skrivaj »šlukaš«.	- pitje na skrivaj - gospodarjeva žena nasprotuje pitju

2.	Potem sem šel v »prekomando«, sem bil svoj, me ni bilo nikogar strah, 4 oficirji, pili vsi tudi, skladišče, smo pili, 32 vojakov in mi 5. »radni« vod, 4 »zastavniki«, smo »ful« pili. Potem sem prišel domov, spet alkohol. Med tem je oče zbolel, mlad umrl zaradi alkohola.	- Pogosto in čezmerno pitje v času vojnega roka - nadaljevanje čezmernega pitja doma - smrt očeta zaradi alkoholizma
3.	Potem pa sem začel še bolj piti, sem si našel soseda, sva skup pila, smo meli »pušišank«, smo spili 5-6 litrov vina, nisva od hiše prej šla. Potem pa vsak na svoje in drugi dan zopet. En čas sem šel domov, takrat, ko je bil oče bolan. Takrat se je začela kritična doba alkoholizma. Sem moral imeti alkohol, noč in dan. Ko je oče umrl, sem začel še bolj piti, nisem imel apetita, mamo pa je naslednje leto še kap.	- pitje zaradi duševne bolečine - pitje s sosedom ki pije - pitje velikih količin alkohola 5-6 litrov - pitje noč in dan - ob smrti očeta pije še bolj - izguba apetita - smrt matere
4.	Pomrli vsi od alkohola, ...	- vsi so umrli zaradi škodljivih posledic alkohola
5.	Niti bratov ne poznaš, samo tiste, s katerimi piješ.	- kultura pivskih bratov
6.	Brat je hodil domov, ko sem slišal njegov golf, sem se skrtil, ker je bil zelo proti temu, ko sem bil »vkajen«, pijan, sem rajši šel, sem se rajši skrtil, ko je prišel.	- strah pred bratom
7.	Kregali bi se, agresiven nisem bil, bi se kregali brez veze, zato sem šel. On je hotel meni dobro, ampak dokler je bil alkohol, nisem upošteval nikogar, samo alkohol.	- pomemben je le alkohol
8.	Brat je hotel meni dobro, da bi nehal piti, ampak me je to užalilo, zakaj bi nehal piti, če mi je bilo fajn.	- kritika pitja - pitje zaradi ugodnega učinka
9.	Večkrat smo se skregali, da bi bil agresiven, pa ne. On je rekel, nehaj piti, potem pa sem se na njega kregal...ja kaj boš ti meni...Sva tako daleč prišla, da bi se sigurno stepla, če nebi odšel...on je bil živčen, meni je hotel dobro, samo se nisem dal, veš da ne bom pustil alkohola, kaj boš ti meni govoril.	- pogosti prepiri z bratom - nevarnost pretepa - nepopustljivost v stališču do alkohola
10.	Okolica in smrt staršev, žalost...potem pa ni bilo nikoli dosti, žalost me je prisilila.	- pritisk žalosti ob izgubi staršev

11.	Sem pomoč iskal, sem pil na silo, da sem bolezen prebrodil, da mi ni bilo slabo. Abstinenčno krizo, tresel sem se, prisluhe sem imel, slabo mi je bilo. V službi, pri peči, se mi je zdelo, da je na drugi strani peči lepa »mucika«. Sem drugim rekel, potem sem ugotovil, da so bili prisluhi.	- močne abstinenčne krize - prisluhi
12.	Privide nisem imel, prisluhe pa, tresel sem se, bruhanje, nimaš kaj za bruhat, samo nekaj rumena kislina, sem mislil, da bom umrl, kako je to hudo, sem moral na silo nekaj spiti. Na eni strani se mi je upiralo, samo sem ga moral, da sem lažje to slabost prebrodil, pa sem lahko pil naprej. V času abstinence, zjutraj mi ni »pasalo« piti, samo sem mogel. Ker mi je že na bruhanje šlo, samo nisem imel kaj za bruhati, z nečim sem si mogel pomagati, ko pa sem nekaj spil, sem na slabost pozabil. Potem pa je bilo stalno slabše, vsako jutro slabše.	- močne abstinenčne krize - misel na smrt - pitje na silo zaradi abstinenčne krize mine - poslabševanje stanja
13.	...samo nisem mogel zdržati. Sem si mislil, zakaj bi mi bilo tako slabo, samo nisem mogel tega prebroditi slabosti, te hudobije, ki je prišla na mene, ko pa sem spil, je hudobija odšla. Pil sem, samo apetita pa nisem imel.	- nevzdržne abstinenčne krize - pitje za odstranitev abstinenčne krize
14.	Preseči bolečino, ko se napiješ pozabiš, kot da nič ni bilo, potem pa je telo zahtevalo in sem moral, me je sililo.	- pitje za pozabljanje duševne bolečine - pitje zaradi zahteve telesa

TABELA: 3.2.4.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju IV.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Potem pa sem imel še probleme v službi, nisem hodil, pil sem po tri dni skupaj, skoz, potem pa strašni abstinenčni znaki, prej nisem vedel, kaj so abstinenčni znaki, sedaj to vem, ko sem se zdravil. Slabo mi je bilo, nisem mogel spat, sililo me je na bruhanje, nisem mogel v službo. Moral sem na silo spiti, da sem hudobijo od sebe dal, sem na silo pil, da sem vse pobruhal, mi ni »pasalo«, potem pa sem lahko nazaj pil in vse je bilo v redu. Bil sem priden delavec skoz, včasih so mi odpustili, delovodja sem že bil, sem manipuliral z zdravnikom, pa rekel, da me to boli... takrat se je še dalo, da sem bil kakšen teden dni doma, pa je že zdravnik rekel, da vedno isti razlog, da me to boli in ono.	- izostajanje od dela - pitje po več dni skupaj - močne abstinenčne krize - umiritev po pitju alkohola - manipulacija z zdravnikom
2.	Vedel je, da sem alkoholik, da manipuliram. Par dni me ni bilo v službo, kličejo brata, kaj je z menoj, da me ni v službo, da že imam pet »plavik«. Potem so to nekako prekrili. Potem sem se popravil, nisem mogel dolgo, sem se držal 14 dni, potem pa je bilo nazaj isto. Sem se napil, da nisem mogel v službo. Se mi je mešalo, v službi, kaj me bodo delavci »zajebavali«, začelo me je tiščat, pa samomor sem delal, me je bilo strah na »šiht«, so me »zajebavali«, ko bi mi lahko pomagali, me je bilo strah, da bi me spet »zajebavali«. Sem se napil, da sem vse pozabil in mi je bilo ravno spet.	- začasno »normaliziranje« - ponovno čezmerno pitje in izostanki od dela - doživljajske motnje zaradi pitja - poskus samomora - pitje za pozabo težav
3.	Ja, takrat, ko sem poskusil, sem spil liter konjaka, pet piv in 10 litrov vina v enem dnevu. Obesit sem se mislil.	- poskus samomora z alkoholom in obešanjem
4.	Ja, nisem mogel več vse zdržati. Brati so videli, da nisem več pravi...sem imel v »fлаši« piti...da je nekaj narobe, so me spraševali, nisem nikogar poznal, sem se pa začel »rihtati«, obleko gor, da bi naredil samomor. So mi ključke poskrili in so vedeli, da bom šel to delat, da nisem »štrika« našel. Takrat pa, da ni bilo nikogar doma od bratov, bi sigurno to naredil. To je bilo v petek, potem so me zadržali, da so me umiril, da sem zaspal. Tako sem zaspal, da sem se v nedeljo popoldan ob 4-ih zbudil. Sem šel pa v petek spat. Sem mislil, da je sobota, ne vem, kaj se je z menoj dogajalo, ko sem se zbudil, sem mislil, da je	- nevzdržnost razmer - zmedenost - nadzor svojcev - disciplinski ukrep v službi ali zdravljenje ali knjiga

	sobota. Ko sem se zbudil, sem bil čisto zmešan, sem sosedu v petek obljubil, da bom nekaj naredil, kar v petek nisem dokončal, pa sem šel k njemu, pa je rekel, da je nedelja. Razmišljam, pa je res bila nedelja. Disciplinska, sem se odločil za zdravljenje. To je bil prelomni trenutek.	
5.	potem pa so me v službi dali na disciplinsko. Če pa bi vzel knjigo, bi bil klošar, pa bi že šel. Sem bil toliko, da službo pa moram imeti in sem ponosen na to.	- pomen službe
6.	Sem se odločil za zdravljenje, čakalna lista je bila 3 mesece. Sem šel k socialni delavki, prosil na kolenih, da mi naj pomaga, če ima kakšne veze v Vojniku, da bi šel čim prej na zdravljenje. Ona je takoj poklicala v bolnico, čez teden dni so me poklicali takoj na zdravljenje. In hvala bogu, sem se »fajn« počutil, da sem bil koliko toliko normalen, od 95 leta do 2000 me je pobralo na dno, samo sem pil, drugi zdržijo po 30 let. Intenzivno. Hvala bogu sem prišel gor, »fajn« sem se počutil, vse programe sem dal skozi.	- čakanje na hospitalizacijo, ukrep socialne delavke in hospitalizacija

TABELA: 3.2.4.5 Zdravljenje

Intervju IV.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Kot vsak zdravljenelec sem moral narediti izpite	- izobraževanje o alkoholizmu
2.	Me je zdravnica pohvalila, ker nekateri nočejo sodelovati. Sem sodeloval, spoštoval hišni red, s svojo veliko voljo in mi je uspelo.	- vzpodbuda zdravnice - aktivno sodelovanje v trapevtskem procesu

TABELA: 3.2.4.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju IV.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Hvaležen sem, sedaj je že 8 let, odkar ne pijem, popolna abstinence, niti kaplje alkohola, tudi v pecivu ne	- popolna abstinence že osem let
2.	vedno vprašam, se izogibam vsega. Sem imel v službi probleme, so mi ponujali, govorili, da nisem več ded. Sem rekel, da vi, če lahko pijete, pijte, jaz pa ne smem in ne bom. Sem si kupil sok in so mi v sok ulili alkohol, ko sem bil na stranišču. Sem ugotovil, »flašo« sem vrgel tistemu pod noge. »Flaša« se je raznesla in ga porezala.	- previdnost do alkohola - brezobzirnost sodelavcev

3.	Sem hvala bogu, sam s sabo zadovoljen, pred časom pa nisem bil. Želim si, da bi naredil izpit za avto, sedaj kolesarim.	- zadovoljstvo s sabo - želja napraviti izpit
4.	Ne daj bog, ker ko se pogledam v ogledalo, si rečem, kaj ni sedaj lepo, ko ne piješ, zdrav si, nič te ne muči, nič ni slabosti. Bojim se, če bi prišlo nazaj, sem imel tako hude abstinencijske znake, imam strah, da bi se spet pojavilo.	- strah pred povrnitvijo zasvojenosti
5.	Kot da ga ni, mi alkohol nič ne diši. Kot da ga ni.	- neposvečanje pozornosti alkoholu
6.	Povedat pa moram, nikoli ne rečem, da ne bom nikoli pil. Ker če to govoriš, te premami, da bi to naredil. Noben alkoholik ne sme reči, da ne bo več pil. Poznam so zdravljenca, s katerimi smo se srečevali po zdravljenju, eden je rekel, boš videl, da ne bom več nikoli pil. Samo je pil, pa ga ni več.	- zavest o nevarnosti recidiva
7.	Boljše počutje, zdravje. Sem imel slaba jetra, sem srečen, da so jetra v redu, da nimam zdravstvenih težav. Bolj sem delaven. Sedaj, kar naredim, sem zadovoljen. Kar naredim, naredim prav, kot je treba.	- izboljšanje zdravstvenega stanja
8.	...imam partnerko, je čisto drugačno življenje...	- življenje s partnerko

Intervju 5

TABELA: 3.2.5.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Intervju V.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Oče je bil kamnosek, mati pa je bila čistilka.	- oče in mati sta bila delavca
2.	V zgodnji mladosti ni oče pil, je pa kraj takšen, da je bil alkoholizem prisoten v okolju. Redno se je pilo, nihče ni polagal pozornost, da je to nevarno, je bilo nekaj povsem vsakdanjega. Če je kateri bil že kronik, so ga obsojali, kot pijanca.	- zmerno pitje v družini - obsojanje alkoholizma v okolju
3.	Ja, kot nekaj vsakdanjega in zato nič posebnega. Niso se zavedali, da je nevarno, vsi pač pijemo in da je normalno, da se pije.	- sprejemljivost pitja v okolju
4.	Oče je tam delal, je bil visoko kvalificiran, skupinovodja, je moral iskati novo službo. Nato se je zaposlil v enem podjetju, potem pa, ko se je začel »bum« na področju gradbeništva, pa je naredil prekvalifikacijo, kot priučen zidar.	- prekvalifikacija očeta v zidarja
5.	Tam pa se je začel pojavljati pri očetu alkohol. Čeprav se je gradilo, dograjevalo, pri nas doma, je že pil, zmeraj bolj in bolj.	- pojav alkoholizma pri očetu
6.	Kot otrok sem rekel, da ne bom nikoli pil, kadil, sem šel vse slabo po očetovih korakih, dobro nič.	- odpor do pitja očeta
7.	Prišlo je do katastrofe. Vzgojitelj je naredil napako. Nekdo mu je šipe razbil, s straniščno metlico, jo je vrgel iz enega kota v njegovo šipo. Sploh nisem vedel. Nisem vedel kdo je to naredil, niti zakaj Posledica tega je bila, da naslednje leto, v drugem letniku, nisem bil sprejet v ta internat.	- odgovornost za dejanje, ki ga ni storil - izključitev iz internata
8.	Sem dobil pa v drugem internatu. Tam pa so jemali »izmečke« iz drugih šol. Tam nas je bilo 5-6 »izmečkov« enem nadstropju, ki nismo bili drugje sprejeti.	- prihod v slabo družbo
9.	...za nas se niso brigali, so nas smatrali za manj vredne, so nas imeli za največje barabe.	- izobčenci
10.	Redno se je pilo, nihče ni polagal pozornost, da je to nevarno, je bilo nekaj povsem vsakdanjega.	- redno pitje alkohola
11.	...vsi pač pijemo in da je normalno da se pije.	- Sprejetost pitja
12.	Tisti fant je potem, greva v gostilno,...	- obiskovanje gostilne z prijateljem
13.	Delovna organizacija, je zahtevala, da moramo vajenci biti v internatu, da se ne bomo vozili z	- škodljiv vpliv internata

	vlakom, da se nebi pokvarili. Ampak prav tam smo se pokvarili.	
--	--	--

TABELA: 3.2.5.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Intervju V.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Pa sem začel »fejst« piti. Sva bila skoz v gostilni s tem kolegom. Takrat sem že »fejst« pil.	- pogosto pitje v gostilnah
2.	Mi je bilo to nekaj normalnega, mi je bilo, sprejemljivo. »Pasalo« mi je, neko družbo mora človek imeti.	- užitek biti v pivski družbi
3.	V tretjem letniku sem že pil in kadil, par pretepov, tako da sem zapadel ...med barabe...baraba med barabami.	- delikventno vedenje
4.	So bili tudi takšni delavci, ki niso pili...sem se priklopil tistim, ki so pili, avtomatsko, se najdemo	- druženje z alkoholiki
5.	sedaj jim rečemo klošarji. Mladi, ki so radi posedali, namesto, da bi hodili v službe.	- druženje z klošarji
6.	Ja tako mi je odgovarjalo, tam sem se najboljše počutil	- dobro počutje v družbi klošarjev
7.	Saj so ponujali, ti bom dal »flašo« »šnopsa«...samo ne...tako ti lahko pomagam, tako da sem, zahvaljujoč temu gospodu, da me je usmeril, imel priložnost in se mi je delo strašno »dopadlo«, mi je ležalo in nisem uspel piti. Tako sem bil na vrhu, sem imel položaj.	- zaporna kazen - izolacija iz okolja
8.	Nisem opazil, sem mislil, da je to nekaj normalnega.	- ignoriranje znakov zasvojenosti
9.	...si jemal zmeraj več časa za družbo in pijačo, kot pa svoje službene dolžnosti.	- pivska kultura
10.	Obsojen sem bil, skoraj 3 leta bi mogel obsedeti. Sem obsedel 2 leti, potem pa so me izgnali, Da bi pil, ni »šanse«.	- obsojenec - izgon iz države
11.	Sem znorel, »pod gasom« sem bil, znorel sem, malo pretiraval, nebi smel naredit. To ni več samoobramba, samo nisem bil priseben, sem bil prestrašen na smrt, da mi gre za življenje.	- nasilnost in nasilno vedenje
12.	Nisem opazil, sem mislil, da je to nekaj normalnega.	- ignoriranje znakov zasvojenosti

TABELA: 3.2.5.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju V.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Potem pa je prišlo do težkih konfliktov, nazadnje ni več šlo.	- konflikt in prekinitvev odnosa z partnerko

2.	Sva se ločila in sem »zagreznil« v tisto, v kar sem spadal, ampak se nisem zavedal. Med tisto bando. Službo sem čisto zanemaril, nisem več hodil delat, nisem robe sprejemal, tako smo prekinili pogodbo. Nisem bil uporaben.	- padec v alkoholizmu po ločitvi - zanemarjanje službe in izguba zaposlitve
3.	Kot sedaj vidim, navaden gnoj. Izgubljen, brez vsake vrednosti.	- nizka samopodoba
4.	»Pasalo« mi je.. sranje sem bil, »pasal« sem v sranje.	- uživanje v pitju
5.	Sem pa se počutil zelo prizadetega...je baba kriva, da sva šla narazen.	- prizadetost ob ločitvi - prelaganje krivde na partnerko
6.	Po cele noči me ni bilo doma,...	- pijančevanje cele noči
7.	...pa sem odprl delavnico, sem denarja iz Nemčije prinesel, tudi v zaporu sem veliko zaslužil. Delavnica je bila zraven gostilne, tista me je nesla, sem takoj spet bil notri.	- obrt blizu gostilne - ponoven povratek v alkoholizem
8.	...v rit so mi lezli...pa spij..zavestno se braniš, podzavestno pa ti paše.	- ambivalenten odnos do alkohola
9.	Vedel pa tudi nisem, kaj je odvisnost. Dejansko je šlo za zdravljenega alkoholika, vedel pa nisem. Takoj sem bil spet v alkoholu.	- neosveščenost o zasvojenosti
10.	Enostavno sem preveč bil »flegma«, enostavno nisem opazil. Ko so zgrmeli problemi naenkrat na kup, je letelo kamenje na pleča iz vseh strani. Sedaj je drugače. Vseh rešitev nisem znal najti, me niso niti rešitve zanimale.	- ignoriranje problemov
11.	Poskus samomora sem delal, potem na šivanje, potem v Vojnik na opazovanje. Potem pa je rekel, da sem dejansko alkoholik, nisem verjel, kje pa...dva meseca me je »peglal«...nisem alkoholik, pijanec...ni govora...da bi bil pijanec.	- poskus samomora - diagnoza alkoholik - zdravljenje brez uvida
12.	Enostavno sem preveč bil flegma, enostavno nisem opazil	- pretirana ravnodušnost
13.	Dva meseca na opazovanju. Doma pa spet nazaj v delavnico. Pa pijača naprej. Pa je bilo potrebno delavnico zapreti, obveznosti nisem mogel poravnati.	- recidiv in vrnitev
14.	...sem imel težave z želodcem. Ranice na sluznici. Te probleme sem imel skoz. Samo sem pil naprej, bolelo, peklo, sem pa pil naprej, pa rporut, pa ni nič pomagalo. Dvajset, trideset let je žgalo...	- kronične zdravstvene težave - nezmožnost upravljanja obrti
15.	... bi lahko to naredil, saj nisem bil zaljubljen v njo, »pasalo« mi je, da sva bila dva, da sem imel bolj »komotno« življenje. Smrdela je zvečer kot sod, zraven mene. Ko je bila trezna, je bilo vse v redu, ko je bila pijana, pa z mano ni bilo nič. Me je začela, daj spij kozarec, zakaj imava grozdje, vino,	- izbira alkoholičarke za partnerko

	zakaj delava...pa spij tudi ti...vlagaš v brajde...	
16.	Me je nagovarjala in nagovarjala, par mesecev. Pa sem zvečer spil, preden sva šla v posteljo...«Babnca» je bila nadevana, smrdela..pa sem si mislil, da bom še jaz spil en krigel..pa se je začelo, en večer je en pil, drugi drug... pa sem bil spet na istem. To so bili razni šoki..sem mislil, da bom s tem kaj pomagal, če se bom nje rešil, samo sem se nje rešil, ne pa alkohola.	- vrnitev v alkoholizem - nemoč se rešiti alkohola

TABELA: 3.2.5.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju V.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Prometna nesreča. Avto me je povozil, ko sem pijan kolovratil okoli. V bolnici niso vedeli, da sem že bil na zdravljenju.	- žrtev prometne nesreče v pijanem stanju
2.	Ja, kot pešca me je povozil avto, čisto zdrobilo me je. V bolnici, medicinski tehnik, eden je bil »zagulen«, ena od fizioterapevtk, ki je me prej poznala iz Maribora, sta se me zelo grdo lotila. Sem bil še nepokreten v postelji. Nista vedela, da sem bil na zdravljenju. Tako ostro sta pritiskala name. Da so zastonj vse žrtve, ves denar, ves trud osebja, da ko bom nazaj shodil, da ne bom na vozičku, berglah, da bom shodil, ampak da ves trud zastonj, če ne bom nehal piti, da je pri meni problem alkohol.	- težke poškodbe - pritisk medicinskih delavcev na pacienta alkoholika
3.	Poskusit morem še enkrat, ker sam vem, da ne bom sam uspel. Potem pa so poklicali, kje bi bilo najkrajše čakanje, dobil sem v Mariboru. Doma na čakanje.	- odločitev za ponoven poizkus zdravljenja - napotitev na zdravljenje

TABELA: 3.2.5.5 Zdravljenje

Intervju V.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Je bilo precej ostro, terapevtka, ne vem kakšno izobrazbo ima, ki je imela to skupino, v kateri sem bil, je vedela, da kot recidivist, nekatere stvari ne »skapiram«, se me je tako ostro, grdo lotila, da so bili psihološki pritiski tako močni, da bi najrajši šel domov.	- agresiven način terapije - poudarjen pritisk na recidivista - nevzdržnost postopka
2.	Moralni pritiski, zabrusi, vprašanja, terapije...samo z nami je grše ravnala kot z drugimi, marsikaterega vprašanja nisem	- slabše ravnanje z recidivisti, kot z ostalimi

	»skapiral«, sem rabil par mesecev, to je bilo vprašanje...to je problem...takrat nisem »skapiral«...njeni pritiski, da še bom moral študirati...	- kasnejši uvid v stanje
--	--	--------------------------

TABELA: 3.2.5.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju V.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Težje. Nič kaj prida. Sedaj živim, prej nisem živel, je bilo lušno.	- težje življenje sedaj
2.	Ničesar ne morem popraviti, »poflikati« nekako življenje. Družine ne morem ustvariti, sem že prestar, to je neizvedljivo, s tem se morem sprijazniti. Nebi rad sam bil. Poskušal si bom najti sopotnico v življenju, v starosti, čim prej. Sem to odrival od sebe, sem imel slabe izkušnje, saj je še čas...sedaj pa se mi je začelo muditi, moram si čim prej najti...takrat bi bilo le malo lažje. Sam živeti ni življenje. Je del življenja, da imaš življenjsko sopotnico, za žensko pa da ima sopotnika, tako mora biti, mislim, da je to nujno, psihološka nujnost človeka, bolj kot fizična.	- Pobotanje s preteklostjo - samsko življenje - iskanje partnerke
3.	S tega vidika, ki ga sedaj imam...Takrat mogoče konec mojega življenja...vem, da bi bil takoj v takem sranju, da nebi bil sposoben se obesiti, čeprav bi se takrat moral, saj pijanec ni se sposoben obesiti...je pač tako.	- zavest o posledicah recidiva
4.	To moreš sam preboleti, sem sedaj »skapiral«. Vidim, da je to tako. Zdaj moram začeti graditi, ne samo materialno, ampak način kontroliranja samega sebe, v načinu obnašanja. Celo življenje ni bilo pravilno, tudi razumevanje stvari ni bilo pravilno. Bi moral bolj premisliti, ne samo zaradi alkoholizma. Da sebi dokažem, da sem kaj vreden, ne samo svetu, sebi. Do sedaj sem dokazal, da nisem vreden nič.	- dokazovanje sebi o svoji vrednosti

Intervju 6

TABELA: 3.2.6.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo.

Intervju VI.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Kot otrok sem odraščal pri stari mami in starem očetu, zaradi varstva. Oče in mati sta se ločila. Vzrok je bil, da očeta ni bilo pogosto doma, ves čas sem zato odraščal pri starih starših. Nikoli nisem živel pri starših. Najraje sem imel dedka.	- odraščanje pri starih starših
2.	..., pili so ob priložnostih, recimo pred novim letom ali podobno. Napil se ni nikoli nihče. Torej samo pitje ob takšnih priložnostih.	- pitje v družini le ob priložnostih
3.	Do četrtega razreda sem bil odličnjak...	- zelo dober učenec
4.	Stike sem običajno navezal z enim sošolcem, sem se preveč navezal. To se mi je vedno dogajalo, da sem se z enim navezal. Prijatelj samo z enim in to tako tesno, da ... To je bila moja napaka.	- pretirana navezanost na prijatelja
5.	je mama imela vedno pod nadzorom, pazi, da se ne boš umazal, pazi da se ne boš prehladil... Sosedje so se mi smejali, tako da nisem bil prav samostojen. Bilo mi je nerodno.	- pretirana skrbnost matere - osmešenost pred sosedi zaradi materine pretirane skrbi
6	Za srednjo šolo se nisem po svoji »stvari« odločil, temveč sem šel, kot se je odločil moj kolega. Tja, kamor se je vpisal kolega, sem se jaz, sem šel za njim.	- odločanje po drugih
7.	Ob petkih, po pouku, smo spili kakšen amaro. To je že bilo, recimo dvakrat na teden. To je bilo v srednji šoli, prvi in drugi letnik.	- prvi poizkusi pijače v srednji šoli po pouku
8.	Odhajal sem od doma, samo ne v šolo, temveč sem pohajkoval. Takrat sem živel pri starih starših, mama pa je imela stanovanje v sosednjem delu mesta.	- pohajkovanje v času pouka

TABELA: 3.2.6.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Intervju VI.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Meni je zaupala najemnino. Nisem je plačal, temveč sem to porabil, da smo si s kolegi kupili alkohol. S prijatelji iz ulice smo skupaj hodili ven.	- pitje vsak dan - laganje staršem - pobeg pred

	Okrog smo hodili pit. Tukaj je že bilo pivo skoraj vsak dan. Tako so se stroški nabirali, tam najemnine nisem plačeval. Prišli so opomini, nekako sem se izgovoril. Ko se je neplačanih računov nabralo zelo veliko sem pobegnil k sorodnikom od dedka v Ljubljano.	odgovornostjo
2.	Takrat pa sem že rad pil pivo. Hotel sem iti nekam dalje, na morje..., v resnici sem iskal pomoč, samo nisem znal povedati.	- priljubljenost pitja
3.	Med mamo in mano je bilo tako, da sem bil vsega kriv jaz, kar se je zgodilo doma, brat nikoli. Bil sem tepen pa »tisto pa tak«. Ko je bila prva plača, je bilo treba častiti.	- neustrezna vzgoja matere - pitje v službi
4.	Not sem prinesel, čeprav me je bilo strah. Takrat sem se prvič napil, da so me morali odnesti	- tihotapljenje pijače v delovno organizacijo - prva močna pijanost na delovnem mestu
5.	99% nas, ki smo se dobro poznali smo pili. Vsi so pili in jaz z njimi. Tako da nikoli nisem znal reči ne.	- vsi ljudje s katerimi se družijo pijejo alkohol - konformnost
6.	To, da me nebi sprejeli. Nisem bil tako samostojen, važno mi je bilo, da so me nekam sprejeli, da sem bil sprejet. Doma se nisem več počutil dobro. Takrat sta že bila babica in dedek pokojna. Bil sem star osemnajst let. Dedek je umrl malo prej, tega mi je bilo najbolj žal. Nanj sem bil najbolj navezan. Na brata tudi, samo ne toliko.	- pitje zaradi sprejetosti v skupino - neurejeni odnosi doma - žalovanje
7.	Da so me vodili.	- vodljivost

TABELA: 3.2.6.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju VI.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Da sem zlorabljal učinek, da sem pozabljal težave. Da so me sprejeli. Potem, ko pa si telesno odvisen, pa že moraš piti. Tukaj, kjer sem delal, se je vedno pilo. V prvi »smeni« ne tako, v drugi »smeni« delovodja na to ni bil pozoren, važno je bilo, da je bilo delo napravljeno, tako da ni bilo važno, če je kdo pil ali ne.	- reševanje težav z pitjem alkohola - pitje za sprejetost - nujnost pitja zaradi zasvojenosti - alkoholizem na delovnem mestu - ohlapna pravila glede uporabe alkohola v delovni organizaciji
2.	Živel sem v maminem stanovanju, če smo se s kolegi napili, smo še hodili k meni pit, sem imel vedno zaloge alkohola. Čeprav sem imel kolege, sem bil osamljen. Vedno sem imel neke načrte,	- pitje z kolegi - ustvarjanje zalog pijače - nezmožnost

	vendar sem jih vedno prestavljal. Da se bom vpisal v šolo, vendar nikoli tega nisem uresničil, alkohol je že bil pomembnejši. V vojski so hitro spoznali, da pijem, klicali so me pivo.	uresničevati načrte - pridobitev vzdevka, pivo
3.	Kakšnih petnajst let ni bilo drugega kot služba in pitje. Počasi je prišlo tako daleč, da...potem sem šel »parkrat« v službo, pil sem močne žgane pijače. Pet, šest dni sem se zaprl v stanovanje in ves čas pil rum. Da bi rešil službo, sem pisal pismo mami, če me hočejo rešiti, naj pridejo po mene, ker sem čisto iz sebe.	- dolgo časa trajajoče pitje - zapiranje v stanovanje in popolno opijanje po več dni - iskanje rešitve z pismom materi
4.	Na borzi sem se vpisal v tečaj železokrivca. Železokrivci radi pijejo, ne sicer vsi. S časom sem pozabil, mislil sem da lahko kaj spijem. Abstiniral sem dve leti. Na zdravljenju sem sicer poslušal, da nikoli več ne smem, vendar nisem verjel. Rekel sem: «enega pa bom spil». En je bil že preveč. Ker se je povrnilo tisto, kar se v glavi obrne. Zvečer sem šel že na drugo pivo. Tako da v štirih, petih mesecih sem se povrnil v isto fazo, kot sem bil pred zdravljenjem.	- abstinenca, recidiv in padec
5.	Zjutraj sem moral. Zopet sem samostojno pil, nisem hodil v službo.	- pitje po sili - izostajanje od dela zaradi opitosti
6.	Potem me je bilo sram, rekel sem si: «bom še en dan, pa še en dan, pa še en dan...». In, če te ni tri, štiri dni v službo, je itak brez veze.	- opustitev službe zaradi sramu
7.	Sem se vpisal nazaj v srednjo šolo, sem imel same petice. In med počitnicami sem začel ponovno piti in jeseni nisem šel ponovno v šolo.	- neuresničeni načrti zaradi pitja alkohola
8.	Nisem bil tako samozavesten, vsem sem rad ugodil. Če je kdo rekel, gremo pit ali pomagat h komu. Vem, čisto v sebi vem, da sem »zafural« življenje.	- izpolnjevanje zahtev drugih
9.	Sam s sabo sem pil. Po službi sem šel v mesto in sem sam pil. Ker pred kolegi, ki so mislili, da še abstiniram, me je bilo sram zaradi tega.	- individualno pitje
10.	Tako sem večinoma sam pil.	- redno solo pitje
11.	...razen ob petkih sobotah in nedeljah, ko sem bil S partnerico, sem se vzdržal, vsaj od začetka.	- abstinenca v prisotnosti partnerke
12.	Vedno sem vsako stvar odlašal, tudi to sem, pol življenja. Rekel sem: «danes še pijem, jutri več ne bom». Vedel sem, da mi to samo slabo »prinese«.	- neodločnost
13.	Ja, skrival. Drugi dan pa me je bilo sram. Ko sem prišel iz službe me je bilo sram pokazati se.	- skrivanje pitja
14.	Ko sem pijan, sem bil včasih nasilen in sem govoril zelo prostaške besede.	- psihična in fizična nasilnost v stanju opitosti

15.	Alkohol mi je dal to, da smo govorili kako je bilo »fajn«, ko smo pili. Ko smo bili s kolegi, med počitnicami, to je bilo samo pijačevanje. Enkrat sem bil na plaži. Bil sem s takšnimi, ki smo vsi radi pili.	- pivska kultura
16.	...me je bilo vedno strah, ko sem pil v službi, kaj bo potem doma.	- strah pred sodbo domačega okolja
17.	... potem pa vidiš, da to ni to, vendar pa vidiš, da si toliko v tem, prepuščen, da si ne moreš več sam pomagati in potem živetarješ, to je to. Enih deset do petnajst let je bilo samo živetarjenje.	- nemoč pred alkoholom

TABELA: 3.2.6.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju VI.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Bil sem mrtvo pijan, morali so v stanovanje vdreti. Na zdravljenje me takrat niso sprejeli, ker sem bil pod vplivom alkohola. Odpeljali so me domov, zvečer pa sem dobil delirij. Toliko mi je alkohol padel. Če piješ močne pijače, te delirij vrže.	- opijanje na »mrtvo« - delirij
2.	Z rešilcem so me odpeljali v bolnišnico in tam sem ostal na zdravljenju pet mesecev. Važno mi je bilo, da sem rešil službo, šef mi je uredil bolniško za nazaj. V hali je imel z zaposlenimi tudi sestanek, da mi, ker sem »labilen«, ne smejo ponujati alkohola, ko se vrnem na delo.	- urgentna hospitalizacija
3.	Meni niso nič direktno rekli, temveč moji partnerki, »non stop« so pritiskali na njo, ona pa na mene.	- pritisk partnerke - posreden pritisk staršev
4.	V podzavesti pa je, da sem potreben..., da je to življenje bedno, potem pa, ko sem spil, se je to malo pozabilo.	- zavest o bednem stanju
5.	Da drugače se bova morala oba izseliti	- grožnja prisilne izselitve
6.	Da, če se bo tako nadaljevalo, se bom moral odseliti. Da tako in tako nisva poročena in da bo tako lažje iti narazen.	- napovedan odhod partnerke
7.	... imam pa jo rad...	- ljubezen do partnerke
8.	Ko nisem bil trezen, me itak niso videli, sem se zapiral v sobo. So pa vedeli, da nekaj ni v redu.	- skrivanje v pijanem stanju
9.	...tudi njeni starši so mi rekli dvakrat: »čuj tukaj ne bomo pijače trpeli«!	- nezaželenost alkoholika v hiši
10.	Samo sem čakal. Še večje pritiske.	- čakanje na povečanje pritiska okolja
11.	Da sram in krivda. Sramu je bilo največ. Zelo.	- sramota zaradi pitja
12.	Po treh mesecih so me poklicali, da lahko pridem	- poziv na zdravljenje

	na zdravljenje, da je postelja prosta. Sem pa že moral piti »šnops«. Rekli so: «Če ste v hudi težavi, lahko pridete tudi tako».	- pitje žganih pijač
13.	Naslednji dan pa nisem napihal in lahko sem pričel z zdravljenjem.	- hospitalizacija

TABELA: 3.2.6.5 Zdravljenje

Intervju VI.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Govorili smo o svojih težavah, vzrokih za pitje...Najprej je edukacija in če se odločiš, greš dalje. Imaš tudi izpit iz alkoholizma. Povabijo tudi svojce. Imeli smo razgovore. Po vsem tem se odločiš, če greš dalje, na zdravljenje ali ne.	- samoodločanje o začetku terapije - edukacija o alkoholizmu - skupinska terapija
2.	... moraš pa živeti po njihovih pravilih, če pa ne, te pa kazensko izključijo.	- prisilna disciplina - sankcije v primeru neupoštevanja pravil
3.	Ja, vstaneš ob šestih, pregled sob, telovadba, zajtrk, zdravila, prve učne ure, pavza, tukaj lahko prvo kavo spiješ, prej lahko, če te ne vidijo. ...itak ne moreš priti do »njega«, si med tistimi, sebi enakimi, imel sem izkušnjo že od prej.	- konformirne
4.	Takšno olajšanje sem doživel, ko sem videl, da sem napravil tisti prvi korak in da več ni tako hudo, da me nekateri podpirajo.	- olajšanje ob začetku zdravljenja

TABELA: 3.2.6.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju VI.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	dobro je živeti svobodno in brez strahu.	- svobodno življenje
2.	Tudi okolica je drugačna.	- nov pogled na okolje
3.	Prvo kar je, rad bi naredil srednjo šolo. To je največji cilj. Izpit za avto sem napravil. Pred štirimi meseci sem pustil cigarete. Doma sem uredil odnose, tako da sem trenutno zelo zadovoljen.	- zastavljanje in uresničevanje ciljev - urejanje odnosov v družini - zadovoljstvo
4.	...če pa meni, povem da že en je preveč.	- odklanjanje alkohola
5.	Vpisal ja, vendar trenutno je to finančno zelo..., pa tudi služba, delam v Ptujju, tako da pridem domov popoldan, ob štirih, petih, tukaj je večerna šola, niti ne vem, kako je, kdaj se začne. Tam, ko sem prej delal, sem si sam kosilo naredil, od sedmih, do devetih sem imel predavanje, pa sem vse sam	- omejitve, kot jih ima vsak človek

	zmogel.	
6.	Drugače je tudi z njenimi starši, tudi oni so se spremenili do mene in v odnosu alkohola do mene.	- pozitiven odnos v družini
7.	Najini odnosi se »glah« niso, mislim so se zelo uredili, vendar ne tako, kot sem pričakoval. Dostikrat popustim njenim zahtevam in željam, moje dam bolj na stranski tir.	- konstruktivni odnos z partnerko

Intervju 7

TABELA: 3.2.7.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Intervju VII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Doma smo imeli kmetijo, dela je bilo precej. Oče si ga je rad popil. Na začetku ni bil pijanec, si ga je pa rad spil. Ko se je upokojil, se je zapil. Lahko rečem, dokler je hodil v službo, imel je bonificiran staž, do takrat se je »koliko toliko« držal, že zaradi službe. Potem pa se je res čisto »pripil«.	- oče alkoholik - stopnjevanje alkoholizma v družini
2.	Pil je, ni bil ne vem kakšen pijanec, je pa pil, mislim da so bili to tisti časi. Takrat se je na veliko gradilo hiše, se je delalo, ljudje so si pomagali med sabo. Vsa gradbena dela so se delala zastonj, delavec pa je bil toliko vreden, da je dobil jesti in piti, to je bilo plačilo. To je bil običaj. Tako je bilo povsod v tistih časih. Da si prišel poceni skozi, si plačal dva ali tri zidarje, ostalo se je pa pomagalo. Sosedje, sorodniki... Tako se je delalo. Takrat je bilo tako, po delu pa so bili vsi »dobre volje«.	- solidarnost med ljudmi - pitje ob delu
3.	Mogoče v sedmem, osmem razredu, kakšen »špricer«, ali mogoče kakšen sladki liker.	- priljubljenost sladke pijače - dostopnost alkohola doma - ponudba pijače starejših
4.	Pravzaprav pitje se je začelo potem, ko sem začel hoditi v poklicno šolo. Zjutraj smo imeli prakso, popoldan pa pouk. Tudi pošiljali so nas po pijačo za delavce.	- izbira »rizičnega« poklica - starejši delavci pivci
5.	Na žalost, mojster, ki to nebi smel. Pošiljal nas je v trgovino po pijačo. Ko sem pijačo prinašal mi je vedno ponujal. Pa sem »šluknil«.	- kršenje pravil prepovedi alkohola v delovni organizaciji - zahteva starejših delavcev - vsiljevanje pijače

		mlajšim - ubogljivost mlajšega - prilagoditev
6	Treniral sem tudi nogomet, po treningu smo hodili na pivo. Češ, ne boš nogomet igral in oro pil, to že ni lepo izgledalo. Normalno, da sem pivo pil.	- pitje z prijatelji
7.	Nekateri so bili kroniki, že niso mogli brez alkohola zjutraj delati.	- sodelavci dolgotrajni pivci, kroniki
8.	So mi ponujali, »pa daj, pa daj«. Včasih sem pil, včasih ne. Bilo je tudi odvisno, kakšna pijača je bila. Če je bilo kaj sladkega, tisto sem si spil, če je bil pa encijan, tisto pa normalno nisem pil, je bilo pregrenko.	- vztrajno vsiljevanje, prepričevanje v pitje alkohola - popustitev pod pritiski za pitje - priljubljen okus sladke alkoholne pijače
9.	Včasih mi je »pasalo«, včasih ne. Na začetku mi je bilo nerodno, če je pa rekel trikrat daj, sem pa tudi vzel, pa si malo »šluknil«.	- izmenjujoč se odpor ali želja po pitju
10.	Ja, praktično silili. To je bilo, kot plačilo, da me je lahko naslednjič zopet poslal po pijačo.	- siljenje alkohola - alkohol kot plačilo za delo
11.	...vendar sem bil star petnajst let in me je bilo tudi malo strah. Starejši možakar je rekel: «Pojdi!», pa sem šel.	- ukazovalna avtoriteta - strah pred avtoriteto
12.	Čez čas, čez pol leta, sem si pa »šlukno«. Odvisno tudi, kakšna pijača je bila. Če je bil pelinkovec, tisto je šlo, če je bil encijan tisto ni šlo, nisem hotel.	- konformnost - priljubljenost sladke alkoholne pijače

TABELA: 3.2.7.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Intervju VII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Po eni strani je bilo prepovedano, po drugi strani pa so vsi pili. Delovodja je vedel za nekatere, da če ne bodo spili, bo slabi »šiht«.	- ohlapen nadzor v delovni organizaciji glede prepovedi alkohola - delavci brez alkohola delajo slabo
2.	V službi je bilo pa tako, da sem pil, doma pa tudi sem spil »kakšen špricer«, če sem delal ali kam šel pomagat. Smo šli delat, »akcija«. Doma smo imeli vinograd, bila je čista navada, da sem si spil »špricer«. Naredil sem si redkega ali malo močnejšega, da bi pil samo vodo, je bilo paže malo	- vinorodno okolje - navada pitja alkohola doma - stopnjevanje pitja alkohola

	težko. In to je tako, da se stopnjuje.	
3.	Na začetku sem pil iz navade, če je delo, normalno, da je bila žeja, lahko bi pil vodo ali sok, samo to ni bila navada, pil sem alkohol. Na začetku iz navade, v službi pa tudi. Na primer vino smo lahko nosili v službo, kisla voda je bila v službi zastonj, tako da je bil »špricer« »zastonj«. Nosilo se je od doma, lahko pa tudi iz trgovine. Bila so obdobja, da smo lahko skozi »vratarno« »komot« nosili alkohol, potem se nekaj časa ni smelo, potem se je spet lahko, včasih smo »švercali«.	- težko dolgotrajno delo v vročem delovnem okolju - slab nadzor prepovedi alkohola - možnost tihotapljenja
4.	...starejši so bili vajeni, oni so bili že »potrebni«. Lahko rečem, da je pri nekaterih že šlo za rahlo odvisnost.	- zasvojeni sodelavci
5.	Vsako jutro se je zbiralo za žganje. Osem, do devet nas je bilo v skupini in je vsak nekaj prispeval. Meni bi bilo nerodno (od začetka), da nebi prispeval. Tako sem se na to navajal.	- navajanje na skupinske pivske obrede
6.	»Špricer« smo pili za žejo. Tisti, ki je pri delu odnašal steklo je bil »eintreger« in »kelner«. Delal je »špricerje« in jih delil. Tam je vroče in delo je fizično naporno, posebej pri težkih artiklih. Tako, da piti »paše«.	- utrujenost na delu - osvežilni učinek pijače
7.	Tega se enostavno nisem zavedal, kaj to je. To se je stopnjevalo.	- neosveščenost o alkoholu
8.	To je pač bilo čisto normalno.	- vsakdanje pitje
9.	Samo organizem je že..., bilo bi dobro, če bi bilo. Lahko bi rekel, da je bila prisotna že rahla zasvojenost.	- znaki abstinencijske krize
10.	Potem se je stopnjevalo, stopnjevalo.	- stopnjevanje pitja
11.	... da sem že imel potrebo. Nisem pil zaradi sodelavcev, temveč zaradi potrebe. Če nebi oni rekli, bi rekel jaz: »kaj danes pa ne bomo...«? Čez čas sem videl, da mi je to postala potreba. Ko sem bil star trideset oziroma nekaj čez, sem že rabil.	- pitje iz nujnosti

TABELA: 3.2.7.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju VII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	agresiven, ljubosumen do žene. Dvakrat sem jo pretepel.	- nasilnost do žene - doživljajske motnje
2.	Ne da sem bil pijan, temveč, da sem ga čutil	- dolivanje alkohola
3.	Na pol pijan. Takrat sem bil bolj agresiven, siten, Tako je bilo po domače povedano »rovajinka«	- razdražljivost - prepirljivost

	doma. Da mi pač nič ni »pasalo«.	
4.	Alkohol je bil pač močnejši od mene. To je to. Ljudje pravzaprav niso vedeli, da toliko pijem, kot sem v resnici pil.	- nemoč pred alkoholom - prikrito pitje - solo pitje
5.	sem že bil tu nekje notri, da je bil alkohol, sem se »lamal« z njim. Včasih je alkohol že prevladoval.	- poraz v boju z alkoholom
6.	... ko si spiješ »špricer«, dva, tri in tam se začne boj, sam s sabo. Vem, da če še bom spil dva, tri, da ga bom čutil, da bom pijan, da to ni v redu.	- rast moči alkohola
7.	Samo to pa je bila borba sam s sabo, da ne bom pijan. To pomeni, da sem si alkohol razdelil.	- boj s sabo
8.	... to je bila tista borba, ko se mi je »luštalo«, po domače povedano, da bi spil. In tu se začne, da si spiješ kakšno vodo, da ni »špricer« ali če je, ali če je malo vina ostalo gore ali res redki »špricer«, to so tiste borbe, ko veš, da ni dobro, če boš spet »nažgan«.	- nekontrolirano pitje
9.	Mislil sem si: »da ga malo »vserjem«, da ga včasih malo preveč spijem.« Mislil sem, da bom to lahko kontroliral, pač zmeren pivec. Mislil sem, da lahko to naredi samodisciplina. Nikoli pa nisem razmišljal o tem, da bi prenehal piti, da bi bil anti alkoholik ali pa, da bi šel na zdravljenje od alkohola, to ne. To si nisem predstavljal, sem pač mislil, da bom lahko to sam zreguliral, da bom pil tam nekje v »normali«.	- samoprevara o zmernem pitju
10.	...dlje gre, bolj alkohol prevladuje.	- rast moči alkohola
11.	Ja, zavedal sem se, samo to je tisto, mislil sem si saj če še en »špricer« spijem, saj pa ne bo nič narobe. To je tisto, kot da ti alkohol sam govori: »saj malo pa še lahko«.	- govor alkohola po pitju
12.	če sem bil zvečer pijan, da sem bil zjutraj nekako »celi zmatran«.	- slabo psihofizično stanje po večjem pitju
13.	To sem potem nekako začel ženo kriviti, da je ona kriva, začel sem biti do nje agresiven, začel sem jo pretepati...	- projekcija v ženo
14.	Potem, ko sem začel biti agresiven do žene. Hčere so se oženile. Z ženo sva ostala sama. Nekako sem bil tudi razočaran. Še bolj sem stopnjeval pitje. Če je bil kakšen »špricer« ali pivo več, mi je bilo drugače.	- pomirjanje občutkov z pitjem alkohola

TABELA: 3.2.7.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju VII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Z ženo bi lahko šla narazen, da bi se družine razbila. Tako sem se odločil, da grem na zdravljenje. Sam sem čutil, da ne delam prav. Vedel sem, da ne delam prav, da to ni »nikakvo« življenje, sam sem bil razočaran s tem življenjem, ki sem ga imel. Jaz sem to vedel, da to ni življenje, da se ga bom jaz napil, da se bomo kregali, topli in ne vem kaj še. To ni življenje.	- strah pred zapuščenostjo - zavest o slabi situaciji - nevzdržne razmere
2.	In ko sem spoznal, da ne bo šlo s tem, da bi postal zmerni pivec. Sem videl, da sem se boril, boril in da sem nazadnje vedno izgubil to borbo s samim sabo, da je alkohol prevladal, sem se odločil, da grem na zdravljenje.	- zavest o nemoči pred alkoholom - iskanje pomoči
3.	Tako ni več šlo. Verjetno bi šla z ženo narazen.	- grožnja žene z razvezo
4.	Ni mi sicer rekla, da greva narazen, vendar je nekje »gorela kontrolka«, da bi lahko odšla. ...dala mi je misliti.	- neverbalna sporočila žene o odhodu
5.	da je bila potolčena, žalostna. Tudi njena služba je bila pod vprašajem, vse skupaj je bilo narobe. Tako sem se odločil, da grem na zdravljenje in dosti tega »sranja«.	- obup žene
6.	Takrat sem res dva, tri dni skupaj pil. Poklical sem jo, da me je peljala. V Vojniku sem napihal 2,89 ali 2,98 ne vem točno. Sprejeli so me.	- hospitalizacija

TABELA: 3.2.7.5 Zdravljenje

Intervju VII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	...malo sem čutil pomanjkanje alkohola. Malo sem čutil, ni bilo »pregrozno«, kot je bilo z drugimi.	- abstinenčna kriza v bolnišnici
2.	Na začetku sem bil trmast, o sebi nisem hotel govoriti, sem hotel, vendar ni šlo. Sicer sem bolj tih, nisem neki »galamđija« ali kaj. Besede so morali vleči iz mene, proti koncu sem se bolj odprl.	- začetno zapiranje vase
3.	Vključil sem se takoj, samo to zdravljenje nisem poznal, to je bilo zame »Špansko selo«.	- aktivno vključenje v terapevtski proces
4.	Terapevtska skupina je bila »prgava«. Čisto avtoritativna. Terapevtka mi je večkrat spustila »kajlo«, da me je ponižala. Lahko bi rekel	- agresivna terapija - avtoritativnost terapevtskega

	malo »brezobrazno«, takšen sistem je pač imela. Včasih smo se tudi grdo gledali, da se je zaiskrilo. Tako je pač delala. Ne vem, če bi bilo tudi pri drugem terapevtu tako ali ne. Jaz sem šel tja z namenom, da pustim, ne da bi tri mesece bogu dneve kradel.	- pristopa - motiviranost za zdravljenje
5.	Ne, enostavno ti dokaže, da te spusti na tla, da ti dokaže, da si res bil v »dreku«. Na koncu sem »skužil«, da je boljše, če sem rekel, da sem kakšen liter več spil kot sem ga v resnici potem sem bil »njihov«.	- pritisk terapevtskega procesa - vdaja in priznanje
6.	... terapevtka provocirala, poniževala, da ni res, da si hodil pijan, »poscan«, »pokozlan«, da si se po jarkih valjal. Dobro, nekateri so, nekateri ne. Nisem tega sprejel najlažje, vem, da sem ga »sral«, ona pa je še bolj »pljuvala«, kot je bilo v resnici. To boli.	- potenciranje stanja s strani terapevtke - boleče sprejemanje kritike
7.	Potem sem videl, da pač boljše, da rečem, da sem ga več spil, kot sem ga, pa sem si bil »dober«. Ni bilo kreganja, dobro je, če pravi, da sem pil, pa sem.	- stopnjevanje pritiska - popolna vdaja
8.	Na začetku da, ker sem moral priznati, da sem bil v večjem »dreku«, kot sem bil dejansko. Imeli so pač neko normo pijanca, kronika. Nekje sem se našel, samo na koncu sem moral priznati, da sem bil »totalka«. To je to. Tu nekje je bilo, ko pravim, da je bila »prgava«, vse nas je dala v isti koš. Si pijanec in »gotovo«, pa ni važno koliko si spil.	- posplošitev alkoholizma na vse »paciente« - neizprosnost terapevtke
9.	Potem sem videl, da je boljše, da sem rekel, da sem bil in ni bilo prepira, »trzavice« in smo si bili »dobri«.	- popustitev odpora - priznanje alkoholizma pod prisilo - izmik pritisku
10.	Bilo pa mi je težko, da me je čisto »potolkla«, da sem bil res nič.	- razvrednotenje
11.	Čisto v redu. Prej pa sem bil užaljen, bi lahko rekel. Mislil sem si: »Kaj boš ti meni pravila, da sem »požrl« pet litrov, če sem pa samo dva. To je bilo to. Potem pa, če je rekla, da sem pet, sem pa rekel v redu, sem pa pet. Sprostil sem se in mi bilo nekako bolj »ravno«, »baš me boli briga«. Če toliko, pa toliko, ona že ve!	- pomiritev z situacijo - sprostitev in sprejem terapevtkinega gledišča

TABELA: 3.2.7.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju VII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Malo me je bilo strah ali pa precej, bi lahko rekel, pa ne tega, da bi se bal, da ne bom zdržal, temveč to prepričanje, da je to kot cigareti. Nekoč sem tudi kadil, sedaj je sedem let, da sem prenehal. S cigareti sem imel ob prenehanju probleme, težke probleme. Dva meseca je bilo res hudo. Bilo me je strah, da je brez alkohola še mnogo težje, kot brez cigaret, da bo hudo, ker vem, kako je bilo z cigareti, da je bilo res hudo. Je pa res, da je bilo pri cigaretih tisto ponujanje: »boš še«?, mislim »zajebancija«, pri alkoholu pa tega ni bilo.	- strah pred ponovitvijo alkoholizma - negativna pretekla izkušnja
2.	Potem ko sem to opazoval mi je bilo nekako smešno in žalostno, ko sem videl, kaj je človek vse sposoben za alkohol, kako so se skrivali, da so skrivaj pili.	- spoznanje o nesmiselnosti alkoholičnega vedenja
3.	Nimam nobene »lušte« piti alkohola, kdor pa hoče piti pa naj pije. Kdor pa pije že bolj resno, pa to nima smisla, ker pač moraš »pasti«, in sedaj kdor se odloči za ta korak. Človek mora enostavno dozoreti.	- dozorelost
4.	Abstinenca, to je osnova, to je vse. Če ni abstinence, mi vemo, na čem smo. Če ni abstinence, potem je vse brez pomena, kakršnikoli načrti, ker bi se vse zrušilo, kot hiša iz kart, tako da to je osnova. To je temelj, glavni temelj in brez tega ni nič. Potem pa lahko načrtuješ prihodnost, brez abstinence pa ni nobene prihodnosti.	- zavest o nujnosti abstinence
5.	To je tako, da moraš biti trmast. Trden moraš biti, to je edina rešitev.	- nepopustljivost
6.	Moram pa biti ves čas pozoren. Vidimo primer, ko je en dvanajst let abstiniral, si je spil, začel z brezalkoholnim pivom in v par mesecih »prilumpal do konca«. Zato mislim, da je ta skupina ena »stvar«, ki mi da misliti.	- zavest o stalni grožnji ponovnega padca - zavest o koristnosti skupina KZA

Intervju 8

TABELA: 3.2.8.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Intervju VIII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Sem zdravljen alkoholik, rodil sem se doma, v revni družini. Živel sem pri stari mami, ne pri mami. Strici so bili alkoholiki, prav tako stara mama...doma se je pilo.	- revščina v družini - prisotnost alkoholizma v družini
2.	...stara mati je hodila okrog delat, tako je zaslužila denar in dobila pijačo...	- običaj pitja alkohola ob ali po težkem delu
3.	Do petega razreda sem se »fajn« učil, potem pa sem do 6. razreda komaj »lezel«, stara mama mi je rekla, da bom star 15 in da bom zaostal, 7. razred sem še naredil...	- nedokončana osnovna šola
4.	Kot otrok sem rasel v takšnem okolju.	- rojstvo v alkoholični družini
5.	...nato pa je name že vplival alkohol, že takrat sem se kdaj napil.	- dosegljivost/ dostopnost alkohola otroku
6.	Da, 5 stricev, vsi so bili nezaposleni. Delali so na »črno«.	- nezaposlenost sorodnikov in delo na črno
7.	Pili so velike količine alkohola.	- čezmerno pitje sorodnikov
8.	... stara mati je morala od doma večkrat bežati, vključno z mano. V družini je bilo nasilje, s staro mamo sva morala spati pod »milim« nebom. To se je velikokrat dogajalo.	- nasilje v družini
9.	Strici so se nato zaposlili in v mladih letih umrli. En se je obesil v zaporu, drugi se je ubil s kolesom, ... je šel v Nemčijo.	- tragično življenje zasvojenih
10.	Stara mati je kmetom okrog pomagala, zvečer prišla domov in pila, zvečer je bruhalo mi otroci smo se jokali.	- doživljanje stresa ob alkoholiku
11.	Stara mama je želela, da se čim prej zaposlim, da bo imela denar. Tako sem se zaposlil, dobro mi je šlo, glede na to, da nisem imel dokončane osnovne šole, takoj sem prišel do dobrega delovnega mesta, 6 mesecev sem delal, pa sem že prišel...	- zahteva po osamosvojitvi - opravljanje nekvalificiranega poklica
12.	Staro mamo so sosedje včasih kregali...	- kritičen odnos okolja do alkoholizma
13.	...mati me ni mogla imeti, zato ni posredovala.	- odsotnost in nemoč matere

14.	... sem pomagal kuhati »šnops«, takrat sem se napil, da sem bil v nezavesti. Moral sem kuriti, da se je žganje kuhalo. To se mi je »dopadlo« in sem pil. Nihče mi ni pomagal, vsi so pijani ležali, spali in jaz sem zraven pil »šnops«. Bil sem v nezavesti, nisem vedel za sebe. Moral sem »probat«, to se mi je »dopadlo«, vsi tam so ležali in pili. Bil sem v 4. razredu.	- proizvodnja žganja - alkoholiziranost odraslih - pomanjkljiv nadzor nad otrokom - pitje otroka
-----	--	---

TABELA: 3.2.8.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Intervju VIII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Ko sem imel rojstni dan, smo pili sladko pijačo, hruškov liker in v življenju ga ne bom pozabil. Še zdaj ga ne pijem. Takrat sem preveč pil ta hruškov liker in še pivo povrhu. Bil sem zelo pijan, ne vem kako sem prišel domov, sem nekje v grabi ležal...Z mopedom sem se peljal in v grabi zaspal. V službi sem že bruhal, takrat sem se ga »fajn«.	- omamljanje z alkoholom - neodgovorno alkoholično vedenje - hruškovega likerja še zdaj ne pijem - prikrivanje pitja
2.	... sem začel piti v službi, delo pri peči, takrat si lahko kupil pivo, bilo je dovoljeno na delovnem mestu.	- dovoljenost alkohola v delovni organizaciji
3.	Mi mladi smo morali zjutraj hoditi v trgovino po alkohol za starejše pihalce.	- avtoriteta starejših - konformnost mlajših
4.	Zelo dober, zelo dober, sem bil najmlajši, bil sem hiter in hodil v trgovino po pelinkovec, encijan...	- pohvale starejših sodelavcev - občutek pomembnosti v primeru hvale s strani starejših
5.	Vsak je dal par dinarjev, 8 nas je bilo v eni skupini...	- prevzem skupinskih pravil
6.	Vsak dan po nekaj dinarjev in šel sem po liter...	- aktivno sodelovanje v skupini - vsakodnevno pitje
7.	Hotel sem biti kot oni, starejši, da nebi bil slabši kot oni...sem še več spil, kot starejši.	- posnemanje pitja
8.	Da sem bil tak kot oni, po službi smo z mojstrom šli velikokrat skupaj pit. Večkrat smo igrali karte. Mojster je bila avtoriteta, pa dva pomočnika... Če je mojster rekel, da grem zraven, sem pač šel.	- pivska kultura v delovnem okolju - avtoriteta delovodje - zahteve avtoritete po pitju - konformnost in podreitev avtoriteti
9.	Če nebi pil, bi bil manj vreden, bi šel stran. Bi me	- izključitev ob

	kar »likvidirali«.	neupoštevanju pravil pивske skupine
10.	Drugi so mi ponujali, gremo sem in tja, si »šleva«, kaj nebi pil..	- pritisk skupine za pitje - kritiziranje ob neupoštevanju pravil skupine - popuščanje pritisku skupine
11.	V službi smo pili, se je zmeraj pilo. Ko sem imel rojstni dan, smo pili sladko pijačo, hruškov liker in v življenju ga ne bom pozabil.	- razširjenost alkoholizma med delavci v tovarni - pitje žganih pijač - čezmerno pitje ob raznih priložnostih
12.	Zaposlil sem se pri keramičarju. Ljubljana... tam je bil teren, gradbeništvo... tukaj se je obvezno pilo... na začetku, ko sem začel, nisem pil... mojster, s katerim sem delal, je rad pil... vsi so radi pili... prvič, ko sem bil pri obnovi... sem začel v marcu, 19. marca so Jožeki imeli god in mojster me je imel rad, je imel »trocikel«... je rekel, boš skočil po »aprikot«... to je ena žgana, sladka pijača... grem, prinesem en liter, dva... 5 Jožekov in še drugih delavcev... zjutraj prinesel, smo že naredili material, se je na beton delalo... Vse naredimo, jaz sem bil glavni za nabavo... so me poslali... iznajdljiv sem bil, ni me nihče videl. Pijače smo imeli vedno dovolj...	- storitveni poklic, kjer je pogosto prisoten alkohol - terensko delo - sodelavci alkoholiki - oskrba z alkoholom - pozitivna motivacija pri sodelovanju - zabavno vzdušje med sodelavci
13.	Začeli smo hoditi tudi po veselicah...	- veseljaško življenje
14.	Sem lahko do treh zjutraj pil, pa nisem nikoli v življenju zamudil... ali »plavega« naredil.	- pomen zaposlitve

TABELA: 3.2.8.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju VIII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Pravili so, da če ne piješ, ne veljaš nič...	- kritiziranje abstinence
2.	Če bi bil sok..., pa je bila samo žganje in vino, pa sem zraven pil..	-
3.	Če nebi pil, bi bil v njihovih očeh »niko i ništa«.	- pitje alkohola daje človeku vrednost
4.	Bil sem zraven njih, smo hodili po terenih, pa smo bil prvi dan pijani, drugi dan žejni... in tako se je nadaljevalo....	- pitje sodelavcev - prisotnost v alkoholičnem okolju - pogosto pitje
5.	...potem pa se je vse enako nadaljevalo... alkohol, alkohol...	- ponavljanje skozi daljše časovno

		obdobje
6.	Delal sem sam, bil sem čisto sam, pil sem do mere...nisem, da bi moral piti...kot mi je »pasalo«...bil sem zmerni pivec, ...	- občutek ugodja po zaužitju alkohola
7.	Seveda sem večkrat tudi v na delovnem mestu ostal,... čez mero ja, vse je bilo urejeno...	- izguba nadzora nad popito količino alkohola - sposobnost poskrbeti za delovni proces
8.	V kraju so bile invalidske delavnice, tam sem se tudi zaposlil	- propad prejšnjega delodajalca
9.	V delavnicah se je pilo, sami poznani...vsi so pili, z direktorico vred...ženske niso pile toliko, vendar nekatere še bolj, kot mi...se je pilo...	- vrnitev v alkoholično delovno okolje
10.	Za dva deci sem šel delat, zelo radi so me imeli, izkoriščali so me, veliko kopalnic sem naredil zastonj...denarja sem imel vedno dovolj...alkohola je bil na »fušu« vedno dosti...	- vloga žrtve - vsiljiva ponudba alkoholnih pijač - delo za pijačo
11.	Bil sem zelo dober sosed, nisem imel sovražnikov...da bi se pretepal..zelo radi so me imeli...	- nezmožnost konflikta - izogibanje konfliktu
12.	...sem pa slišal, da so me ogovarjali..doma so mi povedali...	- odpor okolice do alkoholizma - govorice
13.	Ko sem bil v skupini, me je skupina »potegnila«, ko sem bil sam pa ne toliko...	- moč skupine - prepuščanje vplivu skupine
14.	...tisti so bili v redu, ki so mi 2 deci dali, ne domači...ki so mi kaj povedali...	- ceno imajo le tisti, ki dajejo pijačo
15.	Sam pri sebi sem si mislil, da imam težavo, nisem imel apetita...	- slabo zdravstveno stanje zaradi pitja
16.	Alkohol je alkohol..ne moreš se ga...na »šiht« sem si ga nesel liter..sem ga tudi v avtu imel...s policijo nisem imel problemov...domov sem si nosil...slabo vino pil, samo da je bilo.	- moč alkohola - ustvarjanje zalog alkoholne pijače
17.	Vse je bilo oblačno, če boš kaj naredil...sem šel v gostilno...zjutraj že »planiral«...potem pa smo prišli eni in isti skupaj...da en za »rundo«, drugi za »rundo«...sem dal za pijačo samo zato, da so bili zraven mene...sem odlagal...	- nezmožnost organizirati si delo in ga tudi izpeljati
18.	Ko sem bil samostojni delavec..sem pil manj...	- sam pije manj - ni zunanjega vpliva
19.	... skupine, in tam se je prineslo »plucerje«, »šnops«, smo en drugega...vsi smo bili isti...	- prisotnost večjih količin alkohola - vpliv skupine - poistovetenje z drugimi pivci
20.	Moral sem, telo je zahtevalo...delal sem lahko	- prisila potrebe po

	normalno...	alkoholu
21.	Potem sem pa pil vedno bolj.	- stopnjevanje pitja
22.	Sem za nekaj časa..., potem sem spet začel piti...	- izmenjava abstinence in pitja

TABELA: 3.2.8.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju VIII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Ko je direktorica povedala, če ne gre tako, pa bo šlo drugače...sem si razlagal, rad ga pijem, nekaterim je že dala »pihati«, bo dala mogoče še meni, rekel sem si, da bom še to pretrpel, odšel sem do zdravnika in dobil napotnico...	- grožnja nadrejenega z odpustom iz službe - eksistenčna grožnja - iskanje opravičila za svoje stanje
2.	prosil sem za napotnico za Vojnik...	- iskanje izgovora za službo
3.	...stara mati so umrla, takrat sem bil pri teti, teta ja lepo skrbela zame, sem samski, sem dal njej denar...	- odvisnost od drugih
4.	Da bi bil ob službo, stanovanje ni bilo moje, teti nebi mogel plačevati.. bil bi klošar....siromak..	- strah pred izgubo eksistenčne gotovosti
5.	Samo »kapsule« sem dobil, nisem jih jemal, dalje sem pil ...delam normalno, »skoz« v službi, ambulantno zdravljenje...	- zdravljenje brez uvida
6.	direktorici nisem ničesar povedal glede zdravljenja...	- zadržanje informacije o zdravljenju
7.	Po napotnico sem šel zato, da bi dal direktorici »kontra«...	- maščevanje nadrejenemu
8.	Mislim, sem razmišljal, potem sem delal normalno, pil normalno, meseci so minevali...več, kot leto dni...mislil sem si, da me ne bodo klicali...potem me pokliče moja sestra...popoldne moreš v Vojnik poklicati...ponedeljek pridite v Vojnik, kakor hočete, silimo vas ne, osebno higieno s seboj...sem rekel, da pridem...bilo je 4.3., grem gor, pil nisem ničesar, pridem, 0.0 gor...bil sem oslavljen, par dni nisem pil ničesar.	- zdravljenje zaradi ukaza avtoritete
9.	...tisti in nato sem šel..sem bil že slab, če bi nadaljeval me nebi bilo več.	- telesni propad zaradi alkoholizma

TABELA: 3.2.8.5 Zdravljenje

Intervju VIII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	V bolnici je bilo težko...čisto nič...malenkost prej sem še kaj spil, kako »pivico«...enkrat na mesec sem spil kje kaj...si nisem mislil, da bo čisto nič...hvala bogu nisem imel znakov, ker sem prej zmanjšal...sem prišel trezen...	- prisilna abstinenca - abstinenčna kriza
2.	Nisem bil tako na »tapeti«, ker nisem imel žene, prekrškov, ukvarjali so se z alkoholom...	- neizpostavljanje v skupini
3.	Na »ostro«...zelo v redu, počasi, nič na hitro. Znanje imajo, znati sem se moral, sem že lezel po rangi, pravi čas sem se zaustavil, drugače žena te pusti, otroci...	- avtoriteta terapevta - agresiven terapevtski proces - izogibanje - prisotnost obrambnih mehanizmov
4.	Apetita nisem imel, oslavljen sem bil, zadnji čas da sem šel...«gore» sem dobil spet apetit..sem bil izčrpan, sem imel 55 kg...«Pasalo» mi ni jesti, alkoholiku ne paše, vsaj meni ni.	- telesni propad - slabost - odsotnost apetita

TABELA: 3.2.8.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju VIII.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	... ne morem biti zmeren pivec, se zavedam, da ne morem biti. to je moja motivacija, ker vem, kaj se mi lahko zgodi, da lahko pridem na isto pot, da se mi nebi dalo več delati.	- zavest o nujnosti popolne abstinence - zavest o nevarnosti recidiva
2.	... sem prišel v poletnem mesecu domov, od takrat »nič« alkohola, se počutim kot prerojen človek.	- popolna abstinenca - porast moči
3.	Zastavil sem si »plan«. Pil sem vodo. Še soka nimam rad, kavico da in vodo. Z veseljem se da narediti kaj...zelo sem vesel, če dosežem kak cilj, sem si veliko ustvaril v teh 7-ih letih, več kot prej v celem življenju.	- zmožnost postavljanja in uresničevanja ciljev
4.	Ponos, vsi so zadovoljni z mano, sem veseljak, rad hodim na rojstne dneve, birme, krste, prireditve, rad pojem ali, to mi je v zadovoljstvo, da me nihče ne »truca«.	- izboljšanje kvalitete življenja - pozitiven odnos okolice do zdravljenega alkoholika - občutek sprejetosti v okolju
5.	So me hoteli napiti, sem jih vozil, ko so bili pijani...po sili so hoteli, da bi pil. Sem rekel, da ne pijem. So vedeli, da sem zdravljn alkoholik.	- občasno izpostavljanje alkoholni družbi

	Potem pa nisem jih več hotel voziti, so se »norca delali« iz mene, ker sem samski, so se »norca delali« iz mene.	- upiranje vsiljevanju alkohola - izključevanje zaradi spremembe vedenja v odnosu do alkohola - brezobzirnost okolja do zdravljenega alkoholika
6.	Kar se tiče, vsi so ponosni name...še direktorica...rekla je, poglejte si ga za vzor... ne pije več...	- pozitiven odnos v delovnem okolju - lasten občutek pomembnosti
7.	Ne sovražim alkohola, kot da ga ni, tudi tiste ne ki pijejo, privoščim jim ne,...bodo že prišli na tisto moje...	- zavest o alkoholizmu in njegovih škodljivih posledicah
8.	Nimam »lušte«, od začetka, kar sem prišel iz Vojnika, nič me ni strah, gledam pa v družbi, kateri kozarec je moj, da sem imel vodo ali sok. Sem nazdravljajal...nihče se ni delal »norca iz mene«, so me sprejeli, sem zadovoljen, tudi vsi moji znanci, družina... Niti ne razmišljam, da bi pil.	- odsotnost umetne potrebe - pazljivost glede vsebine pijače
9.	...ker imamo »baterijico« v glavi, ki je pregorela, sem zdravljeno in nikoli ozdravljen, da bi lahko bil zmerni pivec...	- ozaveščenost o neozdravljivosti alkoholizma
10.	Ko sem imel rojstni dan, smo pili sladko pijačo, hruškov liker in v življenju ga ne bom pozabil. Še zdaj ga ne pijem. Takrat sem preveč pil ta hruškov liker in še pivo povrhu.	- prikrivanje pitja

Intervju 9

TABELA: 3.2.9.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Intervju IX.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Živel sem v kmečkem okolju na podeželju, kot otrok sem bil večino časa pri mami. Pretiranega pitja ni bilo. Oče je včasih pil, če je bila kakšna zabava, drugače pa ni pretiraval s pijačo. Mati je spila kakšen deci, drugače pa ne.	- zmerne pivske navade v družini
2.	Pilo se je ob priložnostih ob ličkanju, drugače pa ne.	- običaj pitja alkohola ob kmečkih delih
3.	... ko sem povohal, je smrdelo, vino mi ni dišalo	- odpor do vina
4.	Kot vajenec sem začel, ko sem prišel na prakso,	- vajeništvo v

	pravzaprav že prvi dan, ko sem prišel na prakso sem spil deci vina, tako da sem bil pijan, kot »čep«.	alkoholu naklonjenem okolju
5.	En starejši mi je ponujal pijačo, rekel je: »daj, »probaj«. Pa sem spil tri deci. Samo potem pa nisem več. V prvem letniku potem nisem več poskusil alkohola. »Probal« bom, pač.	- delo z ljudmi, ki pijejo - prepričevanje sodelavcev naj pije - pitje zaradi občutka sprejetosti
6	Ko pa sem nekaj spil, sem vse upal reči, prej pa nič. Ko sem nekaj spil, sem bil bolj vesel, lahko sem bolj kaj povedal. Drugače pa sem kot začetnik imel bolj tremo.	- zadržan značaj - sproščanje z alkoholom
7.	Pijanec se mi je videl, nekako zaničevalno.	- odpor do alkoholikov

TABELA: 3.2.9.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Intervju IX.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Ko sem pa prišel tja, pa veš kako je. Hotel sem biti enak starejšim. Pil sem, navajen nisem bil. Hotel sem se nekako dokazati.	- želja biti enak kot odrasli - želja po dokazovanju
2.	V podjetju se je pilo. Pilo se je precej. Terensko delo. Sodelavci so pili »uuu«. Se je pilo zelo. Recimo »telegrafnice« so se postavljale na roke, težko delo, kopanje jam, jarkov, vlečenje žic.	- poklic kjer se pije - težko delo - žeja, kot posledica dehidracije po težkem delu - alkoholizem sodelavcev
3.	V drugem letniku smo tudi že s kolegi kaj spili. Takrat sem že kakšno pivo spil. Tako da, ko sem prišel na prakso, sem spil tudi že »špricer«. Nisem pa se napil. To pa ne.	- praksa pitja
4.	...nekaj več sem se počutil. s pitjem sem se čutil bolj enakopraven. Bolj z njimi.	- občutek pomembnosti ob pitju - če piješ si sprejet
5.	Sem večinoma pil čokoladni liker, vino zelo malo. Pili smo večinoma sladke likerje. Potem, ko sem tistega mel, pa sem tudi preusmeril na vino ali pivo.	- priljubljenost sladke alkoholne pijače - pitje vsake pijače v stanju opitosti
6.	Zagotovo me nebi. Vsak, ki je prišel je pil.	- sprejem skupinskih navad - če hočeš biti sprejet moraš piti
7.	Z enim kolegom sva si bila zelo dobra, on ga je spil tri, štiri litre in se mu ni nič poznalo.	- posnemanje vedenja

	Mislil sem, pa bom še jaz malo.	
8.	Takrat je bila mama v bolnici, v Ljubljani in sem bil sam, pa sem se zato veliko družil s tem prijateljem, tako da sem hodil z njim po gostilnah.	- druženje
9.	Ves vojaški rok, če sem spil pet piv ali deset maksimalno, v osemnajstih mesecih. Večinoma sem pil oro ali kokto. . Nismo prišli do alkohola, ker sem bil v podmornici. Ker smo bili po deset in več dni v podmornici in ni bilo alkoholne pijače.	- totalna institucija - prepoved alkohola v kasarni - prepoved alkohola v podmornici
10.	Kolegi, poznani iz podjetja. Pa tudi sodelavci iz Šempetra, Savinjske, Celja, Laškega.	- vrnitev iz vojske v poklic
11.	Časa je bilo veliko, precej smo hodili v gostilno. Bila je blizu internata. Zvečer smo vedno enega s potovalko po vino ali pivo pošiljali.	- Izobraževanje - bližina gostilne - prosti čas
12.	Delali smo jo res tako, bolj udarniško. Kupil sem le material, delavcev nisem plačeval. Priskrbeti sem moral jedačo in pijačo. Potem pa sem moral to delo tudi vračati. Oni so meni pomagali, jaz pa drugim, tudi zastonj. Takrat smo kar precej pili.	- opravljanje težkega dela - žeja po napornem delu - navada piti pogosto in veliko alkohola
13.	Zdelo se mi je, da je tisti, ki ne pije, neka »pička«, ne upa si piti ali kaj.	- če ne piješ si »pička«
14.	Veliko smo delali v vinogradih, tudi pri meni. Sadili smo trsje, kopali jame, stavili stebre. Pri enem in drugem. Takrat se je delalo in veliko se je zraven pilo.	- vinorodno okolje - pogosto težko delo v vinogradu - pogosto pitje ob težkem delu
15.	Ker pač ne bo vinograd uspeval, če ne boš zalival.	- pivski pregovor, ki zahteva pitje alkohola
16.	Trezen skoraj nikoli nisem šel, koline in podobno... Zvečer se je po navadi vse napilo.	- pogosto čezmerno pitje - pitje do večera
17.	Vse bližnje gostilne smo imeli. Sem in tja okrog...	- druženje v gostilnah - alkohol
18.	...če pa sem pil, sem osvajal kot velik, »šlo« je kot podmazano.	- premagovanje sramežljivosti z pitjem - pitje za lažje osvajanje
19.	Vode ni nihče niti »probal«, »ni šans«.	- vode ne pije nihče
20.	Bil bi »niko i ništa«.	- če ne piješ ne veljaš nič
21.	V redu je bilo, »štimalo« je. Ni bil problem. Doma sem vse delal.	- kljub pitju je bilo doma dolgo časa vse v redu

TABELA: 3.2.9.3 Posameznik v fazi zasvojenosti z alkoholom

Intervju IX.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Jetra so me že začela malo. Imel sem povišan gama test. Zdravnica me je na sistematskem pregledu zelo prestrašila. Moral sem celo na pregled v Ljubljano. Takrat, mislim, da nisem dva meseca pil.	- slabšanje zdravstvenega stanja - opozorilo zdravnice - prekinitev pitja zaradi strahu
2.	Potem pa po »malem« začel. Niti nisem tega resno jemal, ker je vsakdo rekel, pusti to. Potem pa so me začeli »matrati« živci«, začel sem uživati zdravila za živce.	- ponovni pričetek pitja pod vplivom okolja - zamenjava abstinence krize za težave z »živci«
3.	Tako, kot da nebi bil zraven njih. Pil sem vodo ali oro.	- izključevanje iz skupine v primeru abstinence
4.	Smejali so se mi, »zafrkavali« so me, da ne upam, da se žene bojim. »Izsmejavali« so me, ker sem pil vodo. Potem pa sem popustil.	- zasmehovanje abstinence - pripisovanje strahopetnosti - neugodno počutje - vdaja
5.	»Boš ja pil kot mi.«	- prepričevanje okolice k pitju
6.	Včasih se je kdo našel.	- kontinuiran pritisk okolja
7.	Ločen. Zavrženega sem se počutil. Potem sem zopet začel piti in smo se zopet razumeli. Zopet smo bili skupaj.	- osamljenost/izločitev v času abstinence - sprejetost v skupino ob ponovnem pitju
8.	Včasih štirinajst dni nisem pil, če mi je bilo slabo, ko sem se ga napil. Potem pa zopet.	- izmenjava abstinence in pitja
9.	...pil pa sem redno.	- redno pitje
10.	Ponoči, ko se strezniš, telo rabi alkohol. Jaz sem pa mislil, da je to depresija in sem jemal zdravila... Slabo, na bruhanje, potenje, nespečnost,	- pogosta abstinence kriza - obrambni mehanizmi - slabo zdravstveno stanje zaradi pitja - jemanje zdravil za zdravljenje »živcev«
11.	Sem šel k zdravniku, povedal da ne spim, se znojim..., alkohola pa nisem omenil.	- prikrivanje težav pred zdravnikom - strah
12.	Na začetku sem strogo ločil zdravila in alkohol. Tri tedne nisem pil nič. En teden, ko sem končal z zdravili, sem začel ponovno piti.	- zdravljenje »živcev« z zdravili
13.	Potem zadnje leto pa sem pil zraven zdravil. Oboje. Sem jedel, sanjal za spanje, jedel tako,	- zasvojenost z zdravili - izguba kontrole v pitju

	da mi že ni čisto nič več pomagalo. Vzel sem tudi po deset tablet, pa nisem mogel spati. Pa še one za živce. Tako, da na koncu sem tako nekontrolirano jemal zdravila in pil. Sem si vzel štirinajst dni dopusta, pa samo jemal zdravila in pil.	in uživanju zdravil
14.	Bil sem samo doma, nikamor nisem več šel. Nikamor več nisem hodil. Bil sem samo doma, vina je bilo dovolj. Gostilne nič več.	- izolacija od okolja
15.	Ne, nisem niti mogel nehati.	- prisila potrebe po alkoholu - nezmožnost prekinitve pitja
16.	Prav tako pa nisem bil poučen o tem, da ko enkrat začneš abstinerati potem ne smeš več piti.	- neosveščenost o alkoholizmu
17.	Rekel sem si, da bom pil normalno, recimo tri deci na dan. To je trajalo dva, tri dni, potem pa prišlo na dva, tri litre namesto dva, tri deci.	- recidiv - nezmožnost nadzora nad popito količino alkohola
18.	...če sem se tresel sem mislil, da sem kaj takšnega pojedel, da mi je slabo, da se tresem zaradi tega.	- samoprevara
19.	...ženi sem skuhal kavo, da ni slišala, da sem šel pit, jaz pa sem med tem dva ali tri...	- strah pred kritiko žene
20.	Telo je dobilo svoje in je bilo v redu.	- ugoden učinek alkohola na abstinenco krizo
21.	sem na »jezo« šel velikokrat pit. ...Ni je več, izpuhti.	- pitje na duševno bolečino
22.	Žganje sem nazadnje najbolj pil, ker je najbolj »prijelo«.	- potreba po močnejši pijači

TABELA: 3.2.9.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti z alkoholom

Intervju IX.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Žena je grozila z ločitvijo, če ga bom še tako »tupil«. Hčera tudi, da sploh ne bom dobil otroka v roke.	- grožnja žene z ločitvijo - deprivacija s strani hčere - zahteva žene za zdravljenje
2.	Ko se je hčera omožila, sem ga »zeribal«.	- alkoholni »incident«
3.	Zvečer sem vzel tablete za živce, da me ponoči ne bo »matralo«, zraven sem pil, ponoči me je bolela glava, sem vzel še zdravila proti glavobolu potem sem zaspal in me sploh niso mogli zbuditi do jutra. Bilo me je sram...	- strah pred abstinenco krizo - močna opitost - osramočenost
4.	Lani ves mesec marec nisem pil čisto nič, niti	- popustitev pod

	kaplje alkohola, do sedmega ali osmega aprila. Bil sem na bolniški. Na začetku me je hudo »matralo«, en teden potem pa je bilo super.	- pritiski žene in hčere - abstinenčna kriza
5.	Takrat sem šel k prijatelju na piknik. Ponujali so mi: »deci bom pa ja spil«. Post je bil in smo jedli ribe. Seveda riba mora plavati. Pa sem spil tri ali štiri deci vina. Seznanjen nisem bil o tem, da sploh ne smem piti. Minilo je ravno mesec in en teden.	- družabni dogodek - siljenje v pitje - popustitev in recidiv - neosveščenost - navada
6.	Takrat sem imel že tudi privide. Imel sem jih v pijanem stanju in v abstinenčni krizi. Sem se treznil, ležal na kavču in gledal, zdelo se mi je da gredo cigani po stopnicah, šel sem gledat pa nikjer nobenega.	- delirij
7.	Takrat pa se je začelo. Prvi dan tri deci, drugi dan liter, potem pa sem si ponovno vzel dopust. Kot, da me je nosila luna. Nisem vedel kdaj je bil dan in kdaj noč.	- močna sila potrebe po alkoholu - neprestana omamljenost
8.	Na zdravniškem pregledu so mi rekli, če bi se šel zdraviti. »Ma kako« zdravljenje.	- zdravnik priporoči zdravljenje
9.	Potem pa sem le sprevidel, ko sem nazaj začel piti, da sploh ne morem nehati piti.	- zavest o izgubi nadzora nad popito količino
10.	Kakor sem se treznil je z mano »tako delalo«, sem že skoraj dobil epileptični napad. Tako mi je bilo slabo, da sem mislil, da bom umrl.	- težke abstinenčne reakcije - strah pred smrtjo
11.	Naenkrat sem se odločil za zdravljenje. Spoznal sem, da ne morem več brez tega.	- spoznanje o slabem stanju - odločitev za zdravljenje
12.	Rekel sem: »če pa pil več ne bom, grem v klet, pa se bom poslovil«. Iz vsake cisterne sem res spil kozarec, zraven sem še vzel zdravila. Reakcija je bila takšna, da nisem več prišel iz kleti. Padel sem po stopnicah, se porezal in v nezavesti obležal. V kleti me je našla hčera. Spal sem do večera kot »koma«. Odpeljali so me v bolnišnico, kjer so me urgentno sprejeli na zdravljenje. Zvečer sem imel 3,22 alkohola v krvi, kljub temu, da sem vso popoldne spal. Rekel sem, da zdravljenje do konca.	- težka opitost - urgentna hospitalizacija - zavest o nemoči

TABELA: 3.2.9.5 Zdravljenje

Intervju IX.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Prve dni se razmišljal, da bi pobegnil. Bilo je strogo, komaj sem vzdržal. »Zafrkavali« so me.	- občutek ogroženosti - izpostavljenost kritiki

	Moral sem se predstaviti pred vsemi, da pijem. Mislil sem si, pa saj jaz ne pijem, ni »šans«. Počutil sem se užaljen, če so me tam kregali in »peglali«. Moral sem delati vse. Strogo je bilo, res zelo.	- sprejem kritike - prisila terapevtskega procesa - uklonitev pod pritiskom - discipliniranje
2.	Na začetku jih sploh nisem resno jemal, »ni šans«. En mesec in pol. Bil sem neresen, »strašno«.	- upiranje terapiji z neresnostjo
3.	Zaradi družine, če ne drugo.	- pomen družine
4.	...se nisem hotel učiti o alkoholizmu in sem bil neresen. Dvakrat se izpit opravil vendar sem vedno nekaj »plonkal«.	- nezainteresiranost
5.	Terapevki je bilo sumljivo.	- sumničavost terapevke
6.	Potem me je pa res spravila čisto na tla. Po tem sem se pa res snov naučil in začel sodelovati. Ponižala totalno, pred ženo, joj, to recimo kako nisem priznal, da je družina trpela zaradi mene.	- psihičen pritisk terapevke - ponižanje pred vsemi - vdaja - pričetek sodelovanja
7.	Trdil sem, da liter ali dva na dan. Torej približno dvesto litrov. Zdravnica ni verjela. Trdila je, da šesto litrov. Prepiral sem se z njo.	- laž o popiti količini alkohola
8.	Počutil sem se, kot mokra »cota«. »Gotov«, še pogledati nisem nikogar upal, ker me je tako »peglala«. Spoznal sem, da druge pomoči ni, kot sodelovati in se učiti. Takrat sem pa začel resno sodelovati.	- popustitev pod pritiskom terapevke - osramočenost pred skupino - izmik pritisku terapevke z odločitvijo sodelovati - sprejem
9.	Tudi jaz sem jo videl v drugi luči. Prej sem jo tako sovražil, da je videti nisem mogel. Močan odpor. Potem pa je bilo drugo razmišljanje in vse ostalo. « Mojim« je povedala, da sem bil »trmast kot bik«. Običajno je težko s takšnimi, ko mu pa to trmo »izbiješ iz glave«, so pa ti običajno najboljši.	- sprememba gledišča - posreden vpliv z hvalo
10.	Preden sem končal zdravljenje sem moral iti v skupino štirikrat. Sem začel hodit sem in sedaj hodim redno, ni problem.	- zunanje določeni cilji - sprejem od zunaj določenih ciljev

TABELA: 3.2.9.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

Intervju IX.	izbor relevantnih delov besedila	vsebinski pojmi
1.	Čisto drugače, kot dan in noč. Vidim vse veliko bolj, naredim vse veliko lažje. Prej sem delal z muko, ker mi je lahko bilo slabo ali podobno, zdaj	- nova kvaliteta življenja - dobro zdravstveno

	naredim super, vozim se lahko brez skrbi, prej sem se bal policistov. V družini je v redu, čisto drugo je.	stanje - več energije
2.	Nisem še povsem trden. Nimam rad, da bi bil v kleti ali kjer se pije. Tisti vonj me strašno moti. Zdi se mi če bi me kdo močno nagovarjal, da bi popustil. Ne morem še reči, da sem ne vem kako trden. Je pa res v redu ti pogovori, sprehodi, pohodi, da se ne zapiram vase.	- prisoten občutek nestabilnosti v odnosu do alkohola
3.	Strah pred tistim, ker pač se zavedam, da če bi začel, bi bil hitro tam kjer sem končal. To je bilo pa itak proti koncu.	- strah pred smrtjo v primeru recidiva
4.	Ni »fajn«, če me kdo želi dobiti na »finto«.	- strah pred izgubo nadzora - strah pred prevaro za pitje
5.	V službi mi ne ponujajo alkoholne pijače, nihče.	- razumevanje delovnega okolja
6.	Bojim se, da bi izgubil nadzor nad sabo. Recimo, ko grem mimo kleti (pri hčeri, jaz nimam dom nič), kjer so žgane pijače, ne hodim rad mimo.	- izogibanje prostorov, kjer je skladiščen alkohol
7.	Je pa bila ena, rekla, da je malinovec, bilo pa je vino. Dobro, da sem ovohal. Zvečer spati nisem mogel, ko sem razmišljal o tem, kaj, če nebi vohal in bi spil. Strah me je bilo.	- previdnost za pijačo - strah pred pijačo
8.	Ne, da bi me alkohol privlačil, ne, ne, bojim se. Strah pred tem, da bi ponovno začel. Hitro bi bil tam kjer sem končal.	- strah pred pogubo v primeru recidiva - strah pred ponovnim začetkom
9.	...boljše, da ni alkohola in nič, posebno, če bi se z ženo skregal ali podobno, drugače ne. V tisti hudi jezi pa bi lahko.	- odstranitev alkohola iz svojega življenjskega okolja - možnost pitja v duševni stiski

9.3 SKLEPNA TABELA

TABELA: 3.4.1 Kultura pitja v družini in ožjem socialnem okolju posameznika in njegove zgodnje izkušnje z alkoholno pijačo

Vsebinski pojmi	Prisilni dejavniki
- zmerno pitje v družini	- prepričanje, da je zmerno pitje alkohola nenevarno
- priljubljenost sladke alkoholne pijače	- okus alkoholne pijače
- prepričanost v zdravilni učinek alkohola	- zdravilnost alkohola
- odpor do alkoholizma	- vedenje alkoholikov do svojcev
- pričetek pitja alkohola v srednji šoli	- norme mladostniškega vedenja
- prijatelji alkoholiki	- norme vedenja vrstnikov
- alkoholizem v družini	- norme vedenja v družini
- zgodnja zahteva po osamosvojitvi	- v zgodnji mladosti poiskati si delo
- sodelavci nagnjeni v alkoholizem	- norme vedenja in vpliv sodelavcev, ki so nagnjeni v alkoholizem
- ljudski običaji, ki jih spremlja pitje alkoholnih pijač	- ljudski običaji
- izmenjujoč se odpor ali želja po pitju alkoholnih pijač	- vsiljevanje pitja alkohola - okus pijače
- pomanjkljiv nadzor nad otrokom	- prepuščenost samemu sebi
- doživljanje stresa ob alkoholiku	- vedenje alkoholika
- vinorodno okolje	- bivanje v vinorodnem okolju
- pitje alkohola ob raznih kmečkih opravilih	- običaj pitja alkohola ob delu
- pitje alkohola je splošno sprejeto in zaželeno.	- pričakovanje okolja za pitje alkohola
- dvig čustvenega razpoloženja	- učinek alkohola na doživljanje - stiska
- izbira »rizičnega« poklica	- omejena možnost izbire poklica
- nasilje v družini	- neurejeni odnosi v družini
- ves dan trajajoče delo doma in v službi skozi daljše časovno obdobje	- stres napornega življenja
- ostal doma po želji očeta	- avtoritativnost očeta nad sinom
- zaposlitev takoj po osnovni šoli	- slabo materialno stanje v družini
- strah pred avtoriteto	- zastraševanje s strani avtoritete
- velike količine alkohola doma	- domača proizvodnja alkohola
- pitje alkohola iz navade	- navada piti alkohol
- starejši sodelavci pivci alkohola	- norme vedenja sodelavcev, ki so nagnjeni v alkoholizem - vsiljevanje pitja alkohola sodelavcev pivcev
- odločanje po drugih	- manipulacija vedenja od zunaj
- paradoksalnost, ambivalentnost okolja do pitja alkohola	- dvojna sporočila glede pitja alkohola
- avtoriteta starejših	- pritisk avtoritete na vedenje

	posameznika
- konformnost	- norme in vpliv okolja
- običaj pitja alkohola ob ali po težkem delu	- žeja in utrujenost zaradi dela
- kršenje pravil prepovedi alkohola v delovni organizaciji	- pitje alkohola v delovni organizaciji kljub prepovedi
- sproščanje z alkoholom	- sproščujoč učinek alkohola
	- trema
- delo z ljudmi, ki pijejo alkohol	- norme vedenja sodelavcev, ki pijejo alkohol
- pitje alkohola zaradi občutka sprejetosti	- norme vedenja sodelavcev, ki pijejo alkohol
- popustitev pod pritiski za pitje alkohola	- pritiski okolja za pitje alkohola
- sodelavci dolgotrajni pivci, kroniki	- norme vedenja sodelavcev, ki pijejo alkohol
- nedokončana osnovna šola	- zanemarjanje šolskih obveznosti
- dosegljivost/ dostopnost alkohola otroku	- prepuščenost samemu sebi
- pitje alkohola ob delu	- navada pitja alkohola ob delu
- dostopnost alkohola doma	- dostopnost alkohola ves čas
- vztrajno vsiljevanje, prepričevanje v pitje alkohola	- vsiljevanje in prepričevanje v pitje alkohola

TABELA: 3.4.2 Pojav in utrjevanje identitete pivca alkoholnih pijač pri posamezniku

Vsebinski pojmi	Prisilni dejavniki
- podreditev avtoriteti	- nadmoč avtoritetete
- zahteve avtoritete po pitju alkohola	- pritisk avtoritete za pitje alkohola
- izključevanje abstinentov	- norme vedenja skupine
- ohlapna pravila glede prepovedi pitja alkohola na delovnem mestu	- kršenje pravil prepovedi pitja alkohola na delovnem mestu
- dostopnost alkohola na delovnem mestu	- dostopnost alkohola na delovnem mestu
- druženje po skupinah	- norme vedenja v skupini
- pritisk skupine za pitje alkohola	- pritisk skupine
- strah pred propadom identitete močnega in uspešnega gospodarja	- bolezen
- neosveščenost o škodljivosti pitja alkohola	- neinformiranost, dezinformiranost o škodljivih posledicah alkohola
- - sodelavci alkoholiki	- - norme vedenja alkoholikov
- utrujenost po težkem delu	- težko delo
- posnemanje pitja alkohola	- norma vedenja posameznika
- prevzem skupinskih pravil	- skupinska pravila
- vsakodnevno pitje alkohola	- navada rednega pitja alkohola
- vztrajno vsiljevanje pitja alkoholne pijače	- vztrajno vsiljevanje pitja alkohola

- občutek pomembnosti v primeru hvale s strani starejših	- pohvala pivskega vedenja
- popuščanje pritisku skupine	- pritisk skupine na vedenje posameznika
- prepričanje, da alkoholna pijača ne škodi	- napačne in nepopolne informacije o vplivu alkohola na posameznika
- neodgovorno alkoholično vedenje	- omama
- doživljanje stiske	- neželeno stanje situacije, stvari...
- proizvodnja alkoholne pijače doma	- vinogradništvo
- velika zaloga alkoholne pijače	- proizvodnja, nakup alkohola
- premagovanje sramežljivosti z pitjem alkohola	- opogumljanje z alkoholom - sramežljivost - trema - strah
- občutek pomembnosti ob pitju alkohola	- norme vedenja skupine
- čezmerno pitje alkohola ob raznih priložnostih	- norme vedenja ob raznih priložnostih
- pitje žganih pijač	- žgane pijače
- storitveni poklic, kjer je pogosto prisoten alkohol	- norme vedenja v storitvenem poklicu
- veseljaško življenje	- norme vedenja, prijateljev, skupine
- zabavno vzdušje med sodelavci	- učinek alkohola na doživljanje
- želja po dokazovanju	- norme vedenja skupine
- kljub pitju alkohola, doma dolgo časa vse v redu	- prikritost nastopa zasvojenosti
- pitje alkohola za moč in premagovanje utrujenosti	- občutek pridobitve telesne moči z pitjem alkohola - utrujenost - telesna slabost
- razširjenost alkoholizma med delavci v tovarni	- norme vedenja v delovnem okolju
- gašenje žeje z pitjem alkohola	- žeja
- pivska kultura	- norme vedenja v pivski kulturi
- pivska kultura v delovnem okolju	- norme vedenja v delovnem okolju
- abstinenca je za slabiče	- kritika abstinence - norme vedenja skupine
- konformnost	- norme vedenja
- užitek biti v pivski družbi	- učinek alkohola na doživljanje
- druženje z alkoholiki	- norme vedenja in vpliv alkoholikov
- težko dolgotrajno delo v vročem delovnem okolju	- izčrpanost, utrujenost, dehidracija - žeja na delovnem mestu
- kritiziranje ob neupoštevanju pravil skupine	- kritika skupine
- izključitev ob neupoštevanju pravil pivske skupine	- pravila skupine
- nasilnost in nasilno vedenje	- ustvarjanje konfliktnih situacij
- ignoriranje znakov zasvojenosti	- obrambni mehanizmi

- pitje alkohola vsak dan	- lastna navada piti alkohol vsak dan
- navajanje na skupinske pivske obrede	- prisotnost v skupini daljše časovno obdobje
- pitje vsake alkoholne pijače v stanju opitosti	- omama, v stanju omame pije vsako alkoholno pijačo čeprav je sicer nebi
- bližina gostilne	- dostop do alkohola
- opravljanje težkega dela	- izbira poklica
- pohvale starejših sodelavcev	- pohvala
- pogosto pitje alkohola ob težkem delu	- utrujenost, žeja ob težkem delu
- vinorodno okolje	- bivanje v vinorodnem okolju
- pogosto čezmerno pitje alkohola	- pivska kultura
- priljubljenost sladke alkoholne pijače	- okus alkoholne pijače
- pitje alkohola zaradi sprejetosti v skupino	- norme vedenja skupine
- neurejeni odnosi doma	- neurejenost medosebnih odnosov
- vsi ljudje s katerimi se družijo pijejo alkohol	- norme vedenja ljudi s katerimi se družijo
- konformnost	- norme vedenja skupine
- utrujenost na delu	- naporno delo
- delavci brez alkohola delajo slabo	- delovni proces
- če hočeš biti sprejet moraš piti	- norme vedenja skupine
- slab nadzor prepovedi alkohola	- kršenje prepovedi alkohola
- zasvojeni sodelavci	- norme vedenja sodelavcev, ki so zasvojeni
- hruškovega likerja še zdaj ne pijem	- odpor do likerja
- prikrivanje pitja	- kritika okolja za pitje alkohola

TABELA: 3.4.3 Posameznik v fazi zasvojenosti

Vsebinski pojmi	Prisilni dejavniki
- ustvarjanje zaloga alkoholne pijače	- pogosta abstinenčna kriza
- posredna kritika okolice	- kritika okolice
- slabšanje zdravstvenega stanja	- slabšanje zdravstvenega stanja zaradi zasvojenosti
- pivska kultura	- norme vedenja pivske kulture
- neosveščenost o alkoholizmu	- nezadostna preventiva o alkoholu v okolju
- kritiziranje abstinence	- kritika abstiniranja - norme vedenja v okolju
- nezmožnost abstinence	- stalna potreba po pitju
- izolacija od okolja	- stigmatizacija alkoholika
- nezmožnost obvladovanja negativnih čustev	- nekontrolirano čustvovanje
- veseljačenje	- norme vedenja alkoholikov
- pomirjanje občutkov z pitjem alkohola	- duševna bolečina
- vsiljevanje alkoholne pijače drugih	- prisiljevanje v pitje alkohola

- prikrivanje namena po pitju alkohola	- kritika usmerjena na zasvojenega
- neprijeten abstinenčni sindrom	- neprijetnost abstinenčne krize
- napor za ohranjanje dobre podobe	- propad osebnosti
- izmenjava pitja alkohola in abstinence	- postopna izguba nadzora nad popito količino alkohola
- brezizhodnost	- nemoč, začaran krog alkoholizma
- prepričevanje okolice k pitju alkohola	- prepričevanje k pitju alkohola
- reševanje stiske z pitjem alkohola	- stiska
- neposreden pritisk svojcev	- kritika svojcev usmerjena na zasvojenega
- dolgo časa trajajoče pitje alkohola	- navada pitja alkohola
- moč skupine	- pritisk norm vedenja skupine na posameznika
- prepričanje, da alkoholna pijača ne škodi	- neinformiranost, dezinformiranost o škodljivosti alkohola
- pitje alkohola po končanem delu	- utrujenost, žeja po delu
- pitje žganih alkoholnih pijač	- močna alkoholna pijača
- nezmožnost uresničevati načrte	- nezmožnost uresničevati načrte
- doživljajska otopelost	- otopelost zaradi zasvojenosti
- pogosto in čezmerno pitje alkohola	- norme vedenja skupine
- občutek ugodja po zaužitju alkohola	- zasvojenost
- ugodni občutek ob pitju alkohola	- olajšanje ob pitju alkohola
- prisotnost v alkoholičnem okolju	- ugodje
- nezmožnost za delo	- rojstvo, šola, poklic... zasvojenost.
- ohranjanje delovnih sposobnosti z pitjem alkohola	- upad delovnih sposobnosti zaradi zasvojenost
- osredotočenost, fiksacija na alkohol	- upad delovnih sposobnosti
- zaskrbljenost zaradi pojava zasvojenosti	- stalna potreba po alkoholu
- nizka samopodoba	- prvi znaki abstinenčne krize
- uživanje v pitju alkohola	- neuspeh v življenju
- prelaganje krivde na partnerko	- učinek alkohola na doživljanje
- obrt blizu gostilne	- izogibanje odgovornosti
- ponoven povratek v alkoholizem	- hiter dostop do alkohola
- ambivalenten odnos okolja do alkohola	- recidiv
- prisotne le alkoholne pijače	- dvojna merila okolja do alkohola
- prepuščanje vplivu skupine	- skrb, le za alkoholne pijače
- pitje alkohola daje človeku vrednost	- vpliv skupine na posameznika
- strah pred kritiko žene	- norme vedenja skupine
- ugoden učinek alkohola na abstinenčno krizo	- kritika žene
- pitje alkohola na duševno bolečino	- abstinenčna kriza
- - potreba po močnejši pijači	- neprijetnost duševne bolečine
- nezmožnost nadzora nad popito količino alkohola	- napredovanje zasvojenosti
	- izguba nadzora nad popito količino alkohola

- osamljenost/izločitev v času abstinence	- norme vedenja skupine
- psihična in fizična nasilnost v stanju opitosti	- izguba nadzora nad sabo
- nemoč pred alkoholom	- izguba nadzora nad alkoholom
- izključevanje iz skupine v primeru abstinence	- norme vedenja skupine
- neodločnost	- neodločnost
- pitje alkohola zaradi ugodnega učinka	- učinek alkohola na doživljanje
- redno solo pitje alkohola	- kritika pitja alkohola
- močne abstinenčne krize	- močna zasvojenost
- prisluhi	- doživljajske motnje
- doživljajske motnje	- duševne posledice zasvojenosti
- zasmehovanje abstinence	- norme vedenja skupine
	- zasmehovanje
- alkoholizem na delovnem mestu	- norme vedenja na delovnem mestu
- konflikt in prekinitev odnosa z partnerko	- nezmožnost konstruktivnega reševanje medosebnih odnosov
- pogosta abstinenčna kriza	- zasvojenost
- prisotnost večjih količin alkohola	- pridelava, nakup večjih količin alkohola
- pogosto pitje alkohola	- norme vedenja skupine
- nekontrolirano pitje alkohola	- izguba nadzora nad popito količino alkohola
- samoprevara o zmernem pitju alkohola	- obrambni mehanizmi
- solo pitje alkohola	- kritika okolja
- govor alkohola po pitju	- želja po alkoholni pijači
- neosveščenost o zasvojenosti	- nezainteresiranost
- ignoriranje problemov	- nemoč soočanje z problemi
- poskus samomora	- suicidalnost zasvojenega
- pretirana ravnodušnost	- neobčutljivost
- pitje alkohola za sprejetost	- norme vedenja skupine
- nezmožnost organizirati si delo in ga tudi izpeljati	- neorganiziranost
- izbira alkoholičarke za partnerko	- odločitev brez refleksije
- pivska kultura	- norme vedenja pivske kulture
- ohlapna pravila glede uporabe alkohola v delovni organizaciji	- kršenje pravil prepovedi alkohola v delovni organizaciji
- prikrito pitje alkohola	- kritika okolja
- dolgo časa trajajoče pitje alkohola	- navada piti alkohol
- slabo zdravstveno stanje zaradi pitja alkohola	- slabo zdravstveno stanje zaradi zasvojenosti
- zanemarjanje službe in izguba zaposlitve	- popuščanje odgovornosti
- izpolnjevanje zahtev drugih	- zahteve drugih

TABELA: 3.4.4 Dejavniki, ki vplivajo na posameznika, da sprejme zavestno odločitev za pričetek zdravljenja zasvojenosti

- Vsebinski pojmi	- Prisilni dejavniki
- izrazite škodljive posledice pitja alkohola	- posledice škodljivega pitja alkohola
- slabšanje zdravstvenega stanja	- škodljive posledice pitja alkohola na zdravstveno stanje
- spoznanje o svojem bednem stanju	- slabšanje zdravstvenega stanja
- nevzdržnost razmer v katerih alkoholik živi	- uvid
- avtoriteta zdravnice	- nakopičene težave in problemi
- nemoč pred alkoholom	- odločanje zdravnice za zasvojenega
- pogost pritisk žene	- moč alkohola nad posameznikom
- želja po rešitvi	- stalen pritisk žene za zdravljenje
- strah pred smrtjo	- trpljenje zaradi zasvojenosti
- maščevanje nadrejenemu	- stvarna nevarnost smrti
- zdravnik priporoči zdravljenje	- maščevalnost
- odločitev za zdravljenje	- priporočilo zdravnika za zdravljenje
- zavest o slabi situaciji	- uvid v situacijo
- izguba zavesti v vinogradu	- uvid v situacijo
- izredno slabo zdravstveno stanje	- urgentno zdravstveno stanje
- telesni propad zaradi alkoholizma	- škodljive posledice pitja alkohola na zdravstveno stanje
- obupanost ob spoznanju nezmožnosti za delo	- škodljive posledice pitja alkohola na zdravstveno stanje
- močne abstinenčne krize	- popolni upad delovnih sposobnosti
- zdravljenje zaradi ukaza avtoritete	- nevzdržnost močnih abstinenčnih kriz
- poskus samomora	- ukaz avtoritete za zdravljenje
- disciplinski ukrep na delovnem mestu	- suicidalnost zasvojenega
- pomen zaposlitve	- izguba delovnih sposobnosti
- čakanje na hospitalizacijo, ukrep socialne delavke in hospitalizacija	- obdržati zaposlitev
- žrtev prometne nesreče v pijanem stanju	- slabo stanje zasvojenega
- pritisk medicinskih delavcev na pacienta alkoholika	- urgentno stanje
- odločitev za ponoven poizkus zdravljenja	- pritisk medicinskih delavcev
- opijanje na »mrtvo«	- uvid v svoje stanje
- delirij	- urgentno stanje
- urgentna hospitalizacija	- urgentno stanje
- pritisk partnerke	- pritisk svojcev
- posreden pritisk staršev	- uvid
- zavest o bednem stanju	- prisilna izselitev zaradi zasvojenosti
- grožnja prisilne izselitve	

- napovedan odhod partnerke	- zapustitev zaradi zasvojenosti
- ljubezen do partnerke	- potreba po bližini
- skrivanje v pijanem stanju	- kritika okolja
- hospitalizacija	- iskanje pomoči
- alkoholni »incident«	- urgentno stanje
- zavest o izgubi nadzora nad popito količino alkohola	- uvid
- težke abstinenčne reakcije	- težka zasvojenost
- napotitev na zdravljenje	- odločitev zdravnika
- poziv na zdravljenje	- moč poziva
- grožnja nadrejenega z odpustom iz službe	- izguba delovnih sposobnosti
- iskanje izgovora za službo	- težave na delovnem mestu zaradi zasvojenosti

TABELA: 3.4.5 Zdravljenje

- Vsebinski pojmi	- Prisilni dejavniki
- priznanje alkoholizma	- agresiven terapevtski proces
- predpisana disciplina	- metoda terapevtskega procesa
- izboljšanje zdravstvenega stanja	- terapevtski proces
- sprejetost	- prisila v ustrezno vedenje
- avtoritativni terapevtski pristop	- metoda terapevtskega procesa
- avtoriteta medicinskega osebja	- avtoritativnost medicinskega osebja
- stroga abstinenca	- predpisi ustanove
- svoboden sprejem discipline	- pravila, predpisi v ustanovi
- priznanje alkoholizma pod prisilo	- metoda terapevtskega procesa
- nadzor z pohvalo	- metoda terapevtskega procesa
- moč avtoritete	- avtoritativnost terapevta
- stalen nadzor	- metoda terapevtskega procesa
	- pravila, predpisi ustanove
- abstinenčna kriza	- odsotnost alkohola
- postopna vdaja in uvid	- stalen pritisk terapevtskega procesa
- izmik pritisku	- pritisk terapevtskega procesa
	- stiska
- prepovedi	- predpisi, pravila v ustanovi
- sočustvovanje družine do zdravljenega	- stanje in položaj zdravljenega alkoholika
- podpora okolice za zdravljenje	- stanje in položaj zdravljenega alkoholika
- grožnja smrti v primeru, da nebi prišel na zdravljenje	- napredovanje bolezni zaradi zasvojenosti
- vloga pacienta	- pravila, predpisi v ustanovi
- izobraževanje o alkoholizmu	- metoda terapevtskega procesa
- vzpodbuda zdravnice	- avtoriteta zdravnice
- nevzdržnost postopka	- agresiven terapevtski proces
- slabše ravnanje z recidivisti, kot z	- kritika recidivistov

ostalimi	
- samoodločanje o začetku terapije	- pravila, predpisi ustanove
- sankcije v primeru neupoštevanja pravil	- pravila, predpisi ustanove
- posplošitev alkoholizma na vse »paciente«	- metoda terapevtskega procesa
- olajšanje ob začetku zdravljenja	- nevzdržno stanje alkoholika
- konformnost	- norme vedenja v ustanovi
- prisilna disciplina	- kršenje pravil vedenja
- aktivno vključenje v terapevtski proces	- pritisk terapevtskega procesa
- uklonitev pod pritiskom	- metoda terapevtskega procesa
- stopnjevanje pritiska	- metoda terapevtskega procesa
- boleče sprejemanje kritike	- metoda terapevtskega procesa
- popolna vdaja	- pritisk terapevtskega procesa
- neizprosnost terapevte	- metoda terapevtskega procesa
- občutek ogroženosti	- grožnja terapevtskega procesa
- nevzdržno stanje alkoholizma	- pritisk nevzdržnega stanja
- sprostitev in sprejem terapevtskega gledišča	- vsiljevanje gledišča
- pomiritev z situacijo	- uvid
- agresiven terapevtski proces	- metoda terapevtskega procesa
- odvzem svobode	- metoda terapevtskega procesa
- telesni propad	- škodljive posledice alkoholizma
- upor terapevtskega procesa	- zunanji poseg
- upiranje terapiji	- agresiven terapevtski proces
- pomen družine	- družinsko življenje
- motiviranost za zdravljenje	- uvid
- občutek pomembnosti	- pohvala avtoritete
- edukacija o alkoholizmu	- metoda terapevtskega procesa
- pričetek sodelovanja	- pritisk terapevte na zdravljenega alkoholika
- skupinska terapija	- metoda terapevtskega procesa
- sprememba gledišča	- zunanji pritisk
- zunanje določeni cilji	- odločanje avtoritete
- aktivno sodelovanje v terapevtskem procesu	- pričakovanje terapevtskega procesa
- osramočenost pred skupino	- metoda terapevtskega procesa
- posreden vpliv z pohvalo	- kršenje pravil vedenja
	- posredna pohvala

TABELA: 3.4.6 Vzdrževanje abstinence in novo življenje

- Vsebinski pojmi	- Prisilni dejavniki
- aktivno preživljanje prostega časa	- aktivnost
- jasna zavest o svetu, ljudeh in sebi	- zanimanje za svet, ljudi in sebe
- nov način razmišljanja	- način razmišljanja

- spoznanje o razliki v življenju prej in sedaj	- spoznanje o življenju
- trud v vsakdanjem življenju	- želja po rezultatih
- trdnost	- trdnost
- lastna izkušnja recidiva in spoznanje o nezmožnosti zmerne pitja	- izkušnja lastnega padca
- sprijaznitev z preteklostjo	- zavest o nespremenljivosti preteklosti
- opustitev kulture pivcev	- zavest o nujnosti stroge abstinence
- zavest in prevzem odgovornosti za pitje alkohola	- odgovornost
- lastna izkušnja o škodljivosti alkohola	- izkušnja o škodljivosti alkohola
- želja po priznanju in sprejetosti	- norme vedenja v okolju
- zavest o nevarnosti in posledicah recidiva	- zavest o nevarnosti in posledicah recidiva
	- vsiljevanje pitja alkohola s strani drugih
- sposobnost dela	- vrnitev sposobnosti za delo
- nova kvaliteta življenja	- kvalitetno življenje
- sposobnost razmišljanja	- sposobnost razmišljanja
- nadzor svojega življenja	- vrnitev nadzora nad sabo
- občutek vrednosti v očeh drugih	- norme vedenja v okolju
- strah pred izgubo nadzora	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- izboljšanje zdravstvenega stanja	- zdravo življenje
- osveščenost o škodljivem učinku alkohola	- metoda terapevtskega procesa
- samozavest	- rast samozvesti
- strah pred prevaro za pitje	- navzočnost možnosti prevare za pitje
- pozitiven odnos okolice do zdravljenega alkoholika	- norme vedenja v okolju
- strah pred ponovitvijo zasvojenosti	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- zavest o posledici recidiva	- izkušnja recidiva
- lasten občutek pomembnosti	- norme vedenja v okolju
- prisotnost potrebe po alkoholu	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- pozitivna samopodoba	- norme vedenja v okolju
- pozitivna vizija za prihodnost	- načrtovanje prihodnosti
- izogibanje alkoholu	- zavest o nevarnosti alkohola
- »pobotavanje« z preteklostjo	- zavest o izgubi v preteklosti
- konstruktivno reševanje težav in problemov	- konstruktivno reševanje težav in problemov
- strah pred recidivom	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- popolna abstinenca že osem let	- disciplina
- težje življenje sedaj	- soočenje z življenjem
- zadovoljstvo s sabo	- napredek v življenju
- strah pred povrnitvijo zasvojenosti	- prisotnost zasvojenosti v latentnem

	stanju
- neposvečanje pozornosti alkoholu	- strah pred alkoholom
- zastavljanje in uresničevanje ciljev	- potreba po zastavljanju in uresničevanju ciljev
- izboljšanje zdravstvenega stanja	- stroga abstinenca - zdravo življenje
- življenje z partnerko	- potreba po ljubezni, intimnosti, partnerstvu
- urejanje odnosov v družini	- sposobnost soočanja
- porast moči	- porast moči
- zavest o posledicah recidiva	- edukacija, - izkušnja drugih
- odstranitev alkohola iz svojega življenjskega okolja	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- nov pogled na okolje	- spremenjen odnos okolja
- zadovoljstvo	- stroga abstinenca
- odklanjanje alkohola	- zavest o nevarnosti alkohola
- omejitve, kot jih ima vsak človek	- soočanje z življenjem
- pozitiven odnos v družini	- potreba po urejanju medosebnih odnosov
- konstruktivni odnos z partnerko	- potreba po ljubezni, intimnosti, partnerstvu
- negativna pretekla izkušnja	- zavest o negativni izkušnji
- spoznanje o nesmiselnosti alkoholičnega vedenja	- spoznanje o alkoholizmu
- dozorelost	- lastna izkušnja
- zavest o stalni grožnji ponovnega padca	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- nepopustljivost	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- zavest o koristnosti skupina KZA	- članstvo v KZA - psihosocialna terapija
- strah pred alkoholom	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- razvneti čustva so lahko povod za recidiv	- jeza - čustveno razburjenje
- zmožnost postavljanja in uresničevanja ciljev	- notranja motivacija
- občutek sprejetosti v okolju	- norme vedenja v okolju
- brezobzirnost okolja do zdravljenega alkoholika	- brezobzirnost, škodoželjnost ali nevednost nekaterih posameznikov do zdravljenega alkoholika
- izogibanje prostorov, kjer je skladiščen alkohol	- strah pred alkoholom
- možnost pitja v duševni stiski	- stiska
- pazljivost glede vsebine pijače	- pitje po pomoti
- ozaveščenost o neozdravljivosti alkoholizma	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju

- več energije	- zdrav način življenja
- prisoten občutek nestabilnosti v odnosu do alkohola	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- strah pred smrtjo v primeru recidiva	- stvarna možnost smrti v primeru ponovitve zasvojenosti
- strah pred izgubo nadzora	- prisotnost zasvojenosti v latentnem stanju
- razumevanje delovnega okolja	- posredovanje nadrejenih o stanju zdravljenega alkoholika
- prikrivanje pitja	- kritika okolja za pitje

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani JOŽE OGRIS, prvič vpisan na Fakulteto za socialno delo v študijskem letu 2004/2005 kot izredni študent, izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom Socialni dejavniki prisile in alkoholizem pri posamezniku napisal samostojno, s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorja.

Datum: 14.12.2008

Podpis: